Qvinnoöden. Noveller

Bokutgåva

P. A. Norstedt & Söner förlag, Stockholm 1888.
INNEHÅLL.

En äktenskapshistoria.

I det vackra tvåvåningshuset, Strömgatan 15, voro alla jalousierna fördragna, och för ett par af fönstren voro rullgardinerna nerfälda.

Der inne låg husets herre, den rike grosshandlar Curtmann, död.

Han var en man mellan sextio och sjuttio år — närmare sjuttio —, men han hade ända till det sista en så kraftig kroppskonstitution och hade hela sitt lif varit så fri från allt slags svaghet och sjukdom, att man tyckte, att intet kunde ha hindrat honom från att bli hundrasjuttio år. — Det samma tyckte han visst sjelf, ty han tog icke den minsta hänsyn till väder och vind. Hvad skulle det göra *honom?*

Då han nu nyligen hade svårt förkylt sig på en längre körtur, ignorerade han alldeles detta lilla illamående, som dock snart visade sig öfvergå till en fullt utvecklad lunginflammation.

Han låg sjuk endast en fem, sex dagar, behöll sitt medvetande till det sista och dog med sina affärer i den fullkomligaste ordning.

Han efterlemnade blott sin hustru. Det var hans hustru i andra giftet, som var omkring fyrtio år yngre än han och som nu satt ensam inne i det rum, der hennes man stod lik.

Det var ett högt, rikt utstyrdt rum, den dödes arbetsrum, och grosshandlar Curtmann låg i den öppna, sammetsprydda kistan.

Han hade icke förändrat sig mycket i döden. Han låg der med sina breda skuldror på de hvita spetsarna, och med de kraftiga händerna i kors öfver bröstet. Det stora hufvudet var omgifvet af ett tjockt hvitt hår, som var struket bort från pannan och föll i vågor ned mot halsen. Pannan var hög och rynkad i stora, böjda linier. De infallna ögonen hade buskiga, starkt framskjutande hvita ögonbryn. Näsan var bred och krokig, munnen var böjd långt ned i munvinklarna och uttryckte ännu så mycken bestämdhet, kraft och sjelftillit, att man nästan kunde tänka sig, att den döde hade bevarat sin fulla viljekraft och ännu skulle kunna resa sig upp, om han hade lust. Men det såg icke ut, som om han hade lust, ty han låg alldeles hvit och stilla i sin praktfulla kista.

Rundt omkring honom voro en mängd växter uppstälda. Stora solfjäderspalmer stodo i grupper upp emot de

svarta draperierna på väggen. Hvita callablommor, rikt blommande rosenträd, gula jasminer och en mängd hyacinter voro ordnade i en krans omkring den döde.

Också de stodo alla så underligt tysta och döda. Den kalla luften i rummet gjorde, att de icke doftade. Man kunde ha trott, att de blott voro konstgjorda blommor, så liflösa sågo de ut.

I en länstol icke långt ifrån kistan satt den unga enkan och såg oafvändt på den döde.

Hon hade en fyllig, välbildad figur, som stod i sin fulla blomstring.

Hon hade mellanbrunt hår, som var vridet högt upp i nacken i en lös knut och föll mjukt ned öfver den lilla pannan. Näsan var kort, ögonen små och gråblå, med ett lugnt, själfullt uttryck. De sågo på en gång goda och bestämda ut. Munnen hade en mängd små muskelfördjupningar vid sidorna, som kommo den att se förunderligt lefvande och mild ut, när den log. — Nu var den sluten och allvarlig. Hakan var rund och stark, och hela ansigtet uttryckte en mogen qvinnas sjelfständighet, något värdigt, personligt och dock innerligt och mildt.

Hon satt tillbakalutad i stolen i sin svarta drägt, hvarifrån de hvita, fylliga händerna med sina välbildade handleder stucko af, som om de hade varit formade af snö. Hon hade suttit der länge, och hon fortfor att sitta der, orörlig, som om intet väntade på henne längre, och såg, blott såg på sin döde man.

Medan hon satt der, gled hennes och hans förgångna lif förbi henne — — — —

Grosshandlar Curtmann hade varit gift som ung man med en kusin till sig, och hade med henne tre söner, men två af dem dogo i den första ynglingaåldern, och mellan den tredje och fadern uppstod en långvarig oenighet, som slutade med att de skildes åt som fullständiga ovänner. Modern var då redan död.

Denne son reste till Ryssland, der han med tiden blef chef för ett större handelshus, gifte sig rikt och försvann för alltid ur sin fars tankar.

Den, som Curtmann en gång hade förkastat, blef aldrig tagen till nåder mera.

Då Curtmann nu hade blifvit en ensam man — han var då omkring femtio år — gick han mer än någonsin upp i sina affärer. Han ansågs af alla affärsmän för ett geni, och han hade också en öfverlägsen förmåga att af hvilka svåra situationer, af hvilka invecklade förhållanden som helst alltid draga den största möjliga fördelen för sig sjelf.

Ingen kunde juridiskt beskylla honom för något slags orättvisa, han höll mycket på rätten och fick alltid rätten, den juridiska rätten, på sin sida. För det ordspråk, som säger: »Man skall låta nåd gå för rätt», hade Curtmann aldrig något ögonblick i sitt lif funnit någon tillämpning.

Han ruinerade inga menniskor, men han drog sin säkra fördel af deras ruin. Han jagade sjelf icke bort någon från hus och hem, men han sörjde för att rättens tjenare gjorde det — kort sagdt, han var en klok och rättvis herre, som år från år endast ökade sin stora förmögenhet. — Också var han högt ansedd i staden. — Han var direktör för banken, hade de flesta aktierna i jernvägen, egde tre gårdar i staden och ett par herregårdar i olika delar af landet. Han hade stora inkomster af sina sågverk i Norrland, der han befriade jorden från alla onödiga utväxter, och hans tegelbruk, en mil från staden, gick bättre år från år.

Då han var bort emot sextio år, fick han lust att gifta om sig.

Han hade låtit bygga och inrätta ett ovanligt vackert hem, der han hade öfverlemnat dekorering och

möblemang till insigtsfulla personer. Han fuskade aldrig sjelf i en sak, som han icke fullkomligt förstod, och han hade klart för sig, att konstnärer och handtverkare skulle förstå bättre än han att arrangera ett smakfullt hem.

Då allt var färdigt, såg han sig om efter en hustru, eller han hade kanhända redan sett och valt henne, fastän han icke gaf det till känna förrän nu.

Nina Selmer var anstäld i banken, der hon skötte sin plats till sina förmäns fullkomliga belåtenhet. Hon var den pålitligaste och mest energiska arbetare, och fastän hon aldrig felade i den lydnad och vördnad, som fordrades af de underlydande, märkte de styrande personerna snart, att hon hade ett ovanligt klart förstånd, en personlig, snabb uppfattning af det väsentliga vid allt, som gjorde, att hon sparade mycken tid och alltid använde sin tid väl.

Grosshandlar Curtmann hade ofta sett henne sitta vid arbetspulpeten, när han passerade förbi. Han såg alla och allt under sina framskjutande, buskiga ögonbryn, men man märkte icke att han iakttog en.

Han såg hvilken vacker form Ninas hufvud hade, hvilken kraftig och graciös böjning det var på den fina nacken. Han märkte, att hon hade ovanligt vackra händer, och framför allt observerade han det uttryck af fasthet och godhet, som lyste från hennes ansigte.

»Ah!» tänkte han för sig sjelf. »Det der är en personlighet, men en hängifven, uppoffrande personlighet. Hon är vacker, så som en qvinna skall vara vacker. Hon ser god ut. — Jag skulle vilja ha henne till hustru.»

Nina hade gått in i banken för att bidraga till att underhålla sina föräldrar, hvilkas enda barn hon var. Fadern var en afskedad kapten med en liten pension, en man som hvarken hade förmåga eller energi till något som helst arbete. Men han var en af dessa älskvärda, sympatiska menniskor, som alltid vinna sin omgifnings hängifvenhet. — Han hade nästan en qvinnas finkänslighet och led af hvarje smärta, som drabbade dem han älskade. Men han förmådde hvarken att hjelpa dem eller sig sjelf. Hans vilja och handlingskraft voro alldeles outvecklade organer, om det för öfrigt kunde vara fråga ens om deras tillvaro. — Han hade en lång tid af sitt lif varit sjuklig, och då han lemnade militärtjensten, företog han sig icke vidare något.

Han satt i ett soffhörn och läste, gjorde små promenader, tittade in på klubben, der han alltid var mycket måttlig vid allt hvad han förtärde, och så gick han tidigt till sängs och vaknade till en ny dag, lika verksam som den förra.

Hans hustru var en dugtig och kraftig qvinna, men utan anlag att kunna förvärfva något till hjelp för familjen. Hon skötte sitt hus med största ordning, och hennes bidrag till familjens uppehälle låg i den negativa hjelp, som hennes sparsamhet åstadkom.

Hon lagade sjelf maten, god mat och för godt pris. Hon strök tvätten sjelf, sydde och lappade, till långt in på natten och höll ihop smulorna med så mycken duglighet, att folk trodde, att det måtte finnas någon dold källa af tillgångar hos Selmers, der allt var ordnadt med så mycken smak i den lilla våningen. — På intet ställe fick man ett sådant te, ett sådant rostadt bröd, ingenstädes var det så trefligt vid brasan, när den upplyste det lilla smakfulla förmaket.

Hur gick detta till?

Man kunde icke svara derpå, ty man förstod icke att bedöma, hur litet det alltsammans hade kostat.

När Nina växte upp, blef hon sin mors högra hand. Också hon kunde göra hvad som helst med sina raska

händer, antingen det gälde att sy en hatt, ändra en gammal klädning, så att den såg ut som spritt ny, eller sätta öfverdrag på en soffa, så att man kunde tro, att den kom direkt från tapetseraren.

Då hon var tjugo år, lärde hon sig bokhålleri och fick kort derpå anställning i banken, der hon snart förtjente mer, än hvad faderns pension gick till.

Nina hade all respekt för sin mor. Hon förstod tidigt, att det var hon som höll familjen uppe, att det var hennes förstånd och duglighet, som fick det hela att gå. Dessutom var fru Selmer en glad, god qvinna, som aldrig beklagade sig, aldrig lät sin omgifning veta, hvilket makalöst stöd och hjelp hon var för dem, utan gick lugn och frimodig och skötte sitt arbete.

Nina höll mycket af sin mor, men hvad var det emot fadern.

Hon tillbad sin far.

Hon såg i honom inbegreppet af allt som var fint och älskvärdt. Läste hon om någon ridderlig, intagande man, då tänkte hon honom alltid i faderns skepnad. — Ingen kunde som fadern förstå allt hvad man tänkte och kände, ingen hade som han alltid ett ord i rättan tid. Hans svårighet att finna sig i sina knappa förhållanden var ju naturlig. En man med hans generösa natur, hans stora begåfning, borde ha fria händer att röra sig med, icke vara tryckt och bunden af inskränkta omständigheter. — Hans ömtålighet för hvad han hade på sig, — det måste alltid vara af bästa sort, — hans fordringar på maten, — den skulle alltid vara af ett särskildt slag och tillagas på ett särskildt sätt för att smaka honom, — detta visade bäst hvilken fin natur han hade, och Nina skulle aldrig ha kunnat uthärda att se sin far tvungen att bära grofva skjortor eller deltaga i den tarfliga måltid, som hon och modern åto med god aptit.

Han var en finare, bättre varelse än de, och deras pligt var att behandla honom derefter, — en kär, dyrbar pligt! Nina skulle gerna ha tagit sig för att bli kokerska för att kunna skaffa fadern goda dagar, och då hon efter sin anställning i banken hade ganska goda inkomster, som hon sjelf kunde ha rätt att råda öfver, var det hennes ständiga studium att uppfinna alla möjliga sätt att glädja, öfverraska och göra det trefligt för denna tillbedde far, som alltid var så god att med vänlighet taga emot den hyllning, som hans hustru och dotter visade honom.

Nina kunde undvara hvad som helst, nöja sig med det allra minsta, när hon blott kunde skaffa honom det bästa och vackraste; när han då såg på henne med sina milda, blå ögon och sade: »Tack, min unge», så stack det till i hjertat på henne. Det var en belöning, som skulle ha uppvägt och lönat ännu mycket större ansträngningar än dem hon hade gjort.

Ingen visste rätt, hur länge grosshandlar Curtmann hade gått och sett på Nina med den föresatsen att taga henne till hustru, men då hans nya hus var färdigbygdt och inredt, framstälde han ett formligt frieri till kapten Selmer.

Selmer var både öfverraskad och smickrad af den rike mannens anbud, men han tog emot det med en så kylig öfverlägsenhet, som om det icke på minsta sätt förvånade honom. Han yttrade, att hans älskade dotter var honom utomordentligt kär, och han visste icke hur han skulle kunna undvara henne. Hon var ju en mycket begåfvad, sjelfständig flicka, som nog hade tänkt skapa sig en framtid sjelf, och han, Selmer, visste icke alls, om hon egentligen hade någon lust att ingå i äktenskap, men han skulle tänka på saken, – tala med sin dotter derom, han skulle verkligen göra sitt bästa.

Han talade också samma dag både med sin hustru och sin dotter.

Fru Selmer blef i högsta grad hänryckt. Att få sin dotter gift med stadens rikaste man, en man, som många ansågo för att vara millionär, en man som hade ett hus der en prins kunde bo, — jo det var något! — Hon hade nästan icke tålamod, tills Nina kom hem från banken, för att tala med henne derom.

Vid middagstiden kom Nina.

Hon kom som alltid med raska steg uppför trappan, och innan hon ännu hade gifvit sig tid att taga af ytterkläderna i tamburen, kom hon in i rummet med hatten i handen, lade sig på knä vid faderns soffa och kysste hans hand.

Han klappade henne på hufvudet.

»God dag, min unge! God dag! Gå ut och tag kappan af dig, jag har en vigtig sak att tala med dig om.»

»Vigtig!» upprepade Nina och satte sig med det samma.

»Ja, gå nu först och klä af dig!»

»Det gör ju detsamma. Kära, söta pappa, hvad kan det vara! Du ser så allvarlig ut!»

Modern stod vid ena ändan af soffan med händerna i kors och ett leende på ansigtet, som lofvade stora och oväntade nyheter.

»Det är också en mycket allvarlig sak, men hufvudsakligen något mycket *glädjande*, mitt söta barn», sade hon.

»Nå pappa, hvad är det då?» frågade Nina och böjde sig öfver fadern.

Han strök sakta hennes hår ur pannan med sina fina, hvita fingrar och sade med sin melodiska, dämpade röst:

»Jo, ser du, mitt barn, du har haft en friare.»

»En friare? Jag?» sade Nina och log. »Hvem kan det vara?»

»Jo, ingen annan än din högste förman, bankdirektören, grosshandlar Curtmann.»

»Bankdirektören!» sade Nina och reste sig hastigt.

Hon hade blifvit alldeles blek, och hennes ögon sågo ut, som om de voro fästade på något obestämdt och främmande, som förskräckte henne.

»Nå, hvad säger du om det?» frågade fadern mildt.

»Hvad säger *du*, pappa?» frågade hon och blef stående med sänkt hufvud och drog i banden på hatten, som hon höll i handen.

»Det skulle vara min, — vår räddning», svarade fadern lugnt.

Det var det svar hon hade väntat. Det dröjde litet, innan hon svarade, men då sade hon sakta:

»Och Fredrik?»

»Ni äro ju inte förlofvade», frågade fadern.

»Nej, visst inte», sade modern ifrigt. »Nina har aldrig gifvit honom något bestämdt löfte.» —

Fredrik var en ung sjöman, en kusin till Nina, som blott var ett par år äldre än hon. — Han var en föräldralös, fattig pojke, som sedan han var fjorton år hade varit till sjös. Så ofta han var hemma, uppsökte han Selmers och tillbragte så många aftnar, han fick, i deras familj.

Från det han var en liten pojke, hade han varit förälskad i Nina, eller rättare, han hade alltid tillbedt henne som ett högre väsen. Hon var i hans ögon inbegreppet af allt hvad en qvinna, hvad en menniska kunde vara. Han beundrade hennes utseende, denna blandning af mjukhet och viljekraft, som han aldrig hade sett hos någon annan. — »Andra flickor äro antingen söta som socker, så att man får qväljningar af dem, eller också äro de så arga och egensinniga, att man inte kan komma dem nära. Nina är god som en engel, men hon har sin egen vilja, och hon vill alltid hvad som är rätt», tänkte han.

Fredrik beundrade hennes förmåga att arbeta, hennes glada, frimodiga sätt. Han såg med rörelse och en del afundsjuka hennes hängifna svärmeri för fadern, han böjde sig för hennes klara omdömesförmåga, hennes snabba uppfattning, — kort sagdt, han såg i henne ett ideal, till hvilket ingen egentligen hade rätt att sträfva, men som han dock hade lysande för sig, liksom han hade polstjernan, när han var ute på hafvet. Han hade visserligen aldrig sagt henne rent ut, att han hoppades att en gång få henne till sin hustru, men Nina visste, att det var hans hemliga tanke, och han förstod att Nina visste det. Han var hennes ödmjuke tjenare, som sprang till stadens yttersta ände och gerna skulle ha sprungit till verldens ände för att göra henne en tjenst.

Han hängde vid det minsta ord, som utgick från hennes läppar. När hon var vid godt lynne och skämtade, skrattade han åt hennes infall, som om det vore höjden af all qvickhet, och när det låg den minsta skugga öfver hennes panna, satt han tyst, med tårar i ögonen, och följde hvarje vexling i hennes ansigte.

Hon visste, att hon i honom hade den mest trofaste, hängifne vän. Ja, han var emot henne som en slaf, en trofast hund, som blott lefde af hennes vänlighet och gerna skulle offra sitt lif för henne.

Nina missbrukade icke den unge mannens hängifvenhet, men den tröttade henne något. Det intresserade henne icke att bli beundrad. —

Hon var sjelf så full af intressen och lifslust, hennes ögon voro så öppna för att iakttaga allt, som möjligtvis kunde försiggå i verlden och lifvet omkring henne, att hon blott tyckte att det hindrade henne att egna någon särskild uppmärksamhet åt sig sjelf, hvartill hon blef uppmanad genom den ständiga hänryckning öfver henne, som Fredrik icke kunde dölja.

När han beundrade hennes förmåga att lära sig fort och lätt, just när hon tyckte att det gick allt för långsamt för henne, kunde hon bli riktigt otålig.

»Du måtte bara ha sett förskräckligt dumma menniskor, Fredrik», sade hon och skakade på sig, »när du kan tycka, att jag är något märkvärdigt. Jag har haft skolkamrater, som skrefvo främmande språk felfritt, alldeles felfritt, förstår du, och i jemförelse med dem var jag en riktig dumbom, ett tjockhufvud af första slag.»

Fredrik teg och suckade. Han hade inga medel att öfvertyga henne om, att hon ändå var mycket bättre än alla andra, och det pinade honom.

När hon lätt och snabbt packade in och expedierade något, och Fredrik utbröt i förvåning öfver hvilket handlag hon hade, fick han ofta det svaret:

»Det tycker du bara derför att du sjelf är så långsam», och Fredrik suckade och teg igen. — Han måste erkänna, att han *var* trög och långsam.

Nina visste, att hon var honom öfverlägsen i många saker, men hon skulle ha tyckt mera om, att han icke hade vetat det. — En man skall dock vara den förste, den som befaller och bestämmer, den som man skall se upp till och stödja sig vid.

Ja, det sista kunde hon, stödja sig vid honom, tv han var troheten och ärligheten sjelf, en menniska gjuten i ett stycke, som aldrig skulle svika i någon nöd och sorg.

Nu var han på en lång resa till Rio Janeiro, och innan han hade rest, hade han sagt henne ett innerligt och ömt farväl, på sitt lugna sätt.

»Om du vänder mig ryggen, stannar jag derute på hafvet», sade han. »Hvad bryr jag mig om allt det andra.»

Och Nina hade svarat honom: »Jag skall alltid vara din vän, din trofasta bästa vän, men jag lofvar dig ingenting. Jag tycker mest om min frihet.»

Fredrik såg kanske i dessa ord mer än hvad de innehöllo, som olyckliga älskare gerna göra, och han hade en stor förhoppning i Ninas frihetskänsla. Så länge som hon i alla fall icke höll af någon annan så — —

Nina deremot ansåg sig icke bunden vid något löfte, och då Curtmanns frieri framstäldes för henne, var det icke tanken på, att hon svek något sådant, som kom henne att först tänka på Fredrik.

Det var endast medlidande med den gamle ungdomsvännen, som hon hade så innerligt kär, och som hon visste att hon med sitt giftermål skulle bereda en stor sorg, en sorg, som kanske skulle kosta honom hela hans lifs lycka.

Hon stod i valet mellan att göra sin far eller sin vän emot. Hennes eget, innersta hjerta hade ingenting att göra vare sig med det ena eller det andra. — Hon hade aldrig hyst någon kärlek, icke ens något tycke för sin kusin, — och hvad grosshandlar Curtmann angick! — Skulle det vara henne möjligt att gifta sig med honom?

Hon, gifta sig! — och nu, snart! Och med denne man, som var henne alldeles främmande? Hon visste väl hur han såg ut. Hon hade ofta, med en främmandes kritiska, kalla ögon, sett på hans stora gestalt och hans markerade ansigte, när han kom in i banken. — Men skulle denna store, stränge, främmande man bli *hennes* man? — Hon stod ännu alldeles blek och tyst.

Hon såg honom för sig, och så såg hon ned på sin far, sin älskade, tillbedda far.

Han såg i dag så lidande ut. Han var tydligen gripen af den afgörande fråga han hade gjort henne, och hon förstod ju, hur mycket det gälde för honom. Det skulle vara befrielse från alla bekymmer, det skulle vara en sorgfri, lycklig ålderdom. — Hon skulle kunna skaffa honom allt, allt som kunde göra lifvet godt och vackert för honom. Han kunde få all den hjelp för sin helsa, som menniskor kunde gifva, han skulle kunna resa hvart han ville, få andas bergsluft, hafsluft, börja en ny, sorglös tillvaro, som skulle försona honom med allt hvad han hade lidit, och det skulle vara hon, *hon* som skaffade honom allt detta!

Hon bredde ut armarna och sjönk ned på knä vid soffan.

»Hvad önskar du, kära pappa? Säg mig, hvad *du* vill?»

»Jag önskar naturligtvis innerligt, att du skulle ta emot Curtmanns anbud, ett så utomordentligt hedrande, smickrande anbud— — — Men min lilla flicka får ju göra, som hon sjelf vill», tillade han och såg på hennes panna, medan han åter strök bort håret från hennes tinningar. »

»Nej, som du vill, som du vill, älskade pappa», sade hon. »Säg till, till — honom, att jag skall gifta mig med

honom ..»

Hon dolde hufvudet vid faderns bröst och låg alldeles stilla.

Kapten Selmer underrättade grosshandlar Curtmann om, att han var mottagen som friare i familjen och kunde infinna sig när han önskade för att tala med hans dotter.

Då han kort derefter kom, lät man honom och Nina träffas ensamma, men tio minuter efteråt öppnades dörren, och Nina kom ut.

»Pappa! — Mamma!» sade hon. »Vill ni inte komma in till oss. Min tillkommande man vill gerna helsa på er.»

Nina var fullkomligt lugn.

Hon såg hvarken glad eller upprörd ut, endast allvarlig och stilla. Det var, som om hon, från det ögonblick hon ingick en förbindelse med en gammal man, kände sig eller hade blifvit äldre.

Hon behandlade Curtmann med en vänlig värdighet, och han visade henne en faderlig uppmärksamhet, fri från hvarje spår af kurtis.

Han var klok nog att förstå, att sådant gör ett komiskt och obehagligt intryck hos en gammal man, och han såg lugn och beherskad ut, som om han hade afslutat ett fördelaktigt köp, hvars fördelar han förut hade väl öfverlagt. — Som vanligt kastade han blott en och annan flyktig blick på sina omgifningar. Man såg nästan aldrig hans ögon, men skulle någon ha iakttagit honom, när han visste sig vara obemärkt, skulle han ha sett ett plötsligt uttryck af en häftig, nästan afskräckande glöd i dessa skarpa små ögon under de buskiga ögonbrynen.

»Man måste förhålla sig lugn, man möste vara försigtig, men ger man sig bara till tåls, blir hon ju snart min», tycktes dessa oroliga glimtar säga.

Förberedelserna till bröllopet voro icke långa. Huset var ju fullkomligt i ordning. Till allt, som för öfrigt kunde behöfvas, öste den tillkommande äkta mannen ut pengar med fulla händer, och hans ålder lemnade intet öfrigt att önska; man kan ju gifta sig när som helst.

Curtmann hade sagt Nina, att han på deras bröllopsdag ville sätta in 100,000 kr. till hennes enskilda förfogande. Det kunde ju vara angenämt för henne att ha en bestämd årlig penningsumma att tillgå. Naturligtvis skulle hon dessutom ha sina toalettpengar o. s. v. — och kunde komma till honom och begära allt, hvad hon ville.

Denna gåfva gjorde Nina en stor glädje. Det var just hvad hon önskade, att ha något att råda öfver, som var *hennes*, något som hon, utan att göra räkenskap för, kunde använda hur hon ville. — Hvad hon ville använda det till, hade hon också klart för sig.

I vissheten om, att hon nu kunde göra hvad hon ville, hyrde hon för våren en ny våning åt föräldrarne, en liten ovanligt vacker bostad mot solsidan med utsigt öfver stadsparken.

Allt blef der inrättadt efter faderns smak. Hans färger, hans älsklingsblommor, ett litet bibliotek med ett urval af hans favoritböcker. — Ninas tankar voro så upptagna af att inrätta detta lilla hem på det mest tillfredsställande sätt, att man snarare skulle ha trott, att det var hennes föräldrar, som skulle hålla bröllop och sätta bo, än att det var hon sjelf som stod i begrepp att gifta sig.

I början af april flyttade hennes föräldrar in i den nya våningen, der allt var en öfverraskning för fadern. Han uppfattade också allt. Icke den minsta lilla uppmärksamhet från Ninas sida undgick honom, och han tackade henne, tackade henne med varma tårar i ögonen, som gjorde henne obeskrivligt lycklig.

Fjorton dagar senare hölls Ninas och Curtmanns bröllop. Vigseln skedde i kyrkan, och efteråt följde en stor och elegant frukost.

Med middagståget reste de nygifta bort för att fortsätta till utlandet.

De skulle besöka London och Paris, Hamburg, Berlin och Frankfurt.

I alla dessa städer hade Curtmann handelsförbindelser, och då han var en man, som alltid helst förenade det nyttiga med det angenäma, valde han denna väg, der han kunde uträtta åtskilligt, på samma gång som han lät sin unga fru se en del af Europa och presenterade henne i flere rika och betydande handelsfamiljer.

De voro borta en månad, under hvilken tid Nina skref en gång i veckan till sin far. Hon berättade om, att de reste mycket kostsamt, bodde på de finaste hotell, åto vid table d'hôte och alltid åkte, när de skulle ut och se sig omkring. Hon skref, att detta sätt att resa icke synnerligen tillfredsstälde henne, då man dervid egentligen alltjemt fick se ett och det samma. Alla fina hotell, alla table d'hôter, alla eleganta ekipager voro ju lika hvarandra öfverallt. — Hon skulle helst ha velat vandra omkring kors och tvärs genom de stora städerna, tala med folket, gå in på de tarfliga restaurationerna och se hur der såg ut.

Hon skulle också så gerna ha velat stanna många gånger på vägen vid något ställe, der naturen fängslade henne, men hennes man hade icke minsta öga eller sinne för naturen, och han var alltid mycket noga med att på bestämd tid nå det mål han hade föresatt sig. — Allt improviseradt, allt som gick utanför den en gång bestämda planen, var honom emot såsom något onödigt och tidsödande.

Deremot hade det intresserat Nina att med sin man besöka flere utländska familjer.

Hon beskref deras hus och hem, de främmande sederna och bruken med mvcken liflighet och ganska stor humor. — Om sin man talade hon blott i förbigående, om sig sjelf icke alls.

Dessa bref voro en stor glädje för fadern. Han var i hög grad nervös den dag han kunde vänta posten, och när han hade Ninas bref i handen, darrade han så, att han måste lägga sig på soffan. Hans hustru lade varmt om fötterna på honom, rullade ned rullgardinen till hälften och smög sig ut på tåspetsarna. – Han ville alltid första gången läsa brefvet ensam.

Först flög han igenom det, läste det sedan långsamt ord för ord.

Han insög med hjertklappning alla ömma och kärleksfulla uttryck till honom sjelf, han skrattade åt hvarje egendomligt ord hans älskling begagnade, tänkte länge öfver hvarje reflexion hon kunde framkasta, och först när han en stund hade legat stilla med brefvet i handen och ögonen slutna, sedan han läst igenom det tre, fyra gånger, ropade han på sin hustru:

»Mamma! Nu kan du komma och höra!»

Han läste det då sjelf högt, och först längre fram på dagen kunde han förmå sig att lemna ifrån sig brefvet och låta sin hustru läsa det.

Efter sex veckors bortovaro väntades de nygifta hem.

Det var en solklar förmiddag i början af juni.

Fru Selmer hade gått ned till stationen för att taga emot dem, men kaptenen var så upprörd, att han icke kunde gå med. — Han hade nästan icke sofvit något på natten, och han kände sig så svag och beklämd, att han måste lägga sig på soffan.

Han låg der med klockan i handen. Klockan 12,15 skulle tåget vara framme. Naturligtvis skulle hon genast, genast komma hem till honom, alltså innan half ett skulle han få se henne. — Klockan var nu tolf. Således ännu en halftimme! Han såg hvart ögonblick på klockan, som han höll i handen. Visaren tycktes alls icke vilja röra sig. — Klockan stod bestämdt? — Nej, hon gick verkligen.

Han försökte att tänka på andra saker, att räkna tofsarna på rullgardinerna, de små fyrkanterna i mattan, men oupphörligt afbröto honom hans tankar. Han såg åter på klockan. Ännu fattades det tio minuter.

Då klockan var precis half ett och Nina icke hade kommit, fick kaptenen plötsligt en förskräcklig tanke. »Tänk, om hon inte skulle komma först hem till mig. — Tänk om hon skulle gå med sin man först och jag skulle ligga och vänta här ännu en, kanske flere timmar!»

Han hade blifvit så ängslig, att han häftigt satte sig upp i soffan och kastade med ett ryck filten, som han hade om knäna, i golfvet.

Men just i detsamma sattes nyckeln i farstudörren. Han hörde sin hustrus röst, och snabba, springande steg flögo genom tamburen.

Dörren slets upp, och Nina, med hatten i handen och håret i oordning, kom med utbredda armar emot honom, kastade sig häftigt ned vid hans sida och dolde ansigtet vid hans bröst. — Hon skrattade högt, och sedan började hon att gråta.

»Nina, min egen flicka!» sade fadern och tryckte hennes hufvud tätt intill sig. »Är du lycklig?»

»Ja, om du är det», svarade hon djupt nere, der hon låg.

»I detta ögonblick är jag mycket lycklig», svarade han.

»Inte annars?» — Hon såg upp på honom med sitt mildaste leende, ögonen voro fulla af tårar.

»Jo visst, min älskade flicka», svarade han. »Du har ju gjort allt som kan göras för mig i denna verld.»

Nina drog en suck. — Ja, då var det bra. Det var ju för faderns skull hon hade gjort allt detta, som hon nu skulle gifva hela sin framtid för att ha ogjordt.

Men när blott han var lycklig, skulle han aldrig få veta, hvad detta hade kostat henne.

Nina hade, liksom så många andra unga flickor, egentligen icke alls vetat hvad hon gjorde, då hon gifte sig. Hon visste endast, att hon gjorde ett offer, ett stort offer af sin frihet och sjelfständighet för att kunna hjelpa och glädja den hon höll mest af i verlden. – Hade hon haft en annan kärlek i sitt hjerta, då hade det varit annorlunda, men den gamla vänskap hon hyste för sin kusin var snarare en känsla af tacksamhet för hans trogna, hängifna kärlek än någon ömmare känsla. Hon ville visserligen icke såra eller smärta honom med att gifta sig med en annan, men hon hade icke heller minsta längtan efter att gifta sig med *honom.* — Då hon valde den gamle, rike mannen, föreföll det henne dock, som om hon dermed uträttade något verkligt i lifvet. Hon lyfte på en gång sina föräldrar upp ur alla bekymmer och gjorde deras ålderdom sorgfri och lätt. Att hon dermed strök ett streck öfver alla de önskningar och förhoppningar som hon, liksom alla unga hjertan, närde, — det förstod hon alldeles tydligt, men hon ansåg att saken var värd detta offer.

Då hon hade blifvit gift och befann sig ensam i ett främmande land med den, som nu för hela lifvet skulle vara hennes man, då först förstod hon hvad hon hade gjort. Hon hade sålt sig sjelf, själ och kropp — ja, kanske var det hufvudsakligen blott hennes yttre skönhet, som köpet gälde. Hon tillhörde denne man, som hon icke älskade. Han hade rätt att råda öfver henne, hur han behagade. Hon såg det med fasa, och hon föraktade sig sjelf. Underligt nog vändes icke hennes indignation mot föräldrarna, som hade förmått henne att ingå denna förbindelse, hon tänkte uteslutande på sitt eget uppförande, sitt eget skamliga, dåliga uppförande, att sälja sig till en rik man!

Hon såg först nu denne man i hans rätta ljus och förstod hvilken egoistisk, rå gammal syndare han var, och han föreföll henne snarare som ett djur, ett starkt, hemskt vilddjur, än som en menniska, och hon hade tänkt sig honom som en värdig, faderlig gammal man.

Men i samma ögonblick, som hon hade förstått sitt förhållande till honom, var hennes beslut fattadt. Hon sade honom med tydliga ord, att om han fordrade, att hon skulle stanna hos honom som hans hustru, ginge hon genast, ögonblickligen. Hvarthän och till hvad gjorde henne detsamma, men bort från honom skulle hon för alltid gå. Han kunde välja mellan detta och att behålla henne på de vilkor, hon sjelf ville föreskrifva honom.

Hon lofvade att vara honom den lydigaste dotter, den mest trofasta vän. Hans heder, hans välgång skulle vara målet för alla hennes sträfvanden, hennes ögon skulle vara stängda för allt, som skedde utanför den verld, der han lefde och som innehöll hans intressen. — Han skulle få se, att han icke skulle ångra det, om han ville gå in på hennes vilkor.

Hon skulle göra hans hem lyckligt och ansedt. Han skulle aldrig behöfva klaga öfver henne, men allt detta blott på ett vilkor, att det alltid skulle vara tre steg emellan dem, tre steg, hvilka gingo öfver en afgrund, som han aldrig finge öfverstiga.

Den gamle Curtmann blef högst obehagligt öfverraskad af att plötsligt finna sin utkorade brud, den goda, milda flickan, stå inför sig fast, bestämd, ja hård som en fiende, men som en klok man förstod han, att det icke var värdt att sätta hårdt mot hårdt. — Han hade nog haft en aning om, att Nina hade sin egen, bestämda vilja, när det gälde, men intet af detta hade han väntat sig.

Emellertid tänkte han för sig sjelf, att dessa idéer troligen voro en ung qvinnas öfvergående förskräckelse vid att komma in i lifvets obekanta fordringar och förhållanden, och han menade, att om man blott gaf sig tid och gick sakta tillväga, skulle hon säkert bli en lika spak och lydig hustru som många andra, som hade börjat med att göra uppror.

Men deri bedrog han sig. Dagar och veckor gingo, och hon var ständigt den samma. — Omsorgsfull, uppmärksam på hans minsta önskning eller befallning, alltid till hands, när han behöfde henne, vänlig, ja, ibland älskvärd och liflig, men med samma iskalla, fiendtliga uttryck i ansigte och hållning, så snart han försökte visa henne den minsta ömhet.

En afton, det var i en liten stad vid Rhen, kom det ändtligen till en afgjord drabbning mellan dem.

Det var den mildaste vårafton. Nymånen stod på himlen och aftonrodnaden simmade ännu öfver horisonten. Genom de öppna altandörrarna strömmade doften af löf och blommor. Det gick många unga par på promenaden under deras fönster, fastän det redan var natt.

Hviskningar och guitarrtoner ljödo der nedifrån. I staden på sluttningen af bergen bröto tusen ljus fram som spridda gnistor, och på himlen kommo snart stjernorna med en klarare, skälfvande glans, liksom utströdda af någon mäktig hand öfver hela firmamentet.

Allting derute stod i vårens första berusande skönhet, och i den gamle mannens hjerta vaknade något af detta länge sedan förgångna, denna längtan efter kärlek, efter älskog, som våren ständigt uppväcker på nytt.

Nina stod i den öppna altandörren och lutade hufvudet mot dörrposten. Hon var blek i månskenet men såg så vacker, så drömmande ut, der hon stod och blickade ut öfver det dunkla, hemlighetsfulla landskapet.

Hennes man satt länge och stirrade på henne i skymningen, men så reste han sig och gick sakta fram till henne. Hans händer skälfde, hans ögon lyste af en hemsk, häftig eld. Han bredde ut armarna och ville omfamna sin hustru.

Först då han var henne helt nära, fick hon öga på honom, och i ett nu var allt det mjuka, drömmande hos henne försvunnet.

Hon reste sig kraftig och rak och höll båda armarna afvärjande framför sig, som för att försvara sig mot en oväntad fiende.

»Kommer du nära mig, bara ett steg närmare, så hoppar jag ner i floden», sade hon.

Det var något både i hennes uttryck och röst, som sade hennes man, att det icke var värdt att försöka. Rhen strömmade, grumlig och djup, alldeles under hörnfönstret, — ett enda språng och hon skulle försvunnit der nere. — Han vågade icke fresta henne dertill.

Hon hade blifvit krithvit i ansigtet, och hennes röst var låg, knappt hörbar, skälfvande af inre ångest och harm.

»Afstå från mig nu och för alltid», sade hon. »På andra vilkor stannar jag icke en natt till under samma tak som du.»

Curtmann darrade af raseri. Aldrig förr hade han blifvit narrad så i ett ingånget köp. — Hon, denna unga flicka, vågade trotsa honom så! Hon, som var hans vigda hustru och hvars skyldighet det var att i allt uppfylla sina äktenskapliga pligter! — Och allt detta nu, då äktenskapet var ingånget, då intet stod att förändra!

Han brummade som ett fångadt vilddjur. Han gick fram och tillbaka som i en bur, skakade sin man och såg med mörka, hotande blickar under de stora ögonbrynen på detta barn, som vågade trotsa honom, — och det värsta var, att hon visste, att hon kunde trotsa honom.

Han tviflade icke längre ett ögonblick på, att om han ännu en gång skulle försöka att göra anspråk på henne, hon skulle försvinna — på ett eller annat sätt —, och hvilken skandal för honom, för *honom*, denne man, som så många beundrade och missunnade. Att vara *hans* hustru skulle förefalla alla andra qvinnor som en ära och lycka. Nina skulle aldrig genom sitt uppförande få säga dem, att hon ansåg det som en skam och vanära. Nej, nej! Det var nog bäst att vara klok, klok och försigtig. Hvem vet! Tiden kan göra mycket. Om han nu stötte henne ifrån sig, skulle det bli värst för honom sjelf. Han måste kufva sig, och han kufvade sig, som ett gammalt ilsket fångadt lejon.

I början var han så uppbragt på Nina, att han hvarken talade till henne eller såg på henne, utan endast riktade de allra nödvändigaste ord till henne. Hon beklagade sig aldrig. Hon förstod, att han hade anledning att hata henne, men hon tröttnade aldrig att visa honom all upptänklig uppmärksamhet.

Hon lärde sig snart alla hans vanor, och hvad han annars brukade gå och gräla öfver, emedan det aldrig var till lags, var nu alltid färdigt och i ordning, till hans hemliga tillfredsställelse.

Nina hade tillsyn öfver alla hans kläder, packade hans koffert, ordnade allting så fort och lätt, att han aldrig behöfde fråga derefter förrän det var gjordt.

Hon lagade sjelf hans te. Till och med det bästa hotell-te gillades aldrig af Curtmann. Hon gick långa vägar för att skaffa honom ett eller annat, som han särskildt önskade.

Hon vakade öfver, att icke det minsta ljud skulle störa hans middagslur, hon skref hans bref, expedierade hans telegram, kort sagdt, hon var på en gång hans kammartjenare, dotter och handsekreterare.

Emellertid skulle alla dessa ihärdiga och ödmjuka försök att vinna hans bevågenhet knappt ha förmildrat den vilda vrede, han alltjemt kände jäsa inom sig mot sin hustru; — det var något annat, som bevekte honom.

Han togs från den sida, som var hans svagaste punkt — hans fåfänga.

Han förde nemligen sin unga hustru in i flera framstående köpmansfamiljer, och öfverallt gjorde hon afgjord lycka och uppseende.

Hennes naturliga väsen passade lika väl i alla länder, och hennes taktfulla, värdiga uppförande vann fruarnas beundran, liksom hennes ungdomliga behag intog männen.

Curtmann såg med hemlig glädje, hur utomordentligt mycket man tyckte om hans hustru. Han kunde sitta och snegla på henne öfver bordet, när hon blef munter och språksam och underhöll sig med sin bordsgranne, hvilken som oftast var herrn i huset. Curtmann såg på de andras ansigten och förstod, att de alla uttryckte glädje öfver den unga, älskvärda qvinnan, som de så oväntadt hade fått ibland sig.

En gång, i Köln, hade Nina till och med den äran att sitta bredvid en högt uppsatt embetsman, som på en gång var baron och millionär och hade en hel liten barntvätt af ordnar, upphängda på ett guldsnöre på fracken. Han var tydligen alldeles intagen i Nina, och just medan han vid bordet satt i det lifligaste samtal med henne, lyfte plötsligt Curtmann sitt glas, och för första gången sedan sitt giftermål drack han med sin fru.

Hon lyfte ögonen från tallriken, då hon kände att hennes man såg på henne. — Han log med sin stora mun, som annars nästan aldrig log. Han nickade sakta till henne och höjde glaset. — Hon rodnade svagt och fick tårar i ögonen, och reste sig litet i stolen, då hon besvarade hans skål, som om det vore någon högt uppsatt person, som drack med henne.

Hon ville ju så gerna, att han skulle vara belåten med henne.

Efter middagen sade baronen med de många ordnarna till Curtmann:

»Jo, jo! Ni är en lycklig man! En sådan hustru! Och som beundrar er så! Jag såg nog rosorna på hennes kinder. — Hon är för resten *reizend*, fullkomligt *reizend*. Hon har just detta »*ewig weibliche*», som ändå, när allt kommer omkring, är bättre än den mest fullkomliga formskönhet.»

Curtmann log igen. Han var belåten.

Då de om qvällen kommo hem till hotellet, kysste han Nina på handen, innan de skildes åt, och sade:

»Du var verkligen till din fördel i dag. Jag hoppas du alltid skall göra mig heder.»

»Det hoppas jag också», svarade Nina och kysste honom på pannan.

Då hon stod i dörren med ljuset i handen, vände hon sig ännu en gång. Hon såg så glad och god ut.

»God natt, min kära man, sof godt», sade hon.

Från den dagen hade det slutits fred mellan dem.

Curtmann tog emot sitt öde, att ha en hustru, som alla afundades honom och som dock icke var hans.

Då de, efter bröllopsresan, kommo hem till Sverige igen, satte sig Nina med stor ifver in i sin nya ställning som husmor och värdinna i ett af stadens mest framstående hus.

Med all möjlig omsorg och förstånd tog hon hand om hushållningen, och man talade i hela staden om, hvilken utmärkt värdinna hon var på de fester, som grosshandlar Curtmann då och då stälde till.

Det är icke en så lätt sak att vara en gammal mans unga hustru och dock uppföra sig så, att verlden icke har något att anmärka på en, men Nina hade så helt och hållet gått upp i sin nya ställning, att till och med den mest kritiske måste erkänna, att hon uppförde sig bra.

Det kunde kanske för en ung och vacker flicka ha varit en frestelse att använda en del pengar på sina toaletter, när hon, från att ha varit fattig, plötsligt fått alla medel i händerna till att kunna skaffa sig hvad hon ville, men Nina förstod, att det icke skulle passa sig för henne att se för ungdomlig ut. Hon klädde sig derför litet äldre än för sin ålder och fick öfver hela sitt väsen en viss värdighet, något dämpadt, lugnt, ja nästan moderligt, som gjorde, att man icke så mycket talade om den stora skilnad i år, som rådde emellan henne och hennes man.

Under den första tiden af deras samlif började Nina nästan hoppas, att hon i sin man skulle få sin bäste vän. Han behandlade henne med all möjlig hänsyn och aktning och gjorde henne småningom förtrogen med en stor del af hans företag.

Han insåg, att han hade en klok hustru, och hon såg också, hvilken ansedd och ärad man han var och började önska att kunna vara honom till verklig hjelp och glädje.

Men just som hon hade börjat hoppas, att deras förbindelse skulle bli något annat än ett yttre kompaniskap, fick hon en ny blick på honom, som alldeles förändrade både henne sjelf och hennes uppförande.

Hon fick af en tillfällighet veta, att hennes man ända till deras giftermål hade fört ett mycket lösaktigt lif. Han hade förbindelser både här och der, och i synnerhet var det en person, till hvilken han ända till sin bröllopsdag — och hvem vet om icke ännu längre — stått i det intimaste förhållande. Det var ett fruntimmer, som för en del år sedan hade haft en modehandel i staden och som då för tiden ansågs för en stor skönhet.

Curtmann, som då var enkling, hade funnit behag i henne och hade nu under några år underhållit henne och deras två barn. Man påstod, att nämnda dam hade ett mycket häftigt lynne och att det ofta kom till de våldsammaste scener emellan henne och Curtmann.

Emellertid hade det aldrig kommit till någon bestämd brytning, och Nina hade råkat se en post i räkenskapsböckerna, som häntydde på, att hennes man ännu underhöll denna familj. Denna upptäckt gjorde ett besynnerligt blandadt intryck på henne. Först var det en stöt, en smärtsam, hård stöt, som när man plötsligt möter något oväntadt och styggt. — Att hennes man, medan han gick och friade till henne, medan han förberedde deras tillkommande samlif, ännu skulle vidmakthålla ett sådant förhållande, stötte henne i allra högsta grad.

Hade hon älskat honom, skulle det ha dödat henne, det kände hon tydligt. Nu var det blott något kränkande, frånstötande, som gjorde honom ännu mera främmande för henne. Det nästa hon kände var en lättnad. Det var, som om hon med ens hade fått *rätt* till att lefva så sjelfständigt, som hon hade genomdrifvit att få göra. En man, som bakom hennes rygg underhållit eller enligt all sannolikhet ännu underhöll förbindelse med en annan, mot honom hade hon inga andra skyldigheter än dem hon af godhet och öfverseende ville åtaga sig. Hon kände sig plötsligt ha fått makt både öfver honom och situationen.

Hvad som dessutom upprörde henne var tanken, att dessa barn, som voro födda utanför äktenskapet, skulle så der utan vidare skaffas ur vägen, derför att det kommit en laglig hustru i huset. Hennes rättrådighet och hennes godhet uppreste sig deremot, och hon kunde knappt vänta på sin mans återkomst — han var just då frånvarande — för att ställa honom till räkenskap.

Hon hade väntat att se honom ångerfull och förkrossad, men hon fick se någonting helt annat.

Hans första uttryck var vrede öfver att hon, att omständigheterna, att folks häntydningar hade gifvit anledning till att denna likgiltiga sak blifvit bragt i dagen. Hvad gjorde det henne? Led *hon* något af detta? Och för öfrigt hvad rättighet hade *hon*, hon, som aldrig hade funnit sig i sina äktenskapliga skyldigheter, att beklaga sig, om han sökte sin tröst hos andra?

Han gick fram och tillbaka och skakade sitt tjocka, gråa hår, drog ögonbrynen djupt ned öfver ögonen och var alldeles hvit i ansigtet.

Nina hade icke väntat sig något sådant. Hon satt stum af häpnad och kall af harm och såg på honom.

»Får jag då bara fråga dig om en sak», sade hon till sist. »Hvarför gifte du dig icke med henne, — dina barns mor?»

»Mina barns mor», upprepade han i en hånande ton. »Det låter något, det! — Jo, jag skall säga dig hvarför jag inte gjorde det, — derför att det var omöjligt.»

»Omöjligt?» frågade Nina.

»Ja, just omöjligt. Tror du, att jag i mitt hus ville ha till värdinna en simpel menniska, som hvarken kan klä sig eller föra sig som en dam. — Och om du kände henne!» — Han lyfte ögonen med de stora påsarna under mot ljuskronan. — »Om du kände henne! — En arg köksa! En riktig hexa att ha att göra med! Hon kan göra den spakaste menniska rasande!»

»Visste du inte det förut?» frågade Nina.

Hennes man gick alltjemt upp och ned i rummet med händerna på ryggen och det stora hufvudet nedsänkt mot bröstet.

»Jo», svarade han, »jag har tyvärr vetat det i många år. Men hvad hjelpte det mig? Hon var ju i alla fall, som du nyss sjelf sade, ’mina barns moder’.

»Nå, men barnen då?» frågade Nina. »Skulle du inte helst vilja uppfostra dem sjelf och befria dem från det dåliga inflytande, som förmodligen en sådan mor har på dem?»

»Innan jag gifte mig med dig, hade jag verkligen inte tid till sådant, och jag hade väl anledning att tvifla på, att det skulle glädja dig, om jag strax efter vårt giftermål hade kommit och presenterat för dig två okynniga pojkar att uppfostra.»

»Det skall jag gerna åtaga mig», sade Nina ifrigt. Hon tänkte nu endast på det orätta i att låta två stackars

barn växa upp i sådana förhållanden.

»Låt mig få dem», bad hon. »Du skall få se, att jag skall vara så god emot dem, och dessutom behöfver jag verkligen något mer att fylla mitt lif med än att gå här och se, att alla våra fina möbler äro lika fina hvar dag.»

»Nej», svarade hennes man och gick ännu fortare fram och tillbaka.

»Jag vill inte höra talas om det. Jag vet hvad det skulle medföra, en beständig strid och kif mellan oss och modern. Du känner henne inte. Hon är som en tigrinna, när man vill röra vid hennes rättigheter, och hon skulle aldrig lemna gossarne ifrån sig.

De äro ju sjelfva grundorsaken till hennes rättighet öfver mig. — Genom dem får hon hvad hon vill ha, — och tro mig, det är inte alltid så litet. Att lemna dem ifrån sig skulle ju vara det samma som att ha förlorat spelet.»

»Men om du en gång för alla bestämmer en viss summa pengar åt henne, en summa, som gör henne nöjd», invände Nina.

»Det skulle inte alls vara det samma», svarade han. »Du förstår endast litet hur sådana fruntimmer kunna begagna sig af den makt de ha öfver en, och för resten, om hon också ginge in derpå, skulle det inte hindra henne i att bittida och sent komma och plåga oss angående barnen; tala om sina moderskänslor, om den onaturliga behandling man låtit henne lida och så vidare.

Så skulle man till att processa och göra stor skandal — nej, tack! — »och för resten», tillade han efter en stunds tystnad, »för resten kan jag inte tåla ungarna.»

»Dina egna barn!» utbrast Nina.

»Ja, än se'n!» sade han och slog med handen.

»Men också *hennes* barn, den simpla, afskyvärda menniskan. Henne likna de utanpå, svarta som zigenare, och henne likna de inuti, listiga, ilskna små kanaljer, som redan förstå att tillegna sig alla fördelar de kunna få. — Det skulle bli ett härligt lif för dig att få sådana fosterbarn.»

Nina försökte på alla möjliga sätt att öfvertala honom, men han förblef obeveklig, och till sist började hon tro, att det var bäst att lifvet fortfor så som det börjat för henne.

Att nu inlåta sig i så kombinerade förhållanden mot sin mans vilja, och utan att kunna vänta någon hjelp af motparten, skulle tjena till ingenting. Hon teg för framtiden, och hennes man var icke den, som upptog saken, men Nina kände att en ny oöfverstiglig afgrund hade öppnat sig emellan dem.

Nina satt och sydde uppe i sin fina salong och tänkte på allt detta.

Hon tänkte derpå från morgon till qväll, och medan hon vred och vände på sitt handarbete, vände och vred hon också på dessa frågor.

Hon kunde icke uthärda att lefva tillsammans med en man, som hon såg ned på, hon måste på ett eller annat sätt finna en förklaring, en ursäkt för honom.

Och så stälde hon sig sjelf som advokat till försvar för sina egna angrepp och försökte öfvertyga sig om, att

han dock kanske icke var så straffvärd. Hon måste betänka, att han var en ensam man, då han hade ingått den der förbindelsen, en ensam och åldrande man, som kanske hade haft längtan efter någon vänlighet, någon ömhet, som han sökt hos denna qvinna. Det fans ju så många listiga och beräknande qvinnor, och denna person, som hennes man var fäst vid, hade kanske varit en sådan, som egentligen endast lade an på hans pengar för att sedan hålla honom fast.

Efter allt hvad hennes man hade antydt måtte det ju vara en simpel och häftig menniska. Det var kanske endast hennes skuld alltsammans. Och barnen? Då de nu en gång funnos, var det väl egentligen vackert af hennes man att för deras skull icke bryta med modern, och att han icke ville taga dem hem i huset, det var ju för hennes, för Ninas skull, det var ju blott derför, att han kände dem och modern bättre och visste, att det endast skulle leda till oenighet och olycka. Nina suckade djupt. Det blef lätt om hjertat på henne, det var så skönt att kunna förlåta, att kunna hålla af. Hon ville så gerna hålla af sin man, tro allt godt om honom, icke döma honom strängt. — Men när hon hade kommit så långt på att bygga upp till hans försvar, så kom det en plötslig, stark känsla i henne, som kom hela den omsorgsfullt uppförda byggnaden att störta tillsammans.

Det var något ovilkorligt, naturligt och starkt i henne, som högt och tydligt sade: »Nej, han har uppfört sig illa, som en dålig man, och han har velat dölja det för dig», och så måste hon börja från början med att lappa ihop sitt försvarstal.

Så gick det ständigt upp och ned. Ibland kunde hon ha talat så länge och så öfvertygande för sig sjelf, att hon riktigt vänligt kunde gå sin man till mötes. När då de mörka, onda tankarna ville komma, jagade hon bort dem, som man jagar bort giftiga insekter, som vilja sticka en. Det var så skönt att ha fred, att vara nöjd, om man än icke kunde vara lycklig. Det var så välsignadt att kunna tänka vänligt om den, som man skulle lefva sitt lif tillsammans med, och att icke plåga sig sjelf och honom med att ideligen grubbla öfver det förflutna eller öfver saker och ting, som man dock icke hade kraft att hjelpa.

Sådana dagar var också hennes man nöjd med henne. Han såg så vänligt på henne, talade mycket med henne, frågade deltagande efter hennes far och visade, att han på alla sätt ville komma henne till mötes.

Men så kunde plötsligt den hemliga vreden och afskyn vakna hos henne igen, så stark och oöfvervinnelig. — Då blef hon liksom alldeles kall invärtes, och när hon skulle gå ned till middagen och råka sin man, måste hon hålla sig i ledstången. Hon darrade och kände en beklämning, som om hon hade varit sjösjuk.

Hon hade ett af dessa olyckliga ansigten, som genast röja sig, och trots alla hennes ansträngningar att visa sig glad och lugn, såg hennes man alltid vid första hastiga ögonkast, hur det var fatt med henne. Han kände genast detta spända, ansträngda uttryck i hennes ansigte, detta innehållslösa leende, denna pinsamma blekhet, som hon visade honom på sådana dagar, och han behandlade henne derefter.

Han försökte aldrig röra henne genom ömhet och bad hvarken med blickar eller ord om hennes ynnest. När hon var kall, blef han stenhård, han var förnärmad öfver hennes halsstarriga dumhet, han ville icke tåla den. — Tysta suitto de tillsammans vid middagsbordet, tyst och förnäm bockade han sig för henne efter bordet och satte sig in i biblioteket för att läsa tidningarna. — Det blef så iskallt, så ensamt och fasansfullt omkring henne, och det var alltid hon, som måste börja med att förmildra honom, att sätta sig i hans närhet, småprata med honom och försöka att få honom glad igen.

Sa snart hon »uppförde sig ordentligt», så kallade han det, var han vänlig igen och låtsade som om han icke hade märkt det föregående. Nina visste mycket väl, att hon alldeles icke uppnådde något med att gifva efter för sina anfall af motvilja och obehag och hon kämpade mer och mer emot dem.

Dessa tysta, kalla möten emellan henne och hennes man tärde på henne som något ondt och onaturligt. Hon måste vara god och mild, annars kunde hon icke lefva.

Ännu ibland försökte hon att häntyda på hans barn och fråga om hans planer för dem, men hans svar voro då alltid korta och afvisande, och till sist sade han rent ut, att han ville bedja henne att icke blanda sig i denna sak; den förstod endast han och skulle göra allt på bästa sätt för alla.

»Jag ber dig, låt det vara sista gången vi tala om detta», sade han med ett afgörande hårdt slag på den öppna tidningen, — och Nina teg. Hon tänkte mindre och mindre derpå, men medvetandet om, att detta mörka, mystiska förhållande alltjemt existerade oförklaradt, var dock för henne det samma, som om hon skulle veta att det spökade i ett bestämdt rum i huset, fastän ingen vågade att sofva der inne och öfvertyga sig derom.

Det hade kommit ett underligt, resigneradt lugn öfver henne. Hon hade fått något forskande, ängsligt i ögonen, som om hon väntade på nya och hemska upptäckter, som kunde komma från den sida hon minst anade, och de kommo också.

En af Ninas stödjepunkter för hennes aktning för sin man var den föreställningen, att han var en ovanligt duglig man i allt arbete, som han företog sig. — Hon hade ju alltid hört honom omtalas som en makt, en man, som på grund af sin klokhet, energi och handelsduglighet rådfrågades vid alla tillfällen och hvars hjelp alltid var af stor betydelse både i enskilda och offentliga företag. Det föll aldrig Nina in, att sådana öfverlägsna egenskaper kunde hafva annat än en god och ädel grund. Det måste ligga ärlighet till grund för all kraft, menniskokärlek till grund för all stor duglighet. Hennes man var en person, som alla aktade och ärade till följd af många verkligt stora dygder, det var hon alldeles säker på.

Så småningom kom det för henne, först som glimtar, oväntade, hemska glimtar, som när det blixtrar innan man hör åskan, att det var något, som icke var riktigt som hon trodde. Det nådde henne ord och yttringar, som visade, att den respekt man hade för hennes man, var den vördnad verlden har för rikedom, utan afseende på sättet hvarpå denna rikedom förvärfvas.

Hon började förstå, att han visserligen var fruktad, men alldeles icke älskad, och med ens kom det från alla håll den ena upptäckten efter den andra, och hon förstod, att hennes man var en af dem, som uppnått rikedom, makt och inflytande genom den mest egoistiska hänsynslöshet för alla andra menniskors väl och ve. Han förlorade aldrig sitt mål ur sigte, och på vägen dit trampade han skoningslöst på allt, som hindrade honom. — Häri låg hemligheten af hans stora och snabba framgång. Det fans intet, som hejdade eller rörde honom.

Nina tviflade länge på sanningen af allt detta, men så började hon tvifla på honom, och plötsligt trodde hon det alltsammans, allt ondt som till och med de mest hatfulla rykten sade om honom. —

Det var ett enda ögonblick, som afgjorde denna hennes dom.

En köpman i staden hade gjort konkurs. Han var skyldig det mesta till grosshandlar Curtmann, och man hade gjort utmätning hos honom.

Nina visste det och nämnde några ord derom vid bordet. Hon hade hört, att köpmannen hade hustru och många barn.

»Var det nödvändigt?» frågade hon med en stämma, som darrade af rörelse. »Var det nödvändigt att drifva dem till detta?»

Hennes man lyfte sin panna och såg på henne med sin listiga blick under de tjocka ögonbrynen. Han satt just och skalade apelsiner med sina stora, hvita händer.

»Om det var nödvändigt?» frågade han. »Ja, om jag ville ha mina pengar. Du ville kanske, att jag jemt skulle ge bort allting för intet? — På det sättet skulle vi snart sjelfva komma att göra konkurs.»

»Men kunde man inte, — kunde man inte vara mer eller mindre sträng?» frågade Nina försigtigt.

»Är det din mening, att jag har varit det för mycket?» frågade hennes man igen, med saften af den halfva apelsinen droppande om munnen.

»Jag vet det inte, — jag förstår ju inte den saken», svarade Nina, »men det är så svårt att veta, att andra bli olyckliga för vår skull, och jag tänkte att» ——

»Ja, du tänker så mycket!» svarade hennes man och viftade med händerna för att lufta dem.

»Men utan stränghet skulle man aldrig kunna uträtta något i verlden. —

Den här Erikson, som gjorde konkurs, var en riktig stackare, just en sådan man, som alldeles saknade fasthet. Den minsta fara förvirrade honom. Han skulle jemt försöka något nytt af fruktan för att han tagit miste i det gamla! — en riktig stackare! —»

Han satte sig igen böjd öfver bordet och skalade apelsiner.

Plötsligt började han skratta, sakta och invändigt. Det var hans sätt, när något riktigt roade honom.

»Hvad skrattar du åt?» frågade Nina alldeles förskräckt.

»Åh, jag skrattar åt den der Erikson, den stackarn! Det är verkligen komiskt att se en gammal fullvuxen karl bära sig åt som om han vore galen af sorg och förskräckelse. Du skulle ha sett honom, då jag mötte honom efter utmätningen. Han åbäkade sig, som om han skulle varit en hysterisk qvinna!»

Och på en gång brast Curtmann ut i ett högljudt, hårdt skratt, så att det genljöd i den bonade matsalen.

Nina hade lagt sin fruktknif ifrån sig. Hon kände, att hon blef iskall öfver hela kroppen, och underliga, smärtsamt heta tårar fylde hennes ögon.

Hon talade icke mer. Hon kunde icke få ett ord öfver sina läppar. Från detta ögonblick kände hon sin man.

Aftonen derpå skulle de ha stor supé med bal för ungdomen.

Då hon var färdigklädd i sin olivgröna sammetsklädning med håret uppsatt utan prydnader och kom in i den stora salongen, kom hennes man emot henne och räckte henne ett litet etui. Det innehöll en stjerna af briljanter att sätta i håret.

Han förde sjelf etuiet tätt intill ögonen och sade medan han mönstrade smycket:

»Det är gamla diamanter af renaste vatten. Juveleraren försäkrade mig, att de komma från en af landets förnämsta gamla familjer.»

Han räckte etuiet emot Nina.

»Kanske de förskrifva sig från en utmätning», sade Nina torrt.

Hennes man skakade håret ur pannan och såg på henne med blixtrande ögon.

»Hvad menar du?» frågade han uppbragt.

»Jag tackar dig», svarade Nina, »men jag kommer aldrig att bära diamanter.»

Hon rörde icke vid etuiet.

»Jag skall aldrig heller göra dig besvär med att erbjuda dig några», svarade han och gick med stora steg in i sitt rum.

Då han kom ut, voro redan de första gästerna komna. — Nina var som vanligt den älskvärdaste värdinna.

Från den dagen var det länge ett tyst krig mellan Nina och hennes man. — Hon misstänkte honom i allt. Hon ansåg sig nästan lefva på stulna pengar och inskränkte sina egna utgifter till de allra obetydligaste.

Den summa hennes man anslagit till henne på deras bröllopsdag gick nästan helt och hållet till de fattiga, med undantag af en viss del deraf, som Nina alltid använde till sina föräldrar. —

Curtmann såg länge med fiendtliga ögon på sin hustrus uppförande och vandel. Han förstod, att hon helt och hållet hade genomskådat honom och att han i henne hade en motståndare, som af all makt skulle motverka honom i allt, som hon icke ansåg som rätt och det var rent af komiskt, hvad hon kunde göra sig samvete af, menade han.

Dock började han småningom förstå, att hans hustru, just sådan som hon var, kunde vara honom till en oförutsedd nytta. — Han var ju en mycket rik man. Han behöfde egentligen icke vidare spekulera på att förstora sin rikedom, men under kampen för denna rikedom hade han mist en fördel, en fördel, som var af stor betydelse. Han var icke populär. — Han visste mycket väl, att han endast var fruktad, icke älskad, nej, tvärt om, hatad ganska grundligt af en stor del menniskor, och af de flesta betraktad med misstänksamma ögon.

Nina var just skapad för att göra hans namn populärt, hon, som var godheten sjelf. Visserligen ansåg han hennes ömhjertenhet vara något mycket barnsligt och opraktiskt, men det var en vara, som stod i hög kurs på den stora marknaden. Hennes moraliska skrupler öfver så mycket här i verlden var ju blott en qvinlig narraktighet, men det gaf en viss värdighet åt hennes person. Nina imponerade utan att vilja det. Han kunde vara alldeles säker på, att hon alltid med takt och förstånd skulle välja ögonblicket att hjelpa.

Utan att Nina rätt kunde förstå hur det gått till, märkte hon, att hennes man gaf henne stor frihet och stora medel att handla med. Hon kunde snart göra allt hvad hon ville. Der han hade slagit hårdt, lät han henne stryka öfver med sin milda hand, der han hade förefallit sträng, lät han henne visa sig i all sin godhet, och så småningom märkte han med välbehag, hur ryktet om hans välgörenhet och hans förändrade sinnelag bredde sig som en behaglig brüsselmatta för hans fötter.

Han behöfde icke längre gripa lyckan med jernhandskar och säga: »Jag befaller dig, kom till mig.» Han hade henne till sin tjenst i alla verldsliga fördelar, som var det enda han eftersträfvade, och nu öfverlemnade han åt sin hustru att skaffa denna hans svårt förvärfvade lycka ett bra namn. Det var dock mycket angenämare att anses ädelmodig och välgörande än att blifva betraktad med sneda blickar, — det vill säga när man först hade fått allt hvad man ville. Så kom det sig, att Curtmann och hans hustru började lefva i frid med hvarandra; menniskor ansågo dem till och med vara mycket lyckliga.

Nina kom snart underfund med hans bevekelsegrunder, men hon visade det icke. Hon var nöjd med den seger hon vunnit, den att få lof att handla efter sitt samvete.

Emellertid var hon ständigt på sin vakt, för att intet skulle undgå henne, der hennes man möjligtvis skulle handla på ett sätt, som hon skulle skämmas öfver. Det var henne icke möjligt att sätta sig in i de många affärer och förhållanden, som han rörde sig i, men hon försökte lära sig förstå så mycket som möjligt, och sålunda kom hon efter hand in i och fick intresse för många af Curtmanns företag.

Hon visste, hvilka jernbruk som gåfvo största afkastningen och hvilka aktier man helst skulle önska att få sålda. Hon följde med alla förberedelser, som gjordes vid tegelverket, som för ett par år sedan blifvit uppfördt utanför staden, och kände alla de dugligaste arbetarne der ute. Hon hade besökt sin mans egendomar och förstod, att den vackrast belägna icke betalade sig, men kanske ännu en tid kunde behållas. Hon såg hur stadens bank, der hon sjelf hade arbetat, fick större och större anseende, men ansåg icke sin mans misstankar ogrundade, att der fans en af den högre tjenstemannapersonalen, som kanske icke var alldeles att lita på.

Det förvånade ofta henne sjelf, hur hon med sådan ifver och intresse kunde fördjupa sig i alla slags affärer och penningefrågor, men hennes man hade intet deremot, Hon talade aldrig i otid, och när hon gaf honom råd, lyssnade han icke ogerna dertill. Både han sjelf och hans hus hade intagit en helt annan plats i folks uppfattning, sedan Nina hade börjat göra sitt inflytande gällande.

Så lefde de tillsamman som ett kompaniskap, som omständigheterna hade fört samman, — en firma, som en tid såg ut att nödgas göra bankrutt, men som kom öfver krisen och nu arbetade tillsammans med tillfredsställande resultat.

Nina hade vetat, att hon aldrig skulle komma att älska sin man, men under den första tiden hade hon trott, att han skulle blifva hennes goda vän och beskyddare. Nu hade hon helt och hållet uppgifvit alla tankar på att komma i något andligt förhållande till honom.

En man som han saknade alla förutsättningar till att öfver hufvud taget komma i ett andligt förhållande till någon som helst.

Han var kall som is. Nina såg i honom en kraft, en ganska stor kraft, men som hittills endast användts till hans egen nytta. Hennes sträfvanden voro nu att mot hans vilja, försigtigt och klokt använda den till andras.

Curtmann, som först hade varit förälskad i sin hustru och sedan nästan hatat henne, fick småningom en alldeles öfverraskande känsla för henne. Han började respektera henne som man respekterar en klok kamrat, hvars goda förstånd och omdöme man är litet rädd för.

Han insåg, att hon kände honom helt och hållet och att det var bäst att stå på god fot med henne. Det tilltalade honom också, att hon var så beundrad, och att ingen, icke ens den strängaste, kunde säga det minsta nedsättande om henne.

Han skulle helst ha velat kläda henne som en drottning, men Nina brydde sig icke om eleganta toaletter, och de pengar, hennes man gaf henne, ville hon alltid helst ha i handen; derifrån kommo de lättast ut bland andra.

En sak hade Nina i alla fall uppnått genom sitt äktenskap, och det var derför hon hade gift sig; nemligen att se sin far utan bekymmer.

Kapten Selmer bodde i den allra trefligaste våning, och en gång om dagen gick Nina på besök till honom och modern.

Under det sista året hade kaptenen blifvit gråhårig och gammal, men hans fina, själfulla ansigte med de vackra ögonen hade endast förändrat sig deri, att han hade blifvit magrare och att ögonen hade ett mera melankoliskt uttryck än förut.

Nina hade hoppats så säkert, att hon för alltid hade fått alla skuggor att försvinna från hans panna och att

hon skulle se honom föryngrad och lycklig, men hon tog miste, det var snarare som om det välstånd och den sorglöshet, hvari han nu lefde, hade förökat hans nedslagenhet.

Han kände sig nu, som förr, nästan alltid svag och trött och låg en stor del af dagen på soffan och läste eller endast hvilade.

Han drog ofta sådana djupa, hjertslitande suckar, att Nina bekymrad lade sig på knä bredvid honom och sade:

»Älskade pappa, hvad är det som tynger dig?»

Först svarade han icke, men så kunde han plötsligt stryka håret från hennes panna, se henne in i ögonen och säga med sin milda, intagande röst:

»Det är inte så roligt att tänka på ett förfeladt lif.»

När då Nina framkastade, att hon hade hoppats, att han nu skulle kunna egna sig åt de sysselsättningar, som voro honom kärast, och ännu uträtta något stort och godt, svarade han:

»Det är för sent! Alla de svåra åren ha tagit kraften från mig!»

Nina böjde sig öfver honom, hennes älskade, olycklige far! Hon trodde allt hvad han sade. Ja! det var så! nu var det för sent! Alla dessa år af fattigdom och sjuklighet hade beröfvat honom kraften att handla. Denna ädla, fina man hade blifvit ett offer för lifvets små bekymmer. Nina förstod icke, att han aldrig hade egt någon kraft. Hela hans väsen bestod af känslor, men som oftast vackra och goda känslor, och han kunde tala derom som få. Han uppfattade med hänryckning allt som var förträffligt och framstående både i det praktiska lifvet och i konstens verld, och han kunde med verkligvältalighet resonnera derom, men mellan tankeverlden och det verkliga lifvet var för honom ett språng, som han aldrig tänkte på att göra. Han svärmade för historiens stora män, han beundrade Shakspeare, han hade ett fint musikaliskt öra, han tålde ingenting, som var simpelt eller misslyckadt, men han såg på alltsamman som om det vore en prestation på teatern, der han hade betalat sin plats som åskådare. Det föll honom icke in att taga minsta del deri, och när han, som han ofta gjorde, kände, att det i honom fans ovanliga och fina anlag, som aldrig hade kommit till någon nytta i verlden, beklagade han sig sjelf, klemade med sig som med en förorättad, misskänd varelse, som lifvet och menniskorna hade hindrat i att utvecklas till hvad den kunde ha blifvit.

Han hade aldrig uppfattat, hur hans hustru hade burit hela bördan af deras knappa omständigheter, hur hon hade arbetat och släpat, för att han skulle ligga godt och äta godt, och då nu hans dotter hade gift sig, förstod han icke, att hon för hans skull hade uppoffrat hela sin ungdom och alla sina friskaste förhoppningar på lifvet.

Hade kapten Selmer läst derom i en roman, hade han säkert gråtit öfver det och kunnat förklara för andra, hur vackert och rörande det var, men han hade intet öga för det verkliga lifvet, det var honom, för nära, för misslyckadt för att han skulle fördjupa sig i det.

Förhållandet mellan honom och hans gamle svärson var höfligt, men ytterst kyligt. De två männen hade icke en enda beröringspunkt. — Om Curtmann såg ned på sin hustrus far som en oduglig, intetsägande person, så hade han i alla fall den goda takten att icke låta märka det, och om kaptenen hade antipati för den kalle affärsmannen, såg han dock i honom sin dotters välgörare och beskyddare och visade honom all den vördnad, som hans aristokratiska natur kunde åstadkomma.

Nina hade aldrig i sin själs strid beklagat sig för sin far. Hon hade aldrig talat till någon, och det skulle ha varit hennes stolthet emot att meddela sig med någon annan om sina intima förhållanden, och fadern trodde

derför, att hon var lycklig på sitt vackra, värdiga sätt.

Men *han* hade icke blifvit lycklig. Det var som om han nu mer än någonsin kände en stor tomhet. Han hade alltid trott, att det var något i den yttre verlden han saknade, och han förstod icke, att det var något i honom sjelf som fattades. Han gjorde samma misstag som så mången annan som tror sig sakna något som han icke *eger*, då han egentligen saknar något som han icke *är.*

Ålderdomen stod för honom som någonting fasansfullt, — Det hjelpte icke, att Nina bar till honom drufvor, ananas och det allra bästa Xeresvin. Han suckade medan han åt och rörde knappt vid vinet.

Nina kom och läste för honom i hans favoritförfattare, allt hvad de största och bästa ha skrifvit, och han kunde visserligen flamma upp för ett ögonblick, upprepa vissa repliker med en kännares uttrycksfulla tonfall, — men han blef snart trött, bad Nina slå ihop boken och sade, att det endast var plågsamt att se hur mycket andra hade fått sagdt och uträttadt här i verlden, medan han —— han!

Det gjorde Nina så ondt om honom, riktigt skar henne i hjertat, — men hvad skulle hon göra? Hon hade ju gjort allt hvad hon kunde, röjt alla stenar bort från hans väg och strött rosor derpå.

Ibland, när han låg der på soffan, blek och vacker med sina halfslutna blå ögon melankoliskt stirrande framför sig och de hvita händerna slappt nedhängande, kunde Nina plötsligt se honom i ett nytt ljus. Det kom också glimtar af misstanke upp emot *honom.* — Hvad beklagade han sig öfver? Hade icke modern och hon tjenat och hjelpt honom hela lifvet? Han var ju egentligen icke så sjuk. *Någonting* skulle han väl kunna företaga sig, det var för beklämmande och ynkligt att alltid se honom så der!

Men då reste sig Nina hastigt och jagade bort dessa stygga tankar, som ju blott voro framkallade af hennes fantasi, som skenade i väg med henne, när hon satt så der sysslolös. Och när han sedan lyfte sina vackra ögon och sade: »Nina, min hjertetröst!» kastade hon häftigt armarna kring hans hals och anklagade sig sjelf för att vara den grymmaste och mest hårdhjertade varelse på jorden.

Det var icke endast fadern, som hade sjunkit ihop i detta nya välstånd, modern hade också blifvit förändrad. Förr hade hon måst göra så godt som allting sjelf med Ninas hjelp. Nu hade hon en utmärkt tjenstflicka, — grosshandlar Curtmann hade till och med uppmanat henne att taga två. Fru Selmer behöfdes icke längre i köket eller vid strykbrädet, hon skulle nu sitta i förmaket, och hon blef fet och nervös.

Alla hennes intressen voro för det praktiska i huset, och hon sprang hvarje halftimme ut för att se om det fina, tomma köket, der kokerskan först framåt middagen lagade de få portioner mat, som skulle serveras. Nina hade försett linneskåpet, skräddaren gjorde allting i ordning åt kaptenen, och fru Selmer var rent af öfverflödig. Hon stickade oändliga massor af kulört yllegarn till couvre-pieds åt sin man, åt Nina och Curtmann, hon sydde sina mössor sjelf och var lycklig när syltningstiden kom, men på det hela taget hade hon allt för litet att göra för sin verksamma natur, och hos Nina fans det ju aldrig något att hjelpa till med. Der funnos ju inga barn och en tjenare för hvarje finger, och för resten hade ju Nina blifvit en riktig affärsmenniska; hon satt alltid omgifven af papper och räkenskaper.

När Nina gick ned från ett besök hos sina föräldrar, blef hon ofta stående i trappan och såg ut genom det öppna fönstret på den botaniska trädgården.

»Var det för *detta* jag gaf hela mitt lif», tänkte hon. Hon kände sig sjelf och dem alla så hjelplösa, så utan orsak nedsjunkna i en stum, liflös resignation.

En tröst, en kort glädje hade hon under dessa år. Det var underrättelsen om, att hennes kusin Fredrik hade förlofvat och gift sig. Underrättelsen om Ninas giftermål hade först gjort honom så förtviflad, att han i hopp

att aldrig komma tillbaka mer tog tjenst på ett mycket dåligt norskt skepp, som gick till Calcutta. Men som vanligt dö aldrig de som önska det, och Fredrik kom stark och solbränd hem igen. Året derefter reste han till Kina, och det tredje året förlofvade han sig med en konditorsdotter från Kiel, en liten nätt flicka af tarfliga föräldrar, som hade väckt Fredriks ömma känslor genom sin slående likhet med Nina, enligt hvad han tyckte. I verkligheten hade de icke den aflägsnaste likhet med hvarandra.

Men Fredrik var lycklig, utomordentligt lycklig, och förde sin brud hem i triumf. De besökte båda Nina, och hon hade den tillfredsställelsen att se, att de voro mycket förälskade. Hon lyckliggjorde den lilla frun med en ljusblå sidenklädning och vann hennes varma och barnsliga hängifvenhet.

Det hade varit en ständigt mörk fläck i Ninas tankar, att kanske en menniska skulle gå och vara olycklig för hennes skull, och hon föll ned på knä och tackade Gud, då denna börda föll från hennes samvete.

Nu hade hon icke annat än sina egna sorger att bära på, och hon önskade ibland, att det skulle vara en verklig sorg, en hjertesorg, och icke blott en tomhet, ett behof och en längtan efter något starkt och lefvande, efter något, som behöfde henne och som hon kunde älska.

Då Nina hade varit gift i fem år, dog hennes far. Det kom plötsligt, efter endast ett par dagars sjukdom, och hon tyckte, att hon först nu märkte, hur högt hon hade älskat honom. Det var som om all skönhet, all poesi hade gått bort från lifvet med honom. Alla de andra voro så hårda, så simpla, när hon jemförde dem med sin far.

Ock dock ville hon icke önska honom tillbaka. Det hade alltid varit som om han och hon ständigt hade väntat på, att det skulle hända honom något stort. – Detta stora hade nu kommit, — det var döden.

Ett år derefter gick modern bort. Hon hade allt för tråkigt, och icke allt yllegarn i verlden kunde uppfylla tomheten efter hennes förra verksamhet.

Hon hade en lång, svår sjukdom, och Nina skötte henne som ett litet barn. Under denna sjukdom såg Nina, hvilket trofast, varmt hjerta bodde i denna qvinna, som ofta hade förefallit henne endast intresserad af yttre och obetydliga sysselsättningar. Hon var så tacksam, så rörd öfver Ninas kärlek och omvårdnad. Hon hade alltid varit van vid att de båda endast tänkte på fadern, och hon var nästan skamsen öfver all den uppmärksamhet, som nu visades henne sjelf.

Då hon var död, tyckte Nina, att hon var ensam i hela verlden. De år, som hon efter föräldrarnas död lefde med sin man, stodo nu för hennes minne som en rad af idel arbetsdagar. — Hon hade gripit tag med hufvud och händer. Hon satte sig in i så mycket som möjligt af allt som tillhörde hennes man, och hon var medhjelparinna vid så många fattigföreningar, syskolor m. m., att hon alldeles icke hade någon tid öfrig att tänka på sig sjelf.

Då hon var tjugonio år, blef hon enka.

Det kom så oväntadt och plötsligt, att hon i början icke kunde förstå det. Hon hade alltid trott, att hon skulle dö före sin man.

Han var ju så stark och kraftig. Han kunde lefva i många år, och hon väntade alltid blott sin befrielse i att hon sjelf skulle dö.

Och nu, plötsligt, var hon ensam, fri och ensam!

Hon satte sig i rummet der den döde låg och satt der i långa timmar.

Medan hon såg på honom, gled minnet af hennes förflutna lif förbi henne, och hon tyckte, att just sådan som han låg der, död och kall, just sådan hade han alltid varit för henne.

De voro icke längre ifrån hvarandra nu, än hvad de alltid hade varit.

Det var en hemsk, isande tanke!

Att ha lefvat så många år tillsammans med en menniska och icke komma henne ett steg närmare, och att nu, då han var död, icke kunna sörja! — Hon kände sig lika kall och stum som rummet, der hon satt. Hon förstod så väl, att alla de vackra blommorna kring kistan icke doftade.

Hon satt der inne medan solen gick ned och vintermörkret föll på, och det hvita ansigtet i den svarta sammetskistan blef ännu hvitare.

Då reste hon sig sakta, gick ut och stängde dörren i lås.

Begrafningen försiggick med stor högtidlighet. Der höllos två långa tal, som beskrefvo den dödes mångfaldiga upphöjda förtjenster. — Det var fyrstämmig sång från orgelläktarn och en öfverflödande mängd af blommor; deputerade från banken, från jernvägsstyrelsen o. s. v. deltogo i tåget.

Den unga enkan satt ensam i kyrkbänken, blek, med sin långa svarta slöja, men utan tårar i ögonen.

Då och då tittade folk nyfiket på henne, och alla sade:

»Hvad hon är märkvärdig att kunna beherska sig!»

Strax efter begrafningen reste Nina bort på några dagar. Då hon kom tillbaka, hade man på hennes befallning flyttat om i rummen.

De rum, som hennes man hade bebott, voro låsta, och hon hade låtit flytta ned sin sängkammarmöbel från öfre botten, så att hon sjelf bodde i de rum, som vette ut till trädgården.

I sjelfva trädgårdsrummet hade hon sitt skrifbord och upphöll sig helst i detta rum och i den mindre salongen innanför.

Nina satt för det mesta ensam och sydde och tänkte. Hennes tankar sväfvade omkring så underligt otydliga, utan att kunna få fotfäste någonstädes. Det var som en paus i hennes lif, en förväntningsfull, lång paus, der hon blott satt med återhållen andedrägt och väntade.

Ännu var icke testamentet öppnadt, och hon visste icke, hur hennes yttre ställning skulle blifva. Några planer hade hon icke, icke heller någon bestämd längtan eller lust till någonting. Det föreföll henne, som om hon hade blifvit qvarlemnad på en obebodd ö, och nu stod och spejade ut öfver hafvet, om icke ett segel skulle komma, något lifstecken, som åter skulle föra henne åstad mot ett mål.

Då testamentet öppnades, befans det, att Nina var insatt till sin mans universalarfvinge, med undantag af en rätt stor penningsumma, som Curtmann efterlemnade till sina barn och deras mor.

Alltså hade hon nu blifvit rik, rik och sjelfständig.

Hon förstod det icke riktigt i början. Det var som om hon skulle ha fått en dyrbar drägt, som hon icke visste hvad hon skulle göra med, och hon gick omkring i sitt hus, det hus, som nu var hennes, som om hon varit en främmande hos sig sjelf.

Det led redan mot våren, men snön hade legat länge, och först under de sista dagarna var jorden alldeles bar, och regnskurarna hade börjat.

Men så vaknade Nina en morgon vid att det var vår. Hon märkte det redan till hälften i drömmen.

Foglarna sjöngo på ett annat sätt, det klingade, som när luften är klar.

I rummet bredvid hennes sofrum hade man öppnat verandadörrarna. Hon kände den milda luften svepa in med solskenet.

Hon satte sig upp i sängen och log, och i ett ögonblick hade hon stuckit fötterna i sina sidentofflor och sprang in i trädgårdsrummet.

Det gjorde riktigt ondt i ögonen på henne, så darrade solen i vattenpussarna. På denna enda natt hade bladknopparna på syrenerna svält och dufvorna flögo med sväfvande vingslag öfver gräsmattorna, som började blifva gröna.

En ny, förunderlig lycka genomströmmade hela hennes väsen. Det var som om hon skulle ha sofvit hela sin ungdom och nu hade vaknat upp till en verklig och ny ungdom, som om hon nu skulle börja sitt lif om igen.

Hon log hela tiden, medan hon flätade sitt tunga, glänsande hår och sträckte sina hvita armar högt upp ur de lösa ärmarna på kamkappan.

Hon log mot sig sjelf i spegeln, som mot en god vän, som har kommit tillbaka efter en lång resa. – Hon var ju vacker, ung och frisk! Det gladde henne sjelf att se.

Då hon hade klädt på sig, sprang hon ut i trädgården. Hon bredde ut armarna som för att fånga luften och sprang den lilla trädgården rundt ett par gånger i sträck. I ett hörn fann hon en liten blekröd hyacint, som hade spruckit ut i den varmaste rabatten. Hon plockade den och satte den i bröstet på sin svarta klädning, och så sprang hon in igen uppför trappan, rundt omkring i alla rummen ofvanpå och så ned igen. Hon gick ut i sina handkammare och skafferier, låste upp dörrarna till sitt tunga linneskåp och mönstrade packorna, som lågo der i god ordning.

Så gick hon in i den stora salongen och slog upp flygeln.

Den hade stått stängd i lång tid. — För sin far hade hon i sina flickdagar spelat hans älsklingsmelodier, men då hon blef gift, förlorade hon lusten för musik, eller snarare upprörde den henne för mycket. Den förde med sig en sådan längtan och så många drömmar, som icke fingo lefva längre och som det var bäst att glömma. — Men nu längtade hon efter toner.

Hon satte sig för att spela, — och hon märkte, att hon var nära att spela en vals, men hon gjorde blott några raska löpningar öfver alla tangenterna, slog an några fulltoniga ackord och stängde åter flygeln.

Så gick hon åter ut i trädgården och gick länge omkring der, stilla och långsamt, för att riktigt inandas luften och solskenet, och slutligen stannade hon i trädgårdsdörren.

Hvad skulle hon nu göra?

Hon kände en sådan lifskraft, en sådan fullhet af värme, glädje och handlingskraft! Men hvad skulle hon använda det till?

Hon tänkte på att gå upp i syskolan eller till barnhuset och se till sina fattiga, men hon hade icke alls något behof deraf i dag. Nej, det var icke andras lycka hon i dag längtade efter, det var efter sin egen, efter någon

verklig, varm, hänförande lycka för henne sjelf! Hvar var den? Skulle hon aldrig vara ung? Skulle hon aldrig få lefva ett lif med sitt eget hjerta, för något, för någon, som *hon* älskade.

Det sjönk åter tillsammans inom henne med denna underliga, trötta smärta, som när en stark sinnesrörelse har varit förgäfves. Hon tog sin sömnad och satte sig vid sitt arbetsbord.

Midt på förmiddagen kom en af jungfrurna och anmälde, att herr Tofte nu var här, och frågade, om frun ville taga emot honom.

»Herr Tofte?» återtog Nina frågande.

»Ja, den nye häradshöfdingen, som frun skickade efter.»

»Ack ja, det är sant!» sade Nina och reste sig hastigt. »Låt honom komma in.»

Efter sin mans död behöfde Nina en juridisk hjelp, som kunde anvisa och råda henne angående penningeförhållandena, och man hade rådt henne att vända sig till en ung häradshöfding, som ansågs vara en duglig och insiktsfull man.

Nina hade icke sett honom förr. Han kom nu, och stod med hatten i handen och bugade sig.

Det var en man på trettio år, af medelhöjd. Han hade håret kortklippt, ett par svarta, liffulla ögon och svarta mustacher. Han gick hastigt och hade i alla sina rörelser något bestämdt, lifligt, och detta behag, som beror på kraft.

Sedan de helsat på hvarandra, frågade han Nina, om hon nu genast hade tid att tala om affärer. Hon sade honom, att det passade förträffligt, och de satte sig tillsammans vid skrifbordet.

Nina lade fram för honom de olika papper och dokument, som hon önskade, att han skulle se igenom, och hon stod bakom hans stol och läste öfver hans axel.

Hon visade honom, att tegelverket under de sista åren hade gifvit så god afkastning, att hon icke trodde, att det vore riktigt att sälja det; under den skicklige förmannen som styrde det gick det sin gilla gång, utan att hon behöfde ha bekymmer derför.

Det samma var förhållandet med den egendom, som låg nere i Skåne. Den hade hittills burit sig bra under en gammal, trogen inspektors uppsigt, deremot ville hon gerna försöka sälja en mindre egendom i Småland, der det var en ny inspektor, och hvilken egendom för hvarje år hade kostat hennes man mycket i underhåll. Några aktier i ett af jernbruken trodde hon också kunde vara fördelaktigt att få sålda nu, hvaremot aktierna i jernvägen hittills hade varit mycket vinstgifvande.

Den unge häradshöfdingen följde med i papperen och vände sig då och då på stolen för att tala med Nina, höra på hennes anmärkningar och göra henne ett och annat förslag.

Efter en timmes samtal sade han plötsligt:

»Fru Curtmann är ju sjelf så alldeles inne i affärerna, att ni just inte tycks behöfva någon hjelp.»

Han såg hastigt på henne. Nina visste icke riktigt, om det var ironi.

»Naturligtvis har jag måst sätta mig in i ett och annat under min mans lifstid. — Jag hade ju ingenting annat att göra», tillfogade hon efter ett ögonblick, »men jag har bara en aning om det hela. I alla detaljer behöfver jag många goda råd.»

»Först och främst är det en sak jag ville fråga er om», fortsatte hon efter en paus. — »Jag ville fråga er något angående min mans testamente.»

»Ja, ni var ju universalarfvinge», svarade Tofte.

»Ja», sade Nina, »men jag vet, att min man flere gånger, i synnerhet under det sista året, talade om att testamentera en större penningsumma till sjukhuset och en annan summa till barnasylen.»

»Men det står ingenting derom i testamentet», invände Tofte.

»Nej, men jag tror bestämdt, att min man hade tänkt bifoga en klausul i testamentet, som just skulle innehålla detta, men hans sjukdom kom så plötsligt, att han aldrig hann göra det.»

»Ja, då kan det i alla fall icke ega juridisk giltighet, men ni kan naturligtvis förfoga öfver edra pengar efter behag», svarade Tofte. »Fru Curtmann kan ju sjelf disponera denna summa.»

»Ja visst», sade Nina och såg något förlägen ut. »Men jag ville, att det skulle ske i min mans namn — som hans sista vilja».

»Ni kan ju i gåfvobrefvet uttrycka detta: att er man har önskat det och att ni uppfyller hans sista vilja.»

»Kan man inte sätta i tidningarna, att det var i hans testamente?» frågade hon.

Tofte log.

»Nej, naturligtvis inte, eftersom det *inte* stod i hans testamente, men det är ju ingenting som hindrar, att folk underrättas om, att det var den aflidne grosshandlar Curtmanns önskan.»

»Mitt namn behöfver ju inte nämnas?» frågade Nina.

»Det tror jag inte kan undgås», sade Tofte. »Önskar ni absolut att få er mans namn nämndt —?»

»Ja, det är just *det* jag vill», sade hon ifrigt.

»Man har ofta trott, att min man inte tänkte nog på de fattiga, och nu ville jag just bevisa dem, att de tagit miste och att det var hans önskan att» — —

Hon tystnade plötsligt och blef röd i ansigtet. Hon visste, att det var på hennes uppmaning som Curtmannn en gång hade gifvit ett flyktigt löfte att kanske testamentera något till de lidande i samhället.

Tofte såg ned på skrifbordet och raspade med pennan.

Nina hade gått bort till trädgårdsdörren och stod och såg ut.

»Ni vill kanske hjelpa mig att uppsätta gåfvobrefvet. — Vi skola tala mera derom i morgon.»

Strax derpå reste sig Tofte och tog afsked. Nina satte sig vid skrifbordet för att ordna papperen.

Medan hon satt der, ljödo hastiga steg i den yttre salongen.

»Förlåt», sade Tofte, som stod i dörren. »Jag glömde visst mina handskar.»

Han gick fram till ett litet bord under spegeln och letade. Det varade ett ögonblick, och då Nina såg upp, mötte hon hans blick i spegeln. Han hade stått och sett på henne medan han knäppte handskarna.

Han vände hastigt bort ögonen, bugade sig och gick.

Nina reste sig och gick fram och tillbaka. Hon stannade framför spegeln och såg in i den. Hon tyckte sig ännu se ett par mörka, forskande ögon fästade på sig. »Hvarför såg han på mig», tänkte hon den ena gången efter den andra.

Åtta dagar derefter stod det i stadens tidningar:

»Enligt aflidne grosshandlar Curtmanns muntliga önskan, har hans hustru efter hans död öfverlemnat en summa af femtio tusen kronor till stadens sjukhus och en lika stor summa till barnasylen, för hvilken gåfva man icke kan vara den ädle aflidne nog tacksam.»

Den dag detta stod i tidningen var Nina icke i staden längre. Hon hade rest till landet för att besöka en väninna.

Vid en badort hade Nina en sommar gjort bekantskap med en fru Lindeman, en enka, som bodde på en egendom, som hette Säråker.

Denna fru hade fattat en varm tillgifvenhet för Nina och i flere år korresponderat med henne. Efter Curtmanns död hade Nina fått upprepade bref med böner att ändtligen en gång komma ut och uppfriska sig hos sin väninna.

Våren började ju komma, skref fru Lindeman, Säråker var det vackraste ställe på jorden och hon, som var enka, kunde ställa allt till Ninas förfogande och skulle icke önska något högre, än att hennes kära, *älskade* Nina ville komma och tillbringa några veckor eller månader eller, om hon ville, hela sitt lif hos henne.

Nina hyste endast vänliga känslor för sin entusiastiska väninna och kunde icke motstå alla de hjertliga inbjudningarna.

En dag i början af maj packade hon sin koffert och reste dit ned. — Det var en half dagsresa med jernvägen, och sedan hemtades hon i vagn och åkte ett par mil.

Vagnen, som mötte henne vid stationen, var full af sjalar och kuddar, och i vagnväskan lågo en flaska eau de Cologne och en liten biljett, som innehöll de varmaste välkomsthelsningar och en massa utropstecken.

Nina svepte pelsen omkring sig, lutade sig tillbaka i vagnen och rullade sedan bort öfver fälten.

Det var nu nästan full vår. Björkarna började till och med slå ut. Lärkorna sjöngo genomträngande högt uppe i den ljusmättade luften, och alla bäckar forsade med ett rasslande ljud öfver stenarna.

Man plöjde på åkrarna, och den svarta åkerjorden stod så mörk och fuktig bredvid det skärande gröna i den unga rågen. Allting lyste, forsade, viftade. Hela naturen hade brådtom med sitt nya lifsarbete.

Efter en timmes åkning kom man in i skogarna, och trakten började bli kuperad. Der fans en rik omvexling af alla slags träd, och i djupet blänkte den ena lilla sjön bredvid den andra.

Vid ena ändan af en sådan ljusblå, gnistrande sjö låg mellan mörka granar, nakna ekar och halft utslagna björkar ett stort hvitt herresäte, — det var Säråker.

Kusken slog på hästarna och svängde med mycken aplomb in på den gruslagda gården.

På trappan stod fru Lindeman med utbredda armar och strålade öfver hela ansigtet.

Det var en dam på ett par och femtio år, något korpulent, med ännu vackra, regelbundna drag. Håret delade sig öfver pannan i blonda, något rödaktiga lockar, som föllo ned kring kinderna, ögonbryn och ögonhår voro nästan hvita, ögonen ljusblå med stora ögonlock. De friska tänderna syntes nästan alltid, ty fru Lindeman log största delen af dagen.

»Nå så välkommen, min lilla skatt!» utropade hon och nästan lyfte ned Nina ur vagnen.

»Litet blek om näsan tror jag? — men för öfrigt alldeles lik dig, — ja, vackrare än någonsin! Gud ske lof att jag har dig väl hos mig!»

Hon gick framför Nina och förde henne in i de två stora gästrum en trappa upp, som voro bestämda åt henne.

Det var två ljusa, solbelysta rum, möblerade i hvitt och blått. Allting der inne sken af renlighet, ända från beslagen på den gammalmodiga byrån till messingsluckorna på den väldiga kakelugnen. Det var två mycket stora rum. Det ena vände ut mot den stora, välkrattade gårdsplanen, det andra hade utsigt öfver sjön med de små öarna, och bergshöjderna långt borta.

»Ja, här skall du nu bo», sade fru Lindeman, då hon såg med hvilket välbehag Nina gick från det ena fönstret till det andra och skrek till af glädje öfver den stora utsigten.

»Jag säger dig på förhand, att du kommer att tycka om Säråker. När man en gång är här, vill man aldrig härifrån, och jag skulle inte önska något hellre, än att du stannade här—— Hvad skall du egentligen göra inne i sta’n numera, sedan gubben är död? — Och inga barn har du. — Slå dig till ro här hos mig på landet.»

Nina bad att dock få betänka sig litet på ett sådant afgörande beslut och började kläda om sig.

Fru Lindeman blef sittande hos henne.

»Gif mig nyckeln till kofferten», sade hon, »så skall jag hänga upp dina klädningar och lägga ditt linne i lådorna, så ha vi det ombesörjdt», och hon började ordna allt i garderoben och skåpen.

Hon var närsynt och lyfte hvarje klädespersedel tätt upp emot ansigtet för att mönstra den och stryka öfver den med sin feta, hvita hand med de lätt uppåtböjda fingerspetsarna.

»Det är ett vackert mönster du har på spetsarna på dina kamkappor», sade hon och stack näsan djupt ned öfver dem. »Men jag skall visa dig ett annat, som också är mycket vackert och som går ofantligt fort att knyppla.»

»Ja, jag har verkligen inte knypplat mina spetsar sjelf», sade Nina, »det ger jag mig inte tid till, och för öfrigt fins det så många, som behöfva litet förtjenst.»

»Ja, det är ju sant! Du är ju rik som en liten prinsessa!» sade fru Lindeman och skakade ut en af Ninas klädningar, innan hon hängde upp den. »Men ser du, under de långa aftnarna här på landet måste man ha många slags handarbeten. För öfrigt är det så roligt att knyppla.»

»Hvar äro dina söner?» frågade Nina.

»Åh, de äro på möte båda två. Du vet väl, att Arthurs lilla fru har fått en gosse! — Jag hade önskat att det hade varit en dotter, för att gossar äro just inte min svaghet; man har redan allt för mycket karlar här i verlden, men fadern är naturligtvis stolt. En son! — Min son! Gud bevars! Han tänker sig honom visst redan med epåletterna på, den stackars lilla mjölkgrisen.»

»Ja, att du redan är farmor», sade Nina, som nu var omklädd. »Det skulle man inte tro om dig, Hilda, som ser så ung ut.»

»Åh, jag ser inte alls ung ut», svarade fru Hilda förnöjd och skakade sina lockar. »Men det gör alldeles precis det samma hur jag ser ut. Jag har gudskelof öfverstått all lust att göra intryck på manliga hjertan, och jag är fullkomligt nöjd med att veta, att jag är det ordentligaste och snyggaste fruntimmer, som går på jorden.»

»Kom nu, kom nu, min engel», tillade hon och tog Nina om lifvet. »Nu skola vi ned och få oss litet kaffe.»

De gingo nedför den breda trätrappan, som var bonad och belagd med gångmattor. På nedre botten stodo alla dörrar öppna mellan rummen, och der fans en hel lång rad, som alla liknade hvarandra.

Det var mycket högt i taket med stora fönster, så att alla rummen voro så ljusa, som om man varit ute i det fria. Möblerna voro mest gammalmodiga, stora och massiva; långa mahognisoffor, höga skåp med messingsornament och längs alla väggar en oändlig mängd stolar med ljust öfverdrag.

Vid fönstret stodo många växter, mest blommande plantor, hvilkas blad ännu icke hade slagit ut riktigt. Öfver de snöhvita golfven lågo öfverallt gångmattor i kors. En liten brasa brann i den stora kakelugnen, och der doftade svagt af rökelse. Framför en bred soffa mellan två stora mahogniskåp var kaffebordet dukadt med skinande silfver och en öfverflödande mängd hembakadt bröd.

Öfver soffan hängde ett porträtt af fru Hildas mor som ung, klädd i hvit klädning med kort lif, djupt urringad; hon var starkt röd på kinderna, der två gropar voro synliga, och hade en mängd små bruna lockar ned öfver pannan.

»Är hon inte söt?» sade fru Lindeman, då hon såg att Nina betraktade porträttet. »Ack, hon var en engel! Min far var inte värd att upplösa hennes skoband! — Kom nu och sätt dig, så dricka vi kaffe.»

Hon fick Nina att sitta ned i soffan med en pall under fötterna och satte sig sjelf bredvid.

»Ja», sade hon, då kaffet var islaget och hon förnöjd doppade sin hembakta kaka deri: »Ja, min vän, han dog således.»

Nina såg helt förskräckt på henne. Hon sade det i en så belåten ton.

»Ja, kära barn», fortsatte hon och klappade Ninas hand, »jag vet ju nog, att du sörjer honom, att han var din man och så vidare, men ingen kan inbilla mig, att en ung enka sörjer så förskräckligt för att en gammal man dör. Du har minsann dragits med honom länge nog, och du kan nog behöfva att njuta din gyllne frihet.»

»Jag tror inte, att min 'gyllne frihet' tillfredsställer mig så särdeles», sade Nina.

»Ja, ja, det är så i början. Man har ännu qvar den gamla känslan af länken kring foten och kan inte riktigt få klart för sig, att den verkligen är borta. Det var på samma sätt med mig, när min salig Herman dog. Ja, tro inte, att han inte var en mycket beskedlig karl. Jag hade sannerligen inte det ringaste emot honom. Det var ett inklinationsparti. — Vi voro tärna och marskalk på samma bröllop, unga, lätt antända, nå ja, du förstår. — Vi lefde tillsammans i nära tjugoett år, och det gick på det hela taget mycket bra. Men han var ju också bra mycket äldre än jag, och då han sedan tog afsked och inte egentligen hade något att göra, gick han här och fnaskade och lade sin näsa i allting. — Vill du ha mera kaffe? — Jag skall sannerligen ha en tår till!»

Hon lade socker i kaffet med näsan tätt öfver koppen, rörde om och fortfor:

»Jo, ser du, sådana der gamla militärer, som ingenting ha att göra, äro verkligen inte till mycken glädje för

sin omgifning.

Han hade visserligen gården att sköta, men vi ha ju inspektor, en utmärkt inspektor, som egentligen bara för syns skull lät min man stå och prata och utgjuta sig. Och så hade salig Herman den vanan att fråga om allting. — Hvarför skall det tvättas nu? Hvarför syltar ni *i dag?* Hvarför skola de främmande bo i det gröna gästrummet? Hvarför har du *den* hatten på i dag? — Han kunde göra en rakt galen med sina frågor!

Ser du, min engel, jag är en menniska, som vill handla och arbeta och har sannerligen inte tid att spilla minuterna med att stå och prata och förklara allting. Det plågade och fördröjde mig fasligt. Nå, så fick han ju denna reumatiska febern, som slutade hans dagar. Han var då nära sjuttio år, men såg ut som om han var mycket äldre. Gud, du kan väl begripa, att jag var förtviflad, då han blef sjuk. Jag skötte honom natt och dag, och han kallade mig sin älskade lilla Hille, som under de första åren vi voro gifta. — Men så dog han ju!»

Fru Lindeman suckade djupt.

»Och nu har jag varit enka i sex år, och jag försäkrar dig att man kan inte vara i en lyckligare ställning.

Jag kan ju göra allt hvad jag vill! Allt!» hon slog ut med handen. »Jag styr mitt hem och mina underhafvande, så att alla äro nöjda. Jag har fullt opp med pengar. Ingen kan tvinga mig till något, som jag inte har lust till, och jag tvingar inte heller någon. Jag försäkrar dig, att jag vill alla menniskor väl, — och allra mest dig, du lilla förtrollande varelse», och med en smällande kyss afslutade hon sitt tal.

Nina hade i början känt sig obehagligt berörd af sin väninnas sätt att tala, men hon tog det snart från den humoristiska sidan och lärde sig uppfatta hvilket slags menniska fru Lindeman var: en välvillig, glad, praktisk qvinna, som njöt sin frihet och unnade andra deras, men alldeles otillgänglig för alla slags erotiska känslor.

De sutto ofta tillsamman i det stora ljusa rummet med fönsterna öppna mot sjön, der vårsolskenet dansade, och samtalade om allt möjligt.

Nina kände sig så väl till mods i detta trefliga, friska hem. Hon började också känna det som en lättnad, att ingen visade sig, hvars närvaro hon helst ville vara ifrån, att hon aldrig behöfde anstränga sig att visa eller säga något, som hon icke fullt menade. Hon började tycka, att det var skönt att aldrig vara ängslig för att något skulle hända, som hon icke skulle kunna tycka om, och att hon sjelf icke behöfde stå till ansvar för någon. Hon lärde sig snart dela fru Hildas smak för det fredliga glada Säråker.

»Ja, är här inte förtjusande!» sade fru Hilda och satte binoklen på sina närsynta ögon. »Se på den stora fisken derute! — Nej, det var en båt! Lukta på den här hyacinten.»

Hon tog en blomkruka med en nyutslagen hyacint och förde den tätt intill Ninas näsa. »Ha vi det inte förträffligt? — När jag sitter här i min lycka, så tänker jag verkligen med deltagande på alla stackars, gifta fruar, som nu gå och dras med sina herrar och män!»

»Tror du då, att det inte fins några gifta menniskor, som äro lyckliga?» frågade Nina.

»Jag vet inte», svarade fru Hilda och vände sitt broderi för att bese det på nära håll. »Jo, männen, männen äro naturligtvis utmärkt lyckliga, eller *borde* vara det. De kunna minsann vara det, som ofta få sådana söta, präktiga fruar, som de kunna roa sig med att gå och gräla på, — men fruarna! — — Ja, har *du* någonsin sett en lycklig hustru?»

»Jag vet inte», svarade Nina dröjande och tänkte efter.

»Nej, det har du inte! Annars skulle du genast minnas ett så märkvärdigt undantag!

Jag tänker bara på mina egna söner. Edvard har minsann den sötaste lilla fru du kan tänka dig, en liten nätt varelse med ett sött yttre och inte alls dum, — mycket pengar hade hon också. — Hon tillber sin man. De ha bara varit gifta i två år, men hurudan är han emot henne? Åh jo, han misshandlar henne naturligtvis inte, men han är mest på klubben eller ute med kamrater, och när hon timtals har suttit hemma och med hjertklappning väntat på honom, kommer han hem för att ta henne om hakan och säga: 'Min lilla vän, jag är inte hemma i qväll!' och till tröst har hon sitt lilla lindebarn, som alltid skriker och jemt har ondt i magen! — Nej, männen äro inte skapade för *oss* — De förstå sig inte mera på fruntimmer, än vi förstå oss på kanoner! — Tycker du, att jag skall ta gult silke här?»

Nina böjde sig öfver hennes broderi, såg på mönstret och sade tankspridd:

»Och jag, som alltid trodde, att det bästa som fans här i verlden måtte vara en stor, förskräcklig kärlek!»

»Jaså, till och med förskräcklig!» sade fru Hilda leende och nöp Nina i kinden. »Nej, Gud bevare oss för alla förskräckliga saker. — Inbillar du dig verkligen, att en man kan älska förskräckligt! Man skulle tro, att en man skulle kunna det, om han såge dig. — Vore jag en man, skulle jag bli rent vimmelkantig af kärlek till dig, men de veta inte hvad det är, de veta inte hvad det är!

Det är bara qvinnorna, som kunna uppfatta det finaste hos en qvinna. *Jag* kan uppfatta dig! Jag ser allt, som är utmärkt hos dig. Ingenting undgår mig, så närsynt jag är.

Jag ser, att du går vackrare än alla andra menniskor. När du kommer så der skridande och vaggar litet på höfterna, så kunde jag krama ihjel dig, så förtjusande tycker jag att du är! Och din nacke! Och dina hvita armar, och det sätt hvarpå du sätter upp ditt hår, och så som du äter eller lutar dig tillbaka i en hvilstol med hufvudet litet framåtböjdt, — ja, till och med som du gäspar, när du är sömnig, — *allt* tycker jag är förtrollande, för att inte tala om dina andliga egenskaper, som jag beundrar öfver all beskrifning. — Men tror du, att en enda man skulle märka mer än högst en tiondedel af allt detta. De kunna nog se så der i allmänhet.

Jag tror till exempel, att de skulle kunna se, att du har mellanbrunt och inte kolsvart hår, att du är elegant och enkelt klädd, och kanske till och med märka, att du har ett godt hufvud och ett varmt hjerta — fastän det vet jag inte heller så säkert om de skulle observera —, de ha blott så der ett allmänt omdöme och klassificera qvinnorna i goda och dåliga qvinnor, men för öfrigt är det det samma att visa dem ens bästa sidor, som att kasta sina perlor för dem som sluka dem som ärter. — Det fins ingen man, som riktigt skulle kunna värdera dig.

Och du, hur skulle du kunna finna en man, som du kunde älska på *ditt* sätt? Om du än sökte i alla fem eller sex verldsdelarna — hur många de nu äro —, så fann du honom inte.»

»Jag har ingen längtan efter att bli beundrad», sade Nina. »Och hvad det angår att finna någon, som jag skulle kunna älska, så har jag inte för afsigt att leta efter honom.»

»Du har kanske redan funnit honom?» frågade fru Hilda och såg upp.

»Jag! Nej, hur skulle jag ha funnit honom?» svarade Nina, men hon rodnade på samma gång utan att veta hvarför.

»Narras du?» frågade fru Hilda och hotade henne med fingret.

Nina började skratta, men var ännu röd i hela ansigtet.

»Åh, du narras, du stygga, baksluga varelse», sade fru Hilda och tog Nina om axeln.

Nina kunde omöjligt upphöra att skratta, och ju mer hotande och frågande fru Hilda blef, dess mer skrattade Nina; — men så blef hon plötsligt allvarlig och sade:

»Nej, jag försäkrar dig, jag har inte alls någon lust att gifta mig igen.»

I åtta dagar förde de två fruarna ett sorglöst och behagligt lif tillsammans. De gingo långa promenader i förmiddagssolskenet eller åkte längre bort till vackra utsigter. Nina blef införd i hela fru Hildas hushåll. Hon lärde sig beundra hennes matbod och handkammare, tvättstugan och hönshuset, kort sagdt hela gården, der allt var i den mest exemplariska ordning.

Fru Hilda dukade fram alla sina bästa rätter för att fira sin unga väninna och visade henne vid alla tillfällen, hur glad hon var öfver att ha henne hos sig.

Men efter den första veckan började Nina att blifva melankolisk. Det regnade ofta, och de båda fruarna sutto hela dagen och de långa aftnarna vid sina handarbeten.

Fru Hilda läste icke gerna, men hade alltid en mängd att berätta om alla möjliga menniskor, deras slägtförhållanden, förmögenhetsvilkor, sjukdomar, äktenskapshistorier o. s. v. Nina hörde på henne, som man hör på sådana historier, som ej angå en, men blef småningom trött derpå.

Fru Hilda hade alltid fullt upp att göra och kom uppfriskad från sin rond i hushållet till sitt handarbete och samtalen med Nina. Nina deremot hade ingenting att göra.

Hon försökte läsa, men hon kunde icke gripas af innehållet. Hon satte sig då och då vid pianot och spelade lösryckta, passionerade satser ur ett eller annat musikstycke, som hon ibland kunde upprepa många, många gånger efter hvarandra.

Hon vandrade oroligt genom det stora huset, bläddrade tankspridd i fotografierna eller grep till sitt handarbete. Nej, hon kunde icke trifvas här längre!

En morgon, då vädret var ovanligt vackert, riktigt sommarväder, sade hon till den förvånade fru Lindeman, att hon måste resa. Hon måste ned till sin gård, till Segerstad och se till skolan, som hon hade fått i stånd der.

»Du är väl inte missnöjd med något här», frågade fru Hilda. »Jag har verkligen gjort allt hvad jag kunnat för att du skulle trifvas.»

»Du har varit allt för god mot mig», sade Nina och slog armarna omkring henne. »Jag är inte van att bli så bortskämd!»

»Och ändå vill du inte stanna här? Är det något du saknar? — Säg mig det uppriktigt.»

»Kanske», sade Nina, »men jag vet inte hvad det är.»

»Hvad skall du göra vid Segerstad?» frågade fru Hilda.

»Jo, som jag sade, se till skolan — och det hela. Jag hoppas någon skall behöfva mig der nere.»

»Ingen behöfver dig så väl som jag», sade fru Hilda i en ynklig ton.

»Ja, till att skämma bort», svarade Nina. »Men jag längtar efter att sjelf skämma bort någon.»

»Ja, res då, du grymma!» sade fru Hilda.

Hon tog henne om halsen och såg länge på henne med ett ömt, nästan sorgset uttryck.

»Du underliga menniska!» sade hon. »Jag är säker på, att du inte ger dig någon ro, förrän du på ett eller annat sätt fått göra dig sjelf olycklig.»

»Jag kan försäkra dig, att jag inte alls har några planer af det slaget», svarade Nina och skrattade.

Fru Hilda svarade icke. Hon såg ännu en gång länge på henne och kysste henne sedan flera gånger. Hon hade tårar i ögonen.

Nästa dag reste Nina till Segerstad.

Det var en ny half dagsresa på jernväg till Segerstad.

Det var en gammal gård, som låg på slättlandet, så långt man kunde se omgifven af åkerfält, och långt borta vid horisonten lyste en blå strimma, — det var hafvet.

Gården var en gammal envånings tegelbyggnad med stora rum med små fönster.

Som de sista egarne endast sällan uppehöllo sig der annat än på besök, var den temligen gammalmodigt och opraktiskt inrättad.

Rummen vette mot norr, voro sollösa och kalla och köket låg i en särskild liten flygel. I den andra flygeln bodde inspektoren, en gammal man, som hade skött gården under två egare, och som egentligen styrde det hela.

Grosshandlar Curtmann hade haft anledning att vara nöjd med honom, då Segerstad icke allenast stod sig i de dåliga tiderna, utan för hvarje år gaf rikligare inkomster. Jorden, som tillhörde gården, var ovanligt god och väl odlad. Qvarnen vid ån gjorde goda affärer, och i det hela var det som en särskild välsignelse öfver allt arbete omkring Segerstad. Den tyste gamle inspektor Busk, med det kortklippta skägget och den bestämda munnen, kände till allt, hade öga för allt och styrde allt med en aldrig tröttnande energi och omsorg.

Curtmann hade alltid följt hans råd och rättat sig efter honom, och Nina, som icke hade sett honom på flere år, kom blott för att säga honom, att hon hoppades han alltid ville stanna vid gården och vara henne till samma stöd och hjelp, som han varit för hennes man.

Inspektor Busk svarade henne, att han aldrig tänkte på att uppsäga sin plats, så länge frun icke sjelf afskedade honom; han var allt för fäst vid gården för att med fri vilja kunna lemna den — och det var just sanningen.

Inspektoren var född på Segerstad af bondföräldrar, hade sedan varit borta som elev vid en landtbruksskola och så blifvit inspektor under den förre egaren, en tysk, som under några år egt Segerstad, innan han sålde det till grosshandlar Curtmann.

Hvarken den tyske egaren eller Curtmann efter honom hade uppehållit sig för längre tid der nere.

De hade endast kommit för att se till räkenskaperna en eller ett par gånger om året och hade tagit de rikliga inkomsterna utan att sjelfva ha haft något besvär med arbetet. — Inspektoren hade liksom en hemlig känsla af, att gården egentligen var hans. Han var ju den som nu i trettio år hade satt till alla sina krafter för att

arbeta på allt vid Segerstad.

Han kände hvarje jordlapp der och hade planterat många af träden i trädgården. Han hade noga reda på arrendatorn vid qvarnen och en annan arrendator på en mindre gård, som hörde till Segerstad. Han kände hvar enda menniska, som bodde i trakten, både dem sjelfva och deras familjeförhållanden, och han kände sig sjelf som en del af det hela.

Herrskapet hade han deremot inga känslor för. Hur skulle han också kunna ha det? Han kände dem icke. — Nej, Segerstads ära! Att mejeriet der skulle vara ett mönster för alla andra gårdar, att Segerstad skulle skaffa sig de bästa och nyaste maskiner, de vackraste kreatur af engelsk och schweizisk ras, *det* var hvad han sträfvade efter.

Hans lön var icke särdeles stor. Den hade i åratal förblifvit den samma, och han hade icke anhållit om förhöjning. Han var en man med mycket tarfliga vanor, en man, som behöfde litet, talade litet och blott lefde för sitt arbete. Han hade inga barn, men en hustru, som var sjuklig, och som mest satt inne i det skumma rummet och stickade, och då och då reste sig och såg på klockan för att på slaget ha middag eller kaffe i ordning åt sin man. De talade mycket litet med hvarandra. Några sade, att de icke voro goda vänner och att de iakttogo en fiendtlig tystnad gentemot hvarandra, andra menade att de höllo af hvarandra ungefär lika mycket som andra äkta folk, det vill säga att de voro hvarandra temligen likgiltiga, och det förhöll sig nog närmast så. De grälade aldrig och sågo knappt på hvarandra. Inspektoren var sällan inne, och hans hustru var aldrig ute. — Det var hon som lagade mat åt herrskapet, när de ibland kommo på besök.

Gent emot Nina iakttog inspektoren i början en viss neutral tystnad. Han såg på henne med främmande, litet misstänksamma blickar. Denna unga fru, som nu var enka och hade fullt upp med pengar, hvad kunde icke hon hitta på att företaga sig? Hon hade ju egarens rätt att lägga sig i saker, som hon icke alls förstod, och kanske gifva befallningar, som det skulle blifva honom, inspektoren, den egentlige egaren, svårt, ja omöjligt att lyda. Men han fann snart, att Nina alldeles icke gjorde några vigtiga miner. Hon frågade om en hel mängd, men olikt många andra hörde hon verkligen uppmärksamt på de svar hon fick. Hon ville gerna sätta sig in i allt, åtminstone ha ett begrepp derom, men det var naturligtvis honom, den sakkunnige mannen, som hon ville rätta sig efter.

Det var något så uppriktigt och varmt i hennes blick och röst, som afväpnade inspektoren, så att han blef, om just icke vänlig, så dock förtroendefull och talade, i synnerhet efter Ninas afresa, med mycket beröm om den unga frun.

Nina frågade honom till och med till råds angående sin andra egendom, det vackra Vänö, som på sista tiden slukat så mycket pengar, och der det var en ung, temligen oerfaren inspektor. — Skulle hon icke försöka att få det såldt?

Inspektoren såg betänksam ut, vände sin tuggbuss i munnen och sade, att han icke kunde döma riktigt om saker, som han icke såg på nära håll och var inne i, men efter allt hvad frun sade honom om resultaten, skulle han nog anse det allra bäst, om Vänö kunde säljas så snart som möjligt.

»Om jag törs säga min mening», sade han, »så borde frun till och med sälja det till underpris. Det är bättre att på en gång förlora en stor summa än att ha något sådant liggande, som hemligt suger pengarna till sig. Man kan inte veta, hvilka summor det en gång kommer att gå till.

Jag vet ju, att frun tycker det är ett så nätt ställe med vackra omgifningar, men ett sådant der litet trefligt hus kan frun skaffa sig på något annat håll. — Kanske det skulle kunna komma någon fart i affärerna der uppe, om en egare, som förstod sig på det, sjelf vore i närheten och öfvertoge ledningen. Der fins ju elfven, den kunde kanske användas till något. — Men med en ung inspektor, — hvad heter karlen? — Michelson! —

Ja, jag känner honom inte, så är det minsann, — ja, jag säger nu bara min mening, — så tycker jag att frun helst skulle sälja det.»

Nina kom ihåg, att häradshöfding Tofte hade sagt henne ungefär det samma, och hon skref samma dag ett bref till honom och bad honom att om möjligt skaffa henne en köpare.

En af orsakerna, hvarför Nina hade rest till Segerstad, var för att se till skolan, som hon hade upprättat der, en skola, der bondflickor efter konfirmationen fingo ett à två års undervisning i handarbete, husliga sysslor och ett par läroämnen.

Hon hoppades i hemlighet, att hon skulle kunna göra någon nytta der. Hon hade alltid haft lätt för att blifva bekant med personer ur folket, de kommo en så naturligt och menskligt till mötes, tyckte hon, och hon tänkte, att hennes omsorg och kärlek skulle behöfvas vid skolan, der tolf unga flickor arbetade på hennes bekostnad. — Men hon fann sig besviken.

Hon hade som föreståndarinna fått ett fruntimmer, en fröken Holst, som många hade anbefalt henne och som också hade visat sig duglig och pålitlig, men hon hade all en gammalmodig skollärarinnas pedantiska småaktighet, parad med den åtföljande stora sjelfkänsla, som sådana exemplariska menniskor besitta i öfverflöd, och hennes pietistiska religiositet hade redan tryckt sin stämpel på skolan.

Nina hade väntat att få se en skara raska, unga töser arbeta muntert och naturligt, och hon fann ett slags orden, en församling af ytterst väluppfostrade, cirklade mamseller, som höllo på sin värdighet, som om de vore af en högre art än andra dödliga.

Det var en högtidlig tystnad i dessa skolrum. Man hviskade och gick på tå, och man bad och läste långa böner vid alla möjliga, och som Nina tyckte, omöjliga tillfällen.

Om det hade varit en religiositet, som visade sig i entusiasm och värme, skulle Nina ha helsat den med glädje, men denna ton af en öfverlägsen, torr fullkomlighet, detta ynkliga tonfall i deklamationen, när de läste innantill och framför allt denna trånga, inskränkta partianda, som beherskade allt, kom emot Nina som instängd luft.

Hon försökte närma sig en och annan af de unga flickorna. De svarade henne höfligt, välvilligt, men alltid med en misstrogen blick. De kunde ju icke veta, om hon var en kristen, — en sådan kristen, som fröken Holst ville att man skulle vara.

Nina företog sig ett par gånger att läsa högt för dem och hade tagit med sig en berättelse. Hon tyckte, att de kunde behöfva att någon gång få begrepp om något annat än hushållsskolan på Segerstad, men det blef alldeles icke väl upptaget. De unga flickorna sutto med stela, förvånade miner och stickade, medan Nina läste. Blott en och annan af dem såg på henne med nyfikna, lifliga ögon, som om deras tillbakaträngda lifsglädje på en gång hade blifvit väckt, men när de sågo på kamraterna, förstodo de, att detta icke var rätt, och sänkte ögonen. Nina kände, att hon blef röd i ansigtet och icke vågade begagna vissa ord, som stodo i boken, och som hon annars aldrig skulle ha stött sig på.

Då hon hade slutat, nego alla och tackade, men på eftermiddagen kom fröken Holst till henne och sade med sin klagande röst:

»Förlåt mig, bästa fru Curtmann, men tror ni att det är nyttigt, att inge unga flickor lust och längtan efter främmande och nya saker, som de ändå aldrig kunna få?

Jag tror det enda rätta är att lära dem älska sin dyra pligt och prisa sin Fader, som utdelar den jordiska arfvedelen olika. Förnöjsamhet och samvetsgrannt uppfyllande af de dagliga sysslorna, *det* är hvad

ungdomen bör lära sig. Vi i verlden erfarna böra inte fresta dem att utsträcka sina händer efter askfrukterna vid det Döda hafvet.»

Nina blef först ond. Hon sade i temligen starka ordalag, att hon icke ville beskyllas för att inverka dåligt på de unga, derför att hon hade läst en liten berättelse för dem, och bad fröken Holst komma ihåg, att det var hon, Nina, som hade upprättat och underhöll skolan, och att hon också kunde vilja ha ett ord med, när det gälde behandlingen af de unga flickorna.

»Naturligtvis», sade fröken Holst mildt som en martyr, som böjer sig för stenkastningen, »det är ju fru Curtmanns guld, som uppehåller skolan. *Jag* har ju bara gifvit det andliga arbetet, den dagliga ömma tillsynen. *Jag* har ju bara gifvit mödan och ansträngningen, och om jag nu skall betraktas som en öfverflödig tjenare, skall jag inte sätta mig emot det onda. Jag finner nog någonstans mitt dagliga bröd, och för guld kan nog fru Curtmann kunna köpa sig en annan tjenare, som följer sin jordiska, och inte som jag, blott sin himmelske husbondes befallningar!»

Nina sade henne, att hon alldeles icke tänkte på att afskeda henne, men fröken Holst tyckte om den förkastades roll, det var en liten omvexling på våreftermiddagen, och hon blef rödare och rödare kring ögonen, darrade mer och mer på rösten och stod i ödmjuka ställningar med sänkt hufvud och nedhängande armar.

Det hjelpte icke, att Nina motsade henne. Fröken Holst kom tillbaka till skolan med den underrättelsen, att hon skulle lemna sina älskade, dyrbara elever. Hon var icke god nog. Den anda hon hade inblåst i dem skulle utträngas af en annan, af denna verldens onda och förpestade andedrägt, men de, de älskade barnen, skulle kanske helst se henne borta, helst se hennes plats fyld af en annan, en, som kunde lära dem andra saker än dem hon i sin ringhet hade meddelat dem.

Der blef naturligtvis gråt och tandagnisslan, och då Nina nästa dag kom upp i skolan, mottogs hon af den mest fiendtliga tystnad. Fröken Hoist hade till den grad arbetat upp flickorna till ett sentimentalt, konstladt sinnestillstånd, att Nina kände sig rent af hemsk till mods.

Hon förklarade högt för flickorna, att hennes önskan var, att fröken Holst skulle fortsätta sin undervisning under läsåret, d. v. s. hela året till ända. Nina såg ju, hur väl allting var skött och hur lyckliga barnen kände sig.

Men i sitt stilla sinne lofvade hon sig att efter slutadt läsår stänga skolan och göra en paus och sedan börja på nytt med nya elever och en ny lärarinna, som hon skulle känna grundligare, än hon känt fröken Holst. Som det nu var, förstod hon, att hennes egen inblandning i skolans angelägenheter endast skulle mottagas med ovilja.

Hon tillbragte de sista dagarna med att se till arbetsfolket här och der, och med att göra långa promenader utåt landet.

Det blåste friskt ute på fälten.

Hvita, glänsande skyar i mångfaldiga former drefvos i olika lager öfver himlen. Långt borta lyste hafsstrimman svartblå.

Nina gick raskt. Hennes slöja fladdrade, och hon måste hålla sjalen tätt omkring sig, hon tyckte, att hon flög framåt vägen.

De första dagarna, sedan hon lemnat Säråkra, hade hon varit glad och lätt till mods. Hennes väninnas stora beundran för henne hade tröttat henne allt för mycket. Hon var icke alls skapad till att så der sitta och låta

sig beundras. Hon kände det som ett ansträngande tvång, att alla hennes rörelser blefvo bemärkta, att allt hvad hon sade ledsagades af utrop af bifall och hänryckning. — Hon hade längtat att komma bort derifrån.

Men nu här på Segerstad, der hon märkte, att ingen brydde sig om henne, ja, att hon var mer än öfverflödig, kom nästan en längtan på henne efter hennes väninna. Det var ändå så värmande att blifva älskad och omhuldad och dock. — det var icke det, nej, det var icke det! —

Hon såg långt ut öfver slätten, der de jagande skyarna kastade vexlande blå och violetta skuggor öfver den unga säden på åkrarna, hon såg på ån, som sköljde med skummande fart förbi henne, och hon kände en längtan att gå ut i vida verlden och finna sin lycka. Det var bestämdt något, något okändt, som någonstädes väntade på henne.

Hon stannade på bron, som ledde öfver ån, stödde armbågarna mot bröstvärnet och såg ned i vattnet.

Den långa säfven, som växte här på åbottnen, drogs vågrätt åstad med den rusande strömmen, medan rötterna dock höllo sig fast i bottnen. Vattnet gjorde beständigt bubblor och språng deröfver. Nina fortfor att stå och se ned i det strömmande vattnet. Det var beständigt något nytt, och dock alltid det samma.

Ja, något sådant måste finnas i lifvet, något sådant, som alltid förblef och dock alltid hade tusen rika omvexlingar.

I något sådant skulle hon vilja stå, liksom säfven der nere, låta sig öfversköljas, rifvas med, och dock hålla fast, hålla fast!

Hon förstod icke hvad hon sjelf kände, men det tillfredsstälde henne att stå och se ned i floden.

Det började mörkna, då hon gick hem. Aftonhimlen brann röd och hotande som en eldsvåda, skyarna drefvo tätare och lägre öfver jorden. Det var ogenomträngande kallt.

Hon lät göra eld i det mörka förmaket, ett rum, som hade samma döda utseende som alla obebodda bostäder, som endast iordningställas för en flyktig gäst.

Hon satte sig framför brasan och lade upp fötterna på gallret framför den. — Rundt omkring henne blef det alltjemt mörkare.

Hon satt och gnolade, hörde det så plötsligt sjelf och började tänka efter hvad det var för en melodi.

Det var Kjerulfs visa:

»Alt lægger for din Fod jeg ned!»

Hela den aftonen var hon ensam, nästa dag packade hon sin koffert och reste tillbaka till staden.

Det förvånade henne sjelf, men hon tyckte det var skönt att komma hem.

Här var allting inrättadt efter hennes egen smak, hennes hushåll gick på det sätt hon sjelf hade bestämt. Hennes tjenare höllo af henne och voro glada och uppfriskade af att se henne igen. Der lågo ett par nya böcker, som hade kommit under hennes frånvaro och som hon började skära upp. Hon satte i gång ett par handarbeten och köpte sig nya noter.

Rummen voro så vackra och solljusa och så — framför allt — trädgården! Den var endast liten och omgifven af ett högt staket, alldeles öfverväxt med klängväxter och med en tät häck innanför. Ingen kunde se dit in, och den inneslöt ett helt litet paradis för Nina.

Der funnos två stora lönnar med tjocka stammar och präktiga kronor, under hvilkas skugga hon hade sin arbetsstol och sitt bord.

Längre ned växte en rad gamla lindar, som ännu knappt hade börjat slå ut, men som längre fram på sommaren gåfvo en utmärkt skugga.

Och så funnos der några äppleträd och körsbärsträd, som just nu stodo i knopp, och en lång yppig häck af syrener, lilas och hvita, persiska och vanliga syrener, och deras tid började nu snart. Knopparna svälde för hvar dag, och på den ljusgröna gräsplanen glänste de röda tulpanerna mellan blå och hvita hyacinter; — narcisser stodo i långa rader och doftade och auriklarna kröpo fram i stora, kraftiga klungor.

När Nina om morgonen kom ut på de finkrattade gångarna och all denna blomstervällukt slog emot henne, bofinkarna sjöngo och svalorna hveno, var det för hvar gång samma öfverraskande glädje. Hon gick långsamt omkring och såg på allt, som den sista natten hade uträttat. De späda poppelbladen kommo blanka och bruna fram ur hölstret, blodalmen fick stora, kraftiga skott, oxelbladen voro hvitgrå och ludna, och bredvid dem lyste de små bokbuskarna i ett skinande grönt.

En förmiddag gick Nina der, utan hatt, med parasollen öfver axeln, då jungfrun kom och räckte henne ett visitkort: »Henrik Tofte, v. häradshöfding.»

»Låt honom komma!» sade Nina.

Strax derpå kom Tofte med raska steg öfver verandan och ut i trädgården. Båda två logo. De voro ju redan gamla bekanta och hade ett minne af hvarandra, och att detta minne icke hade varit obehagligt, det sågo de ömsesidigt. De sågo båda glada ut.

Då de hade helsat på hvarandra, började de att långsamt gå trädgården rundt. Nina hade uppmanat Tofte att röka, och han tände sin cigarr.

Sanden på gången var varm under deras fötter; i det starka solskenet aftecknades deras skuggor skarpa och blåsvarta framför dem.

»Ja, som sagdt», sade Tofte, »jag har en köpare på förslag till Vänö. Han vill just veta, hvilken dag han kan resa dit ned och bese gården. — Jag förmodar att alla dagar äro lika lämpliga?»

»Ja, det gör mig det samma», svarade Nina. »Jag är ju inte der sjelf och vet inte hur der kan se ut nu, men der blir ju i alla fall inte annorlunda än det är. Och köpesumman?»

»Ja, jag föreslog en något högre än den fru Curtmann skref till mig, men herr Adler vill naturligtvis först studera saken i detalj. — Hans plan är nog att uppge landtbruket och stycka ut jorden till villor. Det ligger så nära jernvägslinien, och då naturen är så vacker och ett par familjer redan ha byggt nära Vänös område, så är det kanske en spekulation, som kan betala sig. Kanske skulle ni sjelf ha lust att försöka den?»

»Nej, nej!» svarade Nina och skakade på hufvudet. »Jag vill inte alls inlåta mig i några spekulationer. Jag har mer än nog af att sköta hvad jag har!»

»Men på Segerstad var ju allt i god ordning?» frågade Tofte.

»Ja, i så god ordning, att der alldeles inte fans plats för mig.»

Tofte såg frågande på henne.

»Ja, jag menar, att hvar och en hade sitt att sköta och skötte det bra efter sin förmåga. Jag har ingenting alls att säga der. Jag kan naturligtvis *befalla*, men det är inte det jag menar.»

»Man har aldrig inflytande öfver folk på afstånd, om man åtminstone inte först har lefvat en tid med dem», sade Tofte och slog askan från sin cigarr med lillfingret.

»Nej, jag märkte det nog», svarade Nina.

»Men har ni inte lust att bo der alltid?» frågade Tofte.

»Nej, jag har alltid känt mig främmande på Segerstad. Jag saknar furuskogarna och naturen här uppe, och så är, som sagdt, allt arbete så väl fördeladt, att det just inte fins någon användning för mig.»

»Ja, ni har ju er frihet och kan göra allt hvad ni vill», sade Tofte.

Nina sänkte hufvudet.

»Det tycker jag måtte vara det lyckligaste, som kunde hända en», fortfor han.

»Jag tror jag passar bättre till att göra hvad jag *skall*, än hvad jag *vill*», sade Nina. »Det är en sådan hjelp att veta sin pligt.»

»Åh, arbete fins det väl alltid nog af», svarade Tofte. »Om man verkligen har lust till något. Jag tycker snarare det är alltför mycket arbete i samhället. Det borde vara två söndagar i en vecka.»

»Tycker ni inte om ert arbete?» frågade Nina.

»Jo, jo visst», svarade Tofte och rökte mycket ifrigt. »Nu, då jag är inne i det, intresserar det mig mycket. Men som helt ung var jag som de flesta unga menniskor. Jag hade just intet bestämdt anlag för något, jag tyckte det var förskräckligt att en gång för alla gå och försvärja sig till en af fakulteterna.»

»Men nu?» frågade Nina.

»Ja, nu går det. Man *måste* ju arbeta. Den nytta man kan göra är ju inte större än så!» Han blåste en smal, blå rökstrimma upp mot vårhimlen. »Men man kan ju inte lefva af ingenting, och, som sagdt, när man en gång kommer in i sitt arbete, så har det alltid intresse med sig.»

»Jag tycker det måtte vara präktigt att kunna sköta ett embete», sade Nina med strålande ögon.

»Det skulle ni också bestämdt kunna.» Tofte såg på henne från sidan. »Ni har bestämdt mycken energi, — nå ja, det är då för öfrigt en qvinlig egenskap. Qvinnorna ha mycket mer energi, äro öfver hufvud så öfverlägsna oss i allt.»

Nina började skratta.

»Hvarför säger ni det?» frågade hon.

»Hvarför? Naturligtvis derför att jag menar det», svarade han. Han hade tagit af sig hatten och strök med venstra handen öfver sitt korta, svarta hår, medan han såg upp mot lönnarna. Det såg ut, som om han såg tvärs igenom det nyutslagna löfvet, som darrade i ljuset, och bort mot någon syn, som han hade för sig sjelf. — »Jag tillber qvinnorna», sade han. »De bästa! — De andra —!» han kastade sin utrökta cigarr långt bort i buskarna.

Kort derpå gick han.

På verandan vände han sig ännu en gång och bockade sig för Nina, som hade stannat i trädgården. Hon fortfor att gå der ute ända till middagen. Hon hade icke längre samma längtan efter arbete, som då hon hade rest hem.

Tofte kom ofta, för det mesta om eftermiddagarna, framåt aftonen, och stannade då ibland och drack te med Nina. Han hade öfvertagit alla hennes affärer, och de hade alltid mycket att tala med hvarandra om. Nina fann honom vara en klart och snabbt tänkande man, och han såg att hon var en kanske mindre snabbtänkt, men klok och mogen qvinna, som visserligen ofta öfvervägde ett förslag af honom, eller en tid kunde vara oviss om hvilket af två förslag hon borde välja, men som alltid slutade med att välja det bästa och mest lämpliga, om det också ofta kunde vara det svåraste.

När de hade talat om affärer, talade de sedan om andra saker, och det varade icke länge, förrän det uppstod en viss förtrolighet mellan dem, det vill säga, att de lätt och frimodigt talade med hvarandra om hvad som helst.

En afton hade de talat om en af stadens läkare, och Tofte hade förklarat, att han icke kunde tåla honom.

»Han har en gång tagit lifvet af en ung man, som jag höll mycket af», sade han. »Ja, naturligtvis inte direkt, men genom att behandla honom oförsvarligt likgiltigt, då han låg i maginflammation på ett sjukhus i Stockholm. Sedan den tiden kan jag inte tåla att se hans ansigte, och jag väntade mig inte att se honom här som en aktad och välförsörjd man. Det var som om jag skulle ha sett en förrymd tukthusfånge lefva i borgerligt anseende.»

»Men en läkare kan väl ta miste», invände Nina. »Ni dömer honom kanske för strängt.»

»Nej», sade Tofte bestämdt. »Jag dömer honom inte för strängt. Han har genom sin likgiltighet och oförsvarliga slapphet låtit en präktig ung man ligga och dö. Och till och med om jag inte visste detta, skulle jag genast af hans ansigte se hvad han är för en menniska. Har ni sett ett ansigte uttrycka mer slöhet och brutalitet på en gång? Det riktigt kryper i en!»

»Jag tror inte, att man kan döma folk så der afgörande efter deras utseende», invände Nina, som satt och sydde på verandan.

»Jo, det tror ni visst», svarade Tofte. Ni vill väl inte inbilla mig, att en qvinna med er instinkt inte skulle ta ett starkt intryck af en persons yttre.»

»Det nekar jag inte till», svarade Nina, »men, — jag har ett par gånger tagit mycket miste», tillade hon och rodnade.

»Jag har aldrig tagit miste», svarade Tofte. »När jag i första ögonblicket — ja, jag menar nu efter att ha sett och talat med en obekant menniska, — får ett godt intryck af henne, så behåller jag det alltid. Jag kan naturligtvis sedan uppdaga deras fel — vi ha alla fel — men det är aldrig sådana fel, som komma att väcka min afsky. Har deremot en person vid första sammanträffandet gjort ett obehagligt och frånstötande intryck på mig, så» —

»Så tror ni, att ni måste hata och afsky honom», inföll Nina.

»Visst inte», svarade Tofte. »Jag kan tvärt om ofta till och med ångra detta intryck, erkänna att personen i fråga har många förträffliga och goda egenskaper, men förr eller senare kommer det alltid ett ögonblick, då han gör något som bevisar att det icke var utan orsak som mitt första intryck var så obehagligt. Då kommer

han sjelf fram, och jag kan förakta mig, att jag lät narra mig af allt som har förvirrat mig under mellantiden. Jag är för öfrigt säker på, att alla menniskor ha samma erfarenhet, mer eller mindre, fastän det anses vara något ytligt och lättsinnigt att bekänna det. Jag är så säker på, att till exempel ni, fru Curtmann, vid vårt första sammanträffande fick ett tydligt intryck af mig och skulle kunna säga mig det, om ni ville.»

»Nej, visst inte!» sade Nina och slog med handen. »Jag vet ännu i dag inte hvem ni är.»

»Då skulle jag mycket väl kunna säga er, hur ni är», sade han och såg stadigt på henne. »Från den första förmiddagen, jag såg er, hade jag er klar för mig och kommer aldrig att förändra min mening.»

»Men det vill ni väl inte sitta här och berätta mig», sade Nina. »Jag vet ingenting värre än att så der sitta modell till en karaktärstudie.»

»Nej», svarade Tofte. »Jag har inte alls för afsigt att visa er någon andlig spegel, men till min egen tillfredsställelse vet jag, att jag känner er och kände er genast.»

»Det är förskräckligt att bli så genomskådad», Nina sänkte ansigtet öfver sitt arbete.

»Ni behöfver inte vara rädd», sade Tofte. »Ni har egentligen bara ett stort fel.»

»Och det är?» frågade hon och lyfte hastigt hufvudet.

»Jaså, ni är i alla fall nyfiken.»

Tofte skrattade.

»Ja», svarade Nina allvarligt. »Hvad är det för ett stort fel jag har?»

»Det säger jag er inte — inte nu.»

»När då?» frågade Nina.

»Kanske en gång i framtiden», svarade Tofte.

»Och under hela den tiden skall jag veta, att jag går och bär på något svårt och orätt, som jag inte ens sjelf har öga för.»

»Det är hvarken något svårt eller orätt», svarade Tofte. »Det är tvärt om något som de flesta visst anse för en dygd, men det skadar er — och kommer att skada er.»

»Förlåt mig», sade han ett ögonblick derefter, då Nina satt tyst och sydde. »Inte sant, ni vill förlåta mig, om ni tycker, att jag har blandat mig i saker, som inte angå mig?»

Hon såg upp med ett tungt, trött uttryck, men hans ögon voro så milda och på samma gång skälmaktiga, och han log så intagande, ett leende, som på en gång hade något af ett bortskämdt barn och en man, som känner sin makt.

Nina log också och räckte honom handen.

»Kom, så gå vi ned i trädgården», sade hon för att få slut på det spända i situationen— — — —

När Nina var ensam, tänkte hon ofta på Tofte. Hon visste knappt sjelf af det, men medan hon arbetade, kom han oupphörligt fram för hennes tankar.

I början var det vissa miner och rörelser hos honom, som hon ständigt såg. Han hade ett sätt, när han satt

och såg i räkenskaperna, att stryka upp sina mustascher med tummen och pekfingret, en mustasch åt hvar sida, som Nina så ofta mindes, hon visste icke alls hvarför, — och så hade han ett eget sätt att röka sin cigarr. Han såg efter röken med ett så underligt uttrycksfullt ansigte, som om de fina blå ringarna och strimmorna innehölle sällsamma och fängslande bilder, och så såg han ibland så tankfull och allvarlig ut, när han såg på cigarren, som han höll mellan fingrarna på sin vackra, venstra hand.

Nina skrattade åt sig sjelf! Det var ju komiskt att fördjupa sig i att tänka på, hur en herre rökte cigarr eller strök sina mustascher, och i alla fall kunde hon icke låta bli att tänka derpå. Hon tyckte om hans stämma, en melodisk, kraftig stämma, men som sällan talade högt. Hon kom i håg hans ögonbryn. Det ena var klufvet och var ännu svartare ett stycke från näsan. Hans ögon var hon nästan rädd för. Hon hade en känsla af, att de sågo allt, och ofta tyckte hon, att de sade henne sådana vänliga saker.

När han kom oväntadt, gjorde det samma intryck på henne, som när det plötsligt kommer några varma solstrålar på en regndag.

Hon saknade honom, när han icke kom, och tänkte på allt hvad de hade talat om. Han var klok! Kanske icke klokare än många andra, men han tänkte så snabbt och precist, och han hade icke, gudskelof, några af dessa rent verldsliga begrepp, som se bort från allt annat än personlig fördel; dessa ohyggliga beräkningar, som hon kände allt för väl.

Han hade hjerta för de fattiga; han förstod henne, när hon ville vara skonsam och behålla till och med mycket medelmåttiga arbetare af omtanke för deras existens.

Hon tyckte mer och mer om honom, och som alltid hos henne blandade sig snart ganska mycket beundran deri. Hon gjorde honom bättre, klokare, mera begåfvad än han i verkligheten var; älskvärdare kunde hon knappt göra honom, ty han var ofantligt älskvärd och intagande mot alla som han tyckte om.

Och så tyckte hon, att det var något hos honom, som påminde henne om hennes far. Hon kunde icke riktigt säga hvad det var, men de föreföllo henne som varelser af samma slag. Det var något fint, ömtåligt och nyanseradt, som skilde dem från alla andra män, som hon hade känt.

Hon talade sanning då hon sade honom, att hon ännu icke hade någon aning om hur han egentligen var, men hon kände för hvar dag, att han var ljuspunkten i hennes tillvaro.

De dagar hon icke såg honom, var allting så matt och färglöst.

Hur skulle det vara att kanske aldrig se honom mer? — Hon vågade icke tänka derpå. —

En afton hade han lofvat att komma.

Nina satt på verandan och väntade. Syrenerna stodo i fullt flor. Hela den långa häcken hängde i tunga, svällande blomsterklasar, så att knappt ett grönt blad syntes.

Äppleträden voro utslagna och sågo ut som stora snöbollar med ett och annat ljusrödt stänk, päronträdens hvita blommor började redan att falla af. Aftonhimlen var blossande röd mot horisonten, och högre upp hade den en grönblå, glasaktig klarhet.

Högt uppe stod nymånen, ännu blott som en svag böjd skifva men med hvar halftimme mer och mer ljus.

Nina hade lagt ifrån sig sitt arbete. Hon hade gifvit befallning om att få te ut på verandan, när häradshöfdingen kom, men klockan var nu half nio, och han syntes ännu icke till.

Hon gick ned i trädgården och upp igen, fram och tillbaka och såg på blommorna, men hennes hjerta slog

häftigt, och hon strök likgiltigt med handen öfver blombladen och läste på trälapparna på de nya buskarna utan att lägga märke till namnen.

De sista gyllne strimmorna af solnedgången släctes som gnistor, och småningom drog sig en violett skugga högt öfver himlen, som mer och mer mörknade, medan den lilla halfmånen seglade fram, ljus och glänsande. Syrenerna utsände en nästan qväfvande vällukt, och då mörkret mjukt och glidande inneslöt allt i sina skuggor, lyste ännu fruktträden som snö.

»Han kommer inte», tänkte Nina. »Han har fått förhinder. Han kommer inte nu.»

Hon beslöt, att hon skulle gå igenom trädgården med långsamma steg utan att se sig om; kanske stod han der då, när hon kom tillbaka. Hon gick bort till det höga staketet, vände långsamt och spejade genom skymningen, om någon stod på verandan. Nej, — der fans ingen.

Så började hon springa fort för att se hur många gånger hon kunde hinna fram och tillbaka, till dess han kanske skulle komma, — men nej, han var icke der.

Klockan hade redan slagit nio för en tio minuter sedan. Han hade dock lofvat henne att komma. Det var icke rätt att bli borta utan att skicka henne återbud. Men när intet återbud hade kommit, så skulle han nog komma sjelf.

Hvarje minut blef så outhärdligt lång. Hon gick in för att säga, att hon sjelf drack te i matsalen, och just då sprang hon rakt emot honom.

Han kom med hatten i handen och började taga af sig sina handskar.

Hon var nära att uppge ett utrop, men hon hejdade sig och räckte honom handen.

»Ni skulle egentligen inte alls få något te, då ni låter mig vänta så länge på er», sade hon.

I det samma kom jungfrun in och satte tebrickan på det dukade verandabordet.

»Nej, jag vet det, jag vet det!» sade Tofte och slog sig ned på en stol, medan Nina började laga i ordning teet.

»Men det skall smaka dubbelt så godt nu.»

»Ni har väl haft så mycket att göra, eftersom ni kommer så sent», sade Nina bakom teköket.

»Nej, uppriktigt sagdt», sade Tofte, »kan jag inte en gång säga något sådant till min ursäkt. Jag har varit hos landshöfdingen.»

»Hos landshöfdingen?»

»Ja, på bjudning.»

»Hvarför stannade ni då inte der?» frågade Nina.

»Jag hade ju sagt, att jag skulle komma i qväll», svarade Tofte.

»Hvarför gick ni då till landshöfdingen?» frågade Nina och skrattade.

»Jo derför — derför —! Ja, jag vill vara alldeles uppriktig! Af ren nyfikenhet. Jag visste, att jag skulle få se en af mina gamla flammor, som var der på besök.»

Nina kände ett plötsligt skarpt styng i hjertat, men hon log, när hon räckte honom tekoppen och sade:

»Nå, var återseendet tillfredsställande?»

»Jag tror verkligen, att det är utomordentligt nyttigt att återse sina gamla flammor», sade Tofte, medan han lade socker i sitt te. »Man lär sig att bli tacksam för att ha undgått en förskräcklig olycka. Tänk om man alltid hade fått, hvad man ville ha!

»Jaså, hon var så förändrad?» frågade Nina. Hon såg alldeles likgiltig ut, men hon kände sig på en gång så underligt lätt och lycklig.

»Ja, ni kan tänka er!» fortfor Tofte. »Då jag sist såg henne, var hon en smärt, graciös brunett på tjugotre år, och nu, bara fem år efteråt, är hon en mager gammal dam med gulbrun hy och utstående kindknotor.»

»Stackars liten! Hon har väl varit sjuk eller olycklig», sade Nina, som plötsligt hade fått riktig sympati för den obekanta damen.

»Det vet jag inte», sade Tofte i en halft förargad ton, »men folk skulle verkligen inte ha lof att förändra sig så på så kort tid.»

»Men om ni har hållit så mycket af henne», sade Nina, »så tycker jag inte att det skulle ha stött er, snarare smärtat er att återse henne så, och för öfrigt —»

»För öfrigt?»

»Jo, jag tycker, att om man riktigt håller af en menniska, så skulle det inte göra en något vidare, om hon blefve annorlunda till sitt yttre. Det är ju henne sjelf, hennes själ och personlighet man älskar och inte hennes mer eller mindre friska färg.»

»Ja, ni har fullkomligt rätt», svarade Tofte. »*Om* det är deras själ man älskar! Men nu har jag just blifvit öfvertygad om, att jag inte alls har älskat hennes själ, eller att hon har mycket litet af den varan. En riktig qvinna blir alltid vackrare och vackrare med åren.»

»Det var en orimlig fordran», sade Nina. Hon tänkte på, att hennes hår hade varit tjockare och hennes kinder rödare, då hon var tjugo år, än de voro nu. Hon kände sig gammal.

»Nej, inte alls», svarade Tofte.

»En qvinna är först helt utvecklad, när hon är trettio år, och då först börjar hennes personliga skönhet. Alla dessa små flickor på aderton, tjugo år, röda och hvita, med klara ögon och runda kinder, det är ju bara lindebarn, något djupt intresse kunna de inte väcka hos en. Man ser på dem som man ser på en — ja, på en rabatt hyacinter — ett angenämt tidsfördrif.»

»Men ungdomen har dock sin egen skönhet», sade Nina. »Allting är så friskt och omedvetet. Jag blir alltid glad, när jag ser ett riktigt ungt ansigte. Och till och med de allra bästa får dock åldern bugt på. Jag tycker det är så sorgligt att se en gammal rynkig, vacklande qvinna och så höra: hon *var* så vacker en gång för många år sedan.»

»Och en af de mest förtjusande menniskor jag känt var ändå en mycket gammal dam», sade Tofte. »Har ni inte hört talas om grefvinnan von Kreutz? — Hon var som ung hofdam vid ett af de tyska hofven och berömd för sitt snille och sin skönhet. Jag såg henne först då hon var upp emot sextio år, och jag blef dödligt förälskad i henne.»

»Ni måtte ha haft många anfall af den sjukdomen», sade Nina. Hon sade det i en skämtsam ton, men hon önskade, att han ville berätta henne om sina tycken, helst om dem alla, nu genast på en gång, så var det öfverståndet.

»Ja, ni må tro, att jag har haft många vexlande ideal», sade Tofte och lutade sig tillbaka i stolen. »Jag började med min barnjungfru. Då var jag två år. — Jag älskade henne vildt. Hon var en tjock, ljushårig bondflicka med eldröda kinder, och så läspade hon — men hvad jag fann henne gudomlig! Jag grät nästan lifvet ur mig, då hon flyttade från oss, och höll henne i kjolarna, så att de gingo upp i linningen! — Ja, det var svåra tider!» Tofte suckade, som om han ännu led af detta minne.

»Sedan var det en liten skolflicka med platt näsa, utstående ögon och ett guldgult lockigt hår. Jag mötte henne hvar dag jag gick till skolan, men vet inte hvad hon hette. De andra pojkarne tyckte, att hon såg ut som en gås, jag fann, att hon liknade en engel. — Jag tror nog, att det egentligen var det der guldlockiga håret, som eröfrade min fantasi.

Hon försvann — reste bort eller dog — jag vet verkligen inte hvilketdera, men jag såg henne aldrig mer och fann det sjelf mycket gripande och romantiskt.»

»Det var alltså nummer två», sade Nina. »Hvem kom sedan?»

»Ja, jag kan verkligen inte minnas alla efter nummer och ordning», sade Tofte. En led jag förfärliga hjerteqval för. Det var en ung flicka, som gick och läste samma år som jag. Hon var minst ett hufvud längre än jag, storartad i alla afseenden. Hon värdigades aldrig ge mig en blick, och jag gaf plats åt henne, som om hon varit drottningen af Saba!»

Det hade blifvit mörkt, så mörkt som det blir vid midsommartiden. Månen stod som glimmande silfver på himlen, och syrenerna doftade starkt. Tebordet var bortburet och de två sutto ensamma på verandan.

»Och efter drottningen af Saba?» frågade Nina.

»Ja, då börja mina begrepp att förvirra sig», sade Tofte. »Jag ser så många och så olika, att jag inte kan reda det längre. Men jag tror, att ett af de uppriktigaste svärmerier jag har haft just var för henne som jag återsåg i qväll som en gammal, medtagen qvinna. Henne höll jag verkligen af. Hon hade så själfulla ögon!»

Den sista öfvertygande orsaken lät så komisk, att Nina brast ut i ett kort skratt. Derpå sade hon: »Hvem skulle kunna tro, att en så skicklig embetsman som ni har haft så många hjertehistorier.»

»Det ha alla unga karlar», svarade Tofte.»Och jag trodde egentligen, att de unga damerna icke heller gingo fria. — Ni, till exempel? Ni har väl också haft erfarenhet om sådana saker?»

»Jag har riktigt älskat blott en man», sade Nina, som satt och sågo ut i månskenet. »Och det var min far.»

»Jaså», frågade Tofte med stort intresse. »Var han en så utmärkt man?»

Nina teg ett ögonblick. Hon satt och tänkte på honom, som hon hade mistat. Sedan han var död, hade han åter framstått för hennes minne i all den fläckfria glans hvari hon under många år hade sett honom. De obestämda tvifvel hon haft om hans förträfflighet och hans stora värde hade försvunnit som flygtiga skuggor.

Hon arbetade upp sig i rent extatiska föreställningar, när hon tänkte på sin älskade far och hans förfelade lif.

Då hon började tala om honom, darrade hennes röst. Hon talade sakta och måste ofta draga djupt efter andan, så starkt klappade hennes hjerta. — Men med dessa halfqväfda ord och afbrutna satser framkastade

hon en sådan ljusbild, darrande af en nästan öfverjordisk glans, att också Tofte blef stum.

Så mycken skönhet och känsla, så stor förening af allt, som kan göra en menniska älskad och beundrad i andras ögon, hade han aldrig sjelf sett eller hört framställas af en annan.

Då Nina slutligen tystnade med ögonen fulla af tårar, sade han endast:

»Lycklig den man, som omtalas så af er mun.»

Kort derpå tog han afsked och gick.

Då han var borta, satt Nina länge ensam qvar och såg ut i månskenet. Hon tänkte icke på något bestämdt, men underliga, fantastiska, halfklara stämningar gledo öfver hennes själ som månskenet och skuggorna der ute. Hennes ögon fyldes gång på gång af varma tårar, hvilkas orsak hon icke brydde sig om att förstå. Hon kände sig så ensam och dock så lycklig, uppfyld af ett rikt, mångfaldigt inre lif, som beständigt rörde sig i nya, vida böljeringar.

Tofte skulle icke komma igen förr än en af de sista aftnarna i veckan, då han väntade att få svar från den nye spekulanten på Vänö, men redan nästa qväll, då Nina hade druckit te, kom han alldeles oväntadt.

Nina hade gått längst ned i trädgården, och då hon vände sig om, mötte hon honom i syrengången.

»Förlåt mig, att jag redan kommer igen», sade han. »Men vädret är så sommaraktigt. Jag kunde inte sitta inne. Jag tänkte på alla edra syrener och hur vackert det måtte vara i trädgården i qväll.»

Nina räckte honom handen.

»Ni skall få syrener med hem», sade hon. Här äro allt för många. Jag skickar till alla möjliga menniskor, men det är lika många qvar, och snart är det förbi. Ännu ett par dagar, och så vissna de lika fort som de ha kommit.» —

Små perlemorfärgade skyar täckte ibland sjelfva månskifvan, men beständigt öfvergöt det snöhvita ljuset trädgården med sin glans. De lilasfärgade syrenerna hade till och med en svag färg som vid ljussken.

En och annan fogel spratt till i sömnen och pep sakta, annars var allting stilla.

De gingo fram och tillbaka och talade om dagens händelser, åtskilliga menniskor och likgiltiga saker. Det föreföll Nina, som om Tofte var orolig. Han afbröt sig ofta midt i en sats, svarade henne icke, när hon talade, och såg i det hela ut att vara upptagen af sina egna tankar.

Hon vågade icke fråga honom om hvad det var, och det blef en tystnad mellan dem, som innan något ödesdigert skall ske. För att med en rask ansträngning skaka bort detta underliga tryck, sade Nina:

»Nu skall jag plocka syrener åt er», och hon räckte upp armarna för att draga de tunga hvita klasarna ned till sig.

Tofte såg på henne. Han såg på henne med dessa öppna, klara, omfattande ögon, som om han med en blick ville uppfånga hela hennes bild.

Plötsligt grep han hennes ena arm om handleden. Han tog den fast, nästan hårdt och sade långsamt och tydligt, men med sakta stämma:

»Jag älskar er!»

Nina släppte grenen och blef stående utan att röra sig.

»Det sårar er kanske, att jag säger det nu, så snart efter sedan ni har blifvit fri, men, — ja, jag *kunde* inte vänta längre!» Han stönade som om något ville qväfva honom.

»Ni kan ha anledning att misstro mig», fortfor han hastigt och sakta. »Jag vet ju, hur rik ni är. Ni kan tro att det är det, — men det tror ni inte? – nej, ni tror det inte! — Jag har inte något emot rikedom, tvärtom, jag anser det för en lycka, för ett medel att göra lifvet lyckligt för två som hålla af hvarandra, men om ni vore den fattigaste flicka i staden, ja, en landstrykerska ute på vägen, jag försäkrar er, jag skulle älska er lika högt! Ni är för mig den enda, den enda i verlden!»

Nina stod qvar orörlig. Icke ens hennes läppar rörde sig. Hennes ögon voro nedslagna och fästade på den svarta skuggan af henne sjelf, som låg i månljuset på gången.

En trött, lycklig domning hade kommit öfver hennes varelse. Hon stod, som om en förtrollning höll henne fången. Hon kunde icke bryta den, hon skulle icke ha velat det, om hon också hade kunnat.

Hon insög hvarje ord af honom, hvarje tonfall i hans stämma med återhållen andedrägt.

»Jag vet, att jag borde ha väntat», sade han, som icke förstod hennes obevekliga tystnad. »Jag vet, att jag är häftig och inte kan styra mig i tid, och jag skall gå, jag skall gå och inte komma igen förrän jag får lof. — Säg bara, att ni inte är ond på mig. — Ni är ju inte ond på mig?»

Nina log och skakade på hufvudet.

Han grep hennes hand och kysste den ofvanför handleden, tre, fyra, fem gånger, med korta, brännande kyssar.

»Säg mig ett ord», bad han med sin mest bönfallande stämma. »Säg mig, om jag har något hopp att lefva på?»

Hon lyfte sina goda, trofasta ögon emot honom och sade: »Ja gå! — Gå nu! Det kom så oväntadt; jag måste vara ensam.»

»Och när får jag komma igen?» bad han ifrigt.

»Om en vecka», svarade hon.

»En vecka! Det är ju en hel evighet! Nej, om ett par dagar eller en dag! Låt mig komma i morgon qväll? Inte sant? Jag kan gerna få komma igen i morgon qväll?»

Han bad som en, som redan har fått ett jakande svar. Han såg så olycklig, så ifrig, så intagande ut.

»Kom då i morgon qväll», svarade Nina och log. Hon började känna sin makt svika. »Men gå, gå nu!»

»Ja, jag skall gå», sade han med en djup suck.

Han stod ännu qvar ett ögonblick, som om han väntade, att hon skulle säga något mer, något annat, men då hon fortfor att vara tyst, gick han in i skuggan, och strax derpå hörde hon grinden slå igen efter honom.

Hon förblef stående på samma fläck, stilla och orörlig.

De perlemorfärgade skyarna försvunno, och månen öfverströmmade hela trädgården med ett vattenklart, hvitt ljus.

Nina såg upp emot himlen, hennes ansikte var också hvitt, och hon höll sina hvita händer hopknäppta på bröstet. Hon stod försjunken i tillbedjan, i beskådande af en ny uppenbarelse.

»Detta är kärleken», sade hon slutligen halfhögt för sig sjelf——

Den natten tänkte hon mest på hvad hon skulle svara honom följande dag. Att hon älskade honom, var hon säker på. Det var hennes första, unga, oberäknade kärlek, som utan hennes vetskap eller vilja helt och hållet hade eröfrat henne, och kanske med dubbel styrka derför att den hade kommit så sent.

När hon ville göra sig reda för, hvarför just *han* hade väckt denna känsla till lif i henne, kunde hon det icke.

Det var icke derför, att han var klokare och bättre än många andra; kanhända fans det också många som voro till och med vackrare och mera begåfvade, ja hon var icke ens säker på, huruvida det var någon djup och innerlig öfverensstämmelse i deras väsen, som hade fört dem samman. Hon visste blott, att hon älskade honom, derför att det var *han* och derför att hon måste älska honom.

Hon älskade honom just sådan som han var, med hans fel och förtjenster. Hon ville icke ha något förändradt, lika litet som hon ville ha hans venstra, klufna ögonbryn utbytt mot ett rakt och symmetriskt.

Hela hennes personlighet flög honom till mötes. Hon visste, att blott hos honom fans lyckan för henne. Allt annat hade på en gång blifvit fullkomligt tomt och meningslöst. Utan honom skulle lifvet icke vara värdt att lefva.

Hon försökte minnas hans fel, att tydligt inpränta dem i sig.

Han kom icke alltid, när han lofvade, och icke på bestämd tid. — Nej, men så längtade man dess mer efter honom, och så var han dess mer älskvärd, oemotståndlig, när han ändtligen kom. Han hade alldeles oberäkneliga sympatier och antipatier, som han sedan höll fast på och försvarade, som om det vore de mest logiska slutsatser. — Ja, sådana äro alla varma, primitiva naturer, och han hade kanske, när det kom till stycket, rätt; det var ofta tvifvel underkastade personer, som han kastade sin antipati på, och hvad hans sympatier angick? Hon kunde väl icke vara ond på honom för den sympati han hade för henne! — Hon måste skratta deråt i mörkret. Och så hans många hjertehistorier? Han hade ju svärmat för alla möjliga unga och gamla, intressanta och obetydliga; alla slags qvinnor hade ju fängslat honom. — Ja, alla utom de dåliga. Hon mindes hans uttryck, då han kastade bort sin cigarr, den dagen de talade derom.

Han hade ett varmt, lefvande hjerta, som lätt slog hastigare för all skönhet, — var det något underligt?

Hon visste allt för väl hur en man är, som har ett iskallt hjerta, endast uppfyldt af honom sjelf.

Och dock, hvad skulle hon svara honom? Hon hade allt för nyss blifvit enka för att finna det passande att redan ingå en ny förbindelse. — Men den var ju redan ingången i hennes hjerta?

Ja, det var en annan sak. Deraf kunde ingen taga anstöt, men man skulle icke gifva folk anledning att tala ondt om en, att tro eller säga, att hon endast hade väntat på att hennes gamle man skulle dö, för att i en hast få en ung man.

Nej, hon ville bedja honom vänta. De skulle skiljas åt under denna sommar. Han måste stanna i staden, och hon kunde resa till någon badort vid vestkusten. — Till hösten, till vintern kunde de träffas igen, och när ett eller halftannat år hade gått, kunde de åter tala om detta.

Hon tänkte på hvad hon ville säga honom, och hon såg honom böja sitt hufvud och lofva att vara henne

lydig, och så kom en stilla hvila öfver henne, och hon föll i sömn, då det började blifva ljust.

Hon hade sofvit några timmar, då hon vaknade, plötsligt som om ett starkt larm skulle ha väckt henne, men det var blott en stark tanke.

I dag, alltså i dag, skulle hennes öde afgöras. — Solen föll klart in i rummet, foglarna sjöngo med full hals, och en frisk vind rasslade i löfvet och kom alla bladen att darra.

Hon klädde sig fort och sysselsatte sig med alla möjliga saker för att få dagen att gå, och dock kröp den bokstafligen fram. — Hon fick några visiter, och medan de besökande voro qvar, såg hon oupphörligt bort på klockan, som om hon varit rädd, att de icke skulle gå, innan han kom, och dock var det endast förmiddag, och hon visste, att han icke skulle komma förrän på aftonen.

Ändtligen, ändtligen sjönk solen. Aftonrodnaden fortfor att stå och brinna på himlen, som om den aldrig ville slockna. Hon var så orolig och otålig, att hon skulle ha velat blåsa på den som på ett ljus, för att mörkret skulle komma.

Och hvad längtade hon då så mycket efter? När han kom, skulle hon ju säga honom att de måste skiljas för lång tid; det var sista gången de på många månader skulle mötas förtroligt. — Det var egentligen endast det, att han skulle komma, att hon skulle få se honom, och att de några ögonblick skulle tala om framtiden, den framtid, som skulle tillhöra dem båda.

Hon gick ned i syrenallén liksom föregående afton. I qväll var det skyar framför månen, och ett lätt molnlager spridde sig småningom öfver hela himlen, men derigenom föll ett hvitt, dämpadt ljus, och luften var sommarvarm.

Hon gick fram och tillbaka med sammanknäppta händer. Då och då tryckte hon dem tätt till sitt bröst. Hennes läppar rörde sig, som om hon bad i oafbrutna, osammanhängande satser. Hennes hjerta slog tungt och qväfvande, och ständigt lyssnade hennes spända hörsel till hvarje ljud från gatan och trädgårdsgrinden.

Nu hörde hon långt borta steg, hastiga, dämpade steg. Trädgårdsgrinden öppnades och slogs igen, och hon hörde honom komma.

Hon såg sig icke om förrän han var helt nära henne, då vände hon sig hastigt och såg på honom. Han hade stannat ett par steg ifrån henne med framsträckta händer. Han sade ingenting, men hela hans ansigte bad, så ömt och smärtfullt.

Hon öppnade sin mun för att tala, men der kommo inga ord.

»Henrik!» ropade hon blott och slog armarna om hans hals.

Hon kände hans fasta, varma famntag omkring sig och lade sitt trötta hufvud med slutna ögon mot hans skuldra, och så blef allting tryggt och stilla.

De försökte gång på gång att tala, men ingen af dem kunde det.

Hon lade oupphörligt på nytt sitt hufvud mot hans bröst och hviskade blott:

»Håll mig fast! Släpp mig aldrig, aldrig!» och han strök hennes hår, som om hon varit ett litet barn, kysste sakta hennes panna och hviskade tillbaka:

»Min egen älskade!» — — — — —

De hade kommit öfverens om, att Nina skulle resa till Marstrand och stanna der ända till hösten. Sedan skulle hon kanske åter besöka sin väninna på Säråker och först komma tillbaka framåt senhösten.

De skulle iakttaga all försigtighet, så att ingen skulle få en aning om deras förbindelse förrän strax före brölloppet, som de tänkte hålla nästa vår.

Nina kunde icke finna sig i att folk skulle lägga sig i hvad hon nu gjorde, och hon hade varit så van att uppföra sig med hänsyn till alla andra, och hade aldrig utsatt sig för sqvaller, så att hon nu gick mycket försigtigt, ja listigt tillväga, för att ingen skulle få nys om, hvad hon företog sig.

Hon och Tofte möttes på de underligaste tider och ställen, och hemma hos henne beskyddades de af en gammal trotjenarinna.

När Nina mötte Tofte på gatan eller på bjudningar, vexlade de de allra ceremonielaste helsningar och samtalade ofta en stund om affärer. Men ibland kunde det också hända, att Nina, när hon såg Tofte långt borta på gatan komma i sällskap med någon annan, då plötsligt rodnade så, att hon tog sin tillflykt till närmaste butik och frågade efter en eller annan orimlig sak i sin förskräckelse för att möta honom.

Emellertid förstodo de verkligen att dölja saken så väl, att ingen hade en aning derom. Man fann endast, att Nina hade blifvit så ung och vacker och visade ett så ovanligt intresse så väl för sina bekanta som för alla välgörenhetsinrättningar och andra företag, som hon en tid efter sin mans död visat sig alldeles likgiltig för.

Hon gick också omkring som om hon haft vingar på hälarna.

Hon kände sig stå i en sådan förskräcklig skuld till alla olyckliga, nu då hon var så underbart lycklig, och hon pålade sig ständigt nya pligter och uppoffringar för att om möjligt afbetala en liten smula deraf.

Hon visste icke sjelf, hur hon strålade af lycka, men andra märkte det och hade godt deraf. Hon som förr hade ansett det som ett straff att gå bort på bjudningar, och som endast tog det som en af sitt äktenskaps besvärligaste pligter att konversera med främmande, kunde nu timtals sitta och höra på någon gammal dams småprat eller någon tråkig herres anekdoter.

Hon log så vänligt mot alla, fann dem så goda och älskvärda, och var tacksam för den minsta uppmärksamhet. — Hon visste ju, att om dagen hade varit aldrig så lång och tråkig eller aldrig så arbetsam och ansträngande, så kom belöningen med qvällen, när han kom, och han kom alltid och tillbragte om också blott en timme hos henne. Det var som en gömd skatt, en outtömlig rikedom, som hon hade dold och som endast hon visste af.

Nina hade aldrig förut haft någon förtrogen. Som ung flicka hade hennes far varit hennes bästa vän, och då hon, efter sitt giftermål, ville bespara honom alla de strider och smärtor hon sjelf genomgick, hade hon blifvit tyst. Ingen af hennes mer eller mindre nära bekanta visste egentligen något om hvad som försiggick inom henne.

Men nu kunde hon på en gång tala, tala om allt — för honom.

Hon fick ett starkt behof att en gång lätta sitt hjerta helt och hållet, att riktigt tala om allt, som hon hade genomgått.

Om sommarqvällarna satt hon ofta långa timmar med hans arm om lifvet och med hufvudet lutadt mot hans skuldra och hviskade i afbrutna satser, eller talade länge, länge med sakta tårqväfd röst.

Han lyssnade så mildt till henne och sade henne då och då ett ömt och tröstande ord.

Ofta tyckte hon nog, att han icke så mycket hörde på henne, som snarare såg på henne, men när hon då sade:

»Du hör visst inte på hvad jag säger?» svarade han:

»Jag glömmer det ibland. Du är allt för söt att se på», och han såg på henne med denna allvarliga, beundrande, rörda blick, som alltid föll så varmt öfver hennes hjerta.

Ibland förvånade det henne, att han alldeles icke var svartsjuk på hennes förflutna lif, att intet af det förgångna oroade honom. Hennes bekännelser och skriftemål hörde han på för *hennes* skull. Hon behöfde att lätta sitt hjerta; för honom tycktes det enda vigtiga vara, att hon nu var hans, endast och allenast hans.

Att han var hennes första och enda kärlek, kände han alldeles säkert, och icke det minsta tvifvel derpå uppstod hos honom.

Henne tviflade man i det hela icke på. Hela hennes väsen sade honom allt för tydligt, hur helt och uppriktigt hon älskade honom. Detta var kärleken sådan som han tänkt sig den; det var en ädel, fläckfri qvinna, som helt och fullkomligt gick upp i att älska honom.

Han njöt denna lycka i fulla drag och frågade icke efter något annat.

När Nina satt vid hans sida och snyftade öfver alla de lidanden hon genomgått, öfver all den ensamhet hon hade lefvat i, väntade hon ibland omedvetet att han skulle lida mera för henne, att han djupare skulle deltaga i allt hvad hon hade utstått, men när han såg på henne eller kysste henne, eller endast slöt henne i stum lycka i sin famn, glömde hon det. Hon hade ju nu allt hvad hon kunde önska.

Hvarför sörja öfver det förflutna längre?

Ibland kunde han gripas af en egen vältalighet, en vältalighet, som gick ut på att lofprisa henne.

Vid sådana tillfällen satt han alltid ett litet stycke ifrån henne, och hans röst hade icke samma förtroliga, smekande ljud som annars. Det lät snarare, som om han berättade henne om någon annan.

»Du vet inte alls, hur söt du är», sade han. »Och gudskelof att du inte vet det. Ser du, det är på en gång något så kraftigt och mjukt hos dig, något som jag aldrig har sett hos någon annan. Kraftiga qvinnor känner jag nog; stora, bredaxlade, beniga varelser.» Nina skrattade. — »Ja, eller små, bleka, sega personer med viljor af stål. — Eller också mjuka! Ja bevars, mjuka som crèmepudding, — bara söta och lösa och smaklösa, så att man blir riktigt utsvulten af att vara tillsammans med dem. — Men du!» — Nina log och såg på honom med nyfikna ögon.

»Ja, jag vet nog, att du har mera karaktär än en hel armé af män, men du visar det inte, du visar bara hur söt du är. — Nej! rör inte vid ditt hår! Jag tycker just om när det faller ned i pannan på dig.»

Nina satt som om hon suttit på understol och fann nöje i allt hvad han sade. — Det var icke alls det samma, som när hennes väninna, Hilda Lindeman, satt och utgöt sig öfver henne i en beundran, som liknade smicker. — Allt hvad *han* sade, sade han ju derför att han älskade henne.

Hon gjorde honom lycklig, hon var för honom allt hvad hon ville vara.

Andra dagar kunde hon längta så efter honom, att hon fram emot aftonen var i ett fullkomligt febertillstånd. När hon då hörde hans steg, gömde hon sig bakom en af portièrerna och lät honom stå några ögonblick ensam och förvånad och se sig omkring, — och så flög hon ut och kastade sig om hans hals.

Hur de kunde tala med hvarandra, skratta och skämta många timmar i rad, och hur lätt de kommo från det allvarliga till det glada, från affärerna och in i kärleksförklaringarna. Allt gick så naturligt och omvexlande som ett rinnande vatten.

Ofta, när hon väntade på honom, brukade hon sätta sig vid flygeln och spela. Hon hade icke mycken färdighet, och hennes repertoir var icke stor, men hon spelade icke för att låta höra sig; hon spelade för sig sjelf, musiken var hennes vän, som hon talade med tills hennes älskare kom.

En afton, då hon satt vid flygeln i trädgårdssalongen, kom Tofte in så sakta, att hon icke märkte det förr än han stod alldeles bakom henne.

»Du kan ju spela», sade han med glad förvåning.

Nina gaf till ett litet utrop och släppte tangenterna, som om hon hade gjort något ondt.

»Det är ingenting», sade hon. »Det är bara för mitt eget nöje.»

»Men det lät så vackert, spela det en gång till», bad Tofte.

Han satte sig hos henne, helt nära henne, medan hon spelade ännu en gång, men hon var litet förlägen och spelade icke med samma frihet som nyss.

»Tycker du om musik?» frågade hon ännu medan hon slog de sista ackorden. Hon var rädd för att han skulle tala om hennes spel.

»Om jag det gör!» sade han. »Det är för mig det bästa af allt — af *allt*, förstår du!»

»Håller du mera af musik än af mig?» frågade hon och slog armarna om hans hals.

»Det tror jag inte», svarade han. »Men skulle du ha en rival, så kunde det bara vara musiken. — Ser du en sådan stackare som jag, som hvarken kan sjunga eller spela, jag går som stum genom lifvet. — Ord! — ja, du vet hur litet ord uttrycka! Men när jag hör musik, är det som om jag fick sagdt hvad jag ville, — som om en annan talade i mitt ställe, och det lättar en. Det är så svårt att gå med bara outtalade tankar.»

»Men hvarför har du då inte sjelf studerat musik?» frågade Nina.

»Derför att jag var en lat best», svarade Tofte.

»Jag var otålig. Det varade allt för länge med alla dessa fingeröfningar och etyder. Jag ville, att det genast skulle låta så som jag visste, att det skulle vara. Jag kunde rifva mig i håret och slå i pianot af raseri öfver min egen långsamhet, — och så uppgaf jag alltsammans. Jag fick ju för resten så mycket annat att göra. Nå! — det är en krossad illusion, som så många andra i lifvet!»

Han strök sig med handen öfver ansiktet.

»Spela den der melodien en gång till; den lät så tröstande!»

Nina tog om den igen, mera sakta, och han låg tillbakalutad i en stol och lyssnade.

Då hon hade slutat, satt han tyst en stund.

»Ack ja! de ouppnådda idealen!» sade han så med en suck och reste sig.

Från den aftonen spelade Nina ibland, men tiden led; de skulle snart skiljas, och de hade ännu så mycket att

säga hvarandra. De hade ingen tid öfrig till musik.

Emellertid närmade sig den dag, då Nina hade bestämt sig för att resa till Marstrand.

Ju närmare dagen för deras skilsmessa kom, dess dummare tyckte hon denna skilsmessa var.

Hvarför pina sig sjelf och honom i onödan hela sommaren? Det kan hända så mycket oväntadt i lifvet. Tänk, om en af dem skulle blifva sjuk, — dö! — hon skrek högt i tankarna. — Men nu var det bestämdt för folks skull; — ja verkligen af den dumma orsaken, att menniskor icke skulle förvåna sig för mycket, var deras bröllop uppskjutet till nästa vår.

Och så reste Nina.

I Marstrand blef hon snart observerad som den unga, vackra enkan, som hade en ovanligt stor förmögenhet, och oaktadt hon höll sig så mycket som möjligt för sig sjelf, kunde hon icke undvika att bli uppvaktad af åtskilliga herrar.

Hon afvisade ingen och än mindre uppmuntrade någon, men med det lugna, fria väsen, som alltid är en följd af, att en menniska har hela sitt intresse koncentreradt på *ett*, hörde hon på hvad de andra sade och var mild och älskvärd mot alla.

Ett par af de unga herrarne voro alldeles förtvifladt förälskade i henne. En af dem var en ung kapten med ljusa mustascher och en vacker tenor, för hvilka egenskaper han hittills hade ansett sig sjelf och blifvit ansedd som oemotståndlig, men han insåg snart, att hvarken han eller någon annan af de närvarande hade något hopp om att lyckas hos Nina.

»Jag skall säga er hvad det är, som gör henne så bedårande», sade han en qväll, då han efter en bal satt i sällskap med några andra af societetens herrar. »Det är, att hon inte bryr sig det allra minsta om någon af oss!»

Nina hade sin dags högsta intresse samladt på den timme, då posten kom. Det kom nästan hvar dag bref, — och hvilka bref! — För henne innehöllo de all jordens lycksalighet. Hon kunde aldrig släppa dem. Hvarje ord deri läste hon om och om igen, och så hade han ju rört vid detta papper, skrifvit dessa raska, tydliga bokstäfver. Endast *det* var nog för att komma henne älska hvarje rad.

Sjelf skref hon också långa, långa bref med oändliga variationer öfver samma tema, som hon aldrig kunde uttrycka så att hon kände sig tillfredsstäld.

Ändtligen kom den dag, som var bestämd till afresan, men hon skulle icke genast resa hem. Hon skulle först på hemvägen besöka fru Lindeman på Säråker.

Hon blef mottagen med samma hjertlighet som sista gången, men så snart de hade blifvit ensamma, tog fru Lindeman henne vid skuldrorna och såg forskande på henne.

»Hur är det nu? — Du har väl inte redan gått och gjort dig olycklig?»

Nina rodnade och började skratta, men ju mera hon skrattade, dess allvarligare blef fru Lindeman.

»Ja, så der narrar du mig i alla fall inte», sade hon. -- »Och det är mycket bättre att du genast bekänner kort, så att jag vet, hvad jag har att rätta mig efter.»

Nina försökte ännu att slå bort det med skämt, men hon såg att det icke ville gå, och så sade hon plötsligt:

»Nå väl, jag har verkligen förlofvat mig!»

Fru Lindeman svarade icke. Hon satte sig ned, som om hon icke kunde stå på benen och såg en stund stillatigande framför sig.

»Är du ond på mig?» frågade Nina till sist och närmade sig henne vänligt.

»Ond», sade fru Hilda, »ond?» Hon höll henne ett stycke ifrån sig, med sin stora, feta hand kring Ninas. »Tror du, att man blir ond på en vän, derför att hon går och kastar bort sin lycka? Du hade allting: ungdom, skönhet, rikedom, — och framför allt din härliga, gyllne frihet! Och så har du ingen ro, förrän du har fått kasta alltsammans i armarna på en sådan der mansperson — du lilla stackare!»

»Ja, ser du, hvad min frihet angår, så förstod jag mig visst inte alls på att värdera den», svarade Nina och såg vänligt på henne. »Jag vill inte vara fri, nej, bunden, bunden vill jag vara! — Och hvad min »ungdom och skönhet» beträffar, som du behagar kalla det, så mister jag väl inte dem, derför att jag får det så som jag helst vill ha det. — Eller tycker du att jag har blifvit så gammal och ful, sedan du såg migsist?».

Fru Hilda slog med handen.

»Jag såg genast hur det var fatt, och jag anade strax oråd. Då du var här sist, såg du ännu ut som ett barn, men nu! — Ja, jag kan knappt säga, hvari det ligger, men du har fått kärleksfebern. Den bränner på dina kinder, i dina ögon. Ja, ja, — nu fins det ingen medicin, som kan hjelpa dig mer!»

Nina hade stillatigande hört på henne. Hon hade gått bort och tagit fram ur sin låda en fotografi, ett porträtt af Tofte, som han hade sändt henne under loppet af sommaren.

»Så der ser han ut», sade hon och räckte det till fru Lindeman.

»Jaså — den sorten!» sade fru Hilda och nickade betänkligt med hufvudet. »En vacker karl, som man säger.»

»Åh, han är mycket vackrare i verkligheten», sade Nina, som stod bakom henne och lutade sig öfver hennes axel. »Detta är ju bara en död bild, men han sjelf har ett lif och ett spel i sitt ansigte, som ingen fotografi kan ge en begrepp om.»

»Jaså, ännu vackrare!» sade fru Hilda och lemnade tillbaka porträttet med en hastig rörelse, som om hon var glad att blifva af med det. »Gud bevare oss väl! Då är han naturligtvis den mest genomdrifna egoist.»

»Det har jag aldrig märkt», svarade Nina och gömde porträttet. »Det vill säga, egoister äro vi ju alla, men ser du, Hilda», hon gick alldeles nära intill henne. »Han älskar mig!»

»Är du säker på det?» frågade fru Hilda.

Nina skrattade.

»Tror du, att jag skulle ha tagit honom annars? — Tycker du, att det skulle vara så omöjligt?»

»Du vet, hvad jag tänker om den saken», svarade fru Hilda. »Du vet, att jag sjelf är förälskad i dig, men jag tror, att en man aldrig *kan* vara förälskad, — inte en gång i dig.»

»Ja, till och med kloka och rara menniskor som du kunna ta fel», sade Nina och kysste henne.

»Nå, och hvarmed har han bevisat denna kärlek», frågade fru Hilda och lade händerna i kors, som om hon väntade en lång förklaring.

»Hvarmed?» Nina stod och ref bladen af rosorna i en bukett på toalettbordet. »Ja, — ja det kan jag verkligen inte så der ge exempel på. Han har ju ännu icke fått tillfälle att göra något för mig. Men allt hvad han säger, hela hans väsen visar mig, att han älskar mig, just så som jag har drömt om att en gångbli älskad.»

»Skulle han till exempel vilja gå tvärs igenom sta'n i ösregn för att uträtta en småsak för dig?»

»Det har jag verkligen aldrig försökt», svarade Nina. »Jag vet inte, hvarför jag skulle kokettera för honom med att ge honom sådana uppdrag.»

»Det kan komma ögonblick, då det behöfs», svarade fru Hilda, »och då det bästa man kan ha på jorden är det att ha en vän, om hvilken man vet att han genast och alltid vill hjelpa en. — Men vanligtvis är ett stadsbud pålitligare än en älskare, — jag känner det nog!»

»Han tar naturligtvis den ömmaste del i alla dina sorger och fröjder?» frågade fru Hilda vidare.

»Gudskelof har jag inte haft annat än glädje att låta honom deltaga i», svarade Nina och kastade alla de lösa bladen, hon rifvit af, på golfvet. Men i det samma kom hon i håg, att hon hade känt det som en smärta, när han knappt hade hört på allt hvad hon hade berättat honom om sitt förflutna lifs strider. Hon blef tyst och stod och såg ned framför sig.

»Nej, du känner honom med andra ord inte», svarade fru Hilda. »Ja, då skola vi vänta med att tala om det, tills du har pröfvat honom litet nogare. När du ett par gånger har blifvit tvungen att säga nej till hvad han ber om.»

»Det har jag aldrig för afsigt att göra!» utropade Nina.

»Nej, du skall vara hans slaf, naturligtvis. Jaganade det just. Du kommer bara att säga ja och amen, hur orätt det som han fordrar än må vara.»

»Jag är öfvertygad om, att han aldrig kommer att fordra något orätt af mig», svarade Nina.

»Nej, naturligtvis inte, naturligtvis inte!» sade fru Hilda i en halft ironisk ton. »Han är naturligtvis sans peur et sans reproche, — men du kunde till exempel få tandvärk en afton, då han ville bjuda främmande, eller vara allt för trött för att kunna följa honom på en promenad, — eller i något ögonblick verkligen inte *kunna* vara hans ödmjuka tjenarinna, hvad tror du att din riddare *då* kommer att säga?»

»Jag hoppas han skall vara öfverseende och god mot mig», svarade Nina sakta.

»Det hoppas jag också», sade fru Hilda och reste på sig. »Han kommer hvarken att slå eller misshandla dig, utan gifva dig ditt dagliga bröd, som du betalar med dina pengar, och till tack derför vill du uppfylla hans minsta önskan, och den dag du dör låta dig brännas på bål som en trofast och hängifven hustru — eller hur?»

Hon tog Nina under hakan och smålog, men Nina tyckte, att detta samtal hade fört dem långt ifrån hvarandra. Hennes väninna måtte i botten ha något kallt, något hårdt och oböjligt. Hvad var det för en qvinna, som icke förstod sig på kärlek?

Hela det stora Säråker med dess vidlyftiga och omsorgsfulla hushåll föreföll Nina numera tomt och ödsligt.

Hvarför gick fru Hilda här från morgon till qväll och ordnade och samlade? Hvem hade glädje deraf? Hvar

fans medelpunkten? — Ett hem utan en man, eller utan ett minne om en man, som man hade älskat, hvad värde hade egentligen det? Hon såg liksom med medlidande på sin dugtiga, verksamma väninna, hvilken, som det föreföll henne, gjorde sig så mycket besvär för ingenting.

Då hon sista gången hade varit här, kände hon sig så orolig och längtansfull. Också nu längtade hon, men på ett annat sätt. Hela lifvet hade nu fått ett så rikt och mäktigt innehåll för henne, att hon, hvar hon gick eller stod, var uppfyld af lefvande, lyckliga tankar.

Hon gick så gerna ensam ut i naturen, och det var en härlig höst.

De vilda vinrankorna började redan blifva blodröda, och det långa gräset stod styft af dagg om morgnarna. Äpplena började mogna bakom löfvet, som för hvar dag blef mera gult och brunt, och öfver sjön låg om morgonen fina, blå dimmor, som först när solen steg och fick mera makt lyfte sig och långsamt upplöste sig.

Det var så tyst i skogarna och så fritt ute på fälten, der all säden var bergad och sommararbetet slutadt, men på den stora planen framför byggningen blommade ännu de högstammiga rosorna.

Nina hade längtat efter att komma från Marstrand. Hon tyckte, att tiden skulle gå fortare, om hon ändrade vistelseort, men här på Säråker voro också dagarna långa.

Hon hade sagt, att hon icke skulle komma hem förrän i början af oktober, men hon hade ju sin frihet att göra hvad hon ville, och ju mera hon fick det klart för sig, dess svårare blef det att öfvervinna den tärande längtan, som växte med hvar dag.

Fjorton dagar före den bestämda tiden reste hon hem.

Fru Hilda följde henne till vagnen med ett så allvarligt, nästan olyckligt ansigte, att det gjorde Nina riktigt ondt.

»Farväl, mitt barn!» sade hon och kysste henne.

»Gud hjelpe dig!»

Orsaken hvarför Nina ville komma hem så sent var den, att hon så länge som möjligt ville hemlighålla sin förlofning, och det kunde ju alltid göras lättare, när hon icke sjelf var närvarande. Det varade icke heller länge efter hennes hemkomst förrän folk i staden började tala om saken.

Hon och Tofte hade varit allt för lyckliga att återse hvarandra för att iakttaga de försigtighetsmått som behöfdes, för att ingen skulle få veta något. Man hade sett dem både här och der, på underliga tider och underliga ställen, och då snart alla menniskor i staden talade om saken, blef Nina trött derpå, och vid jultiden eklaterades deras förlofning.

Det var mycket egendomligt att se, hvilken plötslig förändring detta tillkännagifvande åstadkom i folks stämning.

Förr hade Nina varit ovanligt omtyckt, det vill säga, man hade för det mesta endast talat väl om henne.

Så länge hon var gift med grosshandlar Curtmann då hennes eget lif icke hade någon betydelse och hon endast gick upp i att underkasta sig en hård pligt, voro alla så innerligt nöjda med henne. Hon uppförde sig så väl! Hon gaf aldrig onda tungor minsta anledning till förtal, hon var lika vänlig mot alla, en utmärkt husmor o. s. v. — Då hon sedan blef enka, var hon först ett föremål för allmän sympati. — Hon hade

naturligtvis älskat sin man, fastän man ju visste, att han kunde ha gifvit henne en och annan anledning till missnöje, men på det hela taget hade han ändå varit en så framstående och utmärkt man, och alla hade ett deltagande ord om »den kära, lilla fru Curtmann».

Och så började hon taga sig af så många fattiga och vara så deltagande mot alla, och man fann henne sötare och älskvärdare än någonsin.

Men så vaknade plötsligt ett rykte, att hon skulle vara förälskad i häradshöfding Tofte! Han besökte henne i hemlighet — om qvällarna. Först förvåning, så indignation och till sist en allmän medborgerlig upprorskänsla mot en sådan oväntad och väl dold fräckhet.

Då förlofningen blef eklaterad, förändrade det icke stämningen synnerligen. En enka, som för knappt ett år sedan mist sin man och en *sådan* man, att gå och gifta sig igen! Och så till på köpet, att få tag i en så ung man. — Han var ju knappt så gammal som hon! Nej, det fans de som ville påstå, att han var en fyra — sex, ja kanske tio år yngre. Och han, en sådan kurtisör! Det fans mer än en mor i staden, som hade varit alldeles säker på, att det var *hennes* dotter, som Tofte önskade få, efter all den utomordentligt stora uppmärksamhet han hade visat den unga flickan, ja man kunde nästan säga att han hade komprometterat bemälda dam, åtminstone ville modern gerna antyda det för folk.

Han! En så ung och vacker karl! Hvad skulle han med henne? Ja, det var naturligtvis pengarna, men det fans väl också rika unga flickor i verlden, och i alla fall kan väl en man icke ha vidare glädje af pengar, när han får en gammal hustru, en hustru, som snart blir mycket äldre än han sjelf och just inte heller ser vidare bra ut. Nej, Nina skulle nog snart alldeles förlora sig, hon var ju inte någon regelbunden skönhet, tvärtom, man kunde snarare kalla henne ful! — Och de samma, som för ett år sedan hade berömt hennes oefterlikneliga behag och hennes älskvärda, intagande väsen, försäkrade nu, att de alltid hade funnit, att hon hade ett obetydligt och alldeles icke tilltalande yttre.

Men naturligtvis! Det var ju en rolig omvexling för en äldre dam att få en så ung man, och *hon* brydde sig naturligtvis icke om, att han hade ingifvit både den ena och den andra falska förhoppningar!

Hon hade ju i alla fall den guldkrok, hvarpå hon hade fångat den vackra fisken! — Men hvem kunde ha anat detta om henne, den lilla hycklerskan. Jo, jo, dessa stilla, qvinliga varelser äro de allra slugaste.

Man riktigt öfverbjöd hvarandra i halfklara eller tydliga häntydningar på alla möjliga mindre hederliga saker, och både Nina och Tofte hade fallit i stor onåd hos alla. Det var, som om menniskor icke kunde förlåta henne, att hon nu en gång ville lefva, lefva med sitt eget hjerta och på sitt eget sätt.

Endast en del af förtalet nådde dem, som voro föremål derför, men det var nog för att göra dem vintern ganska lång och obehaglig, och då syrenerna började blomma tidigt det året, firade de ett stilla bröllop i maj och reste utomlands.

De flesta menniskor ha någon gång i sitt lif erfarit, hvilken lättnad det är att för en tid vända ryggen åt alla vanliga förhållanden, och en af de största lockelserna vid en resa är just detta, att ingen känner en.

Man frågar lika litet efter hvarför man slår sig ned *der* och reser *dit*, som man frågar efter den fogel som slår sig ned på taket, för att genast flyga sin väg igen. Ingen kan kritisera ens handlingar och hålla öga på hvad man företar sig, och om man reser på det trefligaste sättet, vet man icke ens sjelf hvart nästa dag skall föra en; det beror på många allsmäktiga naturlagar, men icke på någon bestämd plan.

Just en sådan resa gjorde Nina och Henrik Tofte. På en gång föllo alla band ifrån dem, som bundo dem vid

ett litet småstadssamhälle. Inga nyfikna ögon, inga talföra tungor kunde nå dem längre.

De voro fria och ensamma med hvarandra.

Nina måste ofta jemföra denna resa med den hon gjorde i sin första ungdom, då hon som ett såldt och viljelöst offer följde sin gamle man.

Också nu var det vår, men den skorrade icke som den gången i hennes öron. Nu voro alla de blommande fruktträden och syrenbuskarna, hela det nyvaknade, mångfaldiga lifvet omkring dem ett uttryck för hvad hon sjelf upplefde. Allt föreföll henne som ett ackompagnemang till hennes egen kärlekssång.

De reste utför Rhen, och i en liten stad der kommo de till ett hotell, som föreföll Nina något likt ett annat hotell, der hon en afton hade afgjort sitt öde i sitt första giftermål.

Det hade plötsligt blifvit mörkt, alldeles mörkt, som det blir i södern. Det fans ingen måne på himlen, endast en mängd små gnistrande stjernor, som oafbrutet darrade och skälfde, som om de skrattade. Luften var sommarvarm, och doftande ångor från de blommande buskarna strömmade upp mot altanen.

Der sutto hon och han, tätt bredvid hvarandra. Nedanför drog en skara studenter förbi och sjöngo. En af dem hade en gitarr, och en annan trummade takten med ett par trälappar. — De pratade och skrattade och sjöngo högt, och så försvunno de igen. — Det var som om allting blef dubbelt stilla efter dem.

Det kom öfver Nina denna känsla af en fullkomlig lycka, som förskräcker en. »Hvarför skall tiden gå?» hviskade hon till honom.

»Hvarför skola menniskor skiljas åt och dö? Detta skulle vara evigheten.»

Henrik Tofte hade aldrig varit ute och rest förr, och han roade sig som ett barn öfver allting. Han älskade det oväntade och oberäkneliga, och de gjorde derför aldrig planer på förhand, nej, det kunde till och med roa honom att i sista ögonblicket förändra den allra bästa plan, endast för att få det nöjet att följa en annan.

Ibland var det en missräkning för Nina, då hon på det sättet ofta kom att gå miste om något, som hon mycket gladt sig åt, men det var dock på det hela taget så likgiltigt. Hvar de än voro, stannade de ju hos hvarandra, det var det enda vigtiga, och hon unnade honom så gerna den tillfredsställelsen att gifva efter för ögonblickets infall.

Egentligen ville han helst se allting, var otröttlig i att göra färder, att klättra upp på alla höjder, bese alla kyrkor och museer, bo på alla slags hotell och tala till alla slags menniskor.

För honom var det den första upptäcktresan i verlden, och med hans lifliga uppfattning var det ett nästan öfverväldigande stoff att taga vara på. — För Nina var det hufvudsakligen en kärleksresa, och hon önskade ofta, att han ville slå sig till ro litet mera, gifva sig mera tid, så att de två kunde tillbringa något af denna lyckliga ferietid tillsammans, utan att ständigt låta sig förströs af alla saker utomkring dem.

När de hade kommit upp på en höjd, hvarifrån de hade någon härlig utsigt, tänkte Nina: »Här skola vi sitta tillsammans och ge oss god tid.» Men knappt hade de satt sig, förrän Tofte fick öga på någon annan punkt, hvarifrån man bestämdt hade en ännu bättre utsigt, och uppe var han, och lätt som en ung pojke sprang han uppför en brant sluttning och vinkade åt Nina att komma efter.

Han stod der uppe med hatten i handen, svetten i pannan och strålande ögon, och blickade ut öfver allt som låg för deras fötter. Medan Nina skyndade sig upp för att nå honom, såg hon blott på honom och hviskade för sig sjelf med spetsen af läpparna varma, hänryckta ord till honom, hvilka han icke fick höra. — När hon då kom dit upp, tog han henne om lifvet, pekade omkring sig och visade på alla de olika punkterna de sågo.

Nina tänkte blott på, att han höll henne fast om lifvet, att hon var nära honom i detta ögonblick.

Hon hade hoppats, att de fortfarande på hotellerna skulle vara för sig sjelfva, men snart började Tofte tycka mera om att äta vid table d'hôte än på deras enskilda rum. Det var ju så roligt att se så många nya ansigten och höra alla de olika språken omkring sig.

Vid en middag i Lugano sutto de midt emot en ung amerikansk flicka, som var mycket vacker. Hon var knappt sjutton år, hade ett tjockt, ljust lockigt hår och de allra praktfullaste mörka ögon. Det mest intagande vid henne var dock hennes ungdom, som icke lemnade henne någon ro ett ögonblick. Hon och en något yngre bror fingo ständigt tillrättavisningar derför att de skrattade, trampade hvarandra på fötterna under bordet, icke kunde låta bli att göra grimacer och i allmänhet uppförde sig som två okynniga barn. Men i allt detta var det icke det minsta ondt, det var endast ett sådant öfverflöd af munterhet, att den omöjligen kunde hållas i styr under en hel lång middagsmåltid bland främmande.

Tofte glömde alldeles att äta för att se på sin vackra granne och gaf Nina ganska tankspridda svar.

Om eftermiddagen, då Nina kom ned på terrassen, fann hon honom stående med den unga amerikanska skönheten och ifrigt studera en stor karta öfver det italienska Schweiz, som hängde i försalen.

Då han såg Nina, vände han sig till hälften om. »Jag kommer strax», sade han till henne. »Jag skall bara hjelpa denna unga dam att finna sin framtids väg», och han nickade vänligt.

Hon gick ned och satte sig vid bröstvärnet på terrassen och såg ut öfver den glimmande sjön bort till det blåskuggade San Salvador, som doppade sina fötter i böljorna. Det är ett af de härligaste ställen på jorden, men ögonblicken föreföllo Nina långa, mycket långa. Hon tänkte icke på någonting. Hon lyssnade endast efter, när han skulle komma.

Ändtligen kom han lätt gående med sina hvita skor på sandgången. Han hade tändt sin cigarr och hade en ros i knapphålet. Den hade han icke förut.

Nina låtsade, som om hon var fördjupad i utsigten, och pekade ut öfver de tältbetäckta båtarna, som gledo fram mellan de gröna stränderna. »Hvad heter den lilla byn, som ligger här midt emot?» frågade hon.

»Det vet jag verkligen inte», svarade Tofte. Han satte sig och började arrangera rosen i sitt knapphål. »Ser du, hvad jag har fått?»

»Ja, det var en vacker ros», svarade Nina. »Var det den unga amerikanskan, som gaf dig den?»

»Ja, just precis», svarade han. »*Är* hon inte förtjusande? Har du någonsin sett sådana ögon? De äro födda i en lyckligare verldsdel än i vårt gamla trötta Europa, det ser man nog!»

»Ja, hon är mycket vacker», svarade Nina och försökte att lägga mycken beundran i sitt uttryck.

»Det är det minsta man kan säga», sade Tofte och vred sina mustacher på ett särskildt sätt, som han alltid gjorde, när han blef glad. »Men det är inte bara *det*, det är detta obeskrifliga, förtrollande, som tillhör den första ungdomen, detta öfverflöd af lif och krafter, som sedan aldrig kommer igen på samma sätt.»

»Men jag tycker, att du en gång sade, att sådana der unga små ansigten icke kunde väcka något intresse hos dig? — Kommer du ihåg det?»

»Den gången tänkte jag på våra egna små nippertippor der hemma, som alla äro stöpta i en form, och som aldrig ha varit längre än deras mammas förklädesband når. Men det är något annat med de unga flickorna från Amerika. De äro ju redan menniskor. De ha sett halfva verlden och känna sig hemmastadda öfverallt.

Man ser genast, att de äro födda och uppfödda i stora förhållanden. Materien har inte tryckt och plågat dem, som den gör med oss fattiga stackare uppe från ispolen.

De ha fullt upp med pengar, helsa och alla möjliga goda förutsättningar, från det de slå upp sina ögon i denna verld. Det är verldens första nation, så att det är väl inte underligt, om deras qvinnor äro de bästa i verlden!»

I det samma kom den unga amerikanskan ut i trädgården med sin bror. Hon helsade vänligt, som på en gammal bekant, då hon gick förbi Tofte, och han reste sig hastigt, tog lika hastigt af sig sin halmhatt och blef stående med den i handen som framför en drottning och följde den unga damen med ett par ögon, som strålade af vördnadsfull beundran.

Nina såg på honom och tänkte:

»Blir hon inte förälskad i honom i detta ögonblick, så har hon inte något menskligt hjerta.»

Under de dagar, de voro qvar i Lugano, samtalade Tofte ofta med den unga skönheten. Ett par gånger var han till och med ute och rodde med henne och hennes bror, och det var endast för Ninas skull, som han afslog en inbjudning att följa med dem på en längre utflykt i bergen.

De två syskonen voro för det mesta ensamma, ty deras mor var klen och höll sig inne på sina rum största delen af dagen.

Nina hade också låtit presentera sig för den unga damen, men hon visade en afgjord förkärlek för Tofte.

»Får jag låna er man?» frågade hon då och då, när hon kom bort till Nina och lade sin hand på hennes axel. »Han ror så *delightfully!* Och jag har bara en liten båt.»

Nina sade naturligtvis ja, och Tofte, — ja, han sade också ja. Han var mycket intagen i miss Harryson.

Nina kände sig med ens så gammal. Hon satt der ensam som en mamma vid stranden, medan de andra två voro ute och rodde.

Hon förstod väl, att hennes man icke på allvar var betagen i den unga amerikanskan, utan att detta endast var ett af hans utbrott af entusiasm för allt som var vackert och nytt, och han var nu, som alltid, kärleksfull och öm mot henne sjelf. Men hon kände det dock som en saknad, att något annat än hon i så hög grad kunde intressera honom, och oaktadt hon insåg, att han ofta af artighet måste säga ja, när miss Harryson bad honom om en tjenst, så önskade Nina i hemlighet, att han icke ville säga detta ja med fullt så stor beredvillighet.

Hon försökte att hvarken med ord eller blickar visa honom, att hon var det allra minsta svartsjuk, men denna ansträngning gaf henne dock ett visst onaturligt uttryck, så att Tofte ett par gånger frågade henne: »Är du trött? Du ser inte alls glad ut! Skola vi resa hem?»

Hem! Nej, icke hem. Der skulle de ju vara tvungna att umgås med alla dessa menniskor, som hade tadlat och kritiserat dem, och der skulle Tofte börja sitt arbete, ett arbete, som nog kom att upptaga största delen af hans dag. Nej, då hade hon honom dock mera i fred här, och de kunde ju resa till ett annat ställe.

Amerikanarne reste före dem, och Tofte var ett par dagar nedstämd. Han såg ut, som om han hade tråkigt, men så glömde han sin flygtiga bekantskap, glömde den mycket snart, och Nina tyckte att hon hade fått honom tillbaka efter en lång frånvaro.

Hon blef glad och vacker igen, och Tofte såg det genast.

»Nu känner jag igen dig», sade han en qväll, då han kom in till henne i sängkammaren. Hon satt i kamkappa med bara armar och kammade sina tjocka flätor.

»Jaså, du håller af mig ännu», sade hon och sträckte armarna emot honom.

»Ännu?» Han log och böjde sig långsamt på knä på mattan framför henne. Hon kysste honom på hans ögon med de långa, svarta ögonhåren, men då han kunde öppna dem igen, sade han sakta i en skälmaktig ton:

»Nina, du? Var du litet svartsjuk på den lilla missen?»

»Jag är rädd för det», sade hon i en ödmjuk ton, som om hon bekände en förbrytelse, och slog armarna om hans hals, så att allt hennes glänsande hår föll omkring hans ansigte. Der inifrån sade han: »Fy skam! Fy skam!» Hon tryckte honom ännu hårdare fast, så att han knappt kunde andas.

»Hon var så ung och så vacker», sade hon med klagande röst, »och jag» — —

Han slet sig plötsligt lös och sprang upp.

»Du, du är den enda qvinna i verlden, som jag älskar och någonsin kommer att älska.»

Han sade det i en nästan hotande ton och kysste henne hårdt och häftigt.

Vid Vierwaldstädtersjön tillbragte de på hemvägen en fjorton dagar i en liten pension, der endast några få personer voro inackorderade.

En af dessa var en ung italiensk dam. Hon hade varit guvernant i en engelsk familj; men hade nyligen sagt upp sin plats, och det var tydligt att hon samtidigt hade genomgått någon stor sorg.

Hon var en ung flicka mellan tjugo och trettio år, mycket enkelt klädd och med ett så själfullt och smärtsamt uttryck i sitt bleka ansigte och sina stora italienska ögon, att hon väckte allas sympati.

Hon höll sig blott för sig sjelf och hade denna sorgens förnämhet öfver sig, som håller folk på afstånd. Dessutom var hon icke frisk. Hon hostade, en hemsk, ihålig hosta, som gjorde hennes bleka ansigte ännu blekare. Det var för luftens skull, som man hade rådt henne att uppehålla sig en tid i Schweiz, innan hon återvände till sitt hem i Toscana.

Hon klagade aldrig, talade endast litet, men då med en så underbar röst, som ljöd som en mjuk violoncell, och hon hade alltid, när hon kom in, den vackraste helsning och ett litet leende till alla.

Tofte och Nina talade ofta om henne och undrade hvad hennes öde månde vara, och i synnerhet Tofte var uppfinningsrik i alla möjliga gissningar. Han kallade henne »tystnadens gudinna» och sade, att hon endast behöfde en murgrönskrans kring pannan och en dolk i handen för att vara den mest fulländade Melpomene.

En eftermiddag hade Tofte gått ut ensam på en längre promenad. Nina var trött och hade lagt sig för att hvila i en stol på verandan.

Emot solnedgången fick hon öga på två punkter nere vid sjön, som långsamt kommo närmare. Den ena punkten var svart, den andra hvit.

Då de växte och kommo närmare såg hon, att den hvita var Tofte i sin ljusa sommarkostym, och den svarta var signorina Cossas svarta klädning.

De rörde sig mycket långsamt framåt, och då de kommo så nära, att hon kunde se dem riktigt, märkte hon, att de höllo hvarandra under armen. Hon fick åter en af dessa stötar i hjertat som af en förlupen kula, hvilken hon började känna så väl till. Det var en smärta, som ville göra sig till herre öfver henne, och som hon genast förhärdade sig emot, men den yttrade sig som ett slags lamhet öfver hela hennes väsen.

Hon ville resa sig, men kunde icke, och sjönk tillbaka i stolen, och der låg hon och stirrade framför sig med en tung, qväfvande hjertklappning.

Tofte kom ända fram under hennes altan och stödde den unga damen. Det var tydligt, att hon var sjuk. Nina reste sig hastigt och gick ned till dem.

»Jag fann henne derborta vid utsigten», sade Tofte hastigt, utan att säga god afton. »Hon satt der nästan afsvimmad, och det var en riktig lycka, att jag kom. Skynda dig att få henne i säng, och så tror jag, att något stärkande skulle göra henne godt!»

Han sade allt detta på svenska, medan han långsamt förde den unga damen uppför de trappsteg, som ledde till nedra botten i villan.

Hon var blekare än vanligt och bet sig i läppen som för att beherska sig så länge som möjligt. Hon hade tydligen svårt för att tala, och först då hon gick öfver tröskeln till sitt eget rum, räckte hon handen emot Tofte och sade: »Tack!»

Det var blott en svag stämma, som yttrade det, men hennes ögon uttryckte så mycken tacksamhet och ömhet, som blott sådana lidande ögon kunna göra.

Nina hjelpte henne till sängs och tillbragte största delen af aftonen hos henne. Hon blef snart bättre och bad Nina att alls icke göra sig så mycket besvär för hennes skull. Hon mådde bra nu och skulle sofva hela natten.

Det varade icke heller många dagar, förrän hon kunde sitta på altanen och gå omkring i trädgården, och Tofte satt då ofta hos henne. Från den afton, då han så oväntadt hade kommit till hennes hjelp, hade hon fattat en egen tillgifvenhet och förtrolighet till honom, och det varade icke länge, förrän hon betrodde honom sina sorger och motgångar.

Tofte sade det till Nina.

»Hon har talat med mig, den lilla stackaren! Hon har inte en vän på jorden och hon behöfver någon att lätta sitt hjerta för.» Men *hvad* det var kunde han icke säga till Nina. Han hade fått det som ett enskildt förtroende, som han icke hade rätt att tala om för någon — icke ens för Nina.

Visserligen visade också den unga signoran Nina vänlighet, men det var dock mer som ett uttryck af höflighet. Hennes sympati var för Tofte, och hon kände det tydligen som en särskild tröst att ha en man till vän.

Nina frågade icke, dertill var hon allt för stolt, men som vanligt kunde hon icke beherska sitt ansigte, och snart måste hon höra, att hon åter hade »detta afskräckande, kalla väsen, som kom blodet att isas i ådrorna på en», som Tofte uttryckte sig.

Han förstod hastigt, att hon kände sig åsidosatt, och för att trösta henne sade han henne allt hvad signora Cossa hade anförtrott honom som en hemlighet.

Det var en mycket vacker och rörande historia, som i allt talade godt om den unga italienska damens person, och man kunde aldrig tvifla på att hon talade sant, när man såg henne. Hela hennes väsen var så enkelt, en blandning af något storartadt och barnsligt, som man blott finner hos italienska naturer.

Nina kände, att hon nästan skulle föredragit, att hon hade varit en äfventyrerska, och att hon kunde haft rätt att varna sin man för henne. Men hon måste erkänna, att hon var ett skönt, olyckligt barn, och hon kunde icke ens ha rätt att förvåna sig öfver det intresse och den sympati, hennes man hade för henne.

— Och dock kunde hon icke bära det, nej, hon kunde icke bära det!

Ännu var deras egen kärlek så ung, — och så stark, tyckte hon. Han var för henne allt, den enda och ena.

Hur kunde han nu, så snart, ha öga för så mycket annat och gå upp i intresse för andra?

Men hon ville icke säga honom det, hon ville tiga dermed och se glad ut! — Ja, hon såg glad ut! — Hon såg så förtviflad ut, att signorina Cossa med deltagande frågade Tofte, om hans hustru var mycket sjuk eller icke var lycklig. Och han sjelf blef mer och mer missnöjd med henne.

Ändtligen en afton bröt det ut.

Han kom in till henne, der hon satt och sydde.

Hon såg upp: »God afton», sade hon, som hon trodde, mycket mildt.

Han svarade icke, men kastade sig på chaiselonguen och drog en kudde under hufvudet.

»Är du sjuk?» frågade Nina. Hon såg mycket väl, att han icke var det.

»Nej!» svarade han kort.

»Är du ond på mig?» frågade hon sakta. Han låg och slog dammet af sina känger med sin näsduk.

»Åh nej!» svarade han. »Jag får bära mitt öde.»

»Hvad säger du?» utbrast hon och sprang upp. »Hvad menar du med sådana ord?»

»Jag menar, att du sakta pinar ihjel mig.» Han hade satt sig upp i soffan och satt framåtböjd och slog fingerspetsarna mot hvarandra.

»Hvad har jag sagt?» frågade Nina, medan hon lyfte och sänkte händerna med en hopplös rörelse.

»Nej, det är just det att du ingenting säger! Du har en förmåga att gå och tiga och se på en, som om du stötte knifven i en.»

»Det vet jag inte af», sade Nina och sänkte hufvudet.

»Så vet jag det dess bättre», svarade Tofte. »Och jag vet också orsaken dertill.»

Nina blef långsamt röd i hela ansigtet.

»Du är svartsjuk, förskräckligt och orättvist svartsjuk på den lilla stackars varelse, som har tagit sin tillflykt till mig.»

»Hvarför kan hon inte ta sin tillflykt till oss båda?» frågade Nina sakta.

»Hvarför? Derför att du skrämmer henne!» svarade Tofte. »Tror du inte, att ett så förorättadt och pinadt qvinnohjerta har instinkt för att uppfatta de minsta skiftningar i ett uttryck och en stämma? Dina ansträngdt leende och kalla blickar kunna inte uppväcka hennes förtroende. Hon behöfver litet värme, någon som håller af henne och vill vara god emot henne.»

»Ja, då har hon ju fått hvad hon önskade i fullt mått», svarade Nina, men blef genast rädd för hvad hon sagt.

Tofte såg länge på henne.

»Jag trodde du var en god menniska», sade han till sist. »Att du hade ett varmt och qvinligt hjerta, men jag ser, att din kärlek hufvudsakligen består i svartsjuka — och jag skall säga dig, att det är ett mycket dåligt slags kärlek.»

Han hade rest sig från soffan och gick med hårda, raska steg fram och tillbaka på golfvet.

»Jag kan inte undvara dig», hviskade Nina. »Jag har ju inte heller någon annan i verlden än dig!»

»Och har jag lemnat dig? Har jag vändt dig ryggen? Bryr jag mig mindre om dig, derför att jag ger en smula tröst och vänlighet åt en annan? — Jag skall säga dig, att om du fortsätter på detta vis, så mister du mig på allvar.»

Han gick mot dörren och tog i låset.

»Henrik! Henrik!» ropade hon och kastade armarna om halsen på honom. »Förlåt mig! Förlåt mig, blott ännu denna gång! Du skall få se, att jag skall bli annorlunda! Jag skall aldrig lägga band på dig, alltid låta dig göra allt hvad du vill!»

Han lösgjorde hennes armar från sin hals och sade hårdt: »Jaså, du menar, att jag har lust till alla möjliga dåliga saker, och att du, stackars martyr, inte har något annat att göra än att gifva mina onda lustar fritt spelrum. — Tack skall du ha!»

»Nej, jag menar inte det, jag menar det inte så», jämrade sig Nina. »Jag menar att jag, bara jag har burit mig dumt och orätt åt, och att jag skall bli alldeles annorlunda för framtiden!»

Hon hade åter kastat sina armar om hans hals, och han lät henne stå der, utan att stöta henne ifrån sig, men utan att röra sig.

»Hon vill så gerna vara i ditt sällskap», hviskade Nina. »Och du är så glad, när du är hos henne!»

»Hos dig är jag väl aldrig glad öfver att få vara?» sade han med ett litet leende.

Hon tryckte sig närmare intill honom. Hans leende hade gjort henne så lycklig.

»När du ser ut, som om du vore gjord af bara snö och is, är jag rädd för dig», fortfor han; han hade börjat stryka handen öfver hennes hår, »men när du är god och mild —»

Hon såg upp på honom med de mest hängifna ögon.

»Ja, då vet du, att du är den sötaste på jorden!»

Han hade satt sig och dragit henne ned på sitt knä.

»Ser du», fortsatte han, och nu hade han fått tillbaka sin mjuka, intagande stämma, som alltid gick rakt in i hjertat på Nina. »Ser du, du har *allt*, alla egenskaper. Du är liksom en sammanfattning af allt, som jag tycker mest om hos alla qvinnor, — men ibland fins en och annan af dessa egenskaper mera markerad hos någon annan, och det kan jag inte låta bli att intressera mig för.»

»Då ville jag också helst ha bara *en* markerad egenskap», sade Nina ifrigt.

»Men då skulle du inte vara den du är, och jag skulle inte hålla af dig som jag gör», svarade han. »Men du måste väl medge, att det kan finnas den som har mörkare eller ljusare hår än du, en och annan som är mera allvarlig eller mera munter. En, som har mindre fötter — *ännu* mindre fötter, ville jag säga», tillade han, då Nina stack fram sin lilla sko. »Ja, kort sagdt, en och annan af en mera bestämd färg. — Men du, ser du», han lyfte upp hennes ansigte, »du har alla färger i dig, liksom ljuset.»

»Bara du inte tycker allt för mycket om dem af *en* färg», sade Nina smeksamt.

»Du skall aldrig vara rädd för det, aldrig gå och vakta på mig. *Tro* på mig, Nina, liksom jag tror på dig. Om du än svärmade för hvem som helst i denna verld, skulle jag aldrig, aldrig —»

»Nå, men ser jag någonsin på någon annan än dig?» frågade Nina.

»Nej, det gör du då inte», svarade han.

Han skrattade och kysste henne.

Dagen derpå reste de hemåt mot Sverige.

Nina var glad att komma hem. Hon sade sig sjelf, att först nu kunde hon i lugn lefva tillsammans med sin man.

Denna resa hade varit för mycket. Honom och hela verlden på en gång; det var mer än hon kunde stå ut med. Hon måste lefva för honom ensam. Och hon hade ju sett, att alla de många vexlande tingen i den nya verlden omkring honom drogo hans oroliga tankar till så många olika sidor. Det var alldeles icke det samlif, som hon hade väntat och som hade börjat mellan dem innan deras giftermål.

Men nu skulle det börja på allvar! Nu skulle de lefva och arbeta tillsammans, dela ondt och godt, gå upp i hvarandras intressen, vara två och dock blott en. Nu skulle ändtligen hennes kärleks dröm blifva en verklighet.

Hon hade låtit förändra i sitt hem, så att de rum, som hade tillhört hennes förste man, endast användes, när många menniskor voro inbjudna, och så hade hon låtit inrätta en af de stora salongerna med särskild ingång till Tofte.

Här hade hon samlat allt, som hon visste att han tyckte mest om, från det största till det minsta, och bredvid hans rum hade hon sitt arbetskabinett, så att hon kunde se honom, om hon också icke finge lof att tala till honom.

Tofte fann vid sin hemkomst en hel packe handlingar på sitt bord, arbete, som hade hopat sig under hans frånvaro och som han genast kastade sig öfver och bläddrade i.

Snart fann han något deri, som fängslade honom och som kräfde hela hans uppmärksamhet, och han gaf Nina tankspridda och osammanhängande svar öfver axeln.

Han måste träffa sina kolleger och var under de första dagarna upptagen af att sätta sig in i och inhemta hvad han hade försummat under sin frånvaro. Han kastade sig alltid med ifver öfver hvad han hade för sig, och Nina kunde icke annat än med glädje se, hvilken energisk och arbetsam man hon hade.

Han hade ju icke behöft arbeta. Hennes förmögenhet var tillräckligt stor för att de kunnat lefva som de ville utan att bekymra sig för framtiden, — men hur mycket mindre skulle hon icke ha hållit af honom, om han så

der skulle ha uppgifvit sin verksamhet och lefvat på hennes pengar. Nu arbetade han som förr, som den hvilken skall lefva af sitt arbete, och han var mycket eftersökt.

Han ansågs ha stor förmåga i sitt yrke. — Hvar dag väntade Nina på, att han skulle få litet mera tid åt henne, men det blef snarare mindre. Göromål upptogo honom hela dagen, och ofta var han ute till sent på aftnarna. När han då kom hem, var han för det mesta mycket trött. Han ville bara äta och komma i säng.

Nina längtade hela dagen så förskräckligt efter de ögonblick han hade att ge henne, men var så rädd för att beklaga sig, att förefalla honom som en börda eller en fordran, som hvilade på honom.

En qväll, medan han stillatigande satt och åt en stor portion kött och drack vin till, satt Nina midt emot honom med armbågarna på bordet. Plötsligt sade hon:

»Henrik! Du arbetar visst för mycket!»

»Nej, inte alls», svarade han och åt vidare. »Men jag har en sak, som det är af vigt att skynda sig med.»

»Intresserar det dig mycket?» frågade Nina.

»Så snart jag kommer in i något, intresserar det mig», svarade han och tömde sitt glas. »I synnerhet när det är nytt och inte varar för länge», tillade han och åt vidare.

»Och jag tycker tvärtom, att ju längre man fördjupar sig i en sak, dess mer håller den en fången», sade Nina.

»Ja, det beror på, det beror på», svarade Tofte och skar sitt kött. »Det är så få saker, som äro så bottenlösa, att de beständigt kunna ge en näring, och hvad en juridisk sak angår, så är ens intresse just det att få slut derpå, att se upplösningen, som på ett matematiskt problem.»

»Och sedan?» frågade Nina.

»Så börjar man på en ny», svarade Tofte.

Nina kunde icke beklaga sig öfver, att hennes man var likgiltig för henne. Han var alltid glad öfver att se henne och hade öga för alla de små kärleksbevis, som hon visade honom i det dagliga lifvet, men han hade ingen tid öfrig åt henne, och han kom aldrig med den friska längtan, hvarmed hon sprang honom till mötes.

En dag sutto de efter middagen i Ninas kabinett. Tofte låg i en stol och rökte sin kära cigarr; Nina satt midt emot honom och sydde. De hade en stund suttit tysta, och Nina märkte, att Tofte såg på henne genom röken, som han sände upp i blå ringar.

»Nina!» sade han plötsligt. »Jag vet hvad du skulle tycka om!»

»Låt mig höra?» frågade hon och såg nyfiken upp från sitt arbete. Det gladde henne, att hon sysselsatte hans tankar.

»Jo, att jag alltid skulle sitta på den gula sidenpallen vid dina fötter och helst spela gitarr, men i brist på det hålla ditt silke och nysta ditt garn och aldrig röra mig ur fläcken.»

»*Ibland* skulle jag inte alls tycka så illa om det», svarade hon och skrattade, »men du tar alldeles miste, om du tror, att jag skulle vilja ha en lat man. Du skulle också snart bli mycket tråkig, om du måste underkasta dig något sådant.»

»Ja, det kan du lita på!» svarade han. »Så länge man lefver, skall man röra sig, från det man kommer upp tills man går i säng, begge händer fulla af arbete och hufvudet fullt af tankar, eller också skall man upptas af

något som i hög grad intresserar en, något nytt, märkvärdigt, som för en kort tid tar all ens uppmärksamhet i anspråk.»

»Men på det sättet tycker jag egentligen att du fordrar, att man jemt skall få sitt innehåll utifrån», sade Nina.

»Ja, hur skall man egentligen annars få något innehåll?» frågade han och lade sig beqvämt tillbaka i stolen.

Hon såg på honom, men svarade icke. Hon trodde, att han skämtade.

»Förvånar det dig?» frågade han och såg skälmaktigt på henne. »Vi ha ju också en kropp, men hvad duger den till, om den inte får daglig föda, och ens själ måste sannerligen också ha något födoämne att lefva af för att inte falla i sömn.»

»Ja, du har rätt», svarade hon och sydde ifrigt. »Men jag tycker bara, att detta slags föda får man inte af endast yttre ting.»

»Får jag fråga hvad till exempel *du* får näring af, du lilla filosof», sade han och satte sig bakom henne med armen omkring hennes lif.

»Det är så mycket, som jag icke talar om», svarade hon och fortfor att sy. »Jag har mina egna förrådskamrar att gå till.»

»Men något af det! Säg mig bara något af det som du lefver af?» sade han och böjde fram hufvudet för att se henne i ansigtet.

»Af min kärlek till dig», svarade hon och såg på honom. Hon sade det allvarligt, nästan strängt, och hennes ögon fyldes hastigt med tårar. Men han skrattade och sade:

»Jaså, du kallar inte mig ett yttre ting! Jag tycker verkligen, att jag är ganska påtaglig!» Han spände ut bröstet och slog sig med båda händerna derpå.

»Nej, nej», ropade han derpå och såg på sin klocka. »Klockan är ju snart fem, jag måste skynda mig», och strax derpå var han borta.

Då vintern kom, började de åter umgås med folk i staden. Man hade väntat, att de nygifta skulle uppträdt med en viss glans, och Tofte och Nina gjorde redan i oktober en stor middagsbjudning med bal för ungdomen om aftonen.

De hade inbjudit alla personer, till hvilka de stodo i något slags förbindelse, för att på en gång afbetala en gammal skuld, och Nina gjorde sitt bästa för att festen skulle lyckas.

Det var också endast en mening derom, nemligen att något sådant hade man ännu aldrig varit med om, och man visste icke hvem man skulle gifva företrädet, Tofte som värd eller Nina som värdinna.

Det såg ut, som om de rikliga läckerheterna hade stoppat till munnen på alla elaka tungor, och alla voro så bländade af festljusen, att de för ögonblicket icke kunde se några fel hos dessa två, som de så nyligen hade omtalat som riktiga afskräckande exempel på lättsinne och egoism.

Öfverallt fick Tofte loford för sin fest och hörde i andra hand sina egenskaper som en utomordentlig värd prisas.

Först skrattade han åt det, men det var intet obehagligt skratt, och det varade icke länge, förrän han föreslog

Nina en ny liten bjudning för ett urval af societeten. Fastän hon icke hade någon vidare lust dertill och icke tyckte att det kunde behöfvas, gaf hon dock efter för sin man, och denna gång yttrade flere högststående personer, att ett sådant hem och en sådan värd och värdinna skulle man leta efter.

Nu började Tofte få intresse för saken. Han hade alldeles icke vetat något om sina anlag för sällskapslifvet, och det var en ny sfer, der han snart fann det roligt att utmärka sig.

I stället för att, som Nina hade tänkt sig, de skulle lefva ett stillsamt arbetslif med hvarandra och umgås med så få som möjligt, fann hon att de snart voro indragna i umgänge med nästan hela staden och en stor del af trakten der omkring.

Tofte började bli intresserad af att ordna sitt hem och fick smak för gamla möbler och äkta porslin.

Hvar han kunde finna sådant, köpte han det gerna och fick snart en kännares säkra blick att kunna upptäcka ett värdefullt träsnideriarbete under en gammal öfvermålad dragkista och räddade mången gammal sprucken porslinskopp från undergång.

Han använde ganska betydliga summor till inköp på auktioner och kunde vara i ett riktigt febertillstånd, innan han kom i besittning af sina önskningars mål, men på sätt och vis slösade han dock aldrig med pengar, så att Nina icke ansåg sig kunna förebrå honom det.

Hans öfverdrift låg endast i den lidelsefulla ifver, hvarmed han alltid kastade sig öfver hvarje nytt infall.

Under den tiden han svärmade för gamla möbler, kunde han plötsligt se så smältande och så längtansfull på Nina, att hon trodde, att hans gamla varma känsla för henne brusade upp igen. När hon då frågade honom: »Hvad tänker du på, min vän?» svarade han med en röst, som darrade af rörelse:

»Jo du, man har sagt mig, att den lilla byrån med messingsbeslag och marmorplatta, som domprosten hade i sitt arbetsrum, vill domprostinnan möjligtvis sälja.»

En annan tid slog han sig på att köpa fina viner och sortera dem och satte en stor ära i att ha ett utmärkt bord. Han var sjelf ingen gurmand, fastän han tyckte om god mat, utan han både åt och drack med måtta.

Hans lust att lysa med utsökta anrättningar var endast ett infall, en idé, som han ville praktisera och drifva fram, och som han snart tröttnade på, liksom på allt annat.

Då det en gång hade kommit ett par resande virtuoser till staden, som blefvo inbjudna till Toftes, fann Tofte det vara en stor brist hos sig, att han talade franska så illa.

Han föreslog Nina, att de skulle taga lektioner tillsammans, han vidtalade en lärare och var en tid flitig som en skolpojke i sina studier, men efter ett par månader förklarade han, att han icke hade tid dertill längre, och Nina måste fortsätta ensam.

Allt hvad Tofte företog sig, gjorde han med ett eget behag och en älskvärdhet, som gjorde det omöjligt för Nina att någonsin hindra honom deri, och den värme, hvarmed han alltid började ett nytt arbete, ett nytt intresse, en ny bekantskap, gjorde, att de ifrågavarande alltid i honom sågo en ovanligt entusiastisk och uppriktig natur. Han var också båda delarna, men alltid blott för kort tid, och då kastade han med fullkomlig likgiltighet det gamla och tog med samma entusiasm itu med något nytt.

Den missräkning och sorg, ja, den förbittring, som han dermed ständigt väckte hos andra menniskor, märkte han icke, eller brydde sig icke om det. Han såg sig aldrig tillbaka och var alltid så fängslad af hvad som för tillfället upptog honom, att han icke alls hade tid eller intresse för hvad han hade lemnat.

Ett gammalt skåp eller en sprucken kopp, ja, till och med ett lager vin i källaren, kan icke lida något vidare af att bli glömdt och lemnadt, men för en menniska är det något annat.

Nina hade af hela sitt hjerta trott på, att den kärlek han gaf henne var en kärlek för hela lifvet, något som ständigt skulle fylla honom med glädje och lycka, och hon kunde icke tro, icke en gång riktigt fatta, att hon redan icke längre var honom nog. — Han var visserligen icke ovänlig mot henne, och hon hade blifvit en daglig kamrat åt honom, som han skulle sakna, om hon icke vore der, och hvars sällskap var honom kärt, men han intressserade sig alltid *mer* för något annat än för henne.

Hvar gång en ny lust eller passion kom öfver honom, tänkte Nina:

»Låt blott detta rasa ut, så kommer han tillbaka till mig», men så snart han var trött vid det ena, var det något nytt som lockade honom, och Nina märkte hur deras kärlekshistoria beständigt blef ett allt äldre och äldre minne. — Hon hörde till en af hans »öfvervunna ståndpunkter». — Hos henne var kärleken oförändrad, men den hade blifvit en olycklig kärlek.

Hon såg på honom med samma förälskade ögon som förr, när han, alldeles upptagen af något annat, fick detta varma, hänryckta uttryck i ögonen, som först hade intagit hennes hjerta. Han var alltid så vacker, så intagande, så barnsligt rörande, nästan komisk i sin ifver för hvad han svärmade för, och det klädde honom alltid, klädde honom så bra, att Nina endast älskade honom och var förälskad i honom.

En dag fann hon i en bok en liten tysk vers, hvari stod:

»Wenn er mir wäre treuer,
Wär'er mir minder theuer,
So theuer ist das Leben,
Das stets zu fliehen droht»,

och hon fann deri uttaladt allt hvad hon kände. Han var för henne det ouppnåeliga, det alltid flyende, och hon jagade derefter med klappande hjerta, orolig, ångestfull och längtansfull, men mer och mer utan hopp.

Hon kunde lefva af ett ömt ord och en varm blick i många dagar. Hon bäfvade ständigt för hvad som *nu* skulle komma, och hon måste lära sig att bära till och med den isande köld, som kom öfver honom gent emot henne, när han fann henne *för* öm, för ifrig efter hans sällskap, då han sjelf hade sitt intresse på något annat.

En afton, då hon var ensam, kom känslan af hennes andliga ensamhet så starkt öfver henne, att hon började gråta och icke kunde hålla upp.

Hon låg med armarna på bordet och grät och snyftade i höstskymningen, så att hon icke märkte, att Tofte kom in och lade sin hand på hennes skuldra.

»Nina! Hvad är det då?»

Hon spratt till och såg upp.

»Ingenting!» och hon försökte le.

»Jaså, man ligger så der och snyftar för ingenting. Hvad har händt? Du kan väl säga mig det?»

»Det är bara barnsligheter», sade Nina och torkade sina ögon. »Jag längtade efter dig, och tyckte att jag var så ensam.»

»Ja, det är verkligen barnsligheter», sade Tofte litet hårdt och satte sig. »Jag har ju varit hemma till middagen, och nu är jag hemma igen till qvällen.»

»Det är inte det», sade Nina sakta. »Jag längtar också efter dig, när du är hemma.»

»Ja, i så fall kan jag ju gå igen», sade han och reste sig.

Nina grep honom i armen.

»Henrik! Du håller inte af mig mer!»

»Jaså, börjar du nu på den visan», sade han och började vrida sina mustascher i vädret. »Hvarmed har jag bevisat min trolöshet, om jag får lof att fråga?»

»Du håller mer af allt annat än af mig», kom det, starkt och lidelsefullt.

»Vi *äro* inte tjugo år, Nina», sade han. Han hade gått ett stycke ifrån henne och stod med ryggen mot väggen. »Jag kan inte finna det tillfredsställande i att jemt sitta och kuttra som en dufva på en pinne, och jag tycker, att vi båda äro så gamla och förståndiga, att vi skulle kunna sysselsätta oss med något annat än att vara förälskade i hvarandra.»

»*Jag* kan icke låta bli», snyftade Nina, som åter låg med hufvudet lutadt mot armarna.

Han svarade icke.

»Nina!» sade han efter en paus, hvarunder de endast hörde regnet, som kallt och vildt piskade mot rutorna.

»Nina, skall jag säga dig något?»

Hon såg upp i hopp om att få ett ord till tröst.

»Ja», sade hon ifrigt.

»Kommer du ihåg, att jag en gång för länge sedan, då vi talade med hvarandra nere på verandan en qväll, sade dig, att du hade ett stort fel? —»

»Ja, ja! Jag mins det!» svarade hon. »Ack säg mig hvad det är, så skall du få se, att jag kan rätta det! – – »

Han stod alltjemt och strök sina mustascher och såg på henne med sina mörka ögon, som i detta ögonblick voro så kalla.

»Du har allt för stor hängifvenhet för den du håller af. — Man skall inte så der gå upp i en annan menniska.»

Hon dolde hastigt sitt ansigte.

Hon skämdes, och på samma gång var det, som om han skulle ha sparkat henne bort ifrån sig.

Hon satt stilla och väntade. Skulle det icke komma ett ord till tröst, något, som gjorde hans hårda ton mildare, men det kom intet.

Hon såg upp. Han stod orörlig qvar på samma ställe.

»Henrik!» bad hon och räckte handen emot honom. Han tog den, kallt och slappt, och lät den genast glida ned igen.

»Bryr du dig inte alls om mig mer?» frågade hon ödmjukt.

»Jo, jo, det gör jag visst, men jag duger inte till att alltid sjunga kärleksduetter.»

»Och det trodde jag just, att du passade allra bäst till», sade hon och log.

Hon trodde, att hon skulle få honom att lysa upp.

»Då tog du miste», svarade han blott. Han gick hastigt ut och lät portièren falla ned efter sig.

Utanför ref och ruskade stormen i luckorna och regnet störtade sig med vild ostyrighet mot fönstren.

Nina tyckte, att det blef så kallt i rummet. Hon grät icke mer, hon frös endast, och satt en stund alldeles stilla, så reste hon sig och gick ned och drack te med sin man.

Tidigt om våren reste Nina ned på besök till fru Lindeman. Hon hade flera gånger bedt Nina och hennes man att komma, men Tofte hade ingen lust dertill, och Nina måste oupphörligt hitta på ursäkter till uppskof.

Fru Lindeman å sin sida kunde icke förmås att komma till dem. »Göra besök hos nygifta! — Nej, jag har väl icke blifvit galen heller. Man kan vara tillräckligt öfverflödig ändå, utan att precis uppsöka ett ställe, der man med säkerhet skulle gå som femte hjulet under vagnen.»

Nu vid pingsttiden, Nina hade då varit gift i två år, ville fru Lindeman icke höra talas om flere ursäkter.

Nina *skulle* komma och det genast.

Tofte måtte väl icke vara en fullkomlig menniskoätare heller och taga sin hustru helt och hållet ifrån hennes gamla vänner. — Och så reste Nina.

Hon var riktigt rädd för denna resa och för att ställas fram för fru Lindemans genomskådande ögon, men hon lofvade sig sjelf, att hon skulle spela sin roll väl.

Hon fick det vanliga hjertliga mottagandet, och fru Hilda hade icke förändrat sig det ringaste. Hon var lika blomstrande och frodig med de tjocka, röda lockarna kring kinderna och det förnöjda leendet kring munnen.

Den första dagen sade hon ingenting, men Nina märkte, att hon ofta, allt för ofta, tyckte hon, betraktade henne.

Om qvällen den andra dagen sedan Nina hade kommit, gick fru Lindeman upp och satte sig vid Ninas säng, då hon hade lagt sig. Sedan de en stund talat om alla möjliga andra saker, sade hon plötsligt:

»Hur är det med min vän? Du är inte frisk?»

»Det fattas mig ingenting», svarade Nina och vände hufvudet litet bort på kudden.

»Du har blifvit så mager och nervös», sade fru Lindeman och lade handen på hennes panna.

»Har jag?» sade Nina och log. »Ja, jag lider ibland af svår hufvudvärk.»

»Är du säker på, att det sitter i hufvudet?» frågade den obevekliga fru Hilda. »Sitter det inte snarare här?» och hon lade sin stora hand på Ninas hjerta.

»Sorger och bekymmer slipper ju ingen», sade Nina, som kände det som om hon skulle qväfvas.

»Han är väl stygg emot dig», sade fru Lindeman så skarpt, som om hon genast tänkte gå till doms.

»Nej, inte alls», sade Nina, »han är mycket god emot mig.»

»Jaså», svarade fru Hilda, och hennes närsynta ögon fingo en ironisk blick. »Han uppoffrar sig för dig, gör dig kanske både små och stora tjenster.»

»Åh, du vet nog, att herrar inte tycka så mycket om sådant», svarade Nina och höll ögonen fästade på det målade taket.

»Men *du* känner dig sviken», fortfor fru Hilda.

»*Du* har inte funnit hvad du väntade. — Du är trött på honom, — är det inte så?»

»Jag! — Jag!» Nina ropade det nästan och satte sig plötsligt upp i sängen. Hennes ansigte strålade. »Jag älskar honom!»

»Du förtjusande menniska!» sade fru Lindeman och kysste henne på pannan under det tjocka håret, som föll ned i två flätor öfver skuldrorna. »Den afundsvärda kanaljen, som har en sådan qvinnas kärlek!»

»Åh, jag tror inte, att han finner det så särdeles afundsvärdt», sade Nina och sjönk ned på kuddarna.

»Jaså!» sade fru Lindeman. »Då förstår jag det: du lider af olycklig kärlek. — Nå, det sade jag dig på förhand. Du skulle aldrig finna hvad du sökte. En man! Liksom en man skulle kunna älska! Det är hvad de af allting ha minst anlag för.»

Under de följande dagarna behandlade fru Lindeman Nina med en försigtighet och ömhet, som om hon skulle ha varit ett slags patient, och med en deltagande och beklagande min gjorde hon en mängd frågor, som Nina icke hade lust att svara på.

Det var tydligt, att fru Lindeman trodde, att Tofte på ett eller annat sätt misshandlade Nina, och hon använde alla medel för att locka fram hemligheten ur sin väninna.

Till sist skrattade Nina henne upp i ansigtet och sade: »Du tror bestämdt, att han slår mig, men jag försäkrar dig, att det enda som är på tok är, att jag är alltför förälskad i honom.»

Fru Lindeman skakade misstroget på lockarna. *Hon* visste nog, hur männen, i synnerhet de äkta männen, voro! Gud vare lofvad för ens heliga enkestånd! —

Då Nina kom tillbaka till sitt hem, väntade henne en stor öfverraskning.

Tofte var lycklig öfver att få henne tillbaka.

Hon hade stannat borta något längre än hvad som var bestämdt, och det sista brefvet, som hon hade skrifvit hem, hade gått förloradt.

Då Tofte mottagit telegrammet om när hon skulle komma, gick han ned till stationen en half timme innan tåget kom. Han mötte henne, blek af spänning, och förde henne hem i triumf. Hela huset var upplyst, bordet dukadt som till fest; hennes lilla rum fyldt med rosor.

Hon trodde knappt sina ögon.

»Hvad betyder allt detta?» frågade hon försigtigt och lade ifrån sig hatten.

»Det betyder, att du ändtligen, *ändtligen* är hemma igen!» svarade han och omfamnade henne. »När du är borta är det, som om alla ljus vore släckta.»

Hon såg på honom. Var det skämt? Ack nej! — Dessa ögon kände hon, — och rösten! — Han var djupt rörd, när den ljöd så. —

I åtta dagar räckte denna lycksalighet. Nina började tro, att hans kärlek vaknat på nytt, men efter dessa åtta dagar var det förbi. De fingo besök af en egendomsherre, som var inne i staden för att köpa en häst, och Tofte, som var med honom, blef plötsligt varmt intresserad för saken.

Der funnos ett par så vackra hästar till salu, och det roade honom att studera dem och gå och se dem manövrera. Han hade förr tyckt mycket om att rida, och nu kom hans gamla lust tillbaka.

Efter mycket öfvervägande, och efter att omkring fjorton dagar ha diskuterat saken med Nina — hon hörde morgon, middag och afton endast talas om eleganta framben, välformade näsborrar, om engelska, arabiska och fullblodsraser — köpte sig Tofte en utsökt engelsk häst, bestälde sig en ny ridkostym och var bittida och sent med sportmän.

Nina red gerna en och annan promenad, men hon kunde icke låta en sak upptaga sig så der helt och hållet, och då Tofte hade åtskilligt arbete, och i alla fristunder var på ridhuset eller ute på långa ridturer, ensam eller med andra, blef följden den, att Nina endast såg honom föga.

Det hade varit ett återseende som i en dröm, de åtta lyckliga dagarna, då hon kom tillbaka från landet. — Nu såg hon honom för det mesta som en mörk punkt galopperande i väg, bort från henne, beständigt längre bort.

Det hade visserligen kommit något ömmare öfver honom gent emot henne, men det var icke hans kyssar och omfamningar hon längtade efter, fastän hon hellre skulle ha velat dö än undvara dem, utan det var honom sjelf, hans deltagande, hans närvaro, ett andligt, inre samlif emellan dem.

Han var nästan alltid tankspridd, när de talade med hvarandra, och han svarade blott sällan och då i förbifarten på hvad hon kunde ha på hjertat. Deremot talade han ibland mycket om det som han tänkte på. Nu för tiden var det endast hästar: hästar med fina ben och med starka ben, hästar, som kunde ligga utefter marken, hästar, som kunde sätta öfver höga hinder o. s. v. o. s. v.

Tofte grämde sig mycket öfver, att man icke här liksom i England hade flere årliga kapplöpningar och sade, att han började tro, att den engelska nationen var den enda, som riktigt förstod att sköta sin helsa och sin lekamliga utveckling. Huset vimlade af alla möjliga sporttidningar, och politiken, som en tid hade upptagit en stor del af Toftes intresse, blef nu alldeles försummad och förklarad för en ohelsosam och nervansträngande sysselsättning, som icke tjenade till det allra minsta.

Nina tänkte med en suck på alla de sköna timmar hon kunde ha haft, om Tofte förut hade tänkt så, och icke hade suttit inhöljd i uppslagna morgon- och aftontidningar, medan Nina stum och förväntansfull följde hans ögon nedför spalten och hoppades på en blick eller ett ord.

Men hvad hjelpte det, att de politiska tidningarna nu blefvo lagda på hyllan, då de fängslande sporttidningarna intogo deras plats.

Tofte läste dem till och med vid bordet och skaffade sig alla möjliga piskor, sporrar, jockeymössor o. s. v., som lågo och skräpade öfverallt.

Men just under denna tid öfverraskades de båda af tanken på något nytt och oväntadt.

Nina väntade att blifva mor innan nästa vår.

De första åren af deras giftermål hade Tofte ifrigt önskat ett barn, men då det icke kom något, tycktes han ha glömt det, i alla händelser talade han icke mera derom. Nina deremot, som alltid haft nog af sin kärlek till honom, hade icke förut haft tid att längta efter någonting, icke ens efter att få en son eller dotter, men nu kom det som ett hopp; kanske, *kanske* kunde det föra dem samman!

Och dock var hennes hopp blandadt med fruktan och ängslan. Hon hade så ofta sett, hur ankomsten af ett litet barn tar moderns hela tid och uppmärksamhet i anspråk och vänder upp och ned på hela den gamla ordningen i ett hem.

Kanske skulle Tofte, efter den första glädjen, som nog skulle vara öfverväldigande, finna det besvärligt och störande och mer än någonsin söka sina förströelser och sin uppmuntran i andra saker.

Nina tänkte sig sitta ensam vid en vagga, qväll efter qväll, och så kanske blifva ensam, alldeles ensam om att uppfostra sitt barn. — Emellertid var det ännu ingen anledning till sådana missmodiga tankar, ty Tofte blef utom sig af glädje och tacksamhet, då Nina första gången talade med honom.

Han glömde allt annat, till och med sina kära hästar för att tänka på »sin son». Han sade det så säkert, som om han redan höll honom i sina armar. Han skaffade sig alla slags böcker om barnavård, som han och Nina läste tillsammans, och han var så ängslig för henne, att hon till sist knappast vågade företaga sig någonting, ty Tofte ropade då genast: »Nina, hvad tänker du på! Tag dig till vara! — Det der tycker visst inte gossen om.»

Om qvällarna, innan han somnade, kunde han ligga och hålla långa samtal om hvad hans son skulle bli, och vara riktigt allvarligt bekymrad för i hvilken skola han borde sätta honom. — Hur de skulle leka tillsammans och rida tillsammans, ja, blifva som riktiga kamrater. — Han talade så beständigt och uteslutande om sin gosse, att Nina nästan började bli svartsjuk på denna obekante, som så alldeles skulle uttränga henne i hennes mans gunst.

Då tiden kom, blef det verkligen en son.

Nina hade dock icke tänkt sig en sådan lycka. Att hålla ett lefvande barn i sina armar, ett barn, som var hennes och hans!

Hon låg i den stora, vackra sängkammaren, i det dämpade ljuset, som föll in genom de till hälften nedrullade gardinerna. All den hårda smärta, hon hade lidit, var förbi, och hon kände den hvilande trötthet, som är början till den nya lifskraften.

Hennes lille son sof på hennes arm. Hon kände hans späda, varma andedrägt mot sitt bröst.

Hon låg stilla och beundrade det lilla ansigtet med de fint tecknade ögonbrynen, hvaraf det ena var klufvet i midten, och de långa, mörka ögonhåren.

Han sof så lyckligt, och när han vaknade och slog upp ögonen, var det Toftes ögon, eller det skulle *blifva* hans ögon; ännu hade de den obestämda gråbruna färg, som ofta späda barns ögon ha. Men huden var mörk. Hans ögon skulle nog en gång blifva svartbruna.

Han gapade med sin lilla mun efter moderns bröst, och då han hade druckit sig mätt, somnade han åter med en lätt suck. — Det kom en frid öfver Nina, som hon aldrig hade känt förr.

Hvem kunde veta hvad för lycka denna lilla nya varelse kunde föra med sig!

Tofte var utom sig af hänryckning. Han gick beständigt ut och in och kunde icke låta bli att röra vid gossen och vända honom, när han sof.

Han var jemt rädd för, att det skulle hända honom något.

Nina blef så fort frisk, att henne behöfde han ju icke vara ängslig för.

Men gossen växte och trifdes.

Då det hade gått ett par månader, upphörde Toftes oro för gossen, men med den också hans flitiga besök i barnkammaren.

Nina var alltid upptagen och bunden vid den lille och ofta trött om qvällarna efter nattvakan. Så började Tofte finna det tråkigt med den ständiga barnskötseln, och han gick som oftast ut om qvällarna, när han hade druckit te och kysst Nina till god natt.

Hon förstod det ju så väl. Han kunde icke finna någon förströelse i att sitta i den tysta sängkammaren och tala med henne, när hon var trött, men hon saknade honom, saknade honom mera för hvar dag, och han var mindre och mindre hemma.

Hon insåg, att det som hon hade fruktat skulle blifva verklighet. Deras barn skulle icke komma att förena dem, utan blott att skilja dem åt.

När hon satt med den lille vid bröstet och Tofte åt qväll i rummet bredvid, satt hon orolig och väntade att hennes son en gång skulle blifva mätt, så att hon kunde komma in till fadern, men den lille gaf sig god tid, räckte ut tungan och skrattade, slickade sig om munnen och började åter dricka.

Ändtligen, ändtligen var han nöjd.

Nina ordnade i hast sitt hår litet och kom ut, när Tofte nästan hade slutat äta.

»Nå, hur är det med gossen?» frågade han.

»Vill du inte komma in och se honom, när han har kommit i säng?» frågade Nina.

Men Tofte hade för det mesta lofvat sig bort, och han gick så snart han hade ätit.

Plötsligt, utan att Nina kunde uppdaga någon anledning dertill, angreps hennes barn af en halssjukdom.

I två dagar och två nätter genomgick hon en kamp och en dödsångest, som hon sedan aldrig kunde glömma — och så var det slut. Hon stred mot en öfvermäktig fiende.

Tofte kunde icke vara inne under barnets sjukdom. — Han kunde icke stå ut att se dess plågor, och han gick dag och natt upp och ned i rummet utanför. Då det var förbi, greps han af en sådan förtviflan, att Nina trodde, att han sjelf skulle dö.

Han hvarken åt eller drack, och han blef blek och aftärd.

Om natten grät han och jämrade sig, och till allt, som Nina ville säga honom till tröst, svarade han blott: »Han är död! Han kommer aldrig tillbaka!»

Hon ville så gerna blanda sina tårar med hans och gråta i hans famn, men det var som om hans sorg blott var *hans;* han kunde icke dela den med någon. Det var nästan, som om han kände sig fiendtlig mot alla, också mot Nina. Han ville vara i fred med sin klagan.

»Detta slutar aldrig!» tänkte Nina. »Han är tillintetgjord för hela lifvet!» och hon såg sig förtviflad om efter hjelp både till himlen och jorden.

Men en månad efter barnets död förekom en märkvärdig rättegång, i hvilken Tofte blef indragen, och det varade icke många dagar derefter, förrän han började få tillbaka sitt gamla utseende. Ännu en månad, och han talade knappt om sin son längre.

Han önskade, att allt, som påminde om honom, skulle tagas bort. Han kunde icke tåla att se det, och då han snart aldrig nämnde honom mer, var det som om blott en osynlig gäst hade besökt Ninas hem.

Men nu, då hon icke längre var ängslig för sin man, vaknade hennes sorg till lif, och för hvar dag sänkte den sig djupare i hennes hjerta.

Den förskräckliga tomhet, som ett barns död efterlemnar, kände Nina dubbelt derför att hon aldrig vågade tala derom. Tofte bortvisade den minsta häntydning derpå. Han flydde derför som för något förskräckligt, som han icke ville eller kunde bära. Det skulle utplånas.

Men Nina mindes dess mer. Hon kom ihåg den minsta rörelse, det minsta minspel hos sitt barn, under dess korta lif, då allt hos det hade varit helsa och behag, och hon tänkte på de fasansfulla timmar, då det stred med döden. Hon drömde, att hon låg med det i famnen, och vaknade för att kyssa den tomma kudden.

Det var, som om ett stycke af hennes hjerta hade blifvit slitet bort och det ännu blödde.

Hon försökte att se glad ut, när Tofte kom in, men det lyckades icke alltid. En afton hade hon gråtit så mycket, att han såg det.

»Hvad är det?» frågade han buttert och lyfte upp hennes haka.

»Ack, du kan väl förstå det», sade hon sakta och började gråta igen. Han gick hastigt bort till fönstret och blef stående med ryggen mot henne.

Slutligen vände han sig om och sade häftigt:

»Jag ber dig, om du inte vill alldeles förstöra mig, så lägg band på dig!»

Från det ögonblicket behöll Nina sin sorg för sig sjelf.

Under alla de många olika nycker och infall, som omvexlande bemäktigade sig Toftes oroliga natur, var det en sak, som alltjemt förblef sig lik, och det var hans stora kärlek till musiken.

Han grep hvarje tillfälle, då han kunde få höra någon musik, och försummade aldrig någon konsert som gafs, och vid sina besök i Stockholm gick han alldeles upp i musik.

Dock var det egentligen icke det att sitta stilla i en konsertsal och höra på en lång konsert, som var efter Toftes smak.

Nej, han ville ligga på ryggen i sin soffa och röka sin cigarr och så ha någon, som sjöng och spelade i närheten, någon, som han kunde bedja om att sjunga samma stycke ännu en eller många gånger, eller som han kunde tysta ned och säga till: »Det der tycker jag inte om! Sjung något annat!»

Under lång tid hade det icke varit något att höra, och efter den lille gossens död hade Tofte aldrig uppsökt de tillfällen, då han kunde ha fått höra någon musik. — Men en dag, efter middagen, kom han in i Ninas

kabinett, kastade sig på soffan och utbrast:

»Herre Gud, spela något för mig, Nina! Jag törstar ihjäl efter musik!»

Nina hade icke öfvat sig på länge, och efter sitt barns död hade hon icke öppnat flygeln, men hon hörde, hur längtansfull Toftes stämma ljöd, som om han verkligen icke kunde stå ut, om han icke fick höra några toner, och hon slog upp flygeln och satte sig tyst ned vid den.

Hon satt en stund med händerna i knäet och tänkte på hvad hon skulle spela, så rörde hon ljudlöst vid tangenterna och började derpå att sakta spela en vals af Chopin.

Hon hade så ofta spelat den för sig sjelf, när hon satt och väntade på Tofte, den vår de voro förlofvade.

Då hon hade slutat den, sade Tofte:

»En gång till! Den är förtjusande!» och hon hörde på tystnaden i rummet hur han lyssnade.

Då hon slutat spela, kom han fram till henne, tog henne om lifvet och sade:

»Du spelar ju som en engel! Från i dag skall du aldrig få frid för mig!»

Hon måste taga fram alla gamla noter, men hon kunde icke mycket. Tofte kände det alltsammans, han valde ett och annat och bad henne öfva sig derpå. Nu skulle det blifva musik i huset.

Nina öfvade sig som en liten skolflicka, när hennes man var borta, och sörjde blott öfver att hon icke kunde mycket, mycket mer. Detta var en makt, som drog honom, det märkte hon nog.

Det var för det mesta efter middagen, då Tofte låg på chaiselonguen i Ninas kabinett, med armarna bakom nacken, det ena benet nedhängande på mattan och cigarren i munnen, som Nina måste sätta sig vid pianot.

Han låg och såg upp i taket genom cigarröken med ett litet leende kring munnen och gjorde då och då sina anmärkningar. Han hade sina favoritstycken som Nina måste spela om ett halft dussin gånger i rad, men som han sedan plötsligt icke kunde tåla att höra mer.

Han köpte hela bundtar med nya noter, som han kom hem med, och satte sig bakom Ninas stol och bläddrade deri och bad henne spela. Han satt med stora förväntansfulla ögon och hastig andedrägt och läste i noterna och väntade att få höra det, men Nina kunde icke spela svåra saker, och de nya noterna lågo snart i en stor hög orörda bredvid flygeln.

»Men detta måste jag dock höra!» utbrast han ibland. »Det måtte ju låta alldeles märkvärdigt! Det är då också ena idioter här i staden. Inte en menniska, som kan spela så att det är värdt att höra på det.»

Men det var, som om ödet just lät denna menniska komma. Det var en ung student, som kom på besök till en familj i staden.

Tofte hörde honom spela i ett sällskap en qväll och blef alldeles hänryckt deröfver. Han bjöd honom hem till sig och gjorde en fin middag för honom.

Den unge mannen, Per Wall, var några och tjugo år och studerade medicin, men hade blott en passion, nemligen musik. I allt annat var han temligen ovetande, och tafatt och frånvarande i sitt sätt. — Hans rödblonda hår stod i alla riktningar, och hans ansigte såg snarare ut, som om det tillhörde ett barn på två år än en ung man på tjugotvå. Hans ögon, som egentligen voro ljusblå, hade så stora pupiller, att de ofta gjorde intryck af att vara svarta, och hade många vexlande uttryck. Det var, som om hela hans själ varit koncentrerad i dem och ständigt visade nya och öfverraskande sidor.

Han talade sällan, och då alltid om musik. Hvad man än började med, så var han efter fem minuter inne i B-dur eller C-moll och diskuterade någon gammal eller ny komponist. Han spelade allting från bladet, hade stor färdighet och en uppfattning, som ibland kunde vara genialisk, men vid andra tillfällen mycket omogen och orolig. Ännu medan de sutto vid kaffet, sökte hans ögon nyfiket och längtansfullt efter flygeln, och kaffekoppen var knappt utdrucken förrän Tofte kom fram med alla noterna. Det var en hel massa, ända från Beethoven och Händel till Schumann, Chopin, Brahms och Scambati.

Han satte sig till rätta på stolen, och Tofte satte sig bredvid för att vända bladet, och så bröt det löst. Från den vildaste passion till den mildaste tröst, det hoppade fram genom skälmaktiga scherzi och sjöng i långa, uthållande toner i andantesatserna. Skymningen föll på, och det tändes ljus.

Timmarna flögo, och alltjemt genljöd hela huset af en ström af toner.

Qvällsmaten stod och väntade, blef buren ut och in, och Tofte svarade blott:

»Ja, strax, strax! Bara detta stycke till.» Den unge studenten, som satt med alla händer fulla, hvarken hörde eller såg. Han var inne i sin egen verld och fullkomligt otillgänglig för alla yttre ting. Tyst och varm kom han in till supén och slukade litet mat, utan att lägga märke till hvad det var, och så in till pianot igen.

Vid midnatt gick Nina i säng, men då Tofte kom in klockan tu med ett ljus i handen, såg han ut, som om det nu först var morgon och han skulle börja lefva. Han suckade djupt ett par gånger och sade derpå:

»Så lycklig har jag inte varit på många år!»

Från den dagen var den resande studenten en daglig gäst i deras hus. Han hade aldrig i sitt lif haft en så uppmärksam och hänryckt åhörare, och han och Tofte jagade hvarandra framåt i en ömsesidig ifver att spela och lyssna.

»De är som om de var galna båda två», sade hushållerskan.

Nina sade ingenting. Hon unnade sin man denna rikedom och tyckte långt mera om detta än om hans sportpassion, som alltid förde honom bort från henne i sträckt galopp. Nu kunde hon åtminstone se honom i nacken, när han satt vid pianot, och hon hade ju också sin del af glädjen, fastän hon icke kunde hålla ut så länge som de andra och blef nervös af all den uppskakande och passionerade musiken.

Det varade endast fjorton dagar, så måste Per Wall resa.

Han lefde i det hoppet, att han, när han hade gjort sin fader till viljes att taga sin examen, då skulle få lof att lefva för musiken, men det var icke så lätt att skynda sig och läsa på något, som man icke hade minsta lust till.

Så reste han, och det blef stilla.

Tofte såg ut som om någon vore död. Det var hemskt stilla, sade han. Han bad Nina spela, men skilnaden mellan hennes musik och den, som nyligen hade ljudit i huset, hörde hon sjelf allt för tydligt för att hon skulle inbilla sig, att det skulle kunna tillfredsställa hennes man.

Han afbröt henne också oupphörligt med: »Så der skall det inte vara! — Så spelade inte han! Nej, nej, det der stället skall låta alldeles annorlunda!»

Ett par gånger blef han till och med så otålig, att han sprang upp och häftigt kom fram till pianot.

Hon spelade endast, när han bad henne, men efter någon tid bad han icke mer derom, och så stängdes

flygeln.

Under årens lopp miste Tofte mer och mer lusten att arbeta.

Han behöfde det ju egentligen icke, och han började att äfven i detta följa sina nycker. Hvad som intresserade honom grep han tag i med mycken ifver. Hvad som utträkade honom försummade han eller behandlade så vårdslöst, att man snart vände sig till andra, hvilkas uppmärksamhet och grundlighet man kunde lita på.

Tofte sköt, nu som alltid, skulden på arbetet och icke på sig sjelf.

Hvem kunde i längden härda ut att sysselsätta sig med det der juridiska skräflet och höra på dumma menniskors eviga, meningslösa prat!

Nej, om det funnes andra lagar, andra domstolar, andra tvister, ja, kort sagdt, helt andra menniskor, skulle det icke vara så dumt att vara jurist, men nu måtte fan taga det! Han var lika nöjd, ja nöjdare, om man lät honom slippa att öfvertaga folks invecklade affärer.

Det var nu liksom vid alla andra tillfällen. — Omständigheterna, förhållandena voro honom emot och hindrade honom i att vara ihärdig, som han naturligtvis annars skulle ha varit mer än någon annan.

Då han blef trött på att köpa gamla möbler och samla porslin, var det derför, att man kunde få så litet af värde här i landet, och derför att folk för öfrigt icke nog förstod att beundra det. — Då han upphörde med sina språkstudier, var det derför att han hade en dålig lärare, som använde en dum metod. Han tröttnade på sina ridturer, derför att ingen häst var honom riktigt till lags, och när han blef trött på menniskor, var det af samma orsak. — Hvarför motsvarade de icke hvad de lofvade? Hvarför kom man så snart under fund med dem, för att sedan endast se dem upprepa sig sjelfva?

Om han egentligen var trött på Nina, visste han icke. Han trodde ibland, att hon var honom oumbärlig, i synnerhet när han icke hade sett henne en tid, men på det hela taget hade han dock missräknat sig på henne.

Han hade tänkt sig henne kraftigare, mer energisk och sjelfständig och gladare, mycket gladare! — Han märkte icke, hur han sjelf hade lagt dämpare på hennes egentliga natur och nästan utsläckt glädjen hos henne. Hvad hjelpte det, att hon ville något sjelf? Om det icke var att säga ja till hans infall, behagade det honom icke, nej, gjorde honom häftig och uppbragt. Han bad visserligen ofta om något, som han tviflade på att hon skulle tycka om, men han bad med en röst, som visste att den skulle få ja, så att det var mera en tom form. Och glädjen? Hvarifrån skulle hon få den? Hon stod ständigt och väntade, som en, som står och ser efter ett skepp eller ett tåg som aldrig kommer, och i sådana ögonblick är hela ens varelse tankspridd och sysslolös. Hvarje dag var något oberäkneligt att gå till mötes. Hvad skulle han nu hitta på? Hvad skulle han nu vara vid för lynne?

En och annan gång hade Nina talat med honom, allvarligt, af hela sitt hjerta, och han hade stillatigande hört på henne, men när hon tystnade, sade han:

»Ja, tack för din goda tanke om mig! Jag ser nog, att jag i dina ögon är en oduglig stackare, som inte har mera vilja eller förstånd än ett lindebarn, men det tjenar till ingenting att predika för en så gammal syndare som jag. Som jag är, sådan är jag och kan inte göra några konster. Tycker du inte om mig, så kan du låta bli.» Och det kunde gå flere dagar, då han var kall emot henne, undvek henne och behandlade henne som en främmande.

Det var hvad hon minst af allt kunde uthärda. Hon spejade i hans ansigte efter ett vänligt uttryck, hon gjorde sig så älskvärd och så vacker som möjligt för att förmildra honom, men när intet hjelpte, kom hon slutligen, kastade sig om hans hals och bad om förlåtelse. Hon hade varit fordrande, pedantisk. Hon hade sett spöken på ljusa dagen.

Och när han då log med sitt gamla leende och plirade med ögonen, skälmaktig och intagande som han var, då föllo för ett ögonblick alla tvifvel och all sorg från Ninas hjerta. Hon hade honom ju här, mellan sina armar. Hon såg in i dessa ögon, som för henne voro de skönaste på jorden, och hon skämdes öfver att för ett ögonblick ha förspilt hans kärlek med sitt öfverflödiga allvar.

Det var ett beständigt vågsvall utan fast mark under fötterna, och Nina blef så trött, så trött.

Hon önskade ibland, att lifvet snart måtte vara slut, blott för att få ro.

Ingenting och ingen kunde fängsla hennes tillvaro. Hon längtade blott efter *en*, och för honom kunde hon intet göra.

Den sommaren rådde doktorn Nina att på några veckor resa till Norge, och Tofte följde henne.

Det var en torr och klar sommar, och bergsluften i sin uppfriskande renhet gjorde Nina godt. Hon och Tofte gingo långa promenader, och Tofte sade:

»Det påminner mig nästan om vår första lyckliga resa söderut.»

Det stack till i Nina. Icke ens denna första resa hade varit lycklig för henne.

Alla, alla minnen sedan hon blef gift voro blandade med en underlig, bitter bismak, så att hon helst aldrig ville tänka på gårdagen. Men i morgon! Hvem visste hvad som kunde hända i morgon!

De lågo vid en badort, men umgingos icke mycket med badsocieteten. Der funnos några gamla giktsvaga prester och ett stort kotteri Kristianiabor, som höllo ihop vid ständiga chokoladbjudningar, körturer o. s. v. En del utländingar bodde afsides och umgingos icke heller med badsocieteten, och så funnos der några familjer, der en och annan af medlemmarne var hopplöst sjuk och omkring hvars vagn eller hängmatta föräldrar och syskon sutto i stilla resignation.

Nina saknade icke sällskapslifvet.

Hon och Tofte voro mera tillsammans, än de varit på många år; han läste för henne och promenerade med henne och gjorde endast då och då långa färder ensam upp bland bergen, men kom alltid glad och uppfriskad tillbaka.

Nina var dock så van vid, att aldrig solen sken många dagar i rad, och hon såg sig omkring, undrande från hvilken sida det nya ovädret skulle komma, men ännu var horisonten molnfri och lugn.

Då och då gjordes det om qvällarna musik i musiksalongen, men det var icke något vidare af värde.

Det var egentligen en norsk herre och dam, som hade eröfrat pianot för sina fyrhändiga prestationer, och dessa gingo icke så mycket ut på ett tillfredsställande utöfvande af musiken som snarare att sitta så nära hvarandra som möjligt och i fred få hviska till hvarandra, medan de trampade på pedalen. Så fans der en liten tysk herre, i storrutig sommarkostym, små spetsiga skor och »enkeltjusare», som då och då tog sig ett utbrott på pianot. Han hade stor färdighet och spelade helst saker, som gingo ofantligt fort.

Han spelade alltid utantill, med ett öfverlägset, likgiltigt uttryck, reste sig derpå och satte enkeltjusaren i ögat, stack händerna i byxfickorna och gick förbi de nyfikna åhörarne, som tillfälligtvis hade samlat sig i salongen, med en min, som om han ville säga: »Det der var nog kaviar för bönder.»

Men då Toftes hade varit vid badstället omkring fjorton dagar, kommo en mängd nya badgäster, och deribland ett par damer, som sjöngo.

En dag hörde de folk på promenaden tala om, att fröken Tonio hade kommit och lofvat att sjunga på qvällen.

Julia Tonio var en svensk skådespelerska, som i många år hade varit utomlands och gjort lycka i Paris och Italien och som nu var på ett sommarbesök i norden.

Hon följde med en äldre dam, en grefvinna, som protegerade henne, och till samma sällskap hörde ett par unga och vackra damer, grefvinnans systerdöttrar.

Hela detta sällskap satt efter middagen i en af paviljongerna och drack kafte.

Det hade regnat litet på förmiddagen, och ett fint silfveraktigt skimmer låg öfver dalen och inhöljde de aflägsna bergen i en skälfvande glans. Solen baddade starkt, och man promenerade fram och tillbaka på terrassen och hörde på musiken.

Tofte, Nina och en herre ur badsocieteten gingo förbi den öppna paviljongen, der de nykomna badgästerna sutto.

Grefvinnan, en gammal värdig dam, med svarta ögonbryn och hvitt hår, satt tillbakalutad i en stor korgstol.

På ena sidan om henne sutto två ljushåriga unga damer med vackra profiler, stora hattar och eleganta gråblå sommartoaletter. På andra sidan om grefvinnan låg en annan ung dam tillbakalutad i en lång stol och rökte cigarett.

Hon hade skjutit ned hatten djupt öfver pannan, ty solen sken på henne, men hon skrattade och talade mycket lifligt under hattbrättet och gestikulerade med den högra handen, som höll cigarretten, och som var prydd med en mängd gnistrande ringar.

»Hvem af dem är fröken Tonio?» frågade Tofte, då de närmade sig.

»Hon till venster med cigarretten», svarade den herre de promenerade med.

Kanske hörde hon sitt namn, ty hon såg hastigt upp, då de gingo förbi, och fixerade dem ganska skarpt.

»Hon är ju ful!» sade Tofte, då de voro ett stycke derifrån.

»Ja, men ett pikant ansigte i alla fall», fick han till svar.

Hon hade ett ganska stort, blekt ansigte med en kort näsa och en rätt stor mun. Ögonen voro alldeles ljusblå med en svart rand kring iris, ögonbrynen raka och kolsvarta. Det var ett par underliga ögon med beständigt vexlande uttryck, men det var, som om denna vexling snarare kom af de olika saker, som speglade sig i dem, liksom vatten reflekterar skyarna, än af någon inre förändring.

Då de hade gått förbi, hörde de ett högt, genomträngande skratt bakom sig. — Tofte var säker på, att det var hon som skrattade.

Om qvällen voro alla menniskor i musiksalongen. Grefvinnan med sina damer var också der. De sutto och

åto glace i ett hörn af rummet.

Alla hoppades, att den berömda sångerskan ville låta höra sig, men ingen kände henne nog till att våga bedja henne derom. För att häntyda på, att man dock önskade få litet musik i gång, satte sig den norske ungherren och hans väninna vid pianot och spelade en ouverture och derpå en marsch. Han var mycket käck och ogenerad, och hon mycket röd och bäfvande. De kommo dock lefvande igenom det, och strax derpå hoppade hon ned från estraden, der pianot stod, ifrigt ruskande på hufvudet och vinkande med händerna, för att tillkännagifva sitt missnöje med sig sjelf och dermed afväpna kritiken.

Han kastade sitt långa hår ur pannan, satte armarna i sidan och gick med fasta steg som en segerherre till sin plats.

Derpå bådo flere den lille tyske herr Kuhn att spela. Han var mycket tvär och onådig och lät bedja sig länge, men till sist satte han sig upp och spelade en polonaise af Chopin med stor färdighet. Ifriga applåder belönade honom, och fröken Tonio lyfte sina hvita händer och ropade högt: » Bravo!» så att han skulle observera det.

Detta uppmuntrade honom tydligen.

Hans lilla mopsiga ansigte fick ett mildare uttryck. Han satt och betänkte sig litet och bröt derpå ut i ett stort bravurstycke af Thalberg, med oändliga löpningar och drillar.

Applåderna växte, och fröken Tonio gick fram och tackade honom, och nu hade han riktigt fått blod på tanden.

Han skenade i väg som en lössläppt häst och kunde icke hejdas längre.

Den ena valsen, capriccion, fantasien, impromtut rullade af stapeln efter den andra, alla lika snabbt och lätt, med briljanta forteställen, och allt af den sorts musik, som är minst närande och lättast att smälta.

Man började slutligen önska, att han skulle upphöra, men han var obeveklig. Han spelade fortare och starkare, svårare och svårare saker, till dess han blef blodröd i ansigtet och satt och skelade på sin egen näsa.

Man började hviska och prata i salen, men det generade honom icke.

Någon sade, att det bästa sättet att få honom att sluta var att få fröken Tonio att sjunga, men hvem skulle bedja henne derom? Den ena stötte på den andra, och slutligen reste sig Tofte, gick fram och presenterade sig för grefvinnan och hennes damer, och frågade fröken Tonio, om hon icke ville sjunga något.

»Ja, vill ni ackompanjera mig?» sade hon och såg upp.

»Jag kan hvarken sjunga eller spela», svarade Tofte. »Jag kan bara beundra. Men jag skulle bli lycklig, om ni svarar ja.»

Julia Tonio reste sig och viftade sig häftigt med sin stora svarta solfjäder.

»Nå ja, då måste jag väl be den der lilla kaninen spela», sade hon och visade sin tungspets. »Han har snart slitit sönder mina öron med sitt slammer, men han kan väl prestera ett ackompanjement.»

»Min herre», sade hon derpå vänd till Kuhn, då hon kommit upp till pianot, stödd på Toftes arm.

»Min herre, vill ni göra mig den äran att ackompanjera mig till ett stycke?»

Hon sade detta på franska, som hon talade utmärkt bra.

»Gnädige Frau», stammade tysken, »grand honneur, très grand honneur!» Han reste sig och skrapade med fötterna.

Julia Tonio kastade noterna om hvarandra för att söka reda på något, som hon skulle vilja sjunga.

»Se här, arian ur Traviata», sade hon derpå och stälde upp noterna.

Herr Kuhn satte sig till rätta och bläddrade i noterna. Fröken Tonio hade stält sig litet framför pianot med händerna i kors öfver sin solfjäder, som om hon skulle sjunga på en konsert.

»Är ni färdig?» frågade hon i en halft föraktlig ton öfver skuldran. »Oui, oui!» hväste den lille herr Kuhn.

Hon stod med ens ledig och stilla. Hennes ansigte fick plötsligt ett allvarligt, nästan strängt uttryck, och så började hon med recitativet.

»E strano, è strano!» —

Hur underbart! — Det kom dämpadt, aningsfullt som en undran inför något ödesdigert och obekant.

Hon hade en fyllig, lätt beslöjad stämma. Det lät, som om den ständigt hade lika mycket qvar, som den gaf. I sitt piano gömde den denna hotande styrka, som först gör ett pianissimo fängslande.

Plötsligt bröt den fram som en blixt, ett dolkstyng.

»O gioja ch'io non conobbi» —

O fröjd, som jag aldrig har känt! — med kadansen som ett jubelskri. Så kom arian, stönande som under bördan af en smärtsam salighet med sitt omqväde:

»Ah! quell'amor! quell'amor che è il palpito dell'universo, dell'universo intero.» — Det ljöd, som om tonerna verkligen uttryckte all den lycka och allt det elände, som kärleken har bragt med sig här i verlden. Men så dog den bort och afbröts af hennes upprorsskri:

»Follie, follie, follie!»

För henne fins icke längre den stora, rena kärleken, hon måste skölja bort sin längtan i galenskapens tummel. Hur det jämrade och vred sig med höga, egensinniga rop på glädje för att öfverrösta smärtan, som rasade derunder. Det var en lössläppt kraft som icke längre ville lyssna till någon varnande eller tröstande stämma, utan störtade som en fors mot sin undergång.

Tofte kände, hur han den ena gången efter den andra blef iskall utefter ryggen, och Nina satt andlös, gripen som af något förfärligt.

Sångerskan stod hela tiden stilla. Blott då och då lyfte hon litet på en hand eller rörde skuldran.

Men det var underbart, hur detta ansigte, som egentligen var fult, kunde förändra sig. Det uttryckte först en öm, hängifven smärta, blicken blef som inåtvänd, ögonbrynen drogo sig tillsammans, munnen fick ett drag af nästan barnslig mjukhet. Men så försvann det alltsammans. Lidelsen, vildheten bröt fram.

Ögonen gnistrade som på ett rofdjur. Munnen skrattade och visade de hvita tandraderna. Tonerna strömmade och jagade hvarandra, det var icke att tänka på stämma, sångskola, icke ens på kompositionen.

Det var en menniska, som improviserade, som direkt uttalade sig i toner.

Då hon slutade, var det alldeles stilla i salen. Hon sjelf hade blifvit blek. Hon såg ett ögonblick tankfull, trött

ned framför sig, — men så lyfte hon hufvudet och såg sig omkring, som om hon ville säga:

»Huru? Får jag inga applåder?» och nu först kommo åhörarne tillbaka till sig sjelfva. Hela salongen hade blifvit full med folk, och man bröt ut i en storm af bifallsrop och handklappningar.

Hon sprang ned från estraden och gick direkte fram till Tofte.

Han reste sig hastigt och ville säga något, men fann inga ord.

»Ni behöfver inte säga något», sade Julia och pekade på hans ansigte. »Jag ser, att ni har förstått mig.»

Hon slog sig utan vidare ned vid det bord, der han och Nina sutto och sade: »En sådan luft här är! Jag qväfs af värme! Ni ger mig väl något att dricka.»

Tofte var uppe i ett nu och skaffade det bästa han kunde få.

Då han kom tillbaka, sade Julia: »Jag har tillåtit mig att presentera mig sjelf för er hustru. Hvad hon är vacker!» — Hon såg Nina rakt i ansigtet.

»Jag observerade henne också, då jag sjöng. Ni tycker också om musik, min fru, men knappt så mycket som er man.»

»Ack nej, jag har inte för afsigt att rivalisera med honom», sade Nina och skrattade. »Hvad han tycker om, tycker han alltid mer om, än någon annan är i stånd till.»

»Jaså», sade Julia långsamt och såg uppmärksamt på honom.

Tofte hälde i champagne och bjöd damerna.

»Åh, champagne, och is till. Det är just hvad jag helst dricker, när jag har sjungit.» Hon satte sig beqvämt till rätta.

»Här sitta vi ju riktigt bra med hvarandra eller hur?» Hon drack sitt glas i botten och sade derpå:

»Jag har sådan lust till att vi tre skola bli goda vänner. Skulle inte det kunna gå för sig?» Hon räckte en hand mot Nina och den andra till Tofte. Hon såg på Nina, men hon höll Toftes hand längre qvar.

»Min hustru och jag kunna väl inte önska något bättre», sade Tofte. Nina sade ingenting. Hon log blott och tryckte Julias hand, men hon kände sig beklämd till mods. Rundt omkring pratade och skrattade man. Ljuskronorna hade blifvit tända, och utanför stodo stjernorna och blixtrade på den milda sommarhimlen.

»Hvad jag gerna skulle vilja höra er sjunga något mer», sade Tofte efter en stund. »Men det tar väl allt för mycket på er.»

»På mig!» sade Julia och skrattade. »Jag är den starkaste menniska i verlden, och hvad det angår att blifva angripen af sången!» hon ryckte på axlarna. »Ni förstår väl, att *det* är komedi alltihop!»

Tofte såg frågande på henne. Hans ögon hade fått ett vredgadt uttryck. Han tyckte icke om, att han blifvit så starkt gripen af något som var beräknadt.

»Ja, ni skall inte slå ihjäl mig för det», sade hon leende. »Ni kan väl förstå, att vi konstnärer inte så der kunna uppröras hvar gång vi önska uppröra andra, — då skulle det ju snart inte vara en blodsdroppe i oss längre. — Det vore, som om en doktor skulle gå och sörja öfver hvar patient, som dog. Katten skulle vara doktor på sådana vilkor! Nej men, ser ni, vi *veta* hur man känner det!» Hon slog sig med handen på bröstet.

»Vi ha upplefvat det allt sammans — åtminstone i fantasien, och när man så har instrumentet i ordning, är det så tillfredsställande att se hur det verkar på andra.» Hon skrattade och gnuggade sig i händerna.

»Och ni sjelf är iskall?» frågade Tofte, fortfarande med samma vreda blick.

»Ja — kall som champagnen här! — Det *är* vin ändå!» sade hon och tömde ett nytt glas.

Det dröjde icke länge, förr än hon sjöng igen, det ena stycket efter det andra. Tofte tyckte beständigt, att det sista hon sjöng var det bästa. Antingen det var glädje eller sorg, patos eller skämt hon uttryckte, fann hon det lika säkert och träffande, blott det fans dramatiskt lif deri. Visor sjöng hon icke gerna och gjorde det tråkigt.

»Usch, dessa nordiska sorgeqväden, som alla gå i a-moll», sade hon och började jama som en katt. »Skall *det* vara rörande?»

Längre fram på qvällen spelade herr Kuhn upp till dans, och man dansade af alla krafter.

Julia dansade med passion och var glad och frimodig mot alla.

Hon hade ett sätt att genast blifva förtrolig med folk och dock låta dem känna, att de måste hålla sig på ett oändligt afstånd från henne, som fängslade och förvirrade herrarne. De svärmade som myggor kring ljuset och trodde sig vara i den största lycksalighet, tills ett ord eller en blick af henne var som ett slag med handen, som kom dem att falla vanmäktiga ned.

Icke förrän sent på qvällen gingo Toftes hem. De gingo tysta, och då de kommit hem, blef Tofte stående vid fönstret och såg upp mot sommarhimmeln, medan Nina klädde af sig. Slutligen vände han sig om och sade sakta, som om det kostade honom en ansträngning:

»Något sådant har jag aldrig sett förr.»

»Var det något i stjernorna?» frågade Nina skälmaktigt.

»Åh, du vet mycket väl, hvad jag menar», svarade han hastigt. »Jag talar om fröken Tonio.»

De råkade henne genast nästa morgon på promenaden, klädd i en ljusblå klädning, garnerad med spetsar, och en stor eldröd, kinesisk parasoll.

»Nej se! Välkomna upp, mina vänner!» sade hon och räckte dem handen. »Min grefvinna och mina fröknar äro ännu inte påklädda, men jag fick i en hast några trasor på mig för att inte försumma en sådan morgonstund. — Det är ju som om man drack hela ölglas med munklikör», sade hon och spärrade upp näsborrarna för att insuga den starka furudoften, som slog emot dem i solskenet. »Det är något annat än de stenlagda bulevarderna i Paris.»

»Tycker fröken inte om Paris?» frågade Nina, som höll sin man under armen.

»Cela dépend!» svarade Julia och ryckte på axlarna. »Det är ju sjelfva brännpunkten, ugnen, hvari alla vi hembakade skorpor ska gräddas för att bli välsmakande, och det förstås, — för att lära arbeta och täfla, och få fart i sig fins det bara ett ställe i verlden, och det är Paris, men naturligtvis är det ingenting för ens hjerta.»

»Har ni inte alls fått några vänner der?» frågade Tofte. »Ni har ju varit så länge der.»

»*Vänner* får man inte bland fransmännen», svarade hon. »Der bryr sig ingen menniska om någon annan än sig sjelf.»

»Nå ja, det är då en ganska allmän mensklig svaghet», svarade han.

»Det är nog sant, men ingenstädes i så hög grad som i Frankrike. Der är man praktisk, ekonomisk, sträfvar efter heder, framgång och pengar. — Men ens vänner! Ja, de få sköta sig sjelfva och sträfva för det samma, så får tiden visa hvem som kommer längst.»

»Och jag, som trodde, att fransmännen voro mycket eldiga i sina känslor», sade Nina.

»Jaså, ni menar i kärlek», sade Julia. »Nej, det är också en affär. — Äktenskapet är ett penning- eller hedersarrangement, — och deras andra kärleksförhållanden äro bara tidsfördrif. De äro alltid sjelfmedvetna, kunna aldrig hänge sig. Jag är säker på, att till och med i ögonblick af den största hänryckning tänker en fransman mer på sin väst än på sitt hjerta.»

»Ni dömer dem strängt», sade Tofte.

»Jag känner dem», svarade Julia. »Och det är för resten så ofantligt förståndigt af dem att aldrig låta hjertat råda. Hvad har man för det? Bara missräkningar och pina. Men man blir så trött på all denna prosa och detta snusförnuft. Jag längtade till sist efter Sverige så att jag kunde bli galen, och jagförsäkrar er, att jag var nära att kyssa konduktören på tåget i Malmö, som var det första svenska ärliga ansigte jag såg på tre år.»

»Och nu stannar ni hemma?» frågade Nina.

»Hemma i Sverge? Hvad skulle jag göra der?» svarade Julia. »Jag kan inte lefva på den tolfskilling man möjligtvis kan förtjena om året der, så att det blir ingen annan råd än att gå i landsflykt igen. Men nu skall jag först en hel sommar äta lingon och hårdt bröd och riktigt se mina ögon mätta på gult och blått.»

»Det tycker jag om», sade Nina och tog henne om armen, »att ni håller fast vid ert gamla hem. De flesta konstnärer, som ha varit ute ett par år, bli så förnäma, att de nästan skämmas för sitt fädernesland.»

»Snobberi!» svarade Julia och slog hårdt med sin parasoll på buskarna vid vägen. »Det fins minsann inte ett enda ansigte bland alla de franska markattorna, som är så trefligt att se på som den der bondpojken, som står der vid grinden och gapar på oss. God dag, Kalle!» sade hon och nickade åt den ljushårige bondpojken, som hängde med armarna öfver grinden och utan att röra en muskel i sitt ansigte betraktade sällskapet, som nu vände in i skogen.

»Det är sant, det är ju en norrbagge, nå då heter du något annat, men vacker är du i alla fall.»

Pojken fortfor att se lika oberörd ut och stirrade bara efter dem med stora ljusblå ögon i det solbrända ansigtet.

»Ack, mina vänner, hvilken härlighet!» utropade Julia, då den kyliga luften i skogen slog emot dem.

Framför dem gick en stig, som förde in i skogsdjupet, och till höger genom en uthuggning såg man det vågiga höglandet med fjällen i bakgrunden.

»Här stanna vi hela dagen», sade Julia och tog Nina förtroligt under armen.

De stannade der icke hela dagen, ty de måste hem till frukosten, men de kommo snart igen, och från den dagen var Julia ständigt i deras sällskap.

Hon presenterade också Tofte och Nina för »sin grefvinna» och hennes systerdöttrar, och de togo med mycken vänlighet emot Nina, som de alla funno behag i. Men dessa damer hade många andra bekanta och deltogo gerna i sällskapslifvet, hvaremot Julia förklarade, att hon hade mer än nog af detta »tråkiga

menniskopack», och derför smög sig bort från badsocieteten så ofta hon kunde och deltog med Tofte och Nina i deras promenader.

Ibland uppsökte hon Nina, när hon visste, att hon skulle träffa henne ensam, och vid andra tillfällen kunde hon sitta timtals med Tofte på en bänk på ett eller annat ställe i parken, när Nina skötte sina bad och sin hvila.

Det var icke godt att säga, hvem af dem hon höll mest af. Tofte trodde, att det var Nina, ty Julia utgöt sig alltid i långa loftal öfver henne till honom. — Hon var naturen och behaget sjelft! — Så som *hon* uppförde sig var att vara *lady-like* i ordets bästa betydelse! Och hvad hon var god! Det var något så välgörande och tröstande i hennes godhet för en så orolig natur som Julias, och så hade hon ju ett ypperligt godt hufvud, fastän hon icke skröt med det som de flesta begåfvade menniskor! — Tofte hörde på Julias loftal och gaf henne rätt. Han hade verkligen en ovanlig hustru, medgaf han, och det gladde honom att Julia kunde se det.

»Hvarför skulle jag inte kunna se det?» frågade hon och såg sorgset på honom. »Ni menar väl, att en sådan stackars flygtig menniska som jag, som knappt har haft något hem och endast af barmhertighet har blifvit upptagen bland fint folk, icke skulle förstå mig på, hur en verklig qvinna skall vara, men deri tar ni miste! Jag ser mer än de flesta, och mig narrar man icke med falska juveler. — Jag tycker om *sanning*, ser ni, och jag älskar den hvar jag finner den. — Nina är sanningen sjelf (de hade blifvit du under första veckan). Inte det slags sanning, som anser sig ha till uppgift att gå omkring och säga folk obehagligheter, utan hon är så genomskinlig, så ren!»

Julias röst fick en stilla, vördnadsfull klang.

»Man får lust att vara god, när man ser henne.»

Julia brukade ofta komma med blommor till Nina.

De voro icke så lätta att skaffa der uppe vid badet, men hon sände efter dem från annat håll. Hon visste, att Nina gladde sig åt dem, och då rosorna började blomma nere i dalarna, kom den ena stora buketten efter den andra upp på fjället, och Julia bar dem till Toftes villa.

En förmiddag hade Tofte varit ute och kom hem i middagshettan. De gröna jalusierna voro nedfälda i villan, der han och Nina bodde, och öfver verandan var det randiga solseglet utspändt. — Dörrarna till trädgårdsrummen stodo öppna. Solen gassade och brände på sandgångarna, och den heta sommarluften var uppfyld af berusande dofter från furuskogen.

Tofte stannade i den öppna dörren. Der inne i trädgårdsrummet, der ljuset silade dämpadt och grönaktigt in genom jalusierna, satt Nina i en låg länstol, och på golfvet satt Julia vid hennes fötter med hufvudet stödt mot hennes knä.

Nina var klädd i en ljus sommarklädning med lösa ärmar. Hon såg trött ut, och hennes hår lockade sig starkare än vanligt öfver pannan, som alltid när hon var varm. Hon låg till hälften bakåtlutad och höll sin ena hand på Julias hufvud.

Tofte kastade en flygtig blick på denna hvita hand, som han ännu icke kunde annat än beundra och hvarpå han förr hade tryckt så många brinnande kyssar. — Nina såg orörligt framför sig, hennes ögonbryn voro lätt uppdragna, munnen hade ett uttryck af smärta. I sitt knä hade hon en upplöst bukett af röda rosor.

Julia, som satt på golfvet, hade slutit ögonen. De kolsvarta ögonbrynen stodo som spända bågar på den lilla hvita pannan, — munnen log, och hon höll vårdslöst i skaftet på sin röda parasoll, som låg uppspänd vid hennes fötter.

Ingen af dem märkte Tofte, förrän han rörde sig, men då öppnade Julia hastigt ögonen.

»Jaså, är ni redan hemma! Då är det alltså slut med friden i paradiset», sade hon raskt.

»I så fall skall jag ögonblickligen gå», svarade Tofte och gick mot verandan.

»Åh nej! Nu är det för sent! Ni har redan stört oss, så att nu kan ni stanna.»

Julia steg upp och skakade ut garneringarna på sin hvita klädning.

»Men det har varit en välgörande stund!» Hon kysste Nina på pannan, helsade flygtigt på Tofte och gick med små, hoppande steg ned för verandatrappan.

»Hvad var det åt henne?» frågade Tofte och såg efter henne. »Det såg ut, som om hon var ond på mig!»

»Det tror jag inte alls», svarade Nina, »men hon har suttit och utgjutit sitt hjerta litet för mig. Stackars liten, det gör mig ondt om henne!»

»Annars tycker jag, att medlidande just är den känsla, som hon minst af alla inger en», svarade Tofte. »En firad ung primadonna! Ett värre öde kan en menniska ha!»

»Det var just hvad hon nyss sjelf sade, att de flesta menniskor tänka, när de se henne, men de minnas inte, att hon är en föräldralös flicka, utan något hem, utan någon i verlden att hålla sig till; öfverallt utsatt för smicker och frestelser. Jag har sett henne i ett helt annat ljus i dag. Vet du, Henrik, sådana menniskor äro inte lyckliga. Jag tänker vara mycket god emot henne.

»Ja, jag tänker inte alls hindra dig deri», svarade Tofte och log.

Samma eftermiddag, då Nina hvilade, gick Tofte längre in i skogen än vanligt. Plötsligt vid en krökning af vägen hörde han ett svagt skrik; han var nära att stöta emot Julia, som kom honom till mötes.

»Ni skrämmer då lifvet af en», utbrast hon häftigt.

»Det är alldeles emot min vilja», svarade han och skrattade. »Jag trodde att skogen var för alla.»

»Nå, kom då och gå ordentligt bredvid mig!» Hon gjorde en inbjudande rörelse med handen.

Tofte lydde och gick en stund utan att tala bredvid henne ned åt stigen.

»Vet ni egentligen, hvilken förträfflig hustru ni har?» frågade hon derpå plötsligt.

»Jag inbillar mig det», svarade han. »För resten har ni ju berättat mig det så ofta, att jag snart borde ha lärt mig förstå det.»

»Hon är allt för god för er, det vill jag bara säga er», sade hon utmanande.

»Hvad menar ni egentligen med det?» Tofte blef förargad. Han tyckte nog om, att man berömde hans hustru, men icke på hans bekostnad.

Julia brast ut i gapskratt.

»Ack, denna manliga fåfänga! Att ni verkligen ett ögonblick kan tro, att ni är värd att upplösa hennes skoband.»

»Nå, men förklara er! Hvad menar ni dermed!» sade han igen.

»Jo», sade hon och stannade, medan hennes ögon plötsligt fingo ett allvarligt uttryck. »Jag menar, att ni äro så olika som natt och dag. Hos henne är allting ljus och frid. Jag kan knappt tänka mig, att hon har någon, till med den allra minsta, lilla menskliga svaghet! — Och ni! — en sådan der konstnärsnatur!»

Hon stötte honom med den flata handen för bröstet.

»Jag, stackare, som hvarken kan sjunga eller spela», svarade han.

»Åh, ni förstår mycket väl hvad jag menar», svarade hon och snurrade ifrigt på sitt parasollskaft. »Det kommer inte an på hvad man kan *prestera.* Tänk hur många idioter, som fått ett ypperligt instrument i halsen! Nej det kommer an på hvad man har inom sig!» Hon tryckte handen mot hjertat. »Ni är af samma slags oroliga natur som jag sjelf. Det är något, som beständigt drifver och jagar en. Man är aldrig lycklig, och dock har man en så outsläcklig törst efter lycka, efter en verklig hjertelycka! Inte sant?»

»När man har blifvit så gammal som jag, tror man inte på lyckan mer, — man håller sig till pligten», svarade han.

»Pytt!» sade Julia och spärrade ut fingrarna i luften. »Ni vill inbilla mig, att ni är en förståndig embetsman, som afstått från ungdomens drömmar?» Hon vände sig om och såg honom rakt i ögonen.

»Från det första ögonblick jag såg er, hade jag er klar för mig!»

»Och törs man fråga, hvad som var resultatet af edra upptäckter?»

Julia gick och smålog. Man visste aldrig hvad hennes leende betydde. Var det ironi? Var det ett öfverlägset hån deri, eller var det endast en öfverflödande munterhet?

»Jo, jag skall säga er», sade hon efter en paus, »ni har inte mer stadga i er än det der!» Hon pekade upp mot en genomskinlig, hvit sommarsky, som flöt fram öfver skogstopparna. »Skall den bli till regn eller solsken? — Hvart flyger den hän? Och hvad blir det af den?»

Hon ryckte på axlarna.

»Men det är just det förtjusande med den! Hvem bryr sig om, hvad man kan förutse!» Hon gick ett litet stycke ifrån honom och såg ned på marken, som om hon alldeles icke ville, att han skulle använda hennes liknelse på sig sjelf, men han förstod allt för väl, att det var till honom, som de svärmiska orden voro sagda.

»En sak förvånar mig bara», sade hon efter en paus.

»Och det är?» frågade han.

»Jo, det är just, hur ni kan trifvas med en hustru, som är den personifierade fullkomligheten. Jag tycker — ja, jag vet inte —, men jag tycker, att ni skulle ha en liten smula tråkigt hos henne.»

»Och, hvem säger, att jag inte har det?» svarade han häftigt.

Han kände i det samma han hade uttalat orden, att det var ett förräderi mot henne, som älskade honom så högt, men nu var det sagdt, och han tillade hastigt: »Det är inte hennes skull, men ingen vet ju förrän man har försökt lifvet, hur man passar tillsammans.»

»Det var just hvad jag trodde», sade Julia mildt. Hon såg upp på honom med ett stilla, medlidsamt uttryck, och Tofte kände sig plötsligt så olycklig. — Ja, hvad han ofta dunkelt hade anat, hade hon sagt. Han och Nina passade verkligen icke för hvarandra. Han hade icke kommit på sin rätta plats. Han var en

missförstådd, hopplös man.

»Naturligtvis tror folk, att ni är utomordentligt lycklig», fortfor Julia efter en stund. Hennes stämma hade blifvit djup och mild. »Ni, en rik man, med en vacker, begåfvad hustru! Hvad skulle ni ha att klaga öfver? — Det är liksom med mig sjelf. Jag är också ’den berömda sångerskan’, ’den uppgående stjernan’. Hvem tänker på, att jag är en stackars ensam menniska, som skall roa och upplifva de andra, medan jag sjelf ——». Hon fullbordade icke meningen, utan torkade med handen bort ett par tårar, som långsamt trillade ned för kinderna.

»Ack, Julia, gråter ni?» sade han och kysste den hand, hvarmed hon torkat sina tårar.

»Det är ingenting! Alldeles ingenting!» Hon bet sig i läppen och ville försöka att skratta, men hennes ögon fyldes oupphörligt med nya tårar.

På en gång bröto de fram med full kraft, och hon sjönk ned på en mossbevuxen sten.

Tofte satte sig bredvid henne och slog armen om hennes lif.

»Om jag blott kunde hjelpa er!»

Hon fortfor att gråta.

Han kysste hennes händer och lade hennes hufvud emot sin skuldra. Ännu snyftade hon, men slutligen upphörde hon och såg upp.

»Var inte ond på mig», sade hon och strök håret ur pannan. »Det öfverväldigade mig mot min vilja. Jag brukar annars inte gråta, när andra se det.»

»Men — Julia!» sade han mildt, »jag är väl inte ’andra’?»

Hon räckte honom handen, lät honom hålla den ett ögonblick och sade derpå allvarligt:

»Nej! — Ni är min vän!»

Då Tofte kom hem den qvällen, fann han Nina svagare än annars.

Hon hade hela dagen lidit af en svår, nervös hufvudvärk och låg nu, hvit i ansigtet utsträckt på sin chaiselongue.

»Du är då alltid dålig», sade Tofte otåligt och kastade hatten ifrån sig.

»Det gör mig så ondt, — så ondt om dig!» svarade hon, »men jag kämpar verkligen emot så länge jag kan.»

»Men hvarför är du egentligen dålig?» fortsatte han lika otåligt och satte sig, medan han oupphörligt slog med sin tunna promenadkäpp på halmmattan på golfvet. »Då vi gifte oss, var du alltid så frisk och blomstrande.»

»Ja, det var då!» kom det nästan som en suck.

»Och hvad har sedan händt, som så alldeles har tagit allt mod och all kraft ifrån dig?» frågade han och vände sig om emot henne. »Har du egentligen slitit eller släpat något vidare för min skull?»

»Henrik!» bad hon.

»Ja, jag förstår det verkligen inte», fortfor han häftigare. »Du har ju i allt haft din fria vilja, kunnat göra och låta bli hvad du önskade, — och jag, jag har då väl egentligen inte misshandlat dig?»

Intet svar.

»Får jag fråga dig, kan du på ditt samvete säga, att jag inte har varit god emot dig? — Nå, så svara mig då!» ropade han häftigt och steg upp.

»Du håller inte af mig mer», kom det igen som en qväfd suck.

Han gick fram och tillbaka på golfvet med händerna på ryggen och stannade slutligen framför henne.

»Jag ville önska, att du en gång för alla ville upphöra med de der klagovisorna», sade han hårdt.

»Jag håller af dig, som man håller af en god och präktig menniska, men ingen råder öfver sitt hjerta, och jag kan inte hjelpa, att jag inte älskar dig längre. Du sjelf måtte väl för länge sedan ha upptäckt, att vi två inte passa för hvarandra.»

Hon betäckte hastigt sitt ansigte med båda händerna, som om hon fått ett slag, och utstötte ett svagt skri.

Han gick bort och tog med hård hand hennes händer från ansigtet.

»Inga scener, om jag får lof att be dig. — Jag vet ingenting obehagligare än hysteriska qvinnor.»

I ett nu hade hon hejdat tårarna. Hon satte sig upp med händerna i knäet, likblek i ansigtet.

»Ser du, du kunde mycket väl beherska dig! Det behöfdes bara en liten viljeansträngning», sade han.

Han gick mot dörren, men der vände han om och började vrida på sin hatt.

»Kära Nina», sade han med vänligare röst. »Lägg dig att hvila! Du är nervös och trött, — och låt oss vara vänner!»

Han kom fram till henne med utsträckt hand, och hon lade sin hand i den. Den var iskall.

»Nej, du måste verkligen gå i säng», sade han ifrigt, »och dricka litet varmt te.» Då han redan var utom dörren, öppnade han den igen och ropade in:

»Jag skall skicka ned en kopp riktigt godt, varmt te», och så skyndade han sig bort. Det var så uppfriskande att komma från den heta luften i villan till aftonbrisen framför kursalen, och han gick med så lätta steg.

Det gick aldrig en dag, utan att Julia sjöng för Tofte.

Hon valde helst sådana timmar, då badsocieteten var upptagen af bad och promenader, när musiksalen stod tom.

Tyvärr behöfde hon en ackompanjatör, men hon hade förstått att ställa den lille herr Kuhn till sitt förfogande, som om han varit ett dödt ting, en maskin, som gick, när hon drog upp honom.

Hon smickrade honom, och han kunde smälta mycket af den sorten. Hon kunde icke nog uttrycka hur »reizend», »göttlich» och »wunderschön» hans spel var. Till Tofte sade hon: »Hvad bryr jag mig om den som ackompanjerar. Han är ju bara ett nödvändigt bihang till min sång. Bara han följer med, är jag nöjd, och den der lilla mopsen kan verkligen vänta på mina insatser, och så läser han noter utmärkt bra.» Och lille herr

Kuhn stirrade på alla de nya noterna, som sattes för honom och ansträngde sig till det yttersta för att följa med, när Julia forcerade tempot eller inflätade plötsliga och oväntade kadanser i melodien. Hon var mycket oberäknelig och sjöng aldrig samma sak lika två gånger.

Herr Kuhn pustade och svettades, så att han blef mörkröd bakom sin styfva uppstående krage, men han fick sin belöning, när Julia lade sin hand på hans axel och kallade honom: »Mein Hofaccompagnateur!»

Bakom hans rygg gjorde hon grimaser till Tofte, som om hon ville säga: »Stackars lilla apa! Man måste ge honom litet socker!»

Om det ibland var många menniskor i musiksalen, när Julia sjöng om qvällen, lät hon sig alltid föras fram af någon af de andra herrarne, och hon såg icke på någon, när hon sjöng, men när hon sedan träffade Tofte och han tackade henne, sade hon hastigt och sakta:

»Ja, *ni* kan tacka mig, jag sjunger aldrig för någon annan än för er, det vet ni nog.»

Detta 'ni' blef snart till 'du', och för hvar dag sade hon honom tydligare i glödande toner, hur hennes passion för honom växte. Han kunde aldrig höra det tillräckligt. Han lefde af och för dessa timmar. Hon, som sjöng, och musiken smälte tillsammans för honom, det var kärleken, det ouppnåeliga, drömda idealet, som för hvar dag visade sig för honom, närmare och närmare. Han tyckte slutligen, att han endast behöfde räcka ut handen för att gripa det.

Från morgon till qväll gick han i ett rus, som om han skulle ha lefvat af champagne. Han såg tio år yngre ut. Hans ögon hade fått glans, hans gång spänstighet. Alla menniskor anmärkte hvilken vacker, intagande man han var.

Men hans hustru! hon deltog mindre och mindre i sällskapslifvet der uppe. Hon lefde nästan uteslutande i sin villa i skogen eller gick långa, ensamma promenader. — Hon var sjuklig, sade man, led af melankoli; hon föreföll så kylig och likgiltig, att man icke fick synnerlig lust att närma sig henne.

Nej, hon hade nog af sina egna, tärande tankar, som aldrig lemnade henne ro, dag eller natt.

Hon satt ensam i furuskogen och såg bort mot fjällen, när det redan var kyligt på aftonen och skuggorna föllo i dalarna och kastade långa mörka flikar öfver bergsluttningarna.

Detta var alltså hennes öde!

Hon hade förlorat honom, förlorat honom helt och hållet. Och hvarmed hade hon förtjenat det? Hon kunde ransaka sitt hjerta och icke finna en tanke eller känsla, hvarmed hon hade varit honom otrogen. — Hon hade älskat honom öfver allting i verlden och skulle ha velat tjena honom, uppoffra sig för honom hvarje minut af sitt lif. Men han behöfde henne icke. Hon var en börda för honom, och för länge, länge sedan var hennes dragningskraft för honom förbi.

Och icke endast detta! Icke blott hennes förspilda kärlek, men hela hennes förspilda lif! — Hon tänkte på, då hon var en ung flicka, hur hon kunde arbeta, hur stark och handlingskraftig hon känt sig, hur många goda och friska anlag hon haft till sitt förfogande och hvarmed hon en gång hoppades att kunna uträtta något i lifvet, och nu var det alltsammans liksom utsläckt.

Hon kände knappt igen sig. Hon var ju blott en skugga af sitt forna jag, all hennes originalitet, personlighet, själsstyrka var upplöst och bleknad. — På en gång kunde det väckas något inom henne liknande vrede. Hon var för god för att hennes lif skulle förspillas så. Hon kunde kanske ännu uträtta något, vara till nytta och glädje för någon; men icke så länge hon var i hans närhet — då gick hon endast och väntade.

När hon visste, att han skulle gå eller skulle komma, kunde hon icke samla sina tankar till något verkligt arbete. Hvem vet! Han kunde kanske plötsligt behöfva henne! — Ja, tänk om han skulle längta efter *henne* en dag, önska henne i sin närhet, föredraga *henne* framför alla andra!

Ibland trodde hon nästan, att han helst skulle vilja vara fri från henne — alldeles fri, och kanske, när hon då gick, att han dock skulle börja längta efter henne?

Men om hon blef fri, skulle kanske hennes gamla kraft vakna, så att hon skulle bli lefvande och lycklig igen. — Lycklig! — Skulle hon kunna tänka sig en lycka utan honom?

I en ständig kretsgång rörde sig samma och samma tankar i hennes utpinade hjerna, men hon kunde icke gifva sig något svar, hon kunde icke fatta något beslut. Hon kunde blott sitta stilla och dö.

Det var, som om den förlamning, som mer och mer grep hennes själ, också spridde sig till hela hennes kropp. Hon blef så trött, när hon gick, hennes armar voro så tunga. Hon satt oftast i en stol med en uppslagen bok, som hon icke läste i, eller ett handarbete, som hon icke sydde på.

Så satt hon en afton efter en lång, het dag. Tofte hade varit borta många timmar, hvar visste hon icke, men hon anade det. Värmen hade varit plågsam, — nu gick solen ned.

En fläkt af kyla sväfvade plötsligt öfver hela naturen. Det susade sakta i grantopparna. Nina såg upp och inandades den befriande luftströmmen. I det samma kom Tofte in.

Han helsade flygtigt och kastade sig i en stol, men Nina såg genast på hans ansigte, att det var något, som upptog hans tankar och tryckte honom. Han satt icke stilla många ögonblick, utan började gå upp och ned och kastade sig så i länstolen igen.

»Nina!» sade han plötsligt högt, med en uppskakad, smärtsam röst. »Detta går inte längre. Vi två taga lifvet af hvarandra.»

»Ja, jag ser nog, att jag är dig en börda», sade hon sakta.

»Och är jag kanske inte en börda för dig?» utropade han. »Du kan väl inte påstå, att *du* är lycklig?»

»Jag är lycklig att få vara i din närhet», svarade hon. Hon kunde icke tala högt; hennes hjerta slog för hårdt.

»Den lyckan ser jag inte något till», sade han. »Du blir tystare och svagare för hvar dag. Jag tycker ibland det ser ut, som om du kunde försvinna.»

»Skulle du helst önska det?» frågade hon och såg på honom.

Han vred sig, som om något plågade honom. »Säg då inte sådana saker, Nina, hvad tjenar det till! Låt oss tala öppet och rättframt med hvarandra och få ett slut på det!»

»Hur vill du ha det?» frågade Nina. »Säg bara hvad du vill, att jag skall göra, du skall få din vilja.»

»Jag vill vara fri», sade han och sprang upp. Han började gå ifrigt fram och tillbaka på golfvet.

»Fri från mig?» frågade hon.

»Ja, — ja, vi måste skiljas.» Han gick fortfarande.

»Och hvad vill du göra med din frihet sedan?» frågade hon.

»Hvarför frågar du det?» sade han och såg flygtigt på henne.

»Derför att jag tror, att du redan inte är fri längre», sade hon. Hennes röst hade blifvit lugnare. Hon talade klart och tydligt.

»Nåväl!» sade han. »Jag vill vara ärlig emot dig. — Du har rätt, jag är inte fri längre, jag är inte min egen herre. Jag tillhör endast en, en som jag älskar mer, än jag någonsin trodde att man kunde älska på jorden.»

»Och hvad vill hon göra med dig?» frågade Nina.

»Hon kan göra med mig hvad hon vill», svarade han. »Jag är hennes slaf, hennes tillhörighet, jagföljer henne hvart hon går. Jag kan inte tänka mig någon större lycka än att vara vittne till hennes triumfer. Jag som sjelf ingenting är. Och hon, hon bryr sig endast om mitt bifall, om *min* kärlek!» Han stannade och tryckte händerna mot bröstet, som om en så stor lycka gjorde ondt.

»Och när hon tröttnar på dig?» sade Nina och såg på honom. »Hvad skall det då bli af dig?»

»Det hjelper inte, att du vill skrämma mig», sade han. »Sådana menniskor som hon älska blott en gång, och hennes kärlek är inte af det slaget, som qväfs af hvardagslifvet. Kan du inte höra på hennes sång, hur hon kan älska?»

Han blef hänförd. Han glömde, att det var till sin *hustru* han talade, och tyckte, att han dock ville få henne att förstå, hur högt han kunde älska en sådan som Julia.

»Att älska är att kunna uppoffra sig», sade Nina. Hennes ansigte hade fått ett lugnt, strängt uttryck.

»Ja då älskar jag henne rätt», utbrast han. »Hon kan släpa mig bakom sin triumfvagn, till dess hon inte behöfver mig mer, sedan kan hon låta den köra öfver mig. Men jag vet, — åh, jag vet, att hon inte skall kasta bort mig. Jag skall följa henne alltid — hela lifvet.»

»Och när hon en gång upphör med detta kringflackande lif, hvar skola ni slå er till ro, när ålderdomen kommer?» frågade Nina.

»Hvem tänker på det nu!» svarade han. »Till dess kunna vi gudskelof vara döda. — Men hur det än må gå oss, så ha vi dock en gång känt hvad ungdomen och kärleken kan ge menniskorna, och det är mera värdt än allt det öfriga i lifvet.»

»Man kan bli sjuk», sade Nina.

»Jag blir aldrig sjuk! — Och hon, hon är kraften och helsan sjelf.»

»Det är alltså bestämdt, att du följer henne», sade Nina.

»Ja, så vida *du* inte sätter dig deremot och uppställer oöfverstigliga hinder.» Han såg ängsligt på henne, som om han väntade sin dom.

Nina hade rest sig. Hon hade blifvit mycket blek, men hon var alldeles lugn, hemskt lugn. Hennes ögon hade fått ett uttryck, som han aldrig hade sett förr. Det var icke blott med allvar och stränghet, som de hvilade på honom, de uttryckte köld, — ja förakt.

»Nej», sade hon, »jag sätter mig icke deremot. Jag skulle icke vilja behålla dig längre, äfven om du nu sjelf kom och bad mig derom.»

Han såg frågande på henne.

Det var något i hela hennes person, som skrämde honom.

»Förvånar det dig?» frågade hon. — »Jag älskar dig icke längre.»

Hon vände honom ryggen och gick bort till fönstret.

Det var dödstyst i rummet.

Han förstod icke detta. Det förvirrade honom. Han hade kommit, utrustad till kamp för sin frihet. Han hade väntat sig tårar och utbrott, och han fann denna isande kyla, som sammankrympte hans hjerta. Han stod och väntade. — Det skulle väl ändå komma något mera. Detta var något ansträngdt, något som hon ville narra honom med.

Skulle hon verkligen kunna släppa honom, *honom* så lätt?

Hon vände sig också till sist, men hon såg icke på honom. Hon gick långsamt fram till sitt sybord, tog sitt arbete och satte sig att sy, som om hon blott väntade på att han skulle gå.

Och så började hon tala, sakta, långsamt, som om hon talade ensam med sig sjelf.

»Man kan inte dag för dag förspilla en sak och ändå behålla den», sade hon och sydde med jemna styng. »Jag kom till dig med allt hvad jag hade, allt hade jag gömt till dig, och jag gaf dig det på en gång, utan förbehåll, men du har inte gjort annat än plockat sönder det! Det som för mig var mitt största allvar var för dig bara en lek. Du roade dig med mig en tid, och så blef du trött på mig, — som du blir på alla och allting.»

Han svarade icke. Han stod som en skolgosse, som får bannor, som han vet äro väl förtjenta, men det var obehagligt, och det skulle kännas skönt att komma väl ut ur detta rum.

»Jag har väntat på dig länge, — länge», fortfor hon. Hon såg ett ögonblick framför sig, som om hon öfversåg alla de år hon hade stått och väntat. »Men nu är jag trött. Hvarför skulle jag hålla tillbaka en menniska, som helst vill vara fri från mig? — *Jag* förtjenar också att lefva!» Hennes stämma blef starkare, och hon såg på honom. »Det är hvarken rätt mot Gud eller mot mig sjelf att förspilla min kraft på detta sätt, och nu *vill* jag lefva! — Icke för min egen lycka. *Du* har varit lyckan för mig, — men hvem säger, att jag skall vara lycklig, när så många andra millioner menniskor inte äro det? — Men jag vill lefva för någon, för något; jag kan hjelpa de olyckliga, — jag vet så väl, hur det är att vara olycklig. — Man kan inte lefva utan att älska, Henrik, — det förstår du ju? Och jag vill också ha någon att älska och uppoffra mig för.»

»Du finner kanske också någon, som då gör *dig* lycklig», sade Tofte. »Ingenting skulle glädja mig mer.»

Han sade det sakta och stammande. Det föreföll honom, som om hans egen röst ljöd så onaturlig, som om det icke var någon mening i hvad han sade; det hade nästan en komisk klang.

Hon såg heller icke ut att lägga märke dertill. Han kunde icke förklara för sig, hvarför hon med ens hade fått något så mäktigt öfver sig och han sjelf hade blifvit så liten och löjlig. — Om han bara väl vore ute härifrån.

»Jag har blott älskat en», sade Nina, »och det var dig. När nu den kärleken är död, fins det intet mer af det slaget på jorden för mig. — Men det fins annat att lefva för, och när min räkenskap en gång skall uppgöras, vill jag icke blott kunna svara, att jag har förslösat mitt lif med att stå och vänta på dig —.»

Hon hade rest sig upp, och lade nu ihop sitt arbete.

»Det har ringt till qvällen! Skall du inte gå upp och äta?» sade hon.

»Du sjelf då, Nina?» frågade han.

»Jag tar mig en promenad; jag har suttit för mycket i dag», svarade hon.

Hon tog på sig sin hatt, kastade sjalen öfver axlarna och gick mot dörren.

»Säger du mig inte godnatt, Nina?» frågade Tofte. Han visste icke sjelf, hvarför han sade det, men han ville säga något.

»God natt», sade hon och gaf honom handen. Det var, som om en främmande hade räckt honom den.

Han såg hennes hvita sjal försvinna nere på gångstigen och stod en stund och såg efter henne. Han kunde icke förklara, hvad som hade kommit öfver honom, men det var något tryckande, som han icke kunde skaka af sig. Det föreföll honom plötsligt, som om han icke längre älskade Julia så brinnande. Han kom att tänka på hennes skratt, och han tyckte icke om hennes sätt att skratta.

Då han kom upp i matsalen, såg han genast på Julias oroliga, sökande blick, att hon hade saknat honom, men han besvarade den icke. Han satt tyst vid måltiden och uppsökte sedan den plats, der Julia hade stämt möte med honom.

Det hade blifvit mörkt. — Dimmorna stego upp öfver ängen framför skogen, och der vid de stora stenarna i skogsbrynet satt han och såg månen gå upp som en stor, blodig sköld. Det blef kallt, och natten kom krypande öfver himlen. — Han hörde steg bakom sig, ljudet af en klädning, som prasslade mellan buskarna.

Julia stod der. — Hon såg så blek ut i skymningen.

»Har du väntat, min älskade?» hviskade hon. »Jagkunde inte komma förr.»

Han svarade henne kort och ovänligt, och det behöfdes många af hennes mildaste ord och varmaste kyssar, innan han vaknade upp ur de dunkla tankar, som hade bemäktigat sig honom.

Då de sent på natten gingo tillbaka arm i arm genom skogen, hade hon helt och hållet fördrifvit allt, som hade oroat honom. De gingo och talade sakta om, när de skulle förenas för alltid. Nina skulle icke lägga några hinder i vägen, sade han, men det hade varit svårt och obehagligt att tala med henne derom.

Ungefär om en vecka skulle de resa härifrån, och innan den tiden skulle allt uppgöras emellan dem. Det skulle nog gå lätt, utan allt för mycket uppseende. Tofte tyckte icke om att tänka på, att något kunde vara svårt eller obehagligt, och när han och Julia väl vore långt borta, skulle man tala mindre derom.

Men visste också Julia, frågade han, att allt hvad han lefde af tillhörde hans hustru? Han sjelf egde ingen förmögenhet, och när han afstod från sitt embete, inga inkomster. Det var just *det* hon tyckte om, sade hon och lade sin kind tätt intill hans, det att han var fattig, att hon icke tog honom för annat än för hans kärleks skull. — Trodde han icke, att hon hade kunnat få män med rang och förmögenhet? De hade legat och tiggt för hennes fötter.

»Men du, du, min älskade», sade hon och slog sin arm omkring honom, dig skall *jag* ge allt, det är just det härliga! Och du skall ge mig det tusen gånger igen genom att älska mig, — älska mig förskräckligt, så som jag vill älskas, så som du älskar mig nu, — som denna natt, som detta månsken, som blott du kan älska!»

Nästa morgon var Tofte uppe och ute, innan Nina hade vaknat, — eller låtsade hon endast som om hon sof?

Det hade blåst upp och vädret var utmärkt för en ridtur, som en del af badsällskapet hade beslutat att företaga uppe i bergen.

Julia hade ofta ridit i Paris och länge talat om, hur hon längtade efter att åter sitta på hästryggen och galoppera bort hvart hon ville. Det hade icke varit så lätt att anskaffa hästar till de sex, åtta personer, som ville vara med, och då det gälde en rätt lång tur, måste det vara kraftiga och pålitliga djur.

Omkring klockan nio voro de sadlade hästarna och ett par vägvisare samlade vid en paviljong i parken, hvarifrån man skulle bege sig af. Tofte skulle vara Julias kavaljer, och han stod vid hennes häst och väntade att hon skulle komma, ty alla de andra voro redan i sadeln.

Ändtligen kom hon klädd i en snäf, halfkort briddrägt, hvari hennes eleganta, mjuka figur tog sig mycket graciös ut. Det burriga, ljusa håret stack fram under den randiga jokeymössan, och hela hennes ansigte lyste af morgonens friskhet. Hon helsade Tofte med en liten nick och en sväng med ridspöet.

»Jaså, jag är den sista», sade hon och log, och då Tofte räckte fram sin hand och hon satte sin fot derpå för att svänga sig upp i sadeln, hviskade hon: »Den, som väntar på något godt, väntar aldrig för länge, — är det inte så ordspråket säger?»

Hon och Tofte redo sist i kavalkaden, och de läto hästarna gå i sakta traf, så länge de redo genom skogen.

Julia rättade på sin ridtröja, såg ned på sin drägt och sade: »Är jag inte rätt söt? Den här drägten har jag köpt i Paris; den sitter bra!»

Tofte svarade endast med att se på henne med en af dessa omfattande, smekande blickar, hvarmed han liksom strök öfver hela dens person, som han beundrade.

Hon räckte honom sin venstra hand, och han tryckte den hårdt.

»Nu rida vi ut i verlden tillsammans och komma aldrig tillbaka mer.»

»Aldrig!» sade hon och satte hästen i strykande traf. Nu voro de ute på vidderna— — —

Nina hade klädt sig och gått ut i skogen. Det var icke hennes mening att se efter ridsällskapet, men tillfälligtvis fick hon syn på dem långt borta, der de galopperade fram öfver slätten, som förde till de aflägsna fjällen.

Hon kände igen Tofte på hans sätt att sitta i sadeln. Han red utmärkt, och hon förstod, hvem den lilla ryttarinnan vid hans sida måtte vara.

Bakom en framspringande klippa försvunno de och syntes icke mer.

Hela den dagen tillbragte Nina med att i tankarna ordna allt för framtiden. Hon tänkte på, hur hon skulle åvägabringa en skilsmessa så, att icke en allt för mörk skuld skulle falla på Tofte, men detta var ingen lätt sak. Hur det än kom att gå till, skulle resultatet visa, att det var han, som hade lemnat henne.

Ja, det var hans vilja, och den skulle ske. Nina förvånade sig öfver, att hennes hjerta stod så stilla. Det var icke den sönderslitande smärta deri, som hon hade tänkt sig. Det var som den första dagen någon är död. — Man förstår det icke, det öfvergår hvad lifvet förmår bära; först efteråt, när det, droppe efter droppe, fylles i ens dagliga bägare och förgiftar den, blir det ens egendom. Men utom denna stillhet var det en annan känsla öfver Nina, det var som en började ånger. Hvad hade hon icke förlorat och förspilt, och för hvem?

Hon tänkte på honom i hans vackraste ögonblick, när han var glad, god och öm. Hon kom ihåg hans blick, hans leende och hans kyss, men det ville liksom icke tränga in i hennes hjerta mer. Var det alltsammans blott en afslutad del af hennes lif, och skulle något annat kunna börja?

Framtiden låg för henne som ett stort, tomt intet. Hvad skulle lifvet blifva för henne utan honom, som hon hade lefvat för.

Dagens timmar gingo långsamt, långsamt. Solen steg mer och mer och kastade de långa blå skuggorna af fjällen på ena sidan dalen uppåt sidorna af fjällen på andra sidan. Horisonten darrade af solrök, de torra granarna och skogsmarken, der linnean blommade, fylde luften med mandeldoftande ångor. Nina brukade vara så trött på sådana dagar, men denna dag var hon vaken, alla hennes själsförmögenheter voro spända, som om det just nu var vigtigt för henne att lefva, och dock visste hon icke hvarför hon gick ut och in, hvarför hon gjorde upp alla slags planer och slog omkull dem igen. Det var ju så hopplöst och ändamålslöst alltsammans.

Hon lät hemta sin middag för att undgå alla de menniskor, som naturligtvis denna dag hufvudsakligen skulle sysselsätta sig med att tala om ridpartiet, som man icke väntade hem förrän sent på qvällen. Det var redan mycket prat i gång angående Toftes och Julias oupphörliga promenader och så vidare, men till Nina sade man ingenting. Hon förstod det i alla fall så väl, och det var ingenting hon nu så litet skulle ha tålt som ett beklagande ord eller en medlidsam blick af menniskor, som hon icke skulle vilja visa en skymt af sin sorg.

Om eftermiddagen klädde hon sig med omsorg och gick fram och tillbaka i promenaden, helsade på en och annan och talade ett par ord med den gamla grefvinnan, i hvars sällskap Julia hade kommit. Hon var ängslig för »sin lilla flicka», som hon kallade Julia.

»Det var något annat att rida i Champs Elysées med en ridknekt bakom sig, än att klättra uppför dessa norska fjäll», sade hon och skakade betänksamt på hufvudet. »Om humöret kommer på henne, kan hon göra hvilka galenskaper som helst. Hon är ett litet troll, som bara följer sin egen vilja, och det värsta är, att också alla andra följa den.»

Grefvinnan skakade åter på hufvudet och smålog. Hon tyckte mycket om Julia och var mycket stolt öfver henne.

Då solen började sjunka och badgästerna voro spridda till sina olika förströelser, gick Nina ensam in i skogen.

Hon hade satt ett mål för sin färd, ett litet hus som låg högt uppe på andra sidan skogen och hvarifrån man hade en stor utsigt öfver elfven, som slingrade sig i dalen, och till många aflägsna höjder. Det var en temligen lång väg, och i aftonbrisen var det en uppfriskande promenad.

Nina såg sin skugga på mossan.

Det var, som om hon skulle ha velat tala till den och säga den ett vänligt ord, denna stackars skugga, som var det enda som följde henne. Hon gick just ned för den gångstig, der Julia första gången hade talat till Tofte om hans och hennes olyckliga öde, men Nina visste det ju icke. Naturen bevarar inga spår efter de strider, som menniskor ha utkämpat i dess tystnad, och granarna susade med samma enformiga, jemna ton som den dag, då de två hade talat med hvarandra.

Då Nina hade kommit upp till den öppna platsen öfver skogen, satt hon der länge och såg ut. Solen sjönk, och himlen blef mörkare, medan elfven der nere lyste mer och mer och slutligen gnistrade som silfver genom de dunkla skuggorna i djupet. — Ännu brann aftonrodnaden, men småningom bleknade den, och långt borta på den ljusa himlen började en och annan liten stjerna att darra. — Öfverallt rådde en tystnad,

som icke afbröts af någonting.

Nina hörde endast sina egna lätta steg på mossstigen i skogen.

Ibland tyckte hon, att någon kom gående tätt bakom henne, och hon vände sig förskräckt om, men det var blott hennes eget hjerta, som slog, eller hennes klädning, som snuddade vid en planta vid vägen.

Då hon kom ned till villorna igen, lyste redan ljus i fönstren, men musiken spelade icke såsom annars vid denna tid, och det såg tomt ut i societetssalongen.

Grupper af menniskor stodo här och der och småhviskade. I samma ögonblick fick Nina en aning: »Det har händt något! Det har skett en olycka!»

Hennes tankar flögo åstad. Hon såg Julia för sig. Hon hade fallit, var kanske död! — Något liknande en hemsk, plötslig glädje stack igenom hennes hjerta, och så krympte det åter ihop.

Hon såg på de personer hon gick förbi, och det förekom henne, som om de undveko hennes helsning. — Hon nästan sprang nedför vägen till sin villa. Der inne brann ljus i flere rum.

Strax utanför dörren mötte hon doktorn, en gammal man, som hon blott ett par gånger hade talat med, men som alla hade stor tro på och hängifvenhet för.

Han gick fram till henne och sade mildt: »Min fru!»

»Är han död?» ropade Nina.

»Nej, han är inte död», svarade doktorn och tog henne sakta om handen, »men han har slagit sig förfärligt.»

»Slagit sig?» Nina såg på honom med frånvarande blick. Det var som om hon icke riktigt förstod, hvem han talade om.

»Hvad är det? Hur gick det till?» frågade hon.

»Jag vet det knappt», svarade doktorn. »De personer, som voro med, ha sagt mig, att fröken Tonio blef rädd för något och skrämde er mans häst. Den stegrade sig plötsligt och kastade af honom.»

Nina stödde sig mot en pelare på verandan.

»Det är alltså snart slut», sade hon sakta. »Säg mig hela sanningen — hela sanningen. — Det är ju snart slut?»

»Jag tror det inte», svarade doktorn. »Ni kommer kanske att behålla honom länge. — Men han blir troligtvis aldrig mer en frisk man», tillade han mildt.

»Jag vill in till honom», sade Nina och gick hastigt mot dörren. »Inte sant? Jag får ju gå in till honom?»

Doktorn svarade blott med att gå förut.

I förrummet kom Ninas gamla jungfru emot henne. Hon grät, så att tårarna sköljde ned öfver kinderna.

»Ack, frun», sade hon och grep Ninas hand. »Hvad skulle den der förskräckliga ridturen tjena till. Jag tänkte just, att det skulle ske en olycka, när jag såg dem galoppera i väg. Och allting hade kanske ändå gått väl, om inte den främmande fröken hade varit med.»

»Hvar är hon?» frågade Nina hårdt. Hon höjde hufvudet och såg sig omkring, som om hon väntade, att Julia

skulle finnas gömd någonstädes i närheten.

»Hon?» svarade den gamla jungfrun. »Hon är hemma hos sig. De säga, att hon är alldeles utom sig af förtviflan, och i morgon reser hon härifrån. Hon ville resa redan i qväll, men det går intet tåg förrän i morgon bittida.»

Nina hade lagt hatten och sjalen ifrån sig, hon svarade icke, men gick mot dörren, der hon visste att Tofte låg.

Utanför stannade hon ett ögonblick med handen mot bröstet, men så gick hon in.

Der inne var ett underligt ljus. Sommarnatten var icke mörk ännu, och ett par ljus, som brunno på bordet, sände ett dämpadt, rödaktigt skimmer öfver det halfmörka rummet.

På sängen låg Tofte med slutna ögon. Han var likblek, så blek, att Nina i första ögonblicket trodde att han dock var död, men då hon närmade sig, lyfte han långsamt de svarta ögonhåren och såg på henne.

Han talade icke, men hans ögon hade detta rörande milda uttryck, som hon på länge icke hade sett, och hvari det nu blandade sig en pinsam smärta.

Han giorde blott en liten rörelse med handen och såg på henne, som ett såradt djur ser upp i sin stumma ångest.

»Jag vill» — han stannade och andades djupt. »Jag vill säga dig farväl!»

»Du skall inte dö», sade Nina. »Doktorn säger, att du inte behöfver dö!» hon talade häftigt och fort.

»Men vi två — — skola ju skiljas. — — » Du är fri», — sade han sakta.

»Fri!» Nina log. — »Tror du, att jag *nu* vill skiljas från dig?»

Han lyfte åter ögonen mot henne. All hans gamla kärlek, all den värme och hängifvenhet, som dessa ögon kunde uttrycka, lyste henne till mötes.

Alla de förgångna åren voro glömda, allt detta som skilt dem åt, allt det obetydliga, intetsägande, som hon nu icke mer tänkte på och som hon snart icke skulle minnas.

Han såg hur lycklig hon såg ut, och också han log.

»Min älskade!» sade han och bredde ut armarna på kudden.

Hon kastade sig ned öfver honom. Det ljöd som ett jubelskri.

»Henrik!»

»Over de höie Fjelde.»

1.

Ändtligen hade det kommit ett barn i prestgården. Det hade varit önskadt så länge, — så länge, att man börjat uppgifva hoppet, att det någonsin skulle komma, men nu var det en verklighet: det låg en liten flicka i

vaggan.

Presten, Anders Gren, och hans hustru, Mina Gren, voro icke unga längre, då de gifte sig. De hade begge två fylt fyrtio år, och först nu, det tredje året efter deras bröllop, kom deras barn till verlden. De voro kusiner i andra ledet eller sysslingar, som det kallas, och hade känt hvarandra sedan de voro små. I den gamla prestgården, den samma som nu var deras egen, hade Minas far varit prest, och ditut kom alltid Anders en månad om sommaren. Anders' far hade också varit prest, en bondson, som till familjens stolthet hade läst sig upp till den svarta prestrocken, men Anders hade förlorat både far och mor, och hans andra hem var hos Minas föräldrar, der han för det mesta fick tillbringa ferierna, när skolan slutat.

Det var samma sommar han blef student, då han och Mina båda voro aderton år, som de hade förlofvat sig. Han kom så ung och glad med sin hvita studentmössa, som klädde hans mörkbruna hår så bra. Det var en munter sommar, då mycken ungdom var samlad i prestgården, och då man lekte och log från morgon till qväll. Då det så led mot slutet af sommaren, och Anders snart skulle tillbaka till Upsala, hände det en afton, att man lekte »sista paret ut» nere vid en stor gran, som stod i hagen. Det var sent på qvällen, och det började mörkna, men ännu var luften varm och ljum som om sommaren.

Bakom granen fångade Anders Mina. Hon kom springande rakt i armarna på honom för att undgå »enklingen», som stod der för att fånga henne. Hon blef tryckt så tätt intill den smärte unge mannen, som fångade henne, och i det han slog sina armar om henne och såg ned på henne med sina vänliga bruna ögon, sade han: »Nu fångar jag dig för att aldrig mer släppa dig. Min är du, och min skall du blifva.» Och hon såg så lycklig upp i hans ansigte. Hon tänkte alls icke på att svara någonting. Det föll ju af sig sjelft, att de tillhörde hvarandra.

Och medan de senare på aftonen gingo arm i arm i augustimånskenet, der skogen stod så svart med klara stjernor öfver och hela landet omkring låg så stilla, så ljudlöst stilla, då gingo de som burna på vingar. Lifvet låg för dem som en lycksalig sommartid, der de alltid skulle följas arm i arm, alltid kyssas och älska hvarandra. Naturligtvis skulle det också komma svåra tider, de voro ju fattiga båda två, och det måste arbetas mycket; men hvad skulle de icke kunna göra för hvarandra? Jo allt, allt! Intet arbete skulle vara så tungt, ingen pröfning så svår, att de icke gerna skulle uthärda den för att kunna blifva hos hvarandra. De voro så käcka, så friska, så modiga båda två. — Och deras mod skulle pröfvas i den form, der till och med det djerfvaste mod ofta ger efter, — i ett långt, långt tålamod.

Ack, dessa negativa dygder, der man skall stå tyst bakom skansarna och låta sig skjutas ned! Det hör en helt annan trofasthet, ett helt annat hjeltemod till det, än att gå framåt med flygande fanor och klingande spel och laddade kanoner.

Men Anders och Mina höllo ut. Det var långa tider af fattigdom för honom, så af sjukdom, som hindrade studierna, så af ofullständiga examensprof till följd af sjukdomen, så nya försök, ny fattigdom. Åren gingo, för honom i staden, för henne på landet. Hon hade först sina gamla föräldrar, sedan blott sin gamle far att passa och sköta, och då Anders ändtligen fick en befattning, så var den så litet gifvande, att de icke strax, icke alldeles strax vågade gifta sig. Det var alla dessa räntor, denna gamla skuld, som man dock måste försöka att blifva litet af med, och så väntade de vidare.

Om sommaren träffades de alltid en kortare eller längre tid och sågo då ömsesidigt, huru de blefvo äldre med hvart år. Det var med en viss beklämning de emotsågo dessa återseenden. Månne Anders hade blifvit ännu magrare, ännu mera gråhårig? — Månne Mina ännu liknade den unga Mina, eller var hon snart lika rund och tunnhårig som sin salig mor? — Så vande de sig vid att förstå, att de båda icke längre voro unga, och så gifte de sig ändtligen, då de voro fyrtio år.

Minas far hade dött ett halft år förut, och det hände dem den stora lyckan, att Anders fick pastoratet efter

honom. Det var icke något stort pastorat, långt derifrån! Anders hade kanske haft utsigt till att söka ett större, men det var det gamla hemmet, det kära gamla hemmet, och nu skulle de icke vänta en månad längre.

Anders såg mycket äldre ut, än han var. Strängt arbete, försakelser och bekymmer hade fårat hans kinder, gjort hans stora ögon insjunkna och stänkt många hvita fläckar i hans mörka hår. Han såg nästan alltid allvarlig ut, det glada studentlynnet hade blåst af honom. Mina hade blifvit fet. Hon hade redan i många år sett ut som en gift hustru. Hon hade en frisk hy, som nu fått en litet för stark färg. Den ständigt röda färgen på kinderna var icke längre ungdomens rodnad, som går och kommer. Hennes mycket blonda, mjuka hår hade blifvit tunt, men hon bar det ännu som förut, struket bakom öronen men en liten lock på hvar sida. — Ja, de hade blifvit gamla, men prestgården såg ungefär ut som förr, och den stora granen, omkring hvilken de hade lekt »sista paret ut» den der sommaraftonen, ja *den* hade icke blifvit en dag äldre. Den stod der lika hög och kraftig, med nya ljusa skott på qvistarna, och tycktes säga: »Åh, ett halft århundrade mer eller mindre, hvad gör det?»

Anders var icke egentligen hvad man kallar en bildad man. Han hade just icke haft tid till annat än sina examenstudier, och hvarifrån skulle han för öfrigt hafva fått någon bildning? I universitetsstaden umgicks han icke med några familjer, på landet vände han alltid helst tillbaka till prestgården. Men Anders var en bra och hederlig karl, som trodde på hvad han sjelf lärde andra, och hvad mera var, som lefde derefter. Han tänkte på sina sockenbarns ve och väl, både det andliga och det timliga, med uppriktigt deltagande och delade gerna med dem af det lilla han hade. Det var icke utan, att han var en sträng man, icke kallt sträng, icke som en farisé, som fordrar mycket af andra och sjelf drager sig undan; men han visste af egen erfarenhet, att en man med Guds hjelp och en god vilja kan motstå »ögonens begärelse, köttets begärelse och ett högfärdigt lefverne», och han fordrade det samma af andra.

Mor Mina, som hon kallades, var mildheten sjelf. Hon hade tillbragt hela sitt lif med att tjena och hjelpa, och det hade blifvit hennes andra natur, eller också hade det kanske från början varit hennes natur. På henne kunde i sanning skaldens ord tillämpas, att »en förståndig husmor går intet steg förgäfves». Hon hade ögonen öfverallt, och hennes händer voro alltid redo att hjelpa. När hon gick genom trädgården, bröt hon af de vissna qvistarna, band upp de buskar, som ville falla tillsammans, eller plockade i förbifarten af de vissna rosorna, för att allting alltid skulle se friskt och fint ut.

Hon kunde baka, brygga, väfva och sy, och i sömnad var hon till och med en riktig mästare, ty hon broderade lika bra som någon bondqvinna med hålsöm och korssöm och kände alla gamla mönster till handdukar och täcken, så att hennes linneskåp var en riktig fröjd att se.

Ja, nu voro de ju så lyckliga! Hon skulle blifva hela sitt lif i den gamla prestgården. I fars och mors sängkammare stod nu deras säng, i fars arbetsrum stod Anders' skrifbord — sitt eget sybord hade hon aldrig behöft flytta — och ute på gårdsplanen under lönnarna sutto de nu om söndagseftermiddagarna och drucko kaffe vid det gamla bordet; de hade blott skaffat nya bänkar. Allting var så bra — om det nu blott ville komma ett litet barn. Redan det första året trodde sig Mina hafva hopp derom, och hon fick brådt med att sy små kläder och köpa vagga; men det var blott ett bedrägligt hopp, och de små kläderna blefvo lagda upp på vinden i vaggan. Men så det tredje året — ja, nu var det sanning, en sanning, som dag från dag blef tydligare, så tydlig, att Mina måste le öfver den kraft, hvarmed den lilla obekanta gjorde sin närvaro gällande och liksom fordrade att snart blifva utsläppt i verlden — och på sjelfva midsommaraftonen kom hon slutligen — det var en liten flicka.

Modern hade varit mycket sjuk, så sjuk, att doktorn, som man sände ridande bud efter, ett ögonblick tänkte på att uppoffra barnet för att rädda moderns lif, men Mina bad och grät. Hon skulle lida hvad som helst, hon skulle gerna dö, men barnet *måste* lefva. Och så gjorde naturen en stor ansträngning på egen hand, och Mina lefde och hade en stor och frisk liten dotter.

Ute var det midsommarväder. Himlen var blå, så fläckfritt blå. Emot aftonen blef den rosenröd vid horisonten, gyllene högt upp emot det blå. Lönnarna blommade, och skyar af fint honungsstoft svänvade sakta genom luften och mötte andra skyar af blomsterstoft, som sväfvade öfver ängen, der gräs och blommor växte högt. Majstången var rest i hagen mellan björkarna, men då »mor» var så klen, bad man folket gå en annan väg än förbi prestgården. Dock hörde man på afstånd de två fiolerna spela. Den första fiolen, högt uppe i diskanten med raska öfverlägsna stråkdrag, spelade melodien, medan den andra ackompanjerade med ungefär samma två ackord hela tiden i en underordnad beundran.

En stor skara menniskor följde, gamla och unga, barn och hundar. Mor Mina var ju utom all fara nu, och man måste dock dansa midsommardansen.

Vinterns långa hårda tid, all denna väntan i is och snö, allt det stränga arbetet skulle nu hafva en glad stund som belöning, då allt det svåra skulle glömmas och man kunde känna, att man lefde och var glad.

Mor Mina hade också fått sin belöning. Hon låg för nedrullade gardiner i den mörka sängkammaren likblek, liksom sönderskjuten i en fruktansvärd batalj. Hon sof nu och log i sömnen. Alla dessa långa års möda, hela denna långa väntan, alla dessa bekymmer och nu denna hårda kamp, allt var ju nu öfverståndet och glömdt. Belöningen låg der mellan dunkuddarna i vaggan. Djupt nere — från kuddarna — kom då och då en liten fnysning, som när en fogel skakar på sig i sömnen, och så på en gång ett riktigt kraftigt skrik. Anders, som hade suttit i rummet bredvid med dörren på glänt, kom in på tåspetsarna, lyfte på kudden och tog med största försigtighet upp den lilla. Mina sträckte ut armarna, och fadern gick sakta, sakta fram och böjde sig ner med det dyrbara lilla byltet och lade det vid moderns bröst.

Ännu hade icke Mina kommit längre än till länstolen vid fönstret. Det gick långsamt. Hon satt der mellan kuddar och täcken och såg på sin lilla flicka i vaggan. Solen sken in på barnets hår, ett sådant starkt, lockigt, mörkt hår. Eller var det egentligen mörkt? Några små lockar tycktes nästan gullgula, andra hade en rödaktig glans. Mina satt och tänkte på, att det både fans blått och grönt i skuggorna, och der det var mörkast, var det nästan svartblått; men förtjusande var det, och i ring efter ring hängde det ned öfver de fina ögonbrynen och den lilla svettiga pannan, som stack upp öfver kudden. Hvarifrån hade barnet egentligen fått lockigt hår? Ingen af föräldrarne hade det ju; men Anders sade, att han också haft ett sådant lockigt hår, då han var helt liten, men att det alltid ändrar sig; han hade blifvit kortklippt, kammad och borstad med vatten, och då kan till och med det lustigaste hår blifva rakt. Men ögonen? Nu, då den lilla flickan slog upp ögonen och med ett allvarligt, nästan högtidligt uttryck lät dem följa flugorna, som dansade i taket, tyckte sig Mina se samma ögon som den der aftonen nere vid granen, då ett ungt, lyckligt ynglingaansigte böjde sig öfver henne och hon såg in i två varma, bruna ögon, som trängde rakt till hennes hjerta; men det var länge sedan, ack så länge sedan! Anders hade fått något strängt, något enformigt mörkt i blicken nu— — — — — »Nu vet jag, hvad vi skola kalla vår lilla flicka» sade Anders, i det han tog pipan ur munnen, — den hängde der för det mesta — »vi skola kalla henne Rakel.»

»Du menar», log Mina, »att du tjenade så länge för att få mig — mer än fjorton år.»

»Ja, också derför», sade han och lade sin stora, magra hand på täcket öfver Minas knän, »och så är det ett namn, som betecknar trofasthet. Du väntade ju också på mig, Mina, och ser du, trofast, det är hvad jag mest önskar att vårt barn skall blifva; trofast mot Gud, mot oss, mot sig sjelf. Det är så mycket fram och tillbaka nu för tiden. Menniskorna veta hvarken, hvad de tro eller vilja, de äro ingenting att lita på. Rakel skall blifva en, som man kan lita på. Hon skall blifva vår ålderdoms stöd.»

Och Rakel kom hon att heta, då hon blef döpt den varmaste dagen på hela sommaren.

2.

Hon lärde sig först sent att tala och gå, men så snart hon kunde gå, sprang hon oupphörligt i väg på egen hand och slog med armarna åt pigan, som ville fånga henne.

Så började hon leka, och hon kunde sitta timtals och plocka och ordna med småsten och sand eller blommor, som hon ref af kronorna på. När Mina gick omkring i trädgården eller vid uthusen, såg man alltid i det gröna en liten röd eller gul fläck i närheten af henne. Det var den lilla Rakel i sin eldröda eller saffransgula, hemväfda bomullsklädning.

Så började hon läsa, men det gick trögt, riktigt bedröfligt trögt. »Jag vet ännu inte riktigt, om det är för att hon inte kan eller inte vill, men hon *skall* i alla fall, och bara hon märker, att det är menadt riktigt på allvar, så fogar hon sig nog i det», tänkte modern.

Då hon var sex år, kunde hon dock så der temligen stafva sig igenom A-B-C-boken och under Minas uppsigt sticka ett par hvarf på en strumpa.

Prestgården låg på Östgötaslätten. Det fans ingen skog i närheten, men omkring huset var en gammalmodig trädgård, och der bakom ett par hagar, der kreaturen gingo om sommaren. Af berg fans det icke heller några utom de stora, kala knallar, som med korta mellanrum bröto fram ur den odlade marken; men långt borta emot horisonten sträckte sig Kolmårdens böljande linie. Var det mycket varmt, lågo bergen inhöljda i en mjölkaktig dimslöja och försvunno nästan helt och hållet; men på vackra, lugna sommaraftnar i solnedgången kunde de stå i en djup blå färg upp emot den glödande himmelen, och var det klart blåsväder, då kom det lif i hela den böljande åsen. Den förändrade färg, man tyckte nästan, att den förändrade form hvart ögonblick, när skyarna och solstrålarna vexlade deröfver och gjorde den än svartblå, än skinande ljus. Då likasom växte den, kom närmare, vek tillbaka igen och kunde plötsligt stråla så klart, att man nästan tyckte, att det blott var en kort väg dit bort, och dock var det många mil.

Om vintern var det mörkt och dystert derute på slätten, men om våren blef också *der* härligt, liksom öfverallt för resten. Omkring prestgården stodo många slags träd, hvilka i tur och ordning slogo ut så, som de skulle. Först kommo med sina späda, spetsiga blad syrenerna, som stodo i en tjock häck omkring hela trädgården, så kommo björkarna med sina ljusgula löfqvastar, ekarna med sina små bruna skott, oxlarna visade afvigan af sina hvita sammetsblad, balsampopplarna stodo så blanka, som om, de hvar dag blefvo nytvättade, almarna skuggade med sina stora, ludna löf, och jorden mellan stenarna i hagarna betäcktes med mjukt, fint gräs, som doftade af liljekonvaljer och lyste af gula smörblommor, röda studentnejlikor och blåklockor.

Det var en tid, då Mina hade dubbelt så mycket att göra som annars både ute och inne, och det gick som det kunde med läsningen. Rakel var icke den som påminde, om modern uppsköt det. En dag mot aftonen, då Mina varit i köksträdgården för att se till morötterna och gick förbi ladan, fick hon plötsligt se långt, långt ute på slätten en eldröd fläck, som med allra största hastighet rörde sig bortåt öfver stenar och åkrar.

»Rakel!» ropade hon; hon kände igen den röda bomullskjolen. Den stannade ett ögonblick, och så i väg igen. »Rakel!» ropade hon åter, denna gång högre och strängare; hon hade börjat att gå utåt landsvägen. Den röda kjolen stannade, den såg ut som en vallmo bland klöfvern. »Men, Rakel, hur vågar du springa in bland klöfvern?» I väg rusade den röda kjolen, öfver klöfvern, ut på landsvägen, öfver på den andra sidan in på fältet mellan stenarna och den vilda timjam, längre och längre bort. Mina gaf sig också till att springa, och den röda kjolen stod stilla, tills Mina kom så nära, att hon kunde se lockarna blåsa omkring pannan på Rakel; men så snart Mina var ett stenkast ifrån henne, satte flickungen i väg igen i flygande fart, så att de små bara armarna flögo som vingar.

Då Mina ändtligen alldeles andfådd och genomsvettig, och efter att sjelf ha trampat ned en mängd klöfver,

nådde Rakel, var hon mycket ond, men hon kunde icke genast tala, så andfådd var hon. Hon tog henne blott hårdt i armen, ruskade henne och sade: »Det var stor skam, olydiga, stygga unge!» och så drog hon i väg med den lilla flickan, som rynkade ögonbrynen och var så motsträfvig som möjligt.

Mina gick och tänkte på, om hon skulle säga det till Anders; då blef det alldeles bestämdt stryk af, och det på fullt allvar. Men allt efter som hon fick andan igen och kunde gå lugnt och den lilla Rakel småningom med mindre motstånd lät sin hand ligga i hennes, tänkte hon, att det nog ändå var det bästa att sjelf ordna saken.

»Hvarför sprang du din väg, Rakel?» frågade hon, som hon tyckte, lugnt och vänligt.

Rakel svarade icke.

»Hör du inte, att mor frågar dig, hvarför du sprang din väg? Du skall svara, när mor frågar.»

Det kom icke det minsta svar. Rakel sköt ut läpparna och drog ögonbrynen riktigt långt ned, som hon alltid gjorde, när hon var ond eller tyst. Hon var temligen ofta båda delarna.

Mina började på ett annat sätt: »Hörde du inte, att mor ropade på dig?»

»Jo», kom det, temligen buttert.

»Vill du inte komma, när din lilla mor kallar på dig?»

Detta »lilla» och den mildare klangen i rösten var det troligen, som fick Rakel till att svara: »Jag skulle nog komma hem igen. Jag skulle nog komma hem till min lilla mor.»

»Nå, men hvarför sprang du då ifrån mig, hvar gång jag var alldeles nära dig? Se, hur varm och trött jag är. Jag kan knappt gå, — så som du har fått mig till att springa.»

»Jag skulle bara dit bort», sade Rakel och pekade med sitt lilla smutsiga pekfinger bort emot Kolmårdens berg, som just nu emot solnedgången aftecknade sig högt och skarpt mot himlen.

»Bara dit bort!» sade Mina. »Det är tre, fyra mil dit bort. Du skulle ha fått springa hela natten, och så har du hafvet emellan. Hur skulle du komma öfver Bråviken? Du har ju ingen båt?»

Rakel svarade blott med att trycka sig intill moderns kjolar.

»Tänk, om du hade gått vilse! Tänk, om det hade kommit stygga menniskor och tagit dig, eller om du hade drunknat i vattnet! Då hade du aldrig, aldrig mera kommit hem till far och mor.»

Minas stämma ljöd förskräckligt tragisk; det var nästan, som om alla dessa olyckor på en gång verkligen hade händt, och det var för mycket för Rakel att tänka sig sjelf så misshandlad.

Hon började gråta högt. Men det räckte icke länge. Det var blott ett par nödrop med några häftiga, stora tårar, derefter tryckte hon hårdt moderns hand och sade:

»Säg det inte till far! — Jag skall aldrig göra det mer.»

Nej, Mina skulle inte säga det till far, det skulle hon visst inte göra, och så följdes de åt, långsammare och långsammare hemåt. När de hunno till poppelalléen, blef Rakel så trött, hon kunde rakt inte gå längre, och Mina tog henne på armen och bar henne det sista stycket.

Rakel höll sina små solbrända armar hårdt om hennes hals, kysste henne bakom örat och sade oupphörligt:

»Min kära lilla mor!»

Det var ingen lätt sak att uppfostra lilla Rakel, och hon gaf Mina anledning till många allvarliga funderingar, både med afseende på hennes kropp och hennes själ.

En afton, då modern som vanligt lade sig på knä vid hennes säng för att läsa aftonbönen med henne — den lilla flickan var då en åtta år — stannade Rakel plötsligt och sade: »Jag tycker inte om Jesus, han är otäck!» Med darrande knän och hjertat i halsgropen böjde sig Mina öfver sitt barn för att få förklaring på detta fasansfulla uttryck. Det kom då fram, att lilla Rakel tänkte på ett krucifix i landskyrkan, ett gråmåladt, gammalt ett, der frälsaren var framstäld som en liten vanskaplig figur med smala, sneda ben, ett stort hufvud med ett ynkligt förvridet ansigte och en väldig, förgyld gloria, som såg ut som ett fyrverkerihjul. Det lättade ju något, då Mina uppfattade, hvad Rakel menade med sin afsky. Men i alla fall — hon måste tänka på, *hvem* det var, som det förestälde, och icke, om det var mer eller mindre bra gjordt.

»Ja, men det liknar honom ju inte alls», qved Rakel med ynklig röst. »Jag tycker inte heller om mor der inne på väggen. Den der otäcka madamen är inte min lilla mor.» — »Den der otäcka madamen» var ett porträtt af Mina, taget i den fotografiska konstens första dagar, och då krinolinerna och polkaärmarna uppträdde i sin sista vanskapliga skepnad ute på landet.

Både fadern och modern började snart sörja öfver, huru deras barn tog ett ögonblickligt och bestämdt intryck af menniskors utseende och derefter tänkte och handlade med afseende på de respektive personerna. Det hjelpte icke, att fadern framhöll, hur det står i bibeln, att man icke skall döma efter det yttre, utan döma en rätt dom, icke, att han läste om, huru profeten, när han smorde David, blef varnad af Gud att icke låta ett vackert ansigte göra ett för starkt intryck på sig. Rakel stirrade alltid länge och forskande på hvarje främmande menniska, och tyckte hon icke om deras ansigte, så kunde man icke få henne till att vare sig tala eller visa sig vänlig.

Skönhet var det dock kanske icke, som hon absolut fordrade — skönhet är, som vi veta, ingen hvardagskost, icke en gång på landet —, utan snarare något lefvande, vaket, något som uttryckte godhet, som barnet hastigt fäste sig vid.

Hon hade vänner bland de allra fulaste på gården. Så fans det t. ex. en gammal murare — en halt, klumpig gammal man, med ett ansigte, der till och med den bästa vilja icke skulle kunna uppspåra minsta tecken af skönhet, — som var Rakels utvalde vän och förtrogne.

Det var en snäll och hederlig gammal man, en man, som hade varit mycket olycklig, nu var mycket ensam och aldrig förtjenade tolf skilling utan att snart göra sig af med dem igen, fastän han aldrig smakade starka drycker. — Men å andra sidan hade verkligen stor skönhet en verkan som ett rus på Rakel. Hon förälskade sig en dag i en liten tiggarunge, som kom vid dörren, en liten förtjusande flicka, som knappt hade några trasor att skyla sig med. Barnet fick både mat och dryck och en silfverslant, men det var icke nog för Rakel; nej, hon ville nödvändigt gifva den lilla flickan sin söndagsklädning, den ljusröda bomullsklädningen med remsor i halsen. Hon bad och tiggde af sin mor, och då denna stod fast vid att neka det på det bestämdaste, var det Rakel som började citera bibeln och påminde sin mor om, att der stod, att den, som har två klädningar, skall dela med åt den, som ingen har. Men Mina sade, att det icke skulle förstås på *det* sättet, icke så der bokstafligt. »Ja, hur skulle det då förstås?» frågade Rakel med flammande ögon, med en bäfvande ångest för, att den fattiga lilla skulle gå utan »den ljusröda». Modern svarade, att det kunde hon inte så der stå och förklara, utan Rakel skulle vara nöjd med, hvad hon hade fått att gifva bort och icke plåga sin mor längre.

Länge efteråt tänkte Rakel på denna lilla landstrykerska, och när ingen såg det, försökte hon rita henne i

profil på en bit papper, i det hon vätte dugtigt på blyertspennan, för att få ögonen lika svarta, som den lilla skönheten hade haft.

Rakel ritade ofta, blommor och grenar, hunden, som låg och sof, prestgården från alla håll och kanter och mönster till dukar och täcken åt modern. Då hon blef större, visade hon också ett bra handlag för nästan alla sorters handarbeten. Det gick alltsammans så lätt och blef så vackert, och hon hade en sällsynt förmåga att ge en gammal bytta till hatt en uppfiffning, så att den såg ut som ny, eller fästa upp sin klädning, så att den tog sig något ut och klädde henne.

Med tiden gick också det buttra och trotsiga bort ur hennes väsen, men mycket talför blef hon aldrig och roade sig egentligen alltid bäst i sitt eget sällskap. Då hon var femton år, kom det på sommaren en målare till trakten. Det var en gammal professor, som var ute för att måla studier. Han blef inbjuden till prestgården och visade der sina skisser. Det var långt ifrån, att de voro några mästerverk, men för dem, som intet hade sett, voro de en anledning till stor beundran, och Rakel följde med och såg på med det största intresse, då den gamle herrn satte den ena taflan efter den andra upp på staffliet. Bland andra skisser fans der också en stätta, omgifven af flere olika sorters träd och med en blick in åt det djupa af skogen. Då Rakel fick se den, utbrast hon:

»Den har jag också ritat!»

Nu fick hon ingen ro, förrän hon kommit fram med sina egna försök; och den gamle målaren berömde dem. Hon hade talang, stor talang. Flere saker, som hon gjort, voro rent af förträffliga!

Mor Mina log och sade, att Rakel i det hela var en händig liten flicka, och fadern bad Mina taga fram Rakels handarbeten. Dem förstod sig målaren mindre på att beundra, i synnerhet hade han icke vidare sinne för Minas omgjorda hatt, som Rakel hade sytt till sin mors stora tillfredsställelse; men Mina tyckte, att det ena slaget af handarbete var lika bra som det andra, ja, att det på det hela taget var mycket nyttigare att lägga hand vid något, som kunde användas till kläderna eller i huset, spara pengar och arbetshjelp, än att sudda ner de der papperslapparna, som sedan lågo och skräpade öfverallt. Men det smickrade och gladde henne ändå, att en främmande professor berömde hennes barn, antingen det nu var för det ena eller det andra, och då målaren sade, att Rakel borde komma till Stockholm och lära sig något, logo båda föräldrarna som åt en riktigt älskvärd qvickhet.

Och så reste professorn. Men efter den tiden blef Rakel mera tyst än förr. Hon satt ofta länge på aftnarna utanför ladan och såg öfver mot Kolmården, som vexelvis glänste till och beskuggades i aftonsolen. Hon ritade också mer än annars, men ref för det mesta sönder det, och handarbetena gingo trögare än förut.

En afton, då mor Mina kom in för att säga godnatt till Rakel, fann hon henne ligga och gråta.

Det dröjde mycket länge, innan hon kunde få sin dotter att säga orsaken till dessa häftiga och oförklarliga tårar, men slutligen slog Rakel sina armar om moderns hals och utbröt:

»Jag vill bort! Jag vill härifrån!»

»Härifrån? — Från din egen far och mor?» sade Mina och vek helt förfärad tillbaka. »Hvad menar du, mitt barn? Hvad fattas dig?»

»Jag vill ut och lära mig något, mor! Jag *måste* ut! Jag känner på mig, att jag förgås, om jag inte får lof att försöka det.»

»Försöka hvad?» frågade Mina temligen kallt och satte sig rak i stolen.

»Att lära mig måla», utstötte Rakel och stack förtviflad näsan ner i kudden.

»Och till hvad nytta skulle det vara?» frågade Mina. Hon satt ännu helt rak och strök med händerna öfver sitt förkläde.

»Åh, förmodligen inte till någon nytta alls, men jag vill så gerna!»

»Du vill så gerna! — Ja, det fins mycket, som vi så gerna vilja, men lifvet lär oss, att det icke är genom att få allt hvad vi vilja, som vi bli hvad vi skola vara, utan tvärtom genom att lära oss att försaka det, som vi så gerna vilja, genom att göra den nytta vi kunna på den plats der vi äro, och icke jemt gå och tänka på, hvad vi skulle kunna vara och bli, i fall och om —»

»Men du, mor, har ju aldrig önskat annat än att stanna här i prestgården. Du har ju alltid fått lof att göra, hvad du ville.»

»Jaså, du tror det, mitt barn! Du kan alltså inte alls föreställa dig, hur mitt lif var hela den långa tid, då jag gick och var förlofvad med din far? Då jag visste, att han ofta var sjuk, att han alltid var fattig och bekymrad, och aldrig kunde komma till honom, aldrig kunde vara i hans närhet, som jag älskade mest af allt i verlden? Att aldrig kunna hjelpa honom med mitt arbete eller min närvaro, men bara år från år gå och vänta, tills min ungdom var förbi, och hans ungdom var förbi, och jag i stället för att komma som en glad, vacker ung flicka till vårt nya hem, kom som en gammal trött qvinna, som hade lefvat alla sina bästa år endast i längtan och ångest för den, jag höll af!»

Mina teg stilla och började att sakta snyfta, liksom invändigt, och torka bort några små tårar, som fort och tätt tillrade utför kinderna på henne.

»Åh, mor!» sade Rakel och tryckte sig emot henne.

»Och så din far», fortsatte Mina, »din far, som nog skulle ha blifvit något utmärkt, om han bara hade haft lyckan en liten smula med sig! Ja, jag klagar inte, — ack nej! Jag klagar inte nu. Nu ha vi ju så oändligt mycket att tacka Gud för; — men jag tänker på den tid, som har varit, på alla de långa år af försakelser, rent ut af nöd, som din far har genomgått, innan han nådde fram till hvad han nu är. Han kunde nog ofta haft anledning att säga, att »han ville så gerna». Hvad skulle det ha hjelpt? Vår Herre ville något annat; och ser du, mitt barn, detta att *afstå från* sin egen fordrande vilja, — det är det vigtigaste af allt.»

Hon hade blifvit mjukare i rösten och klappade Rakel sakta på hufvudet.

»Ja, men det är så svårt! Söta mor, det är så svårt!»

Mina log, men Rakel såg det icke.

»Är det verkligen så förskräckligt svårt att stanna här hos din far och mor, för hvilka du är det käraste i hela verlden, och att glädja och trösta dem på deras gamla dar? Är det verkligen så svårt? — Har du det så illa här i det gamla hemmet?»

»Åh mor!» utbrast Rakel och slog armarna om hennes hals. »Jag är så elak, så otacksam! Jag tänker bara på mig sjelf och mina egna tycken, men jag lofvar dig, att det skall bli bättre. Jag skall anstränga mig för att vara snäll och göra min pligt.»

»Skall det behöfva vara en så stor ansträngning?» frågade Mina och kysste sin dotter på pannan, der hon låg med hufvudet upp emot hennes bröst.

»Jag är inte god som du, inte så der ödmjuk och god som du och far, inte så der att jag alltid tänker på min

pligt och älskar den. Men jag skall försöka — jag *skall* försöka.»

Rakel fick aldrig veta, huruvida hennes mor hade talat vid fadern om detta samtal, men hon anade och fruktade det nästan. Hon tyckte sig märka det på den mer än vanliga tystlåtenhet, som kom öfver fadern under de följande dagarna, och på den allvarliga, forskande blick, som han långa stunder brukade fästa på henne, när de sutto vid bordet, och som tycktes innehålla en stum förebråelse.

Rakels ord till modern, att hon ville försöka att göra sin pligt, var mera än ett tomt ord, det var hennes allra djupaste allvar, och hon visade det i sina handlingar.

Hon började med stor ifver taga itu med höstarbetet, syltning, ärtplockning, honungssamling o. s. v., och så föll löfvet, och vintern kom och hjelpte henne.

Det är en alldeles egendomlig förmåga, vår nordiska vinter har att hjelpa menniskan att underkasta sig. Isen öfver sjöar och elfvar tycks alldeles hafva fått makt med alla de oroliga böljslagen, naturen står så utplundrad, ända in på kroppen, och dessa mörka skyar, som i veckotal göra solens existens till en saga blott, — allt bidrager till att utsläcka sådana flammor i oss som behöfva ljus och luft. Hela naturen omkring oss underkastar sig, och vi lära oss så småningom af den att göra likaså. Det blir först en pligt och sedan ett behof att fylla de stränga vinterdagarna med arbete, äfven om det icke är vår själs arbete.

Så gick det också med Rakel. Hon var den vintern alldeles ovanligt flitig, nästan på ett feberaktigt sätt, och prestgården var ett af de många hem, der det alltid fans en mängd nödvändiga saker att göra; der behöfdes alltid så mycket, och dock hade prestfolket så få fordringar, och man såg sällan resultatet af allt det myckna arbetet.

Det låg bakom lås och regel i linneskåpen och skafferiet, eller på vindar i de stora lårarna med sängkläder, och kom fram vid ett eller annat högtidligt tillfälle, när man hade alldeles särskildt tråkigt.

3.

Fadern var denna vinter så vänlig mot Rakel. Han klappade henne ofta i förbigående på kinden och kunde till och med säga: »Du ser ju riktigt söt ut, min lilla flicka! Ja, ser du, ingenting klär en så bra som att göra sin pligt.» Rakel svarade icke och tog emot sin fars beröm med nedslagna ögon, men när hon kom upp i sin lilla vindskammare och händelsevis fick tag på någon teckning från sommaren, skyndade hon sig att rifva sönder den och kasta den i kakelugnen vid första brasa. Hon suckade icke en gång, då hon gjorde det. Hon bet ihop tänderna och öfvade sig i att låta bli att tänka.

Men så kom våren, den förföraren. Hittar den icke hvarje år på nya trollkonster för att fånga menniskors barn och göra dem alldeles yra i hufvudet? ... Den kom nu med smältande drifvor, med ljusblå dimmor och långa solglimtar genom skogen, den kom och stack det ljusa björklöfvet och det bruna lönnlöfvet öfverallt, fylde hvarje klyfta med blommor, hvarje buske med knoppar, kastade lärkorna som sjungande bollar upp i luften och utbredde denna darrande guldglans öfver det i fjerran liggande, som alltid lockar oss minst så långt som till horisonten.

Östgötaslätten låg skinande grön, Bråviken gick med svartblå vågor och skum på toppen, och der bakom höjde sig Kolmården som en lång ljusblå bölja upp mot den blekblå himlen.

Man kunde icke uthärda det!

Rakel gick utanför ladan och lät det blåsa i håret på sig; hon spärrade upp ögonen, som om hon riktigt ville insuga till det innersta af pupillerna och ända in i det innersta af sitt väsen alla dessa färgtoner, som nära och fjerran vexlade framför henne. Hon kunde icke arbeta längre. Hon blef tyst, tankspridd. Hon började att

mista aptiten och kom ned om morgnarna med mörka ringar under ögonen.

Fadern såg ingenting, men modern såg det snart.

»Är du sjuk, Rakel?»

»Nej, det är ingenting alls», svarade hon leende, med ett af dessa dumma leenden, som ingenting uttrycka.

»Hur är det?» frågade modern igen och tog henne om lifvet. »Är det någon du tänker på? Är du förälskad?»

Nu log hon riktigt uppriktigt.

»Men hvad är det då, min flicka?» frågade modern igen.

Rakel svarade icke. Hon stod och stirrade ut öfver gårdsplanen med ett så förtvifladt uttryck i sitt ansikte, att modern blef helt förskräckt.

»Men för Guds skull, hvad är det?»

Rakel slog båda händerna för ansigtet.

»Det är det gamla.»

»Det gamla?»

»Ja, det samma som alltid. Jag vill bort, ack mor, jag *måste* bort.»

Mina svarade icke, hon gick tyst ifrån henne och in i det andra rummet.

Rakel såg henne icke på flera timmar. Vid middagen såg hon, att föräldrarne hade talat tillsammans om henne, men ingen af dem talade derom, eller talade öfver hufvud taget alls.

Först på qvällen, då de sutto i det halfmörka förmaket, fadern med pipan, modern med stickningen, Rakel med händerna i knäet vid fönstret, började fadern:

»Jag hör, att du inte är nöjd med din lott, Rakel. Du är trött på att vara hos dina föräldrar!»

»Åh, far!» utbrast Rakel.

»Du är inte nöjd med din lott», fortsatte fadern, »och mor och jag inse ju, att det icke är någon lysande lott vi ha att gifva dig; men vi tänkte att vår ömhet för dig — vår kärlek —»

Han kunde icke säga mera, utan torkade sina ögon med afviga handen.

Rakel steg upp och gick bort och lade sig på knä framför honom.

»Du förstår mig inte, far! Du vet väl, att jagälskar dig och mor mer än allting i verlden, och att det blir så svårt att vara borta från er; men ser du — jag *måste.* Jag blir rent olycklig, om jag inte får lof att försöka att lära mig måla!»

»Vet du, hvad det kostar?» frågade fadern.

»Nej, det vet jag inte, men det är nog mycket dyrt, och det är förskräckligt mycket fordradt — bedt af mig, att ni ville gifva mig lof, men — åh, far!»

Hon lade blott hufvudet i hans knä och grät.

Det blef en lång paus. Mina hade lagt ned arbetet i knäet. Fadern såg framför sig, tog pipan ut och in i munnen, smackade och teg.

Till sist klappade han Rakel på hufvudet och sade:

»Stig upp, min flicka, du skall få resa!»

Hon såg upp genom tårarna och kunde knappt riktigt tro, hvad han sade.

»Du skall få lof att vara borta ett helt år», sade han. »Jag skall skaffa utvägar, du skall få försöka! Jag vet, att du efter den tiden skall komma tillbaka till oss gladare, än då du reste. Du skall af egen erfarenhet förstå, att det här hemma är bäst, att ingen håller af dig så som vi, och att du här har din sanna verksamhet, som du skall komma att älska.»

Det talades icke vidare derom den aftonen. Icke heller under de följande dagarna. Rakel hade varit rädd för, att nu, då löftet var gifvet, skulle hennes far se ovänligt på henne eller vara mindre mild emot henne, men hon misstog sig. Anders Gren var icke en man, som gaf med den ena handen och tog med den andra. Han var ömmare mot sin dotter än någonsin, gick aldrig förbi henne utan en smekning och tog på sitt sätt del i de små förberedelser, som skulle göras för hennes resa. Det fans ju ett och annat att sy, och oaktadt det blef gjordt med största sparsamhet och inskränkte sig till det allra nödvändigaste, väckte det dock prestens stora beundran.

»Ja, hvad ni fruntimmer ändå kunna hitta på!» sade han och lyfte på den yttersta fliken af en garnering till Rakels svarta klädning. »Hvad kallas något så gentilt som det här? Jo, du blir fin! Det fins nog inte maken till dig i hela Stockholm!»

Det var hans uppriktiga mening, och han gaf mer, än han hade lofvat och tänkt, för att utstyra sin dotter så fint och nätt som möjligt. Aftonen innan hon skulle resa, kom han fram till henne på trappan, då hon skulle gå upp, och stack en liten ask i handen på henne.

»Ser du», sade han, »det är min gamla klocka och en snusdosa, som du kan sälja hos en guldsmed. Du får kanske inte synnerligen mycket för dem, men det kan ju i alla fall bli en liten slant åt dig, om du ibland skulle ha lust till en liten smula mer än det nödvändiga.»

Rakel gick omkring och kände sig som en förbryterska under alla dessa dagar före resan. Hon hade ju nu fått sin vilja, sin innersta önskan uppfyld, och nu kände hon det plötsligt, som om den icke varit så brinnande, denna önskan. Hon hade kanske alls ingen talang att rita. Hon skulle kanske endast göra af med de få sparpengar, som hon väl visste vara ett för hennes föräldrar stort offer att gifva henne. Hvad skulle hon egentligen göra i Stockholm — ensam i den stora staden? Och under tiden skulle hennes gamla föräldrar gå ensamma här nere på landet. Hon skulle icke kunna ge sin mor en handräckning vid arbetet, icke finnas i närheten, om de skulle bli sjuka. Ja, tänk om de blefve sjuka, de kunde ju dö! Tänk, om en af dem doge, medan hon var borta! — Nej, hon ville inte resa! — Men så kom hon i håg, att fadern ju redan hade skrifvit till professorn i Stockholm, och att brefvet hade kommit med svar, att hon skulle vara välkommen till hans atelier, till dess att hon senare på hösten kunde komma in vid akademien. Modern hade också skrifvit till en gammal mamsell Hult, en barndomsväninna, som bodde uppe på Söder, och hos hvilken Rakel skulle få bo för billigt pris. Och der låg den svarta klädningen med garneringen påsydd, hatten, regnkappan, allt var i ordning. Nej! Det hjelpte icke. Hon hade sjelf tagit steget, och det kunde icke tagas tillbaka mer.

Aftonen före afresan kom, och hon gick ensam omkring för att taga farväl af allting. — Aldrig hade hon tyckt, att allting der hemma var så vackert som nu. De tre ekarna der uppe på backen med den lilla bänken under den midtersta! Ett mera förtjusande ställe kunde väl icke finnas i verlden, och derifrån såg man hela

Kolmården, som nu i aftonglöden låg som en lång violettblå molnmassa mot den orangefärgade himlen. Hon var vid dammen och bakom ladan, i köksträdgården, vid gungan, nere vid den stora granen i hagen, öfverallt, och slutligen gick hon in och satte sig tyst vid qvällsbordet. Då hon sade godnatt till sin far, föll hon honom om halsen och sade: »Förlåt mig, far! Du vill ju ge mig din förlåtelse?»

»Kära barn», sade han och klappade henne. »Du har ju inte gjort något ondt. Det är nog det bästa för dig, att du får försöka. Det hela varar ju inte så länge. Innan nästa vinter är du hemma igen.» —

Innan nästa vinter! Jo, det var just snart!... Det förekom Rakel som en hel evighet.

Då hon nu var i säng, kom modern upp. Hon böjde sig öfver hennes säng och grät mycket. Rakel kysste henne och ville nu trösta *henne* med, att det ju icke var så långt till nästa vinter.

»Ja», sade Mina, »och så kommer du hem och finner allting så smått och fult här hemma och skall aldrig komma att trifvas riktigt mer.»

Rakels invändningar hjelpte icke.

»Jo, jag känner dig», sade modern. »Du springer ifrån mig! Du sprang ifrån mig, redan då du var liten. — Har du kommit i håg att sy rosettband i din runda hatt?» frågade hon derpå. »Nej, det tänkte jag nog! Låt mig få låna din fingerborg, så skall jag göra det.»

Och Mina satte sig vid hufvudgärden och gjorde hatten färdig. Hon ville rulla ned gardinen, men det ville Rakel alldeles icke. »Ack nej, söta mor! Jag sofver så bra för öppna fönster. Jag vill se himlen den sista natten jag är här!» — Så kom morgonen. Frukosten åts under tystnad, ännu fans der litet att göra med packningen, och så körde vagnen fram med den gula hästen med svarta manen. Per satt färdig med piskan i handen, och nu måste Rakel i väg.

Hon var mycket blek, men hvarken hon eller föräldrarne gräto. De omfamnade hvarandra innerligt under största tystnad. Fadern stoppade ännu en gång filten om hennes ben, satte en ask under fötterna på henne och ropade: »Kör!» — Modern nickade, mildt leende. Vagnen körde långsamt genom alléen; der måste kusken genast af för att öppna den första grinden. Presten och hans hustru kommo långsamt gående. Då vagnen åter var på väg, vände sig Rakel om och såg dem stå vid grinden. Hvad fadern var mager och gråhårig! Han såg ju riktigt ut som en gammal man, sedd på litet afstånd. Och modern! Ja, hon var dugtigt fet nu, och håret så tunt, alltid lika blondt, med de två små lockarna bakom öronen.

Rakel tänkte icke på, att hon nu borde vara lycklig, eftersom hon var på väg ut i verlden för att söka sin lycka, hon tänkte blott på att hon lemnade sitt hem, att hon reste ifrån sina kära, älskade föräldrar. Alla hennes känslor, alla hennes tankar voro fullkomligt i det närvarande, som de nästan alltid voro. Men efter en fjerdedels mils väg såg man icke mera de bergknallar, som lågo bakom prestgården, icke något som påminde om den längre.

Det hade börjat blåsa ganska friskt, och stora hvita moln böljade i många fantastiska former på himlen. Kolmården sken, så att det gjorde ondt i ögonen, och från alla buskar och träd doftade det friskt och starkt.

Rakel satte sig rak på sätet, band bättre fast hatten och såg framför sig med lysande ögon. Ja, nu började hon förstå, att hennes dröm hade blifvit verklighet. Hon var på väg ut i verlden för att pröfva sin lycka.

4.

Ett par dagar efteråt kom det bref till prestgården, ett bref fullt af utropstecken.

»Ni skulle ha varit med den morgonen, då vi foro fram öfver Mälaren och fingo sigte på Stockholm! Jag

trodde icke, att något sådant kunde finnas på jorden. Jag hade alls icke varit sjösjuk, men jag var vaken mycket tidigt. Ångbåten gick långsamt framåt, ty det var stark dimma. Jag klädde mig och gick upp på däcket. Det var dugtigt kallt, men jag tog mors stickade sjal innanför regnkappan. Vi gledo ljudlöst framåt. Jag kunde blott se det allra nedersta af bergen och den långa, blanka strimma, som kölen skar i vattnet bakom båten. Men då vi hade passerat Södertälje, lättade dimman. Den föll ner och upplöstes i vågorna som en ljusblå slöja, och bakom den kom himmelen fram så skinande blå. På stränderna lyste alla björkar i sina vårfärger, med hus och landställen emellan. De små öarna, som lågo strödda och liksom simmade på vattenytan, voro bevuxna med höga furuträd, hvilka liksom hjelmbuskar sväfvade öfver de lägre buskarna nedanför dem; från alla sidor och sund kommo små ångare, segelbåtar och skutor, som passerade förbi oss, — och så fick jag öga på Stockholm! Det var först som ett silfverflor, sedan såg jag torn och kupoler likasom bakom slöjan, så blef det en mängd färger, ljusröda, gredelina och ljusblå, och så blef det hus och kyrkor och slott! Det såg ut, som om allting låg och flöt på vattnet, och vattnet sjelft var som smält silfver; det glänste, det darrade, det lyste från alla sidor. Jag stod i fören och tyckte, att jag flög, så lätt och säkert sköt båten framåt, — så voro vi framme!»

Rakel skref ofta, minst ett par gånger i veckan, och pastorn gick långt utåt landsvägen för att möta posten och få detta längtansfullt väntade bref en qvart före tiden. Det var goda bref, det vill säga, de innehöllo alla, att Rakel var lycklig. Hon hade ett litet stilla hem hos den gamla mamsell Hult på Söder; men hon var sällan hemma. Om förmiddagen var hon hos sin professor, som bodde högt uppe på Drottninggatan, så att hon hade en ansenlig väg att gå; men när hon ändtligen hade vandrat den långa vägen och hunnit upp för de många trapporna till ateliern, så fick hon också belöning derför. Hon satt der i ett hörn och tecknade och målade hela dagen.

I början fick hon mest sysselsätta sig med att kopiera hans gamla landskapsskisser, och fastän det ju också var mycket roligt, så tyckte hon dock, att hon saknade något dervid, hon visste icke riktigt hvad. Kanske det var det, att hon tyckte, att dessa skisser icke riktigt liknade naturen, så som hon kom ihåg den. Sedan började hon måla efter frukter och grenar, att teckna efter gips och efter menniskor, och hon kastade sig öfver alltsammans med brinnande ifver. Professorn berömde henne mycket, nästan alltid, men hon började snart att icke vara så nöjd med hans beröm; hon såg sjelf, huru mycket som fattades i allt, hvad hon gjorde — ja, också i allt hvad *han* gjorde.

Bara någon riktigt ville säga henne, hvad som var galet vid hennes arbete. Bara hon visste, hur hon skulle bära sig åt. Hon kände blott en brännande oro, en lust att göra allt på en gång, en otålighet att finna just det, hon längtade efter. Hvar gång hon höll på med en sak, hade hon liksom samvetsagg öfver, att hon icke just då gjorde något annat.

Midt i sommaren reste professorn bort. Rakel hade icke råd till att resa hem redan nu och ville det icke heller. Hon tog sin målarlåda med sig och gick ut till Haga och på Djurgården och satt der från morgon till qväll och målade skogsinteriörer, med en bit bröd och ett stycke korf i fickan.

Hon arbetade hela dagen som i feber. Ibland var hon hänryckt. Hon tyckte, att hon var på vippen att fånga just det, som hon ville ha fatt på, men för det mesta försvann det just i det afgörande ögonblicket, och så dessa beständiga förändringar! Hon gick hem den ena dagen med ögonen fulla af en färgskala, som den nästa dagen var fullkomligt försvunnen. Solen, molnen, morgon och afton, de varma och de kyliga dagarna, alla och allt hade sitt uttryck, sina beständigt sväfvande nycker, — ja, man kunde bli tokig af det! — Men glad var hon i alla fall. Hon läste icke, hon talade knappt till någon, hon gjorde ingenting annat än målade.

Då det vardt höst och professorn återkom, och akademien öppnades, började hon att gå der. Nu blef det en annan tingens ordning. Hon skulle teckna gipser och perspektiv och alls icke tänka på gröna träd och belysningar. Hon var också nu flitig, riktigt glupsk på att lära sig något, men hon tyckte, att hon icke kom

till det, hon mest längtade efter.

Då det första året vid akademien var förbi och våren kom, ville föräldrarne ha henne hem igen, men hon påminde sin far om, att året ännu icke var gånget, och fastän de flesta menniskor voro borta från Stockholm om sommaren, fans det dock en och annan, hos hvilken hon kunde få ett godt råd, ett och annat att se. Nej, nu måste hon riktigt gripa sig an! — Men då sedan hösten närmade sig och det nu skulle bli allvar af med hemresan — det var redan flere månader öfver tiden — ja, då kunde hon icke. Hon bad sin professor att hjelpa sig och skrifva hem, och han skref, att det var alldeles nödvändigt, att hon fortsatte vid akademien. Hvad kunde hon hinna lära sig på ett år?

Fadern hade icke väntat sig detta. Det var icke ärligt spel. Ett år hade hon sagt, och mera hade han aldrig tänkt sig, aldrig velat gå in på, men i slutet af brefvet stod det dock, att om hennes lärare ansågo det absolut nödvändigt för henne att fortsätta ännu ett år, så skulle han gifva henne ett nytt löfte, men denna gång skulle bli den sista, som hon kunde vänta sig att han skulle ge efter.

Rakel kände nog, huru ovilligt detta löfte blef gifvet, men hon tog dock emot det, nästan utan samvetsagg; att resa hem nu skulle ju vara att dö. Detta andra år gjorde hon dugtiga framsteg, men sjelf var hon icke nöjd. Om hon också fick beröm för de stora, skuggade gipsfigurer, hon hade utfört, gladde det henne icke. Hennes håg och längtan stod till att måla landskap, att sitta ute i fria luften med ett paraply öfver hufvudet och fånga solskenet.

Detta år började hon också att få både vänner och ovänner. Hennes kamrater vid akademien tyckte på det hela taget icke vidare om henne. Hon var för tyst och intresserade sig för litet för allt det, som sysselsatte de andra. Deras små tvister och anledningar till missnöje, deras fiendtligheter och kärlekshistorier voro henne alla temligen likgiltiga; hon ville blott måla i fred, och som man vet, är det intet, som menniskor så litet kunna förlåta andra, som att dessa icke sysselsätta sig med dem. Lärarne voro icke heller helt och hållet nöjda med henne. Hon var icke nog lydig, för mycket sjelfständig för att vara så ung, och oaktadt hon aldrig direkt motsade dem, handlade hon ofta mot deras tillrättavisningar på egen hand, och det förargligaste af det hela var ju, att de stundom måste erkänna — naturligtvis stillatigande — att hon hade rätt.

Deremot fans det en och annan utanför stående, som började blifva uppmärksam på de småsaker, som Rakel hade målat på egen hand och utstält till salu. Der fans bland andra en dam, som sjelf haft stora anlag för målning, men som gift sig med en förnäm man och afstått från konsten. Det var en fin och begåfvad qvinna, som Rakel först tillbad på afstånd, och sedan fick tillfälle att beundra på nära håll, — och det att beundra fortfor att vara Rakels framträdande talang. Huru skön hon fann henne, denna ståtliga, ännu unga qvinna, som hade detta lugn, hvilket kulturen ger åt många, och denna värme, som blott naturen gifver åt så få! Rakel tyckte, att hennes ögon voro de klokaste och mildaste hon hade sett, hennes leende det älskvärdaste, hennes händer de mest välskapade, och hennes nacke tillbedjansvärd. Men mest af allt beundrade Rakel det deltagande och den godhet, hvarmed denna framstående dam följde andras försök i konsten, då hon sjelf hade blifvit tvungen att lemna den. Det föreföll Rakel, att hon sjelf aldrig skulle kunna vara glad, aldrig opartiskt och vänligt bedöma något, som andra hade gjort, om hon sjelf blefve tvungen till att öfverge sin konst. Nej, hon skulle hata dem allasammans, lida gränslösa qval öfver att se någon annan lyckas, icke kunna tvinga sina läppar att berömma och uppmuntra de andra, om hon sjelf blefve skuffad undan.

Men, det förstås, det var ju egentligen ingen, som hade skuffat undan hennes förnäma beskyddarinna. Hon hade sjelf valt mellan sin konst och sin man, och valt den senare, en baron och husarofficer, en liten obetydlig herre, som Rakel menade icke var värdig att upplösa sin hustrus skoband. Men hans vackra hustru älskade honom, älskade honom verkligen med en rent svärmisk kärlek. Hon kallade honom »min Charles» med ett uttryck af en smältande lycksalighet och lefde för att göra lifvet för honom och deras två barn så godt som möjligt. Hon hade ju också andra pligter, hon hade en mängd vänner, de förde sjelfva ett stort hus,

och hennes tid var delad mellan många, men hennes hjerta var hemma, der hennes man och barn lefde lyckligt vid hennes sida, och hennes varma intresse följde alla dem, som med talang och lust och i synnerhet, om härtill kom motgång, hade begifvit sig in på konstens besvärliga bana. Hon kom till Rakel. Hon såg länge och uppmärksamt på, hvad hon den sommaren hade målat, gjorde några anmärkningar, som Rakel fann vara de klokaste, hon hittills hade hört, och sade till sist stilla och allvarligt:

»Ni har stor talang, fröken!»

Till denna beskyddarinna gick Rakel sedan med allt. Af henne fick hon ibland en genomgående kritik, ibland en bedröflig tystnad, ibland uppmuntrande, ja, entusiastiska uttalanden om hvad hon gjort. Hon gick helst till sin förnäma väninna, när hon var säker på att träffa henne ensam; men en och annan gång måste hon finna sig i att äta tillsammans med »Charles», och hon satt och stirrade på honom med sina mörka ögon, för att utfinna, *hvad* det kunde vara hos honom, som förtrollat hans hustru. Hon såg en liten, spenslig figur, ett blekt, rätt välformadt ansigte, ett par mjölkblå ögon och ljusa mustacher, kort sagdt, en liten oskadlig herre, som förstod sig bra på vin, samlade porslin och talade moderna språk ganska flytande. Men när hon då uppfångade en af de blickar, hvarmed hans hustru öfverstrålade honom, som om hon hade sett en syn, tänkte Rakel: »Nej, *jag* kan inte förklara det.» — Baronen å sin sida sade till sin hustru: »Hvad ser du för märkvärdigt i den der lilla landtfröken? Hon sitter och stirrar på en med sina svarta ögon, så att man blir riktigt hemsk till mods.» Men friherrinnan log mot dem båda och gaf dem båda plats i sitt hjerta.

En dag sade hon till Rakel: »Du skulle ut och resa. Det är något, som ligger och slumrar hos dig, som jag inte tror vaknar upp här hemma. Du skulle bara ut och få dig en riktig ansats, och sedan komma hem och gripa dig an riktigt!»

»Det kan nog hända», svarade Rakel och sänkte hufvudet, »men det är rent omöjligt!»

För pengarnas skull? — Också för pengarnas skull. — Ja, det skulle det nog blifva råd för. Fans det annars några hinder? — Ja, far och mor. — De ville inte? — Nej, hon var alldeles säker på, att de inte ville, inte ville höra talas om, att hon inte nu till sommaren skulle komma hem — för att stanna hemma ... Friherrinnan såg på Rakel. Hon hade ett sätt att se på menniskor, som om hon af deras utseende och uttryck gissade sig till hela deras historia, men hon läste den icke genast högt. Hon teg och sade till sist:

»Vi måste ha tålamod, men det skall nog gå!»

Så blef det sommar, och Rakel reste hem. Att komma hem nu, visste Rakel, det var att komma hem för alltid, och hennes hjerta snörde sig hårdare ihop än hennes reskappa, som hon snörde så fast, att remmen var nära att gå sönder. Hon lade allting hastigt och säkert ned i kofferten, samlade ihop alla sina teckningar och skisser och lade dem, utan att se på dem, ned i en låda. Ett landskap, som hon hade på staffliet, stod hon ännu länge och betraktade. Det hade icke blifvit färdigt, men det var så mycket ljus och luft i det! Det var utifrån Djurgården, — en fin vårbelysning, med Katarina kyrkokupol i bakgrunden, sväfvande uppe mellan regnblandade moln, der solen bröt sig igenom. Rakel hade lofvat sig något af denna tafla; den var målad på ett par dagar, och hon tyckte sjelf, att hon hade fått något af den mångfärgade vårluften i den.

Den var ännu våt, så att hon icke kunde packa ned den. Hon suckade, tog den från staffliet och skickade den till friherrinnan. »Kommer jag någonsin igen, så skall jag göra den färdig», skref hon i en biljett, som följde med.

Så snart Stockholm försvunnit bakom Mälarens öar, gick hon ner i sin hytt och steg upp först tidigt nästa morgon, då ångbåten gled in i Bråviken. — Der låg den långa, blå bergvågen, ljus och genomskinlig, som om den vore af emalj, med lätta morgondimmor öfver toppen. Kusterna lyste ljusgröna i sommarens första, friska skönhet, och så vände båten och sköt förbi de vassbevuxna stränderna upp emot Norrköping.

Der — ja, der höll den lilla trillan med den gula hästen för. Rakel tyckte, att det var något, som sjönk inom henne, och dock gick ju nu resan till hemmet.

Per satt och väntade på kuskbocken. Han hade krympt ihop, blifvit gammal och brun i ansigtet. Han helsade med en liten rörelse af piskan, nickade och sade: »Välkommen hem», men på ett alldeles stillsamt sätt, som om Rakel på sin höjd skulle ha varit borta i åtta dagar.

Hon satte sig upp och fick sina reseffekter inpackade, så gaf hästen till ett ryck, och i väg bar det. Ju längre de kommo ut på slätten, dess långsammare gick det. Hästen hade också blifvit gammal. Ibland stannade den helt och hållet och sköt manen fram och tillbaka, som om den ville säga: »Hvad är det här för slag? Ha vi inte nog af det vanliga, dagliga arbetet, skall man nu också gå efter ångbåtspassagerare och koffertar?»

Rakel tyckte, att vägen aldrig tog slut. En pinsam, tryckande känsla, som hon hade öfver hjertat, tilltog med hvarje fjerdingsväg, hjertslagen gjorde riktigt ondt; men så krökte sig vägen, och hon såg bergknallen med barrskogen, hvarunder prestgården låg, och plötsligt föll det tunga bort från bröstet, hon andades lätt, hjertat slog häftigt och väntansfullt — hon böjde halsen långt framåt, — ja der — der vid grinden stod far! Det var två år, sedan hon sett honom, men han hade icke förändrat sig så mycket. Något mörkare i hyn, något hvitare i håret kanske, men annars var han rak som förr, ögonen sågo klara och nu så glada ut. Pipan höll han tänd i handen. Han öppnade grinden och viftade och gick de få steg, som ännu voro qvar, bakom vagnen upp till gården. Rakel vände sig om; han torkade sig med rockärmen i ögonen. Mor stod på trappan. Hon hade blifvit så fet, så stor och röd i ansigtet, att Rakel kände liksom en liten stöt i det första ögonblicket hon såg henne; men det gick genast öfver, och hon låg nu i mors armar.

Frukostbordet var dukadt med allt det bästa, huset förmådde. Fadern lade oupphörligt stora portioner af allting på Rakels tallrik och nickade leende.

Modern sade: »Ja, berätta oss nu om allting», och frågade om det ena och andra.

»Hur skall jag kunna tala», sade Rakel, »med munnen så här full?» Hon log och hade tårar i ögonen. Hon var hungrig och mätt, glad och bedröfvad, tacksam och olycklig — allt på en gång, och så snart måltiden var slutad, sprang hon upp på sitt lilla rum. Hon kastade sig der framstupa på sin säng och låg alldeles stilla. Hon tänkte icke, hon grät icke, hon knappast andades. Hon låg alldeles orörlig, som om hon varit ett dödt ting, och väntade på, att något nytt och oväntadt skulle ske.

Fönstret stod öppet. Syrendoft och bofinksång trängde in i rummet med solstrålarna.

Rakel hvarken hörde eller såg; hon låg alldeles stilla och lät det strömma öfver sig; men så hörde hon moderns steg i trappan. Hon steg upp, tvättade sig i ansigtet och började ordna sina saker— —

5.

Och så började åter lifvet i hemmet. Modern ville sätta Rakel in i allting, och hon följde tåligt med, försökte att få intresse för det och hjelpte till med allt, hvad hon kunde. För resten var det ju icke alls hennes föräldrars mening, att hon icke skulle måla, nej, tvärtom! Det skulle glädja dem så mycket, om hon ville fortfara med sitt intresse för detta arbete, som dock redan hade kostat ganska mycket.

Ungefär en månad efter sin hemkomst satte hon upp sina färger på paletten, gick ut bakom ladugården och började med ett parti emot slätten, som hon länge haft lust att måla; men när hon suttit ett par timmar vid sitt staffli, kom modern och bad henne gå med till hönshuset. Rakel frågade, om det var nödvändigt, och märkte då, att modern icke tyckte om, att hon icke genast kom med.

Så var det nästan hvar gång, hon försökte måla. Ibland var det modern, ibland fadern, som kom och ville ha

henne med sig, än i trädgården, än på fältet, ibland till en liten promenad, ibland till ett handarbete.

Först svarade Rakel nej, men såg, att detta icke blef väl upptaget; sedan blef hon ond — på det sätt hon blef ond, tyst, mörk, ovänlig, — men då hon såg, hur detta smärtade föräldrarne, tog hon upp staffliet på sitt rum, gömde färgerna och torkade af penslarna.

»Du målar inte mera», sade fadern en dag.

»Åh nej, det kan vara det samma», svarade Rakel. Hon satt och fållade lakan vid fönstret. Hon såg icke glad ut, utan hade detta dunkla, nästan hotande uttryck öfver pannan och ögonbrynen, som hon fick, när hon gick och sörjde.

»Och hvarför kan det vara det samma?» frågade fadern och tog pipan ur munnen. »Fins inte också här vackra saker att måla, och du har ju din frihet?»

»Jag kan inte måla, när jag ständigt blir afbruten», sade Rakel och sydde raskt med lång tråd.

»Afbruten?» sade fadern, »kan du inte tåla, att dina föräldrar tala till dig eller önska, att du också ville deltaga litet i deras arbete och intressen? Vi ha bara dig, och vi ha saknat dig så länge.»

Rakel såg upp; det stod stora, svällande tårar i hennes ögon.

»Jo, söta far, jag förstår det så väl», sade hon, »men ser du, jag kan inte dela mig i två delar, och nu vill jag helst helt och hållet tillhöra er.» Hon reste sig upp och kastade med häftighet armarna om sin fars hals.

»Men detta tycker jag inte om», sade fadern. »Också vi andra måste ju dela oss både i två och i många delar. Ingen har rättighet att vilja ha hela sin tid för sig sjelf.»

»Nej, jag vet det, jag vet det», utbrast Rakel, »jag vet, att jag är så dum och så stygg och så ensidig; men jag tror aldrig, att jag blir annorlunda, och nu vill jag bara lära mig att vara er lydiga, snälla flicka.» — —

Sommaren gled framåt och uppvaktade med ständigt nya härligheter, till dess den största bravurarian kom med rosorna och jordgubbarna. Rakel var ute så mycket som möjligt. När icke hennes mor eller far önskade hennes närvaro, ströfvade hon omkring öfverallt. Hon målade icke, hon bara såg, — såg på alla dessa färger, allt detta ljus och dessa skuggor, alla dessa trolska förvandlingar, som himlen företar med jorden, allt efter som den omhöljer eller afslöjar sig.

Om dagen målade Rakel aldrig, men när hon om aftonen slöt ögonen, blandade hon alla slags smältande färgstämningar, komponerade landskap i dimma och solsken, lät unga, smärta träd växa upp, skakade blommor öfver ängarna och höljde det fjerran liggande i blååktiga dimmor, och när hon sedan föll i sömn, målade hon — målade med raseri hela natten och vaknade förundrad, nästan förfärad öfver, att hon i verkligheten ingenting hade gjort.

Då och då fick hon bref från sin förnäma väninna. Hon hade också sjelf skrifvit till henne ett par gånger, och fastän brefskrifning icke var hennes sak, hade dock just det knappa, det förtegna i hennes bref gifvit friherrinnan ett klart begrepp om, huru det stod till med henne. Hon skref tillbaka:

»Min Rakel!

Jag ser nog, hur det är med dig; och så kan det icke fortfara. Du hör till dem, som icke kunna tjena två herrar, och du skall icke förråda din första kärlek. Hos dig är konsten det väsentliga, ditt egentliga jag, och du kan då icke göra annat än att lyda. Det är blott en sak, som är starkare än konsten, och det är kärleken — åtminstone för somliga. Jag kunde icke betänka mig i valet, då jag stod framför det. Du har ännu intet val,

du har konstens befallning att följa.»

Rakel brände upp detta bref.

Ett par dagar derefter gick hon med sin far öfver fälten. Hösten stod för dörren, och det började bli kallt. Hon drog sjalen tillsammans omkring sig och gick med raska steg vid sidan af fadern. Himlen var grå; tunga, regnfylda skyar gledo helt nära jorden. Slätten såg så torr, så fattig, så glädjelös ut. När solen, denna idealiserande makt, var borta, hvad blef det då af denna lidande natur? Det såg alltsammans så hårdt, så hopplöst ut.

»Nu kommer vintern snart», sade fadern. »Sista vintern sutto vi så ensamma. Nu blir det en annan sak, då vi ha dig hos oss. Du skall få se, hur trefligt vi ha under de långa vinteraftnarna, när vi sitta vid lampan. Jag ser, hur godt vi sitta, du och mor med edra handarbeten i soffan, och jag vid sidan med en tidning eller en bok. Det gör ingenting om det stormar och regnar utanför, vi ha det så godt inomhus ...»

Rakel svarade icke. Hon såg bort emot Bråviken, som var svartgrå, och der mörka böljor vältrade sig. Blåsten slog henne i ansigtet och kastade hennes bara hår öfver pannan. Hon strök bort det och suckade.

»Du suckar?» sade fadern; »tänker du inte med glädje på att stanna hos oss i vinter?»

Rakel böjde hufvudet. Det smärtsamma, mörka öfver hennes panna och ögon blef så starkt.

»Du ser ut, som om du vore dömd till döden», sade fadern och kastade en hastig sidoblick på henne.

»Du vet likväl, att för oss är din närvaro det bästa, vi ha här i verlden.»

»Derför stannar jag ju också hos er», sade hon sakta.

»Bara derför?» frågade fadern. »Har du sjelf ingen glädje af det?»

»Jag är rädd för, att jag kommer att längta så mycket», svarade Rakel.

»Efter hvad då?»

»Ack, efter mitt arbete, efter att se de andra måla, efter att lära mig något. Nu är jag ännu ung, nu kunde jag ännu lära mig så mycket, — sedan ...!»

»Jag tror, att den der målningen rent af förhexat dig», sade fadern med ovanligt hård stämma. »Det måste vara någonting galet med det der. Allt sådant, som till den grad väcker ens lidelser, att man för dess skull glömmer och försummar sina främsta och heligaste pligter, *kan* inte vara rätt. Det hör till en verld — jag vet inte hvad jag skall kalla den — en trollverld, som man helst skall undfly i tid.»

»Ja, far, jag är visst redan förtrollad», sade Rakel, »och det hjelper visst inte längre, att du läser öfver mig.»

Fadern såg åt sidan med en genomträngande blick. Var det hån, — var det en fräck utmaning, som slungades emot honom af hans eget barn? Men hon gick der med ett uttryck, så bedröfvadt, så nästan förtvifladt, att han stannade.

»Du ville helst resa bort igen?»

»Ja», sade hon knappt hörbart.

»För alltid?»

»Ja, för att alltid måla, för att arbeta och blifva någonting dugligt.»

»Och aldrig komma hem till oss igen?»

»Jo, jo», utbrast hon. »Jag skulle komma ofta och med en sådan glädje, om jag bara visste, att jag finge resa igen, — alltid finge resa igen.»

Fadern svarade icke. Han gick med hastiga steg, och nu kom ett häftigt regn flygande från sidan med stora, hårda droppar, som afbröt deras samtal.

Då de kommit under tak och skulle skiljas åt, frågade Rakel:

»Far, är du ond på mig?»

»Inte ond», sade han, »nej, inte ond, men jag är bedröfvad.» — —

Säden var mejad, och fälten voro bara. Efter mycket regn blef himlen ändtligen klar, och den blef klarare för hvar dag. Det var, som om den lyfte sig i en oändlig, skinande renhet, som hvälfde sig högt öfver jorden. Luften var så lätt, så damfri. Alla ljud hördes så klart långt bortifrån. Rönnarna skeno helt och hållet i purpur, lönnarna voro skarlakansröda och guldgula. Eken stod i en bronsgyllene prakt, björkarna voro behängda med dukater. Ett och annat träd var ännu grönt, af en genomträngande, skinande grön färg, och i trädgården lyste mellan det vissna löfvet dalior i prålande färger, och frukten började rodna på äppelträden. Flyttfoglarna drogo bort i långa perlsnören, högt, högt uppe, mot ett obekant fjerran. Det började blifva så stilla.

Arbetet var slutadt på fält och ängar, och arbetet inomhus hade ännu icke börjat. Det var som en paus mellan två lifsåldrar, — en paus, då menniskorna ha tid att tänka, tid att se efter den sommar, som slutat, och i tankarna upprepa för sig sjelfva hela dess lycksalighet.

Rakel stod ute vid grinden och såg utåt. Der kom postkarlen. Han kom långt borta, som en liten prick, kom närmare och närmare. Nu såg hon hans blå kavaj, väskan öfver axeln. Det var ett bref till Rakel. Det var från friherrinnan, och deri stod:

»Om åtta dar resa vi söderut. Doktorn vill, att min Charles skall tillbringa en vinter i Nizza, efter som han nu i flere år gjort mig ängslig genom att hosta, så länge snön ligger. Nu säger jag dig, att jag vill ha dig med. Du följer med oss till Alperna, sedan ger jag dig, hvad du behöfver, och släpper dig lös; flyg då, hvart du vill, och blif borta till våren, — eller längre, om du vill. En annan gång kan jag kanske inte göra det; säg derför inte nej! Jag ber dig derom, jag uppmanar dig dertill.»

Rakel blef alldeles kall, då hon läste detta bref. Hon var först nära att utbryta i ett skri, ett jubelskri, men omöjligheten, den absoluta omöjligheten stod senast framför henne.

Hon vek ihop brefvet och gick långsamt upp till byggningen.

Men hon gömde icke brefvet; hon lade det öppet i sin sykorg, som stod midt på bordet i förmaket. Hon fortfor att gå ute, fram och tillbaka, upp och ned, men ingenstädes kunde hon få ro. Hon tog en bok och läste sida upp och sida ned utan att förstå ett ord. Så gick hon upp på sitt rum och satte sig att sy. Hon sydde med en otrolig fart, fastän handen darrade. Ja, med en sådan eld invärtes kunde handarbetet snart vara färdigt.

Derpå reste hon sig igen och knäppte upp sin klädning; hon kunde icke få luft, hon skakade i hela kroppen.

Så gick hon ned till middagen.

»Hvad du är blek i dag!» sade modern. »Är du inte frisk?»

»Åh jo», sade Rakel, »det är ingenting.»

Då de sutto vid kakelugnen i skymningen, sade fadern plötsligt:

»Nå, Rakel, reser du?»

»Hvad menar du, far?» frågade hon.

»Jag har läst det der brefvet, som låg öppet i din korg. Det är ett stort anbud.»

»Hon har alltid varit så god emot mig», svarade Rakel.

»Ser du, mor», sade presten till sin hustru, »den förnäma damen, om hvilken Rakel så ofta har talat, skrifver till henne och föreslår henne att resa med till Italien.»

»Till Italien!» utbrast modern. »När?»

»Nu, om åtta dar.»

»Ja, det kan naturligtvis inte komma i frågan», sade modern och lutade sig tillbaka i stolen.

»Hvad säger du, Rakel?» frågade fadern.

»Jag stannar naturligtvis», svarade Rakel.

De sutto länge tysta. Det röda skenet från elden upplyste Rakels ansigte, der hon satt framåtböjd, med hufvudet stödt mot händerna och armbågarna på knäna. Fadern satt längre tillbaka i mörkret. Han satt hela tiden och såg på detta ansigte med de mörka, melankoliska ögonen, det oroliga håret öfver den molnfylda pannan och denna stränga mun med sin böjda linie. Modern sof.

Då det skulle läsas högt om aftonen, bad Rakel att få läsa; sedan satte hon sig till att sy på en klädning åt modern. Klockan tio skildes man åt som vanligt. Rakel kunde icke sofva. Hon stod länge vid fönstret och såg ut på den mörka himlen, som var alldeles öfversållad med gyllene stjernor. Från trädgården gledo strömmar förbi med lukt af visset löf och mogen frukt, blandad med doften af en och annan reseda.

Då hon ändtligen släckte ljuset och lade sig, tyckte hon sig höra steg, som oafbrutet gingo upp och ned, upp och ned.

Faderns arbetsrum låg rakt under hennes kammare. Var det han, som gick så oroligt halfva natten?

Innan Rakel släckte ljuset, hade hon tagit fram friherrinnans bref för att läsa det ännu en gång, men hon betänkte sig, ref det i bitar och kastade det i kakelugnen. Men hon mindes hvart ord i det, och hon läste upp det för sig sjelf den ena gången efter den andra, medan hon låg i mörkret och lyssnade till de aldrig hvilande stegen der under henne.

»Bara dessa åtta dagar vore förbi!» tänkte hon.

»Sedan skall det väl bli bättre.»

Då hon kom ned nästa morgon, bad fadern henne komma in i hans rum. Han såg så allvarlig ut, att hon blef alldeles förskräckt och följde honom med klappande hjerta.

»Min flicka», sade han, då han stängt dörren efter sig och åter började gå fram och tillbaka på golfvet. »Jag

har tänkt på dig i natt, jag har bedt Gud om råd, och jag vet nu, att du skall resa. Ja, skrif till din väninna, att du följer med.»

Rakel stod mållös. Hon hade knäppt ihop händerna och såg spändt, förskräckt på sin far.

»Det är, som jag säger», fortfor han. »Du skall resa. Du blir aldrig lycklig här — här hos oss.» Han tog ett par starka bloss ur pipan för att få rösten lugn. »Och man har inte lof att taga sina barns lycka ifrån dem för sin egen skull.»

»Men, far, jag håller så mycket af er», sade Rakel, som ännu stod med hopknäppta händer och såg ut som en förbryterska.

»Jag vet det, — jag vet det, mitt barn», sade presten och lade sin hand hårdt på hennes skuldra. »Men du tycker mera om att måla.»

Rakel svarade icke. Hon slog ned ögonen och mumlade sakta något, som hon sjelf icke visste hvad det var.

»Du skall resa», sade fadern, »och så skall du riktigt arbeta, riktigt på allvar, ty, ser du, nu skall det bli allvar.»

»Du menar, far — — ?»

»Jag menar, att det nu skall bli ditt lifs arbete att måla; får du någon tid öfver, — så — så — tror jag, att du ger den åt oss.»

Rakel föll honom om halsen och brast ut i gråt. Hon grät länge och häftigt och böjde sig sedan ned och kysste sin faders händer.

»Ack, far, du har räddat mig», sade hon blott.

»Och nu skall jag gå in och tala med mor», sade han. »Hon blir väl litet öfverraskad.»

Mor Mina blef i hög grad öfverraskad och ville först alldeles icke gå in på saken. I synnerhet detta, att det skulle vara om åtta dagar, pinade henne — om åtta dar! Man kunde ju inte få något färdigt på en så kort tid, och dessutom kunde hon just nu icke alls få någon till hjelp med sömnaden. Men hon föll snart till föga, som både fadern och Rakel på förhand visste, och kofferten blef packad.

Det var en bländande solskensdag, då Rakel skulle resa. Det var som en söndag, och ändå var det alls icke söndag. Allt var så stilla, så soligt och doftande.

Rakel omfamnade sina föräldrar till afsked.

»Ja, min lilla flicka», sade modern, »vi bli så gamla nu, och jag kunde så väl behöfva dig. Hur skall det gå med mig här ensam, då jag nu har vant mig vid att ha dig hos mig? Men du kommer väl igen — snart igen för att stanna här?»

Rakel såg hjelplös på sin far.

»Rakel kommer, när hon kan», sade fadern. »Ser du, mor, hade vi haft en son, så skulle han nu varit tvungen att resa ut ifrån oss och börja arbeta på egen hand.»

»Ja, men hon *är* en flicka», afbröt modern.

»Ja, men en flicka, som Gud har gifvit lust och anlag för en bestämd sak, och du mins nog, hvarför vi ville

kalla henne Rakel. Det trofasta namnet skulle betyda, att hon skulle vara trofast mot Gud och mot sig sjelf — mot *sig sjelf*, lilla mor!»

»Och mot er, mina älskade», sade Rakel.

Fadern kysste henne.

Och så for Rakel, och de gamla stodo vid grinden och sågo efter trillan, så länge de kunde se Rakels röda sjal. Hon reste sig upp i vagnen och viftade åt dem, — och så krökte sig vägen. —

Det kom flere bref från Stockholm och under den första delen af resan från Rakel; men det första långa brefvet var dateradt

»Como den 20 oktober.

I Luzern skildes jag från mina vänner. Jag reste med ångbåten till Fluelen och med diligens öfver S:t Gotthard. Det var regn och dimma, ett fuktigt, svårt väder, och värre blef det, ju högre vi kommo upp i snöns och isens regioner. En tjock slöja täckte allt, och blott dånet och larmet från de oändligt många vattenfall och floder, som brusade oss förbi, gaf lif åt denna stora, döda stenverld. Vi sofvo deruppe i Andermatt, och nästa morgon — det var ännu natt — fortsatte vi resan. På toppen af berget blefvo de många hästarne frånspända, blott två friska hästar sattes för vagnen, och så gick det nedåt.

Efter en half timmes färd voro alla dimmorna liksom bortblåsta. Himlen var ett enda strålande blått. Högt uppe lyste Furcas glacierer rosenröda i solen, vid sidan af vägen dansade Ticino med hoppande kast ned mot dalen.

Det låg der nere, det förlofvade landet med kastanjeskogar, vigner, skummande vattenfall, aqvedukter och broar, med hvita landtgårdar och trädgårdar, fulla af röda blommor. Det var Italien!

Ack, mina älskade föräldrar! — — — »

Sju flickor.
1.

Utanför föll vintersnön tyst och enformigt. Ett hvitt, dödt ljus, hvari solen icke hade någon del, föll in genom de stora fönstren till ett af skolrummen, der ett tjog unga flickor sutto och väntade på läraren i svenska, som skulle komma för att gå igenom deras svenska temata.

Hvar och en af flickorna hade fått sin kriabok, och alla voro ifrigt sysselsatta att genomgå det skrifna och observera rättelserna, innan läraren kom. Med rödt bläck hade den försummade kommateringen blifvit tillsatt, ord voro öfverstrukna och andra tillsatta, stora frågetecken i kanten och hotande »Obs!» väckte oroliga aningar om stora dumheter hos de unga skribenterna.

En af dem såg med förskräckelse, hur alla hennes tolf tätskrifna sidor sågo ut, som om de vore ett minne från Stockholms blodbad, ty så flöt det röda bläcket öfver all den svarta skriften derunder.

Det var en flicka på omkring sjutton år, icke lång till växten, men bredaxlad och stark. Hon hade ett par goda, skälmaktiga ögon, en bred panna, hvaröfver det tjocka bruna håret var deladt och föll i två tunga flätor ned för ryggen, en liten, trubbig näsa och en solbränd, varm hudfärg. Munnen var temligen stor med små fasta och hvita tänder, och i kinderna syntes två gropar. Sofia Lindholm var en glad och präktig flicka, men hon utmärkte sig icke i något af skolämnena, och den svenska skrifningen var i synnerhet en stötesten,

som hon med säkerhet stupade på, hur länge hon än satt under de långa vintereftermiddagarna och tuggade på sin penna i sitt lilla rum hos den fru, der hon var inackorderad.

Hennes hem var på en stor herregård på landet, och hon skulle nu endast under ett par år fullända sin uppfostran i den bästa skolan i staden, och hon arbetade ärligt, så godt hon kunde. Men midt i en fransk öfversättning kom hon att tänka på hönsen der hemma. Hon undrade, om den grå perlhönan hade börjat lägga ägg, eller om den stora tuppen hackade den lilla ryska, — och alla de franska oregelbundna verben blefvo plötsligt mer sammanblandade än någonsin förut. När hon läste kyrkohistoria eller bibelhandbok, kommo tankarna på den nya separatorn snurrande in bland alla irrlärorna, så att de flögo om hvarandra, och midt i något utvaldt poem, som läraren i svenska läste högt, kom hon att längta efter sin häst, så att hon fick tårar i ögonen. Läraren trodde först, att hon var gripen af poesien, och bad henne då och då att i korthet och på prosa upprepa hvad han hade läst, men då blef hon blossande röd, vände ögonen hjelplöst åt alla håll och röjde tydligt, att hennes tårar hade gält något helt annat än Tegnérs solsång.

Lärarne ansågo henne vara mycket dum. Att hon arbetade och var flitig hade man allt förtydliga bevis på för att kunna gifva henne annat än goda betyg för uppförande, men det var också det enda *ab* hon lyckades förvärfva sig.

Kamraterna höllo deremot alla af henne. Hon var en så hjelpsam och vaken kamrat. Hade någon glömt sin bok, så var det alltid Sofia Lindholm som sade: »Här är min»; behöfde någon en blyertspenna, en knappnål eller ett plumppapper, hade Sofia sett det, innan de bedt henne derom, och räckt fram det med en munter nick. Det kunde aldrig hända henne, att hon hade chokoladkakor eller knäck utan att dela med sig åt alla kamraterna, så långt det räckte. Hon sqvallrade aldrig och var aldrig ovän med någon.

Hon hade icke någon mycket intim vän, ty hennes bästa vänner voro barndomskamrater från landet, prestens och skollärarens döttrar — de sistnämnda voro nio, som väntade henne vid ferierna —, men det fans en af kamraterna, som hon beundrade och som hon gaf flere bevis på sin tjenstaktighet än alla de andra.

Det var klassens förklarade gunstling, den lilla Berta Anderson.

Hon var också mellan sexton och sjutton år, men mindre än de flesta andra flickorna i klassen. Hon var enda dottern till en mycket rik bryggare, och hon gick alltid mycket fint, om också icke så särdeles smakfullt klädd. Hon hade ett litet rundt ansigte med en liten näsa och en rosenröd, mycket liten mun. Ögonen voro stora och klart blå, något utstående, men glänsande och granna, med långa ljusa ögonhår. Pannan var rund och krithvit, och hon hade det största håret i hela klassen. Det var en väldig tjock, ljus fläta, som hängde ända ned på skolbänken, och som nästan såg ut, som om den var för tung till det lilla hufvudet. — Utanpå hufvudet fans det mycket, men det fans dess mindre inuti. Lilla Berta Anderson hade hvarken uppfunnit krutet eller något annat. Hon var så dum, som ungefär en sådan liten söt flicka kan vara, men det var, som om aldrig någon riktigt kunde märka det.

Hon var så utomordentligt artig och väluppfostrad och hade alla sina saker så fint i ordning. För lärarne och lärarinnorna neg hon så djupt, och mot alla kamraterna log hon så mildt med sin lilla söta mun.

Hon bjöd dem ofta och många åt gången på stora supéer, der de blefvo trakterade med alla möjliga läckerheter, och hon spelade då sjelf dansmusik för dem: de tre små valser och två polkor, som voro frukten af åtskilliga års ihärdiga spellektioner. Hennes far, den tjocke bryggaren, stod då lutad med armen på pianot och betraktade oafbrutet tangenterna, hvarpå hon klinkade med sina små fingrar, och när hon sedan steg upp och strök upp sitt guldarmband på armen och ringde med sina örhängen, vände han sig till de unga flickorna i salen och sade: »Ja, vid Gud, Berta är ett geni, ett riktig reelt geni.»

Men Berta slätade ut sin klädning, slog honom öfver handen och sade skälmaktigt: »Men pappa då!» och så

tog hon så många af flickorna, som hon kunde nå om med sina små armar, om lifvet och sade:

»Kom nu, flickor, och ät konfekt! Så skall jag sedan spela en vals igen.»

Om hon läste på sina lexor, visste ingen, men att hon aldrig kunde dem var ett faktum, men hon hjelptes med hviskningar af alla, som sutto omkring henne, och fick en del af det nödvändigaste proppadt i sig på qvarterna. Så snart någon lärare eller lärarinna blef det ringaste otålig, stack hon genast fram underläppen, och stora, runda tårar föllo som perlor ned under hennes långa ögonhår. Hon såg så rörande och olycklig ut, att det nästan alltid hade till följd, att man sade till henne: »Se så, Berta, var nu inte ledsen! Vi skola väl försöka reda ut det!» Och så redde alltid läraren eller lärarinnan ut det, och Berta sände dem en tacksam blick och satte sig, betydligt lättad, men lika ovetande som förut.

Hon var en af dessa, som ha hvad skolbarn kalla »medhåll» af alla, både lärare och kamrater, och hon gjorde egentligen ingenting derför.

Hon stälde sig aldrig in, hon kunde aldrig något hon var icke rolig, icke glad eller praktisk. Hon gick endast omkring; med sin långa fläta och sina stora blå ögon och var allas favorit.

Sofia Lindholm såg upp till henne som till ett högre väsen. Hon tänkte i tysthet, att så måtte englarna se ut, och hon rodnade, när Berta ibland talade med henne.

Hon observerade, hur Berta just nu satt med sina stora ögon uppspärrade och munnen så liten som ett körsbär och förtviflad stirrade på de en och en half sidor hon hade skrifvit i sin kriabok »Om nystafningen». Alla kommata voro ditsatta af läraren med energiska, onda streck, och i slutet stod med stora bokstäfver: »Allt för kort och ofullständigt.»

Ja — så var det. Berta vände det enda bladet fram och tillbaka och suckade, men det blef icke mera för det.

Det var dock en flicka, som icke hade någon svaghet för lilla Berta, och det var klassens »enfant terrible», Hedvig Engelhardt. Det var en lång, smärt flicka med ljust, askfärgadt, burrigt hår, hvita ögonbryn öfver de mörkblå, litet närsynta ögonen, en mängd fräknar öfver den lilla pikanta näsan, och en käck, trotsig mun, omkring hvilken som oftast lekte ett spotskt leende. Hon hade ett mycket godt hufvud och var då och då, när det föll henne in, ganska flitig. För lärarne och lärarinnorna hade hon antingen en oöfvervinnelig antipati eller den mest glödande hängifvenhet. Hon hade stora anlag för att teckna, men att sitta och rita klotsar och gipser tråkade nästan i hjäl henne. Hon tillbragte största delen af rittimmarna med att låta sitt korta, lockiga hår falla ned, och då med ett »förlåt» sätta upp det igen och långsamt sno det öfver sina fingrar. Hon kunde med ett par streck karrikera hvilken som helst af flickorna eller lärarne. Det fans farliga randritningar i hennes böcker, ty ingen kunde tvifla på, att trekanten med det nedhängande strecket var historielärarens egendomliga profil med den breda munnen, eller att den runda bullen med russinögonen var den engelska lärarinnan.

Hon tecknade af dem alla, sig sjelf och alla kamraterna. Det var aldrig elakt, men det var hvad menniskor äro mera rädda för, det var humoristiskt, och det var just det karakteristiska hos hvars och ens person, som hon genast såg. Om hon någon gång hade lyckats särskildt med en sådan skiss efter verkligheten, var hon nära att qväfvas af skratt och sköt det farliga papperet vidare till sin sidokamrat, för att också utsätta *den* stackaren för ett skrattutbrott under pågående lektion.

Hon kunde icke alls finna Berta vacker eller intagande på något sätt.

»Hvad ser ni hos henne?» sade hon till de andra, »Hon är ju bara en liten dum gås med en lång fläta», och så ritade hon Berta med hennes eget lilla vackra hufvud på en gåskropp med framsträckt hals, och alla de andra flickorna, som stodo och lockade på henne med korn i händerna.

Hon hade dagar af obändig vildhet, då hon blott ville göra galenskaper, då lärarnes hotande ögonbryn och kamraternas förskräckta blickar icke gjorde minsta intryck på henne. Och så var det andra dagar, då hon hade anfall af melankoli, var blek och mörkögd och satt för sig sjelf och skrapade med pennan.

Hon var dotter till en fattig embetsman, som bodde i Gefle. Hon visste, att det skulle bli svårt att bryta sig en framtid, och dock hade hon blott en önskan, den att komma ut i verlden, långt bort, och lära sig något, arbeta af alla krafter och bli något märkvärdigt och berömdt, helst en stor målarinna.

För öfrigt kunde hon lära sig nästan allt hvad hon ville. Hon hade stor lätthet för språk, och den kria hon nu hade skrifvit: »Huru bör qvinnan uppfostras?» hade hon tydligen skrifvit till lärarens tillfredsställelse. Han hade endast på ett par ställen satt en liten rättelse, och det var underskrifvet med ett uppmuntrande »*Ab*».

Hon kunde icke låta bli att smälla med fingrarna och hoppa högt på stolen, när hon såg det.

»Men Hedvig då», sade hennes sidokamrat Hulda Fransson, »hvarför bråkar och skriker du så der? Hernlund kan ju komma när som helst!»

Hedvig svarade blott med att visa fram sin bok och peka på det röda »*Ab*».

»Jag har *A*», svarade Hulda endast, »men så har jag inte heller ett enda fel.»

»Jag har glömt två ord», sade Hedvig och stack boken tätt upp under näsan, »och så har jag skrifvit ’utomordentligt’ två gånger efter hvarann.»

»Ja, sådant der är ju bara slarf», sade Hulda och såg förnäm ut. »Jag kan inte begripa, att man kan tillåta sig något sådant. Det är ju bara derför, att man inte ser noga efter i sin kladd —»

»Kladd», utbrast Hedvig, »skrifver du kladd till dina krior?»

»Naturligtvis», svarade Hulda och knyckte på nacken, »hur skulle man annars komma till ett tillfredsställande resultat? — Först tänker jag noga öfver det ämne, jag har fått, och derpå skisserar jag mina tankar i all korthet. Sedan utför jag dem, sats efter sats, med omsorg och noggrannhet på ett större papper. När detta är gjordt, genomgår jag allt uppmärksamt för att iakttaga, att intet bokstafs- eller kommafel möjligtvis kunde ha insmugit sig, och när jag med säkerhet har öfvertygat mig om, att allt är som det skall vara, skrifver jag in min felfria kria med min vackraste stil. Under hela vintern har jag aldrig haft annat än *A*, och jag är säker på, att om du bara ville vara lika samvetsgrann och noga i ditt arbete, skulle du heller aldrig få annat än högsta betyget. —— Du var bestämdt inte noggrann i återgifvandet af din sista kladd till en kria.»

»Kladd!» återtog Hedvig. »Jag skrifver verkligen aldrig kladd.»

»Skrifver du aldrig kladd?» Hulda slog sina ögon mot himlen.

»Nej, det kan du ge dig på», svarade Hedvig och började veckla upp sina lockar.

»Jag skulle verkligen önska, att du ville låta bli att uttrycka dig så simpelt», sade Hulda och snörpte på munnen.

»Och jag skulle önska, att du inte vore ett så retfullt dygdemönster, som du är», svarade Hedvig och kastade hufvudet tillbaka.

Hulda blef blodröd. Hennes ögon fingo ett hotande uttryck. »Det skall du få betaldt för», hväste hon.

Hulda Fransson var klassens mest framstående elev. Det vill säga, hon var den mest exemplariska i att kunna sina lexor i alla ämnen, och det hade nästan blifvit en trosartikel, att Hulda måste och skulle ha bästa betygen i allting. Hon hade ett ganska godt hufvud, var mycket flitig och ofantligt äregirig.

Hon darrade af afund, när någon annan fick en berömmande uppmuntran, och när en stackare icke alls kunde, satt hon med ett triumferande, hånfullt leende och njöt af att se, hur utomordentligt obetydligen kamrat kunde vara.

Men det var icke blott i lexläsning hon var representant för fullkomligheten. Hon var det i allt. Hon glömde aldrig någonting, hon var idel öga och öra under timmarna, fullkomligt oemottaglig för alla kamraters mindre exemplariska uppförande. Hon sade till kristendomsläraren, att hennes favoritlektyr var kyrkohistorien, och hon gladde sina lärarinnors hjertan med att berätta dem, att hon på en söndag aldrig företog sig det ringaste arbete.

Hennes pligtkänsla var så genomgående, att hon ansåg det som bedrägeri att hjelpa en kamrat.

Om någon under en qvart kom och bad: »Åh, Hulda! Hjelp mig med det här! Hur skall det här öfversättas?» fick man regelbundet till svar:

»Hvar och en bör läsa på sina lexor sjelf. Jag har läst på min och kan den. Jag råder dig att göra det samma, så behöfver du inte i elfte timmen söka hjelp hos andra.»

Hon hade vissa kamrater, som beundrade henne och i all beskedlighet försökte att apa efter henne. Så länge de icke rivaliserade med henne, beskyddade hon dem och höll dem som en stab omkring sig. Hon tyckte allt för bra om sig sjelf för att förvåna sig öfver, att de andra ansågo sig böra beundra henne, och lärarne voro nästan litet rädda för henne. De funno sig liksom tvungna att gifva henne bästa betygen.

En ung stackars kandidat, som en tid vikarierade för läraren i franska, hade icke riktigt uppfattat hennes fullkomlighet och tillät sig en dag att säga: »Men försök då att tänka er litet för.» Det var en så kallad förståndsfråga, som icke hörde till lexan.

Hulda bleknade, och på eftermiddagen kom hennes mor i stilla indignation till föreståndarinnan. Hennes dotter Hulda hade blifvit förnärmad af en lärare. Han hade sagt: »Försök då att tänka er litet för.» — Försök då — liksom hon icke skulle försöka! En så tänkande, samvetsgrann varelse som hennes dotter, som aldrig önskade annat än att göra alla sina lärare till viljes! Hon skulle icke vilja *försöka*, alltså visa ett trotsigt, upproriskt sinnelag, som just var motsatsen till hela hennes väsen! Och så, 'att tänka sig för'! — Liksom hon icke tänkte! Hulda, som var den mest djuptänkta unga qvinna, som *hon*, hennes mor, hade känt!

Hon tänkte snarare *allt* för mycket! Det var derför hon blef så gulblek som en bit vax och måste äta råa biffstekar och ägg hvar morgon.

Hon både *försökte* tänka och *tänkte*, och det hade dessutom varit i en högst öfverlägsen och förnärmande ton, som den unge kandidaten hade yttrat de sårande orden! — Hon måste verkligen bedja föreståndarinnan vaka öfver det sätt, hvarpå lärarne tilltalade eleverna. De voro ju inte barn längre, utan unga damer, för hvilkas känslor man måste ha tillbörlig hänsyn, och hennes Hulda hade ett så *särdeles* ömtåligt temperament. Den minsta ovänlighet sårade henne så djupt!

Föreståndarinnan försökte att på bästa sätt ursäkta den unge kandidaten. Han hade nog icke menat det så illa. Det var så der ett uttryck, sagdt i en hastig vändning. — Ja, men man måste verkligen väga sina uttryck! En ung flickas känslor kunna icke så der ostraffadt kränkas. — Det blef en hel lång historia, då föreståndarinnan talade med läraren, då han blef ond och ville gå sin väg, och då det hela icke slutade, förr

än den ordinarie läraren i franske kom tillbaka och komplimenterade den kränkta Hulda för hennes osvikliga säkerhet i användandet af prepositionerna.

Hedvig Engelhardt kunde icke tåla Hulda och var mer än någonsin upprorisk och egensinnig, när hon hörde på. Och så kunde hon aldrig försona sig med hennes yttre. Hulda såg nemligen ut som ett får med krokig näsa, som gick i ett med pannan och hade två stora framtänder, som nästan alltid syntes.

»Hon skrifver felfritt», brukade Hedvig säga, »men hon skrifver med de rödaste och fulaste fingrar, jag har sett. De se ut, som om de vore skållade, eller som om hon hade kylt dem, men det skulle förmodligen vara mindre moraliskt att ha vackra händer!»

Hedvig, som alltid hade en konstnärs sätt att uppfatta, påstod, att hon kunde se en menniskas karaktär på hennes händer, och att det derför icke kunde finnas en vackrare karaktär än Ebba von Tärne, — ty vackrare händer hade hon aldrig sett. »De se ut som en välsignelse», sade Hedvig, när hon var i sin högtrafvande stämning.

Det var för öfrigt hela Ebba hon beundrade, och hennes val visade, att hon icke lät sig bedragas af tomheter.

Ebba var en lång, kraftig flicka, och hon hade gjort det svåra steget från att vara barn till att bli en ung qvinna utan all den tafatthet, som de flesta unga flickor låta komma sig till last vid denna kritiska tidpunkt. Hon bar sitt hufvud högt, men utan ringaste min af öfverlägsenhet. Hennes hållning och röst hade ett visst värdigt allvar, som hvarken var uttryck för sjelftillit eller ståndshögfärd, det var endast en enkel, medfödd nobless.

Hon var samvetsgrann och pålitlig i allt hvad hon företog sig, men hon hörde icke till klassens bästa hufvuden; hon måste arbeta rätt flitigt för att hålla sig uppe bland de bästa.

Hennes favoritämnen voro svensk historia och svensk litteratur, och det enda, som kunde göra henne ond, var när någon talade ondt om Sverige eller om Sveriges hjeltar och stora kungar. Då blixtrade hennes ögon, och hennes djupa stämma blef hotande.

Annars var hon mildheten sjelf och blef ofta gerna af de andra kamraterna kallad till skiljedomare, när det var ofred på färde, — de visste, att hon alltid var rättvis. Hon beskyddade ingen särskildt och visade icke ovilja mot någon. Hon behandlade alla med en viss human vänlighet, som dock aldrig gaf anledning till en intimare vänskap, och den enda, hon ibland bjöd hem till sig, var Hedvig Engelhardt, som mottog inbjudningen med en känsla, som liknade andakt.

Hon kunde icke nog utgjuta sig öfver hvilket hem det var, hvilken anda af godhet och uppmärksamhet, som herskade mellan familjens alla medlemmar, ända från den gamla grefvinnan ned till tjenarne, och Hedvig förklarade, att det icke fans någonting, som i bildning, verklig hjertebildning kunde gå upp emot ett gammalt svenskt adelshem. Visserligen hade Hedvig icke just sett mycket i verlden, men hon försäkrade, att hon kände på sig, att detta var idealet.

Hon tröttnade aldrig på att teckna Ebbas profil med de mörka ögonbrynen, som hon aldrig kunde få tillräckligt svarta, hur mycket hon än vätte på blyertspennan, och de lugna, strålande ögonen, om hvilka man icke visste, om de voro blå eller svarta. Hon ritade henne som Kristina Gyllenstjerna, som försvarar Stockholms slott — den danska hären var representerad genom ett virrvarr af streck långt nere på papperet —, hon tecknade henne som Maria Stuart med den historiska snibbmössan och pipkragen och med händerna hopknäppta på bröstet, och som Ebba Brahe vid broderbågen, men hon blef aldrig sjelf nöjd med sina teckningar.

»Jag kan inte få hennes blick», utbrast Hedvig och kliade sig i hufvudet, »jag kan inte uttrycka detta

majestätiska och fromma, som jag tillber!»

»Ni kan naturligtvis inte se, att hon är vacker», sade hon förnärmad till kamraterna. »Hon är väl för lång för er? En sådan valkyrja förstå ni er inte på. Nej, det skall vara en sådan der liten sockerdocka som Berta med sina dinglande örhängen.» —

Bland klasskamraterna fans det två, som kallades »parhästarna», så oskiljaktigt förenade voro de. Det var Maria Heller och Dina Kallerström.

Maria var en lång, mager flicka med alldeles kortklippt hår och pince-nez. Hon klädde sig som en herre med halsduk, jackuppslag och uppstående krage. Man hade sett, att hon gömde cigaretter bland sina pennor, mer för att trotsa faran än för att ha någon glädje af dem, ty det skulle ha varit absolut omöjligt att få någon användning för dem i skolan. — Hon tillhörde i allting oppositionen, utan att behöfva någon som helst föregående förklaring på hvad man opponerade sig emot. Hon var, eller sade sig vara, öfvertygad om, att allt som hade existerat före hennes tid, var påhitt eller en misslyckad verklighet. — Nej, först nu skulle verldens grundvalar läggas, och hon hade för afsigt att taga en verksam del deri. Hon skref krior, som bebådade kungars och rikens snara undergång, och torkade sin penna på en liten fana af rödt kläde.

Hon åt aldrig konfekt eller bakelser — åtminstone icke när någon såg det — och kallade det för klemiga flickvanor; deremot sade hon sig kunna dricka en butelj rödvin utan att det bekom henne något. Vidare uttalade hon vid alla tillfällen sitt förakt för det manliga könet, som hon förklarade att hon aldrig skulle befatta sig med. Det var hennes åsigt, att qvinnorna borde förena sig om att tidigt visa sin fullkomliga likgiltighet för de unga männen; det skulle göra herrarnes högmod så godt. Nu lefde de i den falska tron, att alla qvinnor tyckte om kärlek. Kärlek, pytt! — det var en vara, som var lika osund som konfekt och alldeles icke nödvändig för ens tillvaro.

Emellertid egnade samma Maria en känsla, som mycket liknade svärmeri, för sin väninna Dina Kallerström.

Det var en mycket vacker flicka med hvad man brukar kalla ett par farliga ögon. Hon hade en utmärkt vacker figur och ett ansigte, som oupphörligt vexlade uttryck.

Hennes glänsande, gulbruna hår satt aldrig två dagar i rad på samma sätt. Än var det allra högst uppe på hufvudet och än djupt ner i nacken. I förbigående kastade hon ofta en förstulen blick i spegeln, hur det tog sig ut. Hon egnade ingen synnerlig uppmärksamhet vare sig åt lexor eller lektioner, men hade för det mesta brådt med att skrifva små biljetter, som hon stack till Maria, eller med att läsa något, som hon sjelf gömde i sin bok. Om hon då fick frågan, blef hon rosenröd på kinderna — hvilket klädde hennes fina ögonbryn och glänsande hår särdeles bra. Hon såg eftertänksam, intresserad ut och kunde för det mesta på ett märkvärdigt sätt hjelpa sig ur klämman genom att gissa sig till eller kombinera svaret.

I värsta fall hade hon Maria, som var ett af de bästa hufvudena i klassen och som hjelpte henne vid alla svåra tillfällen.

Dinas lynne var lika omvexlande som hennes frisyrer. Hon kunde vara så intagande och behaglig, att alla stämdes mildt mot henne, men tidtals så retsam och nervös, att ingen vågade komma henne nära.

Några trodde, att hon var förnäm, andra att hon var dum. Hedvig försäkrade, att det gömdes någonting inom henne. »Hon är ett troll, och vill man ta ett troll, så får man bara tag i svansen», förklarade hon.

Skolan fann hon ofantligt tråkig, men hennes unga herrvänner intresserade henne dess mer. Hon hade olika unga herrar, som passade på, när hon kom från skolan, och följde henne hem, och hon brefvexlade med en kusin, som var officer, och med en annan, som var konstnär.

En tid var hon högst intresserad af klassens historielärare och visade under hans timmar en rörande uppmärksamhet och ifver. Men så glömde hon honom alldeles för den unge sångläraren, en vacker liten karl med svarta mustacher, och hon vann hans sympati genom sin ovanligt vackra röst, som hon lydigt stälde under hans kommando. Han försökte att se likgiltig och öfverlägsen ut, men blef ohjelpligt röd i ansigtet, så snart Dina kom fram för att pröfvas.

Man skulle kunna tro, att Maria Heller med sina framskridna idéer skulle se med beklagande och medlidande på Dinas svaghet för det manliga könet och försöka draga henne derifrån, men det var, underligt nog, icke fallet.

Hon tycktes egentligen endast tro, att det var herrarne, som svärmade för Dina, men att hon blott mottog deras hyllning och med små, sparsamma ynnestbevis höll de arma stackrarna vid lif. Dina var ju så förtjusande! Det var väl intet under, om männen svärmade för *henne*, men de skulle icke få mycket derför. Hon stod så högt öfver dem allasammans och kunde för resten gerna pina dem litet, — det gjorde dem så godt!

Maria, som var en torr och fantasilös natur, kunde icke nog stirra på och roa sig öfver de oupphörliga omkastningarna hos sin vackra väninna, hvars fantasi icke ett ögonblick var i hvila.

Allt hos henne var så öfverraskande, naivt och uppfriskande, att Maria icke skulle velat ha henne det ringaste annorlunda.

Hon var hennes lydiga tjenare vid alla tillfällen, och Dina tog emot hennes uppvaktning, som hon tog emot herrarnes. Det roade henne och rörde henne icke synnerligen, men småningom blef dock Maria alldeles oumbärlig för henne, och allt, som var besvärligt och tryckande, kastade hon fort ifrån sig, för att den starka och trofasta väninnan skulle taga det.

»Ack, bara den här förskräckliga timmen väl vore öfverstånden», sade Dina till Maria och gäspade högt. »Jag skall säga dig något sedan.»

»Kan du inte säga det nu?» frågade Maria tillbaka.

»Nej, klockan fattas bara en half minut, innan Laxen kommer. (Laxen var flickornas öknamn på läraren i svenska, docenten Berg.) Men sedan! — Det är någon, som jag har sett!»

»Hvem?» frågade Maria nyfiket. »M.? — B.? Säg mig hvem det är?» Dina skakade på hufvudet, smålog skälmaktigt och såg svärmisk ut i ögonen. »Åh nej, en annan, — en alldeles ny!» Hon suckade. »Tyst, der ha vi Laxen.»

Läraren kom raskt in i rummet, och alla flickorna stego upp. Det var en medelålders man med ett rödfläckigt ansigte, hvari en stubbig hårväxt gaf ett ovisst intryck af, huruvida hans skägg kom eller gick. Han hade stripigt hår, små genomträngande ögon, som sågo både bestämda och humoristiska ut, och bar glasögon. Han bröt starkt på norrländska och talade med en hård, hastig röst.

Då han kommit upp i katedern, satte han sig till rätta och tog upp ett papper, hvarpå han hade skrifvit upp sina anmärkningar öfver de olika kriorna, torkade sina glasögon, såg upp och sade:

»Nå så skola vi väl börja då! Berta Anderson har skrifvit.»

Berta skälfde. Hon kände sig hjelplös som en båt på oceanen.

»Berta Anderson har skrifvit, — hm, — hm, ’om nystafning’ och tycks vilja försvara det gamla stafsättet, men då bör man också stafva rätt efter sin metod: ’heller’ med ’e’, och inte med ’ä.’ — Hur vill ni försvara

det?»

Berta tänkte visst icke alls på att försvara det. Hon tittade ned på pulpeten och såg skyldig ut.

»Och så tror jag, att man tills vidare bör hålla på ett och annat kommatecken», fortfor läraren. »Det fins på denna, en och half sida långa uppsats, som omfattar försvaret för det gamla stafsättet, icke ett enda vare sig komma, frågetecken eller punkt. Det förorsakar vissa svårigheter vid uppläsningen. — Vill ni sjelf höra?

'Om man nu skulle borttaga de gamla 'q'ljuden och i stället skrifva 'k' synes det mig att alla våra namn på -qvist alldeles skulle mista sin poetiska doft och derför anser jag det bättre att fortfara att stafva dem med qv som hittills' — han kippade efter andan.

»Nu behöfver jag ett komma för att inte få astma», sade han. »Hvad menar för resten Berta Anderson med den poetiska doften af våra namn på qvist?»

»Jag menar ingenting», framstötte Berta, som redan hade ögonen fulla af tårar och underläppen framme.

»Ja, ja, det är ju inte så farligt», sade läraren hastigt. »Men ni får verkligen lära er att kommatera.»

Han insåg, att det icke fans någon utsigt att utvidga Bertas intelligens. Hon stack näsan djupt ned i näsduken, som hon icke helt och hållet drog upp ur fickan.

»Jag försökte förra gången med kommatering», hviskade hon till Sofia Lindholm, »men det var inte heller rätt, och då hade jag ändå tagit en liten bit papper och mätt, så att det var lika långt mellan hvart komma.»

»Han *är* då också bra grym», hviskade Sofia.

»Gråt inte, lilla Berta! Det blir nog bättre nästa gång.»

Berta slängde bort kriaboken och plirade ännu oroligt med sina långa ögonhår. — Läraren hade redan gått vidare.

»Hedvig Engelhardt har skrifvit 'om qvinnans uppfostran', en kria, som i det hela är riktigt bra. Hedvig Engelhardt har den åsigten, att man icke skall ge qvinnorna en ensidig uppfostran, vare sig åt ena eller andra hållet. 'Det är icke blott till husmoder, det är till menniska den unga qvinnan skall uppfostras, och derför bör så vidt möjligt intet menskligt vara henne främmande'. — Det är nu inte så lätt att utföra, men tanken är riktig och omfattande, och här äro gifna ganska goda anvisningar på, hur man bör gå till väga. 'På samma gång utveckla själ och kropp. — Icke utveckla det teoretiska förståndet på bekostnad af det praktiska.' — Ja, det der är mycket sundt och bra. Vidare råder Hedvig Engelhardt till resor som ett utvecklande uppfostringsmedel. Alldeles riktigt, men det är inte alla, som ha detta medel i sin hand, och man måste ofta försöka hjelpa sig utan.»

Hedvig rodnade och blef orolig. Hon hade uttalat sina egna hemliga önskningar, och det hade förefallit henne, som om hon skulle ha kunnat hjelpa sig sjelf genom att råda till, att unga qvinnor borde komma ut och se sig omkring i verlden, men läraren sade nu blott: »Det är ju alltid önskvärdt, men man kan inte uppställa det som en nödvändighet.» — Vidare hade Hedvig Engelhardt åtskilliga fel i satsbildningen. — »På ett ställe fattas en hel mellansats. Två ord äro öfverhoppade, och det är ingen anledning att skrifva 'utomordentligt' två gånger. — För öfrigt är stilen väl slarfvig. Ni kan bestämdt skrifva mycket vackrare, om ni ger er litet mera tid. — Se på Hulda Fransson! Det är ordentligt!»

Hulda slog ned ögonen och fick hjertklappning.

»För resten är hela Hulda Franssons kria felfri», fortfor han. »Er åsigt att 'flickor böra uppfostras i klosterlig

stränghet’ delar jag inte, men det är naturligtvis inte min mening att inverka på er öfvertygelse. Det fins kanske somliga, som kunna behöfva det.»

Dina Kallerström rodnade, fastän läraren icke såg på henne.

»Ja, ja.» Han flög igenom sina anmärkningar.

»Här fins det inga fel, men det är något stelt och torrt i skrifsättet. Hedvig Engelhardt uttrycker sig på ett lättare och naturligare sätt.»

Nu var det Huldas tur att bli röd, och Hedvig kunde icke låta bli att hviska till henne: »Det hjelper inte för allting att skrifva kladd.»

»Jag hade i alla fall *felfritt*», svarade Hulda med eftertryck.

»Maria Heller har också skrifvit om ’qvinnans uppfostran’, — men jag tillåter mig opponera mig något mot den anmärkningen, att ’blott i nödfall och som den sista tillflykten bör en qvinna låta smida sig i äktenskapets länkar. Till frihet äro vi alla födda, män och qvinnor, och frivilligt borde aldrig en qvinna förnedra sig till att bli en mans slaf eller leksak.’ — Jaså, det är er mening om äktenskapet, att en hustru endast kan bli sin mans slaf eller leksak?»

»Jag har aldrig sett annat», svarade Maria Heller med hög röst.

»Då hoppas jag, att ni vill utvidga er erfarenhet något i detta ämne», sade läraren. »Och så ville jagföreslå er att inte låta era bokstäfver falla omkull mer och mer; till sist bli de alldeles horisontala.»

»Det är derför, att jag skrifver så fort», svarade Maria.

»Så skrif något långsammare, det skadar inte heller tankarna», svarade läraren och gick vidare.

»Dina Kallerströms kria tror jag inte det är värdt att ingå i detaljer öfver. Jag skulle vilja råda er till att taga hem den och noga se igenom mina rättelser. Der är en mängd staffel, öfverskrifningar och tillägg, och för resten består krian mest af citat. — Jag ser helst, att ni använder så få citat som möjligt och skrifver era egna tankar om ämnet.»

Dina satt och bet sig i läppen.

Det var midt emellan skratt och gråt, men hon valde att taga det från den muntra sidan och började nypa Maria i armen, hvilket denna manhaftiga qvinna uthärdade med stoiskt lugn.

»Sofia Lindholm har skrifvit om nystafningen, men stafvar sjelf temligen inkonseqvent. — Var god och se på mina anmärkningar. Försvaret för nystafningen tycks mig dock vara något svagt. ’Jag anser det vara mycket bättre att skrifva som man talar, ty det är mycket lättare’, skrifver ni. ’Då kan ju hvarje bonde uttrycka sina tankar, när han icke behöfver sitta och grubbla öfver, om ållon skall stafvas med *å* eller o, — och det tycker jag också sjelf är mycket lättare’. Hvad är det som ni tycker är lättare? Att skrifva ållon med *å* eller *o?*»

»Nej, att skrifva som man talar», svarade Sofia förlägen.

»Det är inte tydligt uttryckt, som ni ser.» Läraren fortsatte sina anmärkningar, och Sofia blef mer och mer förlägen.

»Det var så svårt», sade hon till sist mycket sakta.

»Då kunde ni ju ha valt ett annat ämne. Jag gaf er fem att välja på.»

»De andra voro ännu svårare», mumlade Sofia. Hon hade suttit fyra timmar under tre dagar med detta.

»De äro inte alls svåra», sade han bestämdt. »De fordra bara litet eftertanke och omdöme.» Sofia svarade icke. Hon visste, att hon hade tänkt så mycket hon *kunde* tänka.

Läraren gick igenom en mängd andra krior, och kom så till Ebba von Tärne.

»Ebba von Tärne har skrifvit 'om Sveriges natur'. Det är ett ganska bra tema. Ni har tydligen sett uppmärksamt på naturen och håller af den. Här är en beskrifning på en svensk skog, som inte alls är dålig. Men när ni säger, att Sverige utan jemförelse är det vackraste land i verlden, kan jag ändå inte hålla med er, inte heller, när ni vill påstå, att 'söderns yppiga skönhet har ett förslappande inflytande på de nationer, som der lefva'.»

»Men för *oss* är ändå Sverige det bästa land i verlden», sade Ebba von Tärne med öfvertygelse.

»Tycker ni också det?» frågade läraren plötsligt Dina Kallerström, som var fördjupad i att läsa en liten biljett, som Maria hade skrifvit till henne. Dina såg upp och skakade håret ur pannan. »Sverige», hviskade Maria.

Inom ett ögonblick hade hon gissat, att det måtte gälla ett försvar för Sverige, när det var Ebba von Tärnes tema som genomgicks.

»Ja, det tycker jag visst», svarade hon med eftertryck, »Sverige är ett härligt land, — i synnerhet om sommaren, — när det är vackert väder», tillade hon.

»Naturen är nog vacker», tillät sig Hedvig Engelhardt att säga. »Men landet saknar kultur. De sköna konsterna stå så långt tillbaka hos oss och —»

Hon fick icke fortsätta; en blick från Ebbas strålande, förvånade ögon hejdade henne.

»Det der ha vi inte tid att afhandla nu», sade läraren. »Låt oss gå vidare!»

Han genomgick ännu en mängd temaböcker, fortare och fortare, till dess klockan slog, och vid sista slaget steg han upp, helsade hastigt och gick.

Ett ögonblick derefter voro alla flickorna uppe och spridda åt alla håll. Några höllo sig i samlingssalen, der de fingo uppehålla sig, när vädret var fult. Andra kastade i en hast på sig kappan och skyndade sig ut på den stora gården, der snön låg i drifvor rundt omkring, men der man hade skottat undan en lekplats åt eleverna.

Bland dem, som stannade inne, var lilla Berta, som hade hosta och icke fick gå ut. Hon var omringad af en mängd kamrater, som täflade med hvarandra att erbjuda henne bröstsocker, lakris och andra lindrande medel. Hon gjorde Sofia Lindholm lycklig genom att yttra, att hennes hemkokta bröstkarameller voro de allra bästa.

Hulda Fransson satt vid ett af fönstren och tog en sista genomläsning af sin franska parlör, då det nästa timme var fransk talöfning.

Med handen öfver den franska delen af sidan, rabblade hon upp öfversättningen utantill, uttalande allt med en bred upländsk dialekt. »Tous les habiles gens sont estimés, s'ils emploient leurs forces à ce qui est utile.» — »Plus tu as d'amis, plus tu es heureux.» — »Toute vaine qu'elle est, elle n'a pourtant pas de quoi se vanter.» Detta sista tyckte hon alldeles passade in på Hedvig.

Dina Kallerström och Maria Heller gingo fram och tillbaka arm i arm och hviskade.

»Nå, hvad var det nu du skulle tala om för mig?» frågade Maria ifrigt. »Hvem var det du såg? — Jagförstod af din biljett att det var någon på teatern.»

»Jo, ser du, det var i går qväll», svarade Dina, »vi voro och sågo 'Ett glas vatten', — och du kan inte tänka dig, hvad Erikson spelade förtjusande. Jag har aldrig sett honom förr, — har du sett honom? — Nej? — Jag kunde väl tro det. Men det var verkligen riktigt märkvärdigt. Och en sådan figur han har, och ett sätt att kasta hufvudet tillbaka — så der! — som klädde honom rent af förtrollande. Vi sutto i oxögat. Tant Mina vill alltid sitta der, — och du kan tänka dig, att han såg upp till oss inte en, utan åtminstone ett halft dussin gånger. — Ja, det var förmodligen tant Mina med sin gröna ögonskärm, som han tittade efter», Dina skrattade. »Jag hade min skära klädning och den der solfjädern, som jag fick på min födelsedag, den med paljetterna, du vet!»

»Ja, och då vet jag också, att du har sett förtjusande ut», sade Maria.

»Jag tror inte, att jag var så tokig», svarade Dina likgiltigt. »I alla fall är jag nästan säker på, att Erikson observerade mig, och jag skall säga dig, att han inte alls är en sådan der vanlig kringresande skådespelare. Han är en *stor* talang, man ser det på det sätt, hvarpå han kan göra något till och med af den minsta lilla roll. Han uppfattar genast karaktären deri, och han har i hela sitt väsen något af en fulländad gentleman. Gud, hvad jag skulle önska att få träffa honom!»

»Du lilla barn», sade Maria beskyddande, »hvad skulle det vara för roligt? Du kan vara säker på, att när han har tvättat sminket af sig, ser han ut som en vanlig dum karl.»

»Ja, det kan du säga, som inte alls förstår dig på sådant der», inföll Dina. »Han är i allra högsta grad distinguerad, och det går inte bort med sminket. Om jag bara kunde begripa, hur jag skulle träffa honom! Kanske han kommer upp på klubben på decemberbalen!»

»Nå, och hvad skulle du så säga till honom, om du träffade honom?»

»Det vet jag inte alls nu; det skulle jag låta bero på en tillfällig inspiration, — men jag är säker på, att jag skulle kunna tala med honom, och det skulle vara så vådligt intressant.»

»Det skulle i synnerhet vara intressant att se, hur lång tid du kunde behöfva till att förvrida hufvudet på honom, stackars karl! — Fall inte öfver fötterna på mig!» — Detta sista yttrades i en sträng ton till en liten flicka, som sprang förbi dem.

»Jag följer dig väl hem, när du går», fortsatte Maria, »så få vi tala mera.»

»Låt mig se.» Dina satte hakan i vädret och tänkte efter. »I dag, torsdag; — nej, det går inte! Edvard kommer från kontoret klockan tu och går visst då här förbi. Han kan aldrig tåla, att jag har någon 'i släptåg', som han säger.»

»Bryr du dig om honom?» frågade Maria. »Jagtycker det är en mycket grön och obetydlig pojke.»

»Kära Maria, man måste också visa någon menniskokärlek. Jag har känt Edvard från det han var så stor som så, och han har alltid varit min ödmjuka tjenare. Jag har inte den minsta anledning att afskeda honom. — Nej, se på Hulda Fransson! Hon sitter ju, så att man ser henne upp på benen, och sådana strumpor hon har på: blå och gredelinrandiga! — Och så hon sitter: med tårna in på sina stora läderkängor! Usch, hvad jag afskyr den der varelsen!»

Maria satte lorgnetten tillrätta och betraktade henne med sina föraktfulla blickar, men sade ingenting.

»Hör du, Maria! Ge mig en liten dufning i parlören. Jag kan inte ett ord. Du har väl läst på den?»

»Jag har sett igenom den», svarade Maria. »Men jag hade en roman af Zola, som jag nödvändigt måste sluta, så att jag inte hade mycken tid. Det är för resten så lätt. Kom så skall vi dra' igenom den.»

De satte sig i ett hörn hållande hvarandra om lifvet; Maria läste högt med god prononciation och fäste Dinas uppmärksamhet på de svåraste ställena.

»En allant à la maison, je rencontrai votre père venant du théâtre», läste Maria.

»Vid ordet 'théâtre' skuffade Dina henne betydelsefullt i sidan och hostade.

Maria läste vidare.

»Se på Ebba och Hedvig, som är' ute och kasta snöboll! Att det kan roa två så stora flickor», afbröt Dina.

Bland en mängd andra flickor sprungo verkligen Ebba och Hedvig ute på gården, klädda i sina vinterkappor och skinnmössor. De hade blifvit rödblommiga och sågo friska och förnöjda ut.

»Var du på teatern i går?» frågade Hedvig Ebba och tog henne under armen för att gå rundt omkring gården.

»Nej, jag går aldrig på teatern», svarade Ebba.

»Mamma tycker inte om det, och jag sjelf har ingen vidare lust till det.»

»Du tycker väl inte, att det är orätt?» frågade Hedvig ifrigt.

»Jag vet inte riktigt», svarade Ebba och skakade snön från sin sin muff. »Men för det mesta spela de ju sådana dåliga stycken.»

»Men tänk dig bara, när man får se det bästa! inföll Hedvig. »När de spela Shakespeare! Det måtte du väl tycka om?»

»Jag har bara sett ett stycke af honom», svarade Ebba och slog ned de långa ögonhåren. »Det var Hamlet; men det stötte mig så att se dem framställa en kyrkogård och en begrafning på scenen. Det är allt för allvarliga saker till att så der efterhärma — eller hvad jag skall kalla det. — Och så ligger kungen och ber. När man ber till Gud, skall inte en hel publik sitta och se på. — Det stötte mig också. — Det hela var för resten så onaturligt.»

Hedvig ville säga något till försvar för sin älsklingsförfattare, men hon blef stående med öppen mun. Hon visste icke hvar hon skulle börja, och icke heller hvad hon skulle säga. Hon kände på sig, att Ebba i alla fall icke skulle förstå henne.

»För resten», fortfor Ebba, som såg Hedvigs förlägenhet, »för resten går jag så litet som möjligt från mamma. Hon är klen, och ingen vet, hur länge vi få behålla henne, så att jag.tycker, att hvar dag jag har henne är så dyrbar.»

»Du håller visst mycket af henne?» frågade Hedvig.

»Af min mamma?» Ebba log som åt ett godt skämt. »Man håller väl alltid af sin mor, och min är nu den bästa på jorden!»

»Ja, som du vet, har jag ingen», sade Hedvig och kramade en stor snöboll.

»Men du har ju en far», sade Ebba mildt. »Honom längtar du väl mycket efter, när du är inne under terminerna.»

»Åh, det kan jag just inte påstå», svarade Hedvig och kastade den färdiga snöbollen högt upp på taket. »Vi sympatisera just inte, och han plågar mig väl mycket.»

Ebba såg både allvarlig och förskräckt ut.

»Ja, det tycker du kanske är mycket orätt», fortfor Hedvig, »men, ser du, din mor är god mot dig, och förstår dig, och ni lefva i frid och enighet i ert hem. Hos oss är det annorlunda. Då jag var liten, och mamma lefde, mins jag mycket väl hur litet lycklig hon var, och sedan, när jag blef stor, förstod jag också hvarför det var. Det var pappas skull, för han är en stor egoist. Han tänker från morgon till qväll bara på sig sjelf och gnatar och beklagar sig öfver allting, så att han kan göra en alldeles tokig. Mina ferier äro sannerligen inte särdeles trefliga. Jagvet ingenting bedröfligare, än när tåget bär i väg med mig hem till Gefle.»

Hon suckade djupt vid tanken derpå.

»Stackars Hedvig», sade Ebba. »Men — blif inte ond på mig. — Det der om din pappa borde du inte säga till någon.»

»Tror du, att jag skulle säga det till någon annan än dig?» frågade Hedvig och såg på henne, »men jag är säker på, att hvad man säger till dig aldrig kommer vidare.»

»Nej, det kan du lita på», sade Ebba varmt och tryckte hennes hand.

Ebba gick en stund tyst och såg på, hur hennes fötter tryckte fasta, blanka spår i den mjuka snön, derpå såg hon upp och sade:

»Men tänk, att inte hålla af sitt hem! — Jag och vi alla der hemma tycka, att det är den lyckligaste dagen på året, när vi resa ut till Tärnö.»

»Det är ju er gård», sade Hedvig.

»Ja det har varit fars och farfars och alla våra fäders gård i långa långa tider, och der känner jag hvart träd och buske och alla gamla gummor och gubbar och alla små barn och hästar och kor, — ja, allting! Jag tror, att jag skulle dö af sorg, om jag aldrig finge komma dit igen! Här inne i staden tycka vi, att vi inte alls ha vårt riktiga hem, fastän vi ju också alla är' här, men när vi se tegeltaket och de hvita skorstenarna på Tärnö sticka upp öfver skogarna, — åh Hedvig! — bara det snart vore sommar!»

Hon stack ned näsan i muffen och andades på fingerspetsarna.

Nu ringde klockan. Den franska timmen skulle börja, och huller om buller rusade alla flickorna från gården in i farstun, hade i ett ögonblick kastat af sig öfverkläderna och voro på sina platser, då den unga franska lärarinnan kom in, stilla, elegant, svartklädd, böjde hufvudet och helsade:

»Bonjour, mesdames.»

Vintermörkret rufvade öfver jorden. Solen hade för längesedan sjunkit, men hvarken måne eller stjernor visade sig. Himlen var ett oändligt stort, kallt, kolsvart rum, och jorden var ett vidsträckt öde, der den tätt fallna snön gjorde de förbigåendes steg ljudlösa. Men rundt omkring i alla hus och gårdar voro ljusen tända, vinterljusen, som tändas klockan tre och af hvilka många icke släckas förrän efter midnatt.

De lyste som otaliga stjernor bakom alla de ljusa och mörka gardinerna, der familjerna sutto samlade kring arbetsbordet. Från ett och annat ensamt fönster utan rullgardin lyste en lampa, der en ung man satt öfver sina böcker eller någon gammal ensam dam vid sin stickning. I ett och annat hus voro alla fönster upplysta. Der var bjudning eller dans, och man såg skuggor af pratande och gestikulerande menniskor bakom gardinerna. Från kaféerna utsände gaslamporna sitt hvita, kalla ljus, och butikfönstren voro upplysta inifrån, så att de utstälda sakerna ännu i vinterqvällen skulle kunna locka några köpare. Hvart och ett sådant litet ljus, som blott som en punkt trängde genom mörkret, var centrum för färre eller flere medlemmar af ett hem, som här funno samlingsstället för sitt arbete, nu då solen var borta halfva dagen under de långa, långa vintermånaderna.

Från gatan kunde man endast veta föga om all den sorg och glädje, all den flit och oro, alla de muntra fester och sorgliga sjukrum, som alla de olika ljuspunkterna betecknade.

Der ute var det blott tystnad och natt, och naturen hade intet att göra med allt hvad som talades och lästes, diskuterades och beslöts inomhus vid de tusen små vinterljusen.

Vid en af stadens tystaste gator på nedre botten satt fru Fransson med sina döttrar i det lilla förmaket.

Fru Fransson var enka efter en skollärare, hvilken hon beskref som en af de ädlaste karaktärer, som någonsin hade existerat på denna sidan jordklotet. Han hade också varit en ganska beskedlig karl, som med ett prisvärdt tålamod fogat sig i sin hustrus regemente. Hon hade haft litet pengar, »inte så obetydligt», brukade hon framkasta, och de hade båda varit ekonomiska, så att fru Fransson kunde lefva som enka utan några svåra bekymmer, fastän det dock alltid gälde att hålla tungan rätt i munnen.

Hon hade fyra döttrar, men, för att tala med hennes egna ord, »hennes döttrar hade knappt lemnat skolan, förrän de formligen *refvos* bort.»

Den äldsta var knappt konfirmerad, förrän pastor Björkman bönföll och tiggde om hennes hand.

Den älskade Gitta hade ju brädhandlar Petterson bokstafligen röfvat till Norrland, innan hon var tjugu år.

Den tredje, Alfhild, som året förut hade lemnat skolan med de bästa betyg i *allt*, satt, besynnerligt nog, ännu oantastad i föräldrahemmet, fastän fru Fransson påstod, att alla hennes döttrar genast refvos bort, men man väntade blott att en ung kandidat Eslev, som ofta var gäst i familjen, snart skulle utföra samma vilda ceremoni.

Hon, Alfhild, liknade mycket Hulda. Hon såg blott ut som ett får, som var ett år äldre, och hennes utstående framtänder voro något längre, men samma eldröda händer, samma sansade korrekta väsen och framför allt samma fullkomlighet i allt, bokstafligen i *allt*.

Fru Fransson ville sannerligen inte skryta, och hon visste ju, att mödrar ofta äro blinda för sina döttrars fel, men det var helt enkelt ett *faktum*, som hon icke kunde förneka, att hennes döttrar voro fullkomliga.

Man behöfde ju bara se deras betyg från skolan! Nå, får jag fråga, fins det så mycket som den allra minsta anmärkning att göra? De arbetade alltid, nästan *för* mycket. Deras handarbeten voro underverk af smak och noggrannhet. Deras karaktär hade icke *någon* fläck, och det var troligen orsaken till, att de bokstafligen icke kunde uthärda minsta fel hos sin nästa. Deremot beundrade alla hvarandra inbördes, beundrade allt, hvad de sjelfva hade eller gjorde, som något, som icke kunde finna sin like på något annat ställe. — När någon af deras kamrater visade de unga damerna en klädning eller en present, som de gladde sig öfver, sågo de antingen stumt derpå eller yttrade:

»Men du skulle se *Alfhilds* nya klädning», eller: »Du borde se den syväska, *mamma* fick till julen!»

De ansågo det för en synd att berömma hvad någon annan hade gjort, »ty man skall icke uppmuntra menniskor till fåfänga». Men när andra icke föllo i extas öfver deras egna alster, sågo de deri ett bevis på högmod och ovilja.

Lampan var nu tänd i detta lyckliga hem. Den stod midt på ett bord, som var belagdt med en hvit, virkad bordduk, sammansatt af stjernor stora som hjul på en barnvagn. De hvita gardinerna för fönstren sutto spända öfver de blanka messingshållarna, och bakom dem såg man rullgardinerna i hvitt och grönt, framställande papegojor på palmer.

Det randiga bomullsöfverdraget på mahognistolarna var nystärkt och fläckfritt, den lilla golfmattan under divansbordet prålade med en bukett af jätterosor på orangefärgad botten. Fotografier af den älskade Gitta, den dyrbara Zuleima — den förstfödda — och deras män och barn prydde väggen. Zuleimas man, pastor Björkman, såg icke ut, som om han lidit nöd och hade en viss svårighet att hålla ihop sina utspärrade knän. Zuleima deremot hade blifvit mager, väl mager och såg ut som ett gammalt, ovanligt uthungradt får.

Men så visade sig den älskade Gitta i ett dess mera blomstrande tillstånd, omringad af en talrik barnskara, och bredvid dem hängde Alfhild i konfirmationsdrägt och Hulda i hvitt med ett kors i svart sammetsband kring halsen.

De verkliga unga damerna sutto vid bordet med den tända lampan, på hvar sin sida om modern, sysselsatta med handarbeten. Midt emot befann sig den unge kandidat Eslev, den fruktade qvinnoröfvaren —, en ung man med ett blekt ansigte, lingult hår, en stor mun med ett vänligt leende, der tandköttet syntes öfver hela tandraden, och en lång, något tafatt figur, som han aldrig riktigt visste hur han skulle placera.

Han satt nu med händerna klämda om stolsätet och vaggade fram och tillbaka.

»Damerna äro så flitiga. Är det redan julklappar?» frågade han och böjde sig öfver Alfhilds broderi, en lilasfärgad rosenbukett, sydd i perlor på guldbotten.

»Mina döttrar äro *alltid* flitiga, bäste kandidat», svarade fru Fransson, »och deras princip är att alltid vara färdiga i god tid, så att när andra skola börja sina julklappar och tala om, att de ha en sådan brådska och ett sådant besvär, — ja, då äro mina färdiga med sina.»

»Det är en utmärkt princip», svarade kandidaten, »jag skulle önska, att vi alla skulle kunna förstå att använda den, så skulle verlden snart se annorlundå ut.»

»Ja, inte sant», nickade frun.

»Det är ju — det är ju — penséer fröken syr», frågade han och rörde vördnadsfullt vid en flik af Alfhilds broderi.

»Ack, nej! Det är ju rosor; — kan ni inte se, att det är rosor!» svarade Alfhild helt förnärmad.

»Men äro inte rosor — ja — äro inte rosor röda eller hvita?» frågade han anspråkslöst.

»Jo, i verkligheten», upplyste Alfhild, »men detta är ett konstverk, — ett stiliseradt konstverk, förstår kandidaten, och då följer man inte samma lagar som i naturen.»

»Nej, jag förstår, jag förstår», mumlade den unge mannen.

»Och så är det perlor, som ni torde observera», inföll fru Fransson beskyddande och pekade med sitt röda

lillfinger på mönstret. »Det är på samma gång smakfullt och varaktigt. Mina döttrar tänka alltid på *nyttan* först, på skönheten sedan.»

»Alldeles, alldeles», svarade kandidaten, »men jag tänkte, att om man till exempel ville luta sitt hufvud, — så här litet — en gång, — ty det skall ju vara en kudde? — Ja, ja, jag kunde förstå det. —Jo, om man en gång ville luta sitt hufvud litet så der, så kunde man lätt trycka ett mönster så här, — här på kinden —.»

Han blef plötsligt helt förskräckt för hvad han sagt, ty fru Fransson sträckte majestätiskt på sig, och det var alltid ett dåligt tecken.

»Jag antar, att en ung man som ni inte först och främst tänker på middagssömn, när ni ser en kudde», svarade hon allvarligt. »Och för resten skall man väl inte kasta sig häftigt öfver ett broderi och krossa det mot ansigtet; man lutar sig lätt deremot, eller — kanske allra helst — man vänder ut afvigsidan på kudden.»

»Alldeles riktigt! Alldeles riktigt», instämde kandidaten.

»Och du, min engel», vände sig modern till Hulda, »hur går det med din perlbörs?»

»Bra, mamma», svarade Hulda och fortsatte att träda perlor på den klarblå silkesträden.

»Kan du dina lexor, mitt barn?»

»Ja, naturligtvis», svarade Hulda. »Annars hade jag väl inte tagit mitt handarbete.»

Fru Fransson sände kandidaten en imponerande blick.

»Så äro gudskelof *alltid* mina flickor. Ingen behöfver påminna dem om deras pligt.»

»Din kria var ju felfri?» fortfor hon, vänd till Hulda. »Den behandlade qvinnans uppfostran», upplyste hon i parentes kandidaten.

»Ja», svarade Hulda och såg arg ut.

»Var det flere, som hade skrifvit något framstående i detta ämne?» frågade modern.

»Hedvig Engelhardt hade skrifvit något, som hon fick beröm för, men hon hade fullt med staffel och slarf.»

»Men var förmodligen i alla fall högst belåten?» frågade fru Fransson.

»Hon tror alltid, att hon är den bästa», svarade Hulda och stack med ifver i perlorna. »Mamma skulle ha sett, hur triumferande hon såg ut.»

»Ja, så der är det», afbröt fru Fransson, som nu kom riktigt i kokning, »vissa personer skola alltid ha medhåll, hur dumt de än bära sig åt, medan andra, som verkligen arbeta, personer som ha den djupa eftertanken och samvetsgrannheten, endast affärdas med ett simpelt *A*.»

»Ja, hon gjorde riktigt narr af mig derför att jag sade henne, att jag skref kladd», sade Hulda öfver perlorna. »Hon kallade mig ett odrägligt dygdemönster.»

Fru Fransson tappade sin virkning — en ny bordduk med barnvagnshjul — i knäet. »Kan ni höra, kandidat Eslev! Alfhild, ni äro mina vittnen, att detta blifvit sagdt till min dotter. — 'Ett odrägligt dygdemönster!' — Det är ju helt enkelt hädelse! — Skall dygden kallas odräglig af nutidens ungdom, hvad ha vi då att vänta oss af samhället? — Nej, detta låter jag inte gå obemärkt förbi! Nej, jag *gör* det inte!» — en lång ögla i virkningen. »Det *skall* anmälas för föreståndarinnan.»

»Deri finner jag, att fru Fransson gör fullkomligt rätt», inföll kandidaten och vaggade ängsligt på stolen. »Jag håller nog mycket på toleransen, det gör jag verkligen, men man måste dock statuera ett exempel, inan måste sannerligen statuera ett exempel!»

»Att menniskor få anmärkningar för sitt mindre goda uppförande, det är ju i sin ordning», fortfor fru Fransson utan att ge vidare akt på honom, »men att bli hånad för ens goda och värdefulla egenskaper, det är ändå väl hårdt, och det är en mors pligt att vid ett sådant tillfälle beskydda sina barn.»

»Hur mamma än kommer att bära sig åt», sade Hulda förargad, »så får jag i alla fall förargelse af det. Så snart man säger det minsta hemma, kalla de en för ’sladdermaja’ och andra behagliga namn.»

Fru Fransson fick ett nytt anfall af indignation och var så vältalig, att icke ens kandidaten vågade hålla med henne. Han satt stilla och vaggade på stolen med ett ansigte, som uttryckte deltagande för verldens uselhet. De unga damerna hade tillräckligt att göra med att fånga perlorna på sina fina perlsynålar, hvilket fordrade full uppmärksamhet och som gaf deras ögon ett hvasst, forskande uttryck.

Plötsligt gaf modern den äldsta dottern en liten vink. Hon försvann och var temligen länge borta. Man hörde skåp slås upp och igen och ett rasslande med knifvar och glas.

Ändtligen slogs dörren upp af en osynlig tjenstflicka, och fröken Alfhild kom in, bärande en liten svart bricka, hvarpå stod en tallrik med små röda, hårda äpplen, fyra knifvar och ett islaget glas punsch åt kandidaten.

Frun bjöd honom, men han ville nödvändigt, att damerna skulle taga först. Efter åtskilligt krus hade hvar och en fått sitt lilla äpple och en stor knif.

»En utmärkt frukt», sade kandidaten, »hvar köper herrskapet sådana goda äpplen?»

»De äro minsann köpta på torget under marknaden», sade frun. »När man bara förstår sig litet på sådant och ger sig god tid, kan man få förträfflig frukt. Men de flesta skicka ju ut sina tjenstflickor, simpelt folk, som inte ha ringaste intresse för husets bästa, och då blir det derefter.»

»Men fru Fransson hinner då också med allt», sade kandidaten och mumsade, »både att egna sig åt sina döttrars mångsidiga uppfostran och stå för hushållsangelägenheterna, sköta ekonomien, — ja, jag begriper inte, hur tiden kan räcka till.»

»Det är också en konst», svarade fru Fransson och rätade på sig, »men en konst, som lifvet har lärt mig, och som jag hoppas kunna lemna i arf till mina döttrar. — Lilla Alfhild der är då som skapad till en bra husmor. Hon kommer att kunna reda sig med hälften af hvad andra unga damer med hennes uppfostran fordra.»

Lilla Alfhild blef något röd i ansigtet. Hon skulle icke alls ha något emot att få en förmögen man, och moderns planer med kandidaten betraktade hon blott som en nödhjelp. Man kunde ändå under tiden se sig om, i fall icke ett bättre parti skulle visa sig.

Hulda hade ett slags förkänsla af, att Alfhild ickc skulle vinna afsättning, och begagnade alltid den stund de klädde af sig för att säga systern, att hon bestämdt skulle komma att bli en gammal mamsell, hvilket satte den äldre systern i eld och låga.

Hulda hade sina egna tankar för sig. *Hon* skulle icke sitta länge ogift, och hvad hon ville, det ville hon; man skulle bara vänta, tills hon slutat skolan. Modern anade i henne en vilja, som var starkare än hennes egen, och hade en hemlig respekt för henne. Hon hade för afsigt att öfverlemna framtiden åt henne sjelf och var öfvertygad om, att hon skulle reda sig på ett eller annat sätt.

———

Ungefär vid samma tid var det någon, som gick förbi nere på gatan och tittade upp till de upplysta fönstren.

Det var Hedvig, som var på väg till Ebba von Tärne. Hon hade bedt henne komma och tillbringa qvällen hos sig.

Hedvig gick fort, insvept i sin pels och med hufvan tätt kring ansigtet, medan en jungfru följde henne med tunga steg.

Det var med hjertklappning den ensamma unga flickan närmade sig det hem, der hennes beundrade Ebba bodde. På den bonade trappan voro hemväfda mattor lagda, och redan i förstugan mötte henne den luft af värme och hemtrefnad, som gjorde godt, när man kom från snön der ute.

I tamburen stod en gammal betjent och tog emot Hedvig. Han var klädd i familjens livré, annars skulle man snarare ha tagit honom för en eller annan gammal onkel i familjen, som hade gått ut för att bjuda gästen välkommen, så vänlig och hjelpsam var hans ton.

Han hade icke det minsta af denna dryghet, som oftast utmärker betjenter i förnäma hus, dessa livréklädda herrar, som se ut, som om de alltid ginge och bure på familjens hela stamträd, och med föraktfullt medlidande se ned på alla oadliga gäster och mönstra deras öfverrockar och pelsar.

Grefvinnan Tärnes betjent bockade sig artigt för Hedvig, men sade derpå i vänlig ton: »Nu skola vi sätta frökens galoscher här inne i hörnet, så att de inte bli kalla, och så borde fröken behålla sin lilla sjal på sig. Det är så kallt ute i qväll, att man lätt kan förkyla sig.»

Han hängde omsorgsfullt upp hennes kläder, såg med ett litet faderligt leende på henne, medan hon ordnade sitt lockiga hår framför spegeln, och öppnade sakta dörren för henne.

I den första salongen kom Ebba henne till mötes. Hon var svartklädd med ett brokigt förkläde, och Hedvig önskade i det samma, att hon icke hade klädt sig så fin. Hon hade tagit en ljus ylleklädning och handskar.

»Välkommen!» sade Ebba vänligt. Hon kysste aldrig någon af sina väninnor. »Du har haft ett styggt väder att gå i. Kom nu in och drick te.»

De gingo genom ännu ett stort rum och kommo in i den innersta stora salongen, der några personer voro församlade omkring ett litet tebord i flere småsoffor i ett hörn af rummet.

En stor brasa brann i kaminen, gardinerna voro dragna för, och rummet var upplyst af ett par lampor på olika bord och af tre ljus, som voro tända i den gammalmodiga ljuskronan i taket.

Grefvinnan steg upp och kom emot Hedvig. Hon var en äldre dam, som en gång hade varit vackrare än sin dotter. Hvad som hos Ebba hade blifvit stort och kraftigt var hos modern fint och elegant.

Hon hade nästan hvitt hår, och hennes ansigte såg vissnadt ut och bar spår af, att lifvet hade lagt sina händer hårdt på henne, och hennes mörka, själfulla ögon hade ett uttryck, som Hedvig icke riktigt kunde uttyda. — Var det smärta eller frid? Kanske båda delarna, eller det ena upplöst i det andra? — Hon hade liksom Ebba mycket vackra händer, som sågo ut att aldrig ha haft något hårdt arbete och som hon nu sträckte emot Hedvig.

»Välkommen!» sade hon. Hon hade samma djupa röst som Ebba. »Hvad det var vänligt af er att komma och helsa på Ebba!»

Derefter presenterade hon de andra närvarande för Hedvig.

»Fröken Krohn, — min farbror — kammarherre Lyxen.»

Fröken Krohn var en gammal dam, som hade varit grefvinnans lärarinna och som nu lefde på sin ålderdom i hennes hem. Hon var mycket gammal. Hennes hufvud skakade oupphörligt helt sakta, som om det ogillade den erfarenhet, hon hade fått i verlden, och hon var mycket döf. Hedvig beundrade det tålamod, hvarmed grefvinnan och Ebba ropade i hennes öra och upprepade hvarje mening, som blef sagd. Hon var alldeles sinnesfrisk och intresserad för allt och yttrade sin lust att veta hvad som sades genom att sträcka fram hufvudet med ett frågande leende, och då fans det alltid en sufflör till hands.

Sjelf talade hon mycket sakta, som nästan alltid döfva menniskor göra, med en egendomlig, modulerad röst, och såg mycket vänligt och deltagande på den hon talade med.

Kammarherre Lyxen var en gammal ungkarl, som hade fått dåliga affärer och dålig helsa, och som nu lefde som permanent gäst i sin brorsdotters, grefvinnans hus.

Det var en gammal herre med spetsig näsa, spetsig haka och ett litet grått pipskägg. Han talade spetsigt och med en accent, som om han öfversatte svenska från ett annat språk. Han gick på tå öfver mattorna på golfvet och var i hela sitt väsen särdeles cermoniös. Farbror Fritz, som barnen kallade honom, var egentligen grefvinnans förste kammartjenare. Han hade sjelf intet arbete, men hjelpte henne med alla slags småtjenster, skref bref för henne, hjelpte henne med att mottaga fattigas besök, gick hennes ärenden och läste högt för henne om qvällarna. Dock var denna tjenstaktighet alldeles frivillig. Grefvinnan och hennes barn behandlade honom med största vördnad och talade alltid om, hur oumbärlig han var för dem.

Utom dessa gamla voro Ebbas två yngre bröder närvarande. Den ene, som skulle bli student på våren, var lång och mörk och liknade Ebba. Den yngre var ljus med kort näsa. De voro båda artiga och uppmärksamma unga män, som sågo ut att vara vana vid att röra sig i hvilket sällskap som helst, men de hade det oaktadt ingenting af denna öfverlägsenhet, som annars utmärker unga herrar, som vilja uppträda såsom kavaljerer. De voro tydligen uppfostrade till att icke blott tänka på sig sjelfva, som annars är det ständiga målet för unga herrars ansträngningar, och de visade lika stor uppmärksamhet mot sin egen mor och syster som mot de främmande.

Det såg ut, som om grefvinnan af erfarenhet visste, att lifvet är en svår och allvarlig sak att komma igenom, och att det derför är bäst, att man ömsesidigt försöker att i alla småsaker göra det så godt och lätt som möjligt för hvarandra.

Hon var af den åsigten, att man bör visa kärlek och hängifvenhet i hvardagslag och icke uppskjuta det till större eldsvådor och andra olyckshändelser, som somliga menniskor göra. Hon hade förlorat två män. De tre barn hon hade i lifvet voro från hennes andra äktenskap, och hon lefde i det innerligaste samlif med dem.

Hon anvisade Hedvig en beqväm plats i en soffa, och grefvinnan sjelf satte en kudde bakom henne, och derpå bjöd hon henne te, medan den ene af hennes gossar gick efter sockerskålen och den andre kom med en brödkorg i hvar hand och förnöjd såg från den ena till den andra af korgarna, som om han ville säga:

»Här äro kringlor och här äro tebröd. De äro goda båda delarna, — jag känner dem.»

Det var nästan för mycken artighet. Hedvig visste icke, hur hon skulle återgälda den. Hon satt med en hel hög småbröd framför sig och rörde omkring i sin tekopp, medan hon lät blicken glida omkring på de gamla porträtten på väggarna.

»Ni tycker om taflor», sade grefvinnan. »Ebba har sagt mig, att ni har så mycket anlag för att teckna.»

Hedvig såg i tankarna hela rader af karrikatyrer hon gjort af lärarne och kamraterna, och hon kände sig mycket syndig.

»Åh, det är ingenting», sade hon och rodnade.

»Jaså, fröken ritar?» frågade den gamle kammarherren, — han läspade litet. »Det är en utomordentligt intressant talang, som kan skaffa amatörerna en stor jouissance. — För öfrigt är kanske fröken redan artist?» rättade han sig.

Gamla fröken Krohn stack frågande fram hufvudet.

»Fröken Engelhardt ritar!» ropade grefvinnan i örat på henne.

Fröken Krohn såg frågande ut, som om något vigtigt undgått henne.

»Hedvig tecknar!» upplyste Ebba från den andra sidan; — samma frågande blick.

»Hon tecknar! Hon har utmärkta anlag för att träffa likheter!»

Hedvig svettades sakta.

»Ja, ja!» nu uppfattade fröken det och sade med en vänlig blick och en mycket sakta röst till Hedvig:

»Jaså, fröken ritar, — porträtt?»

»Ja, hon träffar likheten så utomordentligt», upprepade Ebba, som om hon utbjöd något till auktion.

Fröken Krohn nickade mildt.

»Då skulle fröken rita lilla Ebbas porträtt!» sade hon sakta och ledsagade sina ord med gester, som om också Hedvig skulle ha svårt för att fatta.

»Jag har nog försökt», sade Hedvig, som hon tyckte mycket högt. »Men jag kan inte! Hon är allt för vacker!»

Fröken Krohn skakade på hufvudet. Hon förstod icke ett ord.

»Fröken Engelhardt säger, att Ebba är så svår att träffa», ropade grefvinnan.

Fröken Krohn såg frågande på Ebba och derifrån på Hedvig.

»Jag är inte så lätt att träffa», återtog Ebba.

»Hon är för vacker», skrek nu Hedvig som i en stridslur.

Denna upplysning behagade den gamla damen. Hon nickade gillande till Hedvig, tog Ebba under hakan och såg på henne, och så skrattade hon så, att det kluckade i henne.

»Ja, hon är vacker, — och hvad bättre är», — här böjde sig den gamla tätt intill Hedvigs öra, — »hon är så god, — god, — förstår ni?»

Jo, Hedvig förstod det så väl och flyttade sig närmare den gamla. Hon fick också lust att vara vänlig mot en som alla andra ansträngde sig att underhålla, och det var något nytt för Hedvig. Hade hon varit ensam, skulle hon säkerligen funnit henne ganska besvärlig och snart förlorat tålamodet.

»Frökens far är kanske artist?» frågade kammarherren. Han satt och vred på sin förgylda snusdosa.

»Nej, han är häradshöfding», svarade Hedvig.

»Ja, utan tvifvel är den juridiska banan en mycket säkrare väg än artistens nu för tiden», anmärkte han. »En artist har ju bara sitt geni att lefva af, — en ganska doutable inkomst i dessa dagar.» Han tog en pris ur dosan. »Hvaremot alla embetsmän, och kanske framför allt juristerna, ofta verkligen ha en lysande carrière framför sig.» Detta sista illustrerade han med att snusa mycket högt och bullersamt.

Hedvig tänkte på sin fars »lysande carrière», hur han hade suttit med samma knappa inkomster år från år, och hur han med hvarje år förmådde arbeta mindre. Hon suckade och borstade smulorna från sin klädning.

Den gamle betjenten kom ljudlöst in och tog ut teservisen. Han såg på Hedvig, som om han ville säga: »Jag hoppas, att lilla fröken trifs bra här hos oss», och hon såg på honom igen, som om hon velat svara: »Jo tack, alldeles utmärkt.»

Efter teet kom Ebbas yngste bror, Magnus, med schackbrädet. Farbror Fritz hade lofvat honom revanche från föregående qvällen.

»Ja, ja», läspade kammarherren, »om inte min kära Julie önskar, att jag skall läsa högt. — Hvad säger Julie?» Han vände sig med en bugning till sin brorsdotter.

»Nej tack, bäste farbror. I qväll kan Thiers och Napoleon få lof.»

Hon klappade honom på ryggen, och han placerade sig vid schackbrädet framför kaminen. Den äldste sonen, Oskar, hade gått in i sitt arbetsrum, och Ebba satt i soffan bredvid fröken Krohn för att se, hur hon stickade en ovanlig sort mönsterstickning i en hvit yllesjal.

Grefvinnan hade kommit fram till Hedvig.

»Ni har kanske lust att se på mina taflor», sade hon. »Vi ha ett och annat bra porträtt», och så gick hon med Hedvig genom alla rummen och visade henne, hvad der fans att se.

Det var icke en elegant våning i ordets moderna betydelse, icke ett af dessa hem, der det fins ett sådant öfverflöd af öfverflödiga saker, att menniskorna nästan förefalla som det öfverflödigaste i våningen. Der fans icke denna massa skärmar, små plyschbord, pallar och kuddar, som man stöter emot i så många eleganta bostäder, eller alla dessa jernkramvaror, som man ser härstamma från samma bod. Det var något värdigt och enkelt öfver dessa rum. De bonade golfven voro alla betäckta med hemväfda mattor, de gamla möblerna skeno af renlighet. Alla soffor och stolar voro beqväma att sitta i, och man såg, att de böcker, som lågo framme, blefvo lästa. Der funnos underliga gamla urblekta broderier på eldskärmarna och fotmattorna, och de lyxartiklar, hvarmed skåp och byråar voro prydda, knöto sig alla till ett och annat minne. De buro prägel af olika stilar och olika tidsåldrar, men om hvarje sak kunde det berättas en hel liten historia. Här och der hängde en slipad spegel eller lampett, men det bästa var dock alla familjeporträtten, hvarmed väggarna voro prydda. Der funnos bättre och sämre, och ett och annat verkligt konstverk.

Hedvig stannade framför en pastell. Det var en mycket vacker dam med dubbelhaka och tunga ögonlock, perlor i det pudrade håret, en pipkrage af skära sidenband kring den bara halsen och stora perlor i öronen. Hon satt i denna älskvärdt förvridna ställning, som man ser på alla porträtt från peruktiden. Den högra skuldran fram och den venstra mycket bakåt, hufvudet åt ena sidan och blicken åt den andra, och ett af dessa eviga leenden, som utmärka Gustaf den tredjes tidehvarf, och som tycks säga: »Verlden är behaglig, allt är behagligt! — Det kan icke vara fråga om sorger och smärtor, sådant känner man icke!»

»Se det var en af de stora skönheterna vid Gustaf den tredjes hof», sade grefvinnan. »Det var min mormors

syster. Ja, så der skulle man se ut då för att bli beundrad.»

Ett annat porträtt var: »min farfarsfar, rikskansleren», — ett tredje var porträttet af en rysk prins: »min svärfars gode vän», — och så var det hela tiden.

Hedvig rörde sig bland bilder af idel storheter, som hörde eller hade hört till familjens förtrogna vänner, och grefvinnan presenterade dem lika naturligt och enkelt, som om en annan skulle ha sagt: »Min svåger, hökar Pettersson.»

Der stodo ett par stora kinesiska krukor med växter — dem hade grefvinnans farbror haft med sig, då han var ambassadör i Kina, och denna lilla förvridna, förgylda, förtrollande luktflaska, den var en gåfva af Marie Antoinette sjelf till en af grefvinnans slägtingar, som var minister vid franska hofvet.

Slutligen föllo Hedvigs ögon på ett damporträtt från en mera modern tid. Det var en ung brunett dam med håret nedkammadt i gardiner och klädd i ett urringadt, gult snibblif.

»Det är ju — det är ju?» frågade Hedvig tvekande.

»Jag, ja!» svarade grefvinnan. »Det var en smaklös och komisk drägt man bar då för tiden, och ändå tyckte vi sjelfva, att vi voro mycket fina.» Hon skrattade.

Hedvig var nära att säga: »Ni var förtjusande, — förtjusande!» men hon vågade icke. Hon stod blott och såg på de själfulla ögonen och på det friska unga ansigtet med det lyckliga uttrycket och vände sig sedan för att kasta en flyktig blick på grefvinnan.

»Ja, nu kan man inte se, att det är mig, det skall föreställa», sade grefvinnan och slog med handen. »Den tiden stod jag vid ingången till lifvet, — nu skall jag snart derifrån—— Det målades, när jag blef förlofvad med min förste man, som då var minister i Madrid, och jag satt bara och tänkte på, att han om två månader skulle komma hem till bröllopet. — Nu är han död, och Ebbas far är död och tre af mina barn äro döda. — Ja, min lilla vän», hon klappade Hedvig på axeln, »det sker mycket i ett menniskolif, och det är ett underverk att ens kropp och själ kan uthärda det. — Det skulle inte heller gå, om vi bara hade oss sjelfva att lita på, men Gud ske lof det fins en, som kan uträtta allt med oss.»

Hon sade det sista tyst, liksom till sig sjelf, och Hedvig tyckte, att hon plötsligt blef så vacker, att hennes ungdomsporträtt på väggen blott var en svag skugga af hvad hon nu var.

Hon skulle helst ha velat kasta armarna om halsen på henne och kysst henne, men det vågade hon ju icke alls! — Denna förnäma gamla dam! — Och att tänka sig, att hon, som hade idel grefvar och prinsar och hofdamer i sin slägt, hade suttit och passat upp på henne, Hedvig, — en liten vanlig skolflicka.

När Hedvig icke fick visa, hur starka känslor hon hade, blef hon alltid mycket tyst, nästan stel. Det blef hon också nu, men grefvinnan måtte ha kunnat läsa i hennes ögon, ty hon klappade henne vänligt på kinden och sade:

»Ja, Gud hjelpe alla de unga!» och Hedvig böjde sig och kysste hennes hand.

Ebba och fröken Krohn voro fördjupade i den hvita sjalen, då grefvinnan och Hedvig kommo in. Ebba reste sig då genast och kom fram till Hedvig.

»Nu har du kanske lust att se *mitt* rum, Hedvig», sade hon. »Der har jag allt, som jag tycker bäst om.»

»Ja, det är då också snart ett helt museum», sade brodern vid schackbordet.

Fröken Krohn stack frågande fram halsen.

»De säga, att mitt rum snart är ett helt museum», ropade Ebba.

»Hvad för slag — mausoleum? Kalla de Ebbas rum ett mausoleum?» Hon såg riktigt sorgsen ut.

»Nej, ett *museum!»* upplyste Ebba.

»Ja, ja, ett riktigt litet museum», sade fröken Krohn förnöjd och knappt hörbart.

Ebbas rum var stort och ljust med tjocka gardiner för fönstren, en snöhvit säng och en stor toalettspegel med hvita draperier. Der funnos alla slags böcker, växter och försteningar, och hon sjelf hade medfört hvar sak som ett minne från sina resor. Emellan sänggardinerna hängde en stor fotografi af Corregios Madonna, som trampar på halfmånen, med en rosenkrans under. Den vissna buketten af myrtengrenar öfver den lilla fotografien från bugten vid Neapel hade hon sjelf plockat på stränderna vid Sorrento.

De besynnerliga försteningarna på bokskåpet voro från Saltzburg och Karlsbad, der hon hade varit för ett par somrar sedan. Öfver den lilla soffan hängde en stor, präktig fotografi af Heidelbergs slott.

»Och på alla dessa ställen har du varit!» utbrast Hedvig. »Du lyckliga varelse!»

»Ja, det är många härliga minnen, men det allra bästa var ändå att komma hit», svarade Ebba och sköt fram ett litet staffli, som stod på hennes skrifbord med en fotografi af en svensk sjö med granklädda höjder omkring, och der man såg en öppen backe som förde upp till ett stort hvitt stenhus med två flyglar. Fotografien hade denna underligt döda, kalla färg, som fotografier efter en sollös natur alltid få.

»Ser du, här är Tärnö!» sade Ebba. »Här innanför detta fönster är mitt rum. Der bakom är utsigtsberget. Bakom skogen der borta ligger kyrkan.» Hon fortfor att peka ut alla detaljerna och förklara det för Hedvig. »Här älskar jag hvarje sten, ser du! Och hellre än jag ville lofva att aldrig resa dit igen, ville jag lofva att aldrig mera resa derifrån.»

»Det menar du inte», sade Hedvig.

»Jo, det menar jag visst. Der har jag ju alla mina bästa minnen, och för öfrigt, — ja, jag vet inte hvarför, men det är den fläck af jorden, som jag älskar mest.»

»När jag reser ut en gång, tänker jag aldrig komma hem igen», sade Hedvig ifrigt.

»Åh, det säger du nu. Vi få väl se, när det kommer till stycket», svarade Ebba.

»Hvad skulle jag längta efter?» frågade Hedvig hårdt. »Jag har inte en menniska, som bryr sig om mig i verlden och som skulle önska, att jag kom hem igen.»

»Du kan få», svarade Ebba och smålog. Hedvig hade nästan hoppats, att Ebba skulle ha svarat: »Jo, *jag* bryr mig om dig», — men hon visste, att Ebba var för ärlig att säga något, som hon icke riktigt menade.

Hon tog ett album, slog hastigt upp det och började bläddra deri. — Det var bara familjeporträtt, Ebbas föräldrar och syskon i olika upplagor.

»Här är ju du sjelf, då du var liten!» utbrast Hedvig. »Hvad det klär dig bra med utslaget hår. Men du är i alla fall mycket vackrare nu.»

»Tycker du?» svarade Ebba endast. Hon blef icke röd och gjorde inga grimaser. »Men jag är då inte fullt så fet nu mera. Den tiden var jag så stor och stark, att alla kusinerna voro rädda för mig. Jag slogs, när jag blef

ond, och kunde slå dem dugtigt.»

Hedvig satt och fördjupade sig i porträttet, derpå såg hon upp på Ebba och betraktade henne länge.

»Vet du, hvad jag tror om dig», sade hon slutligen. »Jag tror, att du kommer att uträtta något stort i verlden: något sådant som att rädda ditt fädernesland från undergång eller något annat mycket märkvärdigt.»

Ebba skrattade. »Hvad du är rolig», sade hon, men så blef hon plötsligt allvarlig, hennes ögonbryn sammandrogos, och blicken fick detta strålande uttryck, som Hedvig så mycket beundrade.

»Nej, ser du, Hedvig, jag tror inte, att jag kommer att uträtta något stort, men jag tror, att jag kommer att *upplefva* något stort. Lifvet är så underbart, och allt möjligt kan ju hända en.»

»Åh, för de flesta tycker jag egentligen att det inte sker någonting alls», sade Hedvig föraktligt.

»Ja, jag menar inte precis yttre händelser», svarade Ebba allvarligt, »men inom sig sjelf kan man ju upplefva märkvärdiga saker. Det kan ju finnas en glädje eller en sorg, som är stor nog till att uppfylla ett helt menniskolif.»

»Hvad månne det skulle vara.» frågade Hedvig.

»Jag vet inte», svarade Ebba och rodnade öfver hela ansigtet, »men jag föreställer mig det.»

Hedvig fortfor att bläddra i albumet.

Ebba hade stigit upp och gått bort till toalettspegeln. Hon stod med ryggen mot Hedvig och ordnade sitt hår.

»Men säg, hvem är den der förtjusande menniskan?» ropade Hedvig från soffan. »En ung herre i profil, med uniform. — Nej, hvad han är vacker!»

Ebba vände litet på hufvudet. »Det är en kusin till mig, Gösta Vedel, han är artillerilöjtnant.»

»Jag har då aldrig sett något så vackert!» fortfor Hedvig, som alltid råkade i extas öfver skönhet. »Är det verkligen taget efter honom sjelf, eller är det efter ett porträtt?»

»Nej, det är efter honom sjelf», svarade Ebba, som fortfarande icke kunde få sitt hår att sitta. »Han är mycket vackrare sjelf.»

»Det är väl omöjligt!» utbrast Hedvig. »Sådana ögon och ögonbryn, och en sådan näsa! Det var den mest förtjusande näsa jag har sett; och hvad han ser god och glad ut!»

»Han är också båda delarna», svarade Ebba, som nu sökte efter något på toalettbordet.

»Ha ni varit mycket tillsammans?» frågade Hedvig. Hon tänkte icke vidare på hvad hon sade.

»Ja, alla ferier på Tärnö», svarade Ebba, som icke kunde finna hvad hon sökte efter. »Men nu är han på möte om somrarna, så att han icke kan komma då.»

»Alla mina bästa minnen äro från Tärnö», ljöd det plötsligt i Hedvigs öron, — — ah ha! — — Hedvig såg Ebba i nacken, som hon fortfarande vände emot henne, men det föreföll henne, som om Ebbas små öron voro rödare än vanligt.

»Här äro alla mina älsklingsförfattare», sade Ebba, som nu kom och slog sig ned i soffan. »Runeberg, — först och främst Runeberg, — honom har jag i tre upplagor, och så är här Tegnér och Geijer, — och här är

Snoilskys dikter; — ja, du vet, jag tycker mest om att läsa mitt eget språk. — Men här har jag också en andaktsbok på franska och några engelska psalmer, som jag tycker mycket om.»

De började bläddra i böckerna och turade om att finna och läsa upp de dikter, som de särskildt tyckte om. — Ebba kunde alla sina älsklingsdikter utantill.

»Jag har läst dem så många gånger, och jag tycker, att de alldeles uttrycka hvad jag sjelf vill säga, så att det nästan käns, som om jag hade skrifvit dem sjelf», sade hon.

»Och jag har ännu aldrig funnit något, som uttrycker, hvad jag sjelf menar», sade Hedvig. »Det sitter här och spänner», hon höll handen för bröstet, »och ibland tänker jag: nu kommer det bestämdt, nu får jag ord derför, men det får jag aldrig.» Hon böjde hufvudet, så att hennes ljusa, burriga hår flöt ned öfver pannan.

»Det är kanske inte ditt språk», sade Ebba. »Du kommer bestämdt att *rita* hvad du vill säga.»

»Åh mina ritningar, det är bara skräp! — Nej, jag skulle önska, att jag kunde sjunga! Det skulle vara något annat!»

Hon steg hastigt upp. Betjenten knackade på dörren och anmälde, att supéen var serverad.

Då Ebba var vid dörren, gick Hedvig ännu en gång tillbaka till det bord, hvarpå albumet låg; hon öppnade det och sökte porträttet af den unge officeren. Hon stod länge och betraktade det, till dess hon kom i håg hvart enda drag tydligt. Derpå knäppte hon hastigt igen albumet och följde Ebba ut i salen.

Alla voro ute i matsalen, och innan man satte sig till bords, lästes en tyst bön.

Hedvig kunde icke låta bli att jemföra denna andaktfulla tystnad, hvarmed måltiden här invigdes, med de små flyktiga bugningar och slarfviga nigningar, som hennes kamrater i det hus, der hon var inackorderad, utförde bakom sina stolar, innan man gick till bords, ofta åtföljda af en eller annan argsint blick på ens granne, som man för tillfället var ovän med.

Den gamle kammarherren var ifrig att draga fram grefvinnans stol och bereda henne plats. Betjenten stod bakom fröken Krohns stol. Måltiden bestod af ett par kalla rätter och dessert och smakade Hedvigutmärkt, hon som hela vintern varit van vid tjocka pannkakor eller hafregröt till qvällsmat.

Också tillfredsstälde det hennes skönhetssinne, att bordet var dukadt med damast, att man serverades på gammalt porslin och att det tunga silfret med familjevapnet var skinande blankt. Det var något annat än det sinkade hvita porslinet och de skrynkliga serveterna hos fru Svenson, der Hedvig bodde.

Då klockan blef tio, kom hushållerskan in för att tala om hushållsangelägenheter med grefvinnan. Det var alltid tecken till att sällskapet skulle bryta upp, och Hedvig steg upp för att taga afsked. Hon såg tillbaka efter den gamla tjenarinnan och önskade nästan, att det hade varit hon sjelf, som stått der i den snäfva svarta klädningen och den hvita mössan, ty då hade hon haft lof att stanna här, — nu skulle hon gå.

Hvad det var mörkt på gatorna, och hvad snön slog henne ovänligt i ansigtet, då hon kom ut. Hvad hon fann sitt lilla tarfliga rum obehagligt och frånstötande, då hon kom dit in och tände den dammiga fotogénlampan.

Hon satt länge med händerna i knäet, innan hon kunde förmå sig att kläda af sig. Det hade kommit något så tröstlöst öfver henne. Hon älskade skönhet och harmoni, och hon hade fått se en glimt deraf och känt, att det till en viss grad kan finnas här i verlden. Men hon kände sig nu ensammare och mera disharmonisk än någonsin förr. Hon kunde icke komma till rätta med sig sjeif.

Då hon kommit i säng, kröp hon under täcket och grät länge utan att egentligen veta hvarför. Derpå började

alla bilder från den förflutna aftonen draga förbi henne, till hälften i drömmen.

Hon såg den fina hofdamen från Gustaf den tredjes tid le emot sig med detta underliga, innehållslösa leende. Hon hörde någon ropa samma och samma sak om igen: »Hon ritar! Hon ritar så vackert!» Och så såg hon Ebbas profil, när hon vände sig om mot henne från spegeln— — — Men hvad var detta för ett ansigte, som nu simmade ut ur dimmorna och gled förbi henne? Hvar hade hon sett det förr? — Dessa raka mörka ögonbryn, denna käcka mun med de små mustascherna, och denna näsa, denna förtjusande näsa! — Hedvig öppnade ögonen vidt i mörkret. — Jo, det var ju Ebbas kusin, han, hvars porträtt hon hade sett i albumet.

Hon log ännu åt det i mörkret, så vackert var det. Så försvunno alla bilder, och hon somnade.

Dina Kallerström hade förlorat sina föräldrar, när hon var tolf år.

Det hade varit ett olyckligt äktenskap, som slutade med en half skilsmessa. Dina ärfde en liten förmögenhet efter dem och fick sin fars kusin till förmyndare, en man, som var gift med en strängt pietistisk fru. I detta hem blef Dina uppfostrad de följande tre åren och lärde sig under den tiden, att denna verld är en förskräcklig jämmerdal, der det onda har öfverhanden, och der frestelser lura på menniskorna i alla former och färger. Det gäller att hvarken se till höger eller venster, utan gå sin väg fram som en, som är död för verlden.

Nu låg det emellertid i Dinas natur, att det, som hon helst af allt hade lust till, var att se till höger och venster, ja, vrida nacken alldeles ur led för att se sig om, i fall hon kunde komma åt det, och både hon sjelf och de andra gjorde stora ansträngningar, för att hon skulle passa in i det hem, hon hade kommit till.

Ibland lyckades det henne också, men det var mera en roll, hon tvang sig att spela. Hon gick då med nedslagna ögon och sade till sig sjelf: »En ung flicka med ett vackert ansigte, men en sträng, nästan klosterlik hållning, gick vid sina föräldrars sida till kyrkan.» Eller också tänkte hon för sig sjelf, som om hon skulle läsa upp ur en roman: »Då hon ännu blott var femton år gammal, tillbragte hon icke sina aftnar som andra unga flickor med att deltaga i baler eller andra tomma förströelser, utan stilla, för det mesta alldeles tyst, satt hon vid sin fostermors sida och klippte väf till små barnskjortor åt de fattiga, eller hörde med andakt de äldres samtal om allvarliga ämnen.»

Hon fann behag i den snäfva mörka klädningen, man hade gifvit henne, kammade håret slätt och trippade omkring med små, bestämda steg. — Men så kunde hon plötsligt en qväll försöka att sätta upp sitt hår högt i nacken med lockar, när hon hade blifvit ensam, och hänga sin mors ametistörhängen i silkestrådar kring öronen. Det klädde henne utmärkt!

Hon satte sig med bar hals framför spegeln och profvade olika ställningar.

»Hertiginnan af Némours», sade hon, snörpte på munnen och kastade hufvudet tillbaka. »Grefvinnan af Poitiers», — och hon intog en ny ställning. Plötsligt fick hon riktig afsky för den gamla, fula klädning hon var tvungen att gå med. Hon kom i håg sin mor, som mycket tyckte om vackra toaletter och hade utmärkt god smak, och hon tänkte på »sin söta lilla mamma», som hon alltid i tankarna kallade henne, med sorg och längtan. — Den 'söta lilla mamman' hade också varit en intagande dam, men blott haft det lilla felet att icke bry sig det ringaste om sin man och sina barn. Emellertid inbillade sig Dina, att hon, om modern nu hade lefvat, skulle fört ett gladt och sorglöst lif och icke pinats i hjäl hos den gamla farbrodern och den olidliga tant Therese.

Det var perioder, då hon riktigt hatade sina fosterföräldrar och gjorde allt för att reta dem. Men så kom den tiden, då hon skulle konfirmeras. Man skickade henne till en sträng, pietistisk prest, hvars begåfning och

vältalighet gjorde ett starkt intryck på Dina. Hon blef genomskakad i hela sin varelse och arbetade sig upp till ett så exalteradt och brinnande själstillstånd, att hon, om hon hade tillhört den katolska kyrkan, i hvilket ögonblick som helst skulle ha kunnat aflägga klosterlöftet. På konfirmationsdagen var ingen så upprörd och förgråten som hon. Hela dagen befann hon sig i ett fullkomligt ekstatiskt tillstånd. Men det räckte icke länge. Då undervisningen hos den begåfvade presten upphörde, tillbragte hon åter all tid i hemmet, och då det spännande vid den religiösa andakten var förbi, fann hon snart detta lif af idel försakelser, bibelläsning och kyrkogång torrare och tråkigare än någonsin.

Då och då efter en predikan kunde hennes gamla entusiasm flamma upp, men den brann kortare för hvar gång, och hon var på den punkt, då hon icke önskade annat än att något, något, hvad det än måtte vara, skulle komma och rädda henne.

Omständigheterna gjorde, att hon flyttade från en stad till en annan, från sina stränga fosterföräldrar till en aflägset beslägtad tant, som med en gammal syster bodde i den stad, dit Dina sändes för att fullända sin uppfostran i en ansedd skola. Hon hade nu i öfver två år varit i huset hos sin tant, enkefru Mina Lindstedt, och hennes gamla syster Birgitta Kars.

Det var två förmögna gamla damer, som icke hade något särdeles att företaga sig, och som efter en tid blefvo två viljelösa offer i deras unga slägtings händer.

De började med att trösta henne och funno henne vara ett lifligt, men förskrämdt barn. Derefter skämde de bort henne och slutade med att beundra och lyda henne i allt.

Ingen af de gamla tanterna utmärkte sig för något särdeles lysande förstånd, och Dina kunde inbilla dem nästan hvad som helst. Hon höll af dem och gjorde dem egentligen aldrig något obehag, då hon i botten var en vänlig och godmodig natur, som, när hon blott fick sin vilja fram i allting, icke gjorde någon menniska något ondt och aldrig visade sig otacksam eller hård. — Men hvad hon kommenderade de gamla damerna! Aldrig med annat än: »Åh söta tant!» och: »Du *ger* mig väl lof!», men något slags invändningar kommo aldrig i fråga.

Hon fick hvilka kläder hon ville och fick lägga af dem, när hon blef trött vid dem. Det hette alltid: »Åh söta tant, det fins nog en fattig, som så väl kunde använda dem.»

Hon fick taga emot hvilka inbjudningar hon ville och säga ja till alla, som behagade henne. Var hon för länge borta, så var det alltid »något som skulle köpas till skolan». Skref hon biljetter, som hon icke önskade skulle ses, var det »en anteckning till en af kamraterna». Läste hon farliga böcker, hvilka tanterna hört omtalas som mindre passande för unga flickor — sjelfva läste de så godt som ingenting —, så bad hon att i korthet få redogöra för innehållet och satte i en hast ihop en historia med så mycket dygd och moral, att hon kunde locka tårar i de gamla damernas ögon.

Det hände till och med, att de ibland kunde se på hvarandra och säga: »Men den boken måste vi nödvändigt läsa», men då hette det alltid: »Ja, tyvärr måste jag lemna den tillbaka i morgon, och den är utsåld i bokhandeln.» — Hon visste, att de aldrig skulle göra sig någon vidare ansträngning för att skaffa sig lektyr.

När hon ville, bad hon sin barndomsvän Edvard, hvilken ungefär vid samma tid, som hon kom till staden, hade fått plats på ett kontor där, att tillbringa en middag eller qväll hemma.

Hon sade till tanterna, att han var en så olycklig ung man, hvilket han verkligen också för ögonblicket var, af kärlek till Dina, och hon beskref de äfventyrligaste och mest upprörande händelser från Edvards hem, en beskedlig köpmansfamilj, som hade lefvat det enformigaste hvardagslif, med så lifliga färger och så talande gester, att tant Birgitta en qväll blef så rädd, att hon icke vågade gå ensam in i sitt rum. Och sedan sutto de

och sågo så nyfikna och deltagande på den unge herrn, när han, omedveten om sina upprörande familjeförhållanden, åt sin söndagssoppa hos dem, men de vågade ingenting säga till honom. Dina hade ofta upprepat: »Han är i hög grad ömtålig för, att någon skall röra vid de sorgliga förhållandena hemma, så att, söta tant Mina och kära tant Birgitta, låtsa för all del, som om ni inte vet någonting!»

Hvarför hon gjorde upp alla dessa historier, är icke godt att veta. Hon visste det knappt sjelf, och det var troligtvis endast för att få någon omvexling i det enformiga hvardagslifvet. Midt i den mest spännande situation hon hade framkallat, när tant Mina satt med den gröna ögonskärmen på ena örat och tant Birgitta lyssnade med öppen mun, kunde Dina plötsligt brista ut i skratt.

»Usch, du skrämmer mig», jämrade sig tant Mina och hoppade högt upp. »Skrattar du åt, att han gick i sömnen uppe på taket?»

»Nej, det var något annat», sade Dina och kysste henne. »Det var något så komiskt jag kom att tänka på.»

»Nå — nå», lugnade tant Mina sig sjelf. »Men låt oss nu höra. Fick de ner honom igen?»

En annan gång hade hon inbillat dem, att den unge Edvard Krygers far led af fixa idéer och vissa perioder icke tillät medlemmarna af sin familj att äta. De måste gripa till allt, hvad de kunde få tag på, knappar, grifflar, ja, till och med sina gamla galoscher. Edvard hade lidit mycket af detta och vågade aldrig äta sig riktigt mätt, när han var borta. Följden häraf var, att när den unge mannen åt hos de gamla damerna om söndagarna, voro de nära att qväfva honom med all den mat de stoppade i honom. »En liten smula till!» — »Ni kan bestämdt mycket väl», och fastän Edvard hade en adertonårings strykande aptit, kunde han dock omöjligt tillfredsställa deras fordringar.

En af de flickor, som Dina oftast förde med sig hem, var Maria Heller, som under det sista året hade varit hennes förklarade hjertevän, och fastän tanterna icke kunde tåla hennes korta hår och herraktiga sätt, togo de emot henne tidigt och sent. Eftersom Dina höll af henne, måtte hon ju vara en utmärkt flicka.

Ett af Dinas älsklingsnöjen var att bjuda Maria hem till sig om eftermiddagen, och sedan de läst lexor tillsammans — något, som var mycket hastigt undanstökadt — tillbringa hela qvällen i Dinas rum och, hvad som var det allra roligaste, få supéen dit in och äta ensamma der inne.

Det var just en sådan lång eftermiddag, som de en dag hade tillbragt tillsammans.

Skolböckerna voro för länge sedan bortkastade, de röda gardinerna voro dragna för fönstret, en liten brasa brann i kakelugnen, och lampan hade blifvit tänd.

Dina hade inrättat sitt rum efter sin egen smak. Der var portièrer för dörrarna, draperier i hörnen, solfjädrar och buketter arrangerade här och der. En låg divansoffa med stora kuddar var utmärkt beqväm att ligga på, och der bredvid stodo två små plychsbord: ett fyrkantigt med småsaker och fotografier, ett annat rundt, hvarpå stod en liten kaffeservis.

Dina sjelf låg på soffan iklädd ett slags nattrock af hvitt ylle, garnerad med ljusblått. Hon hade tagit af sina kängor och trädt på sig ett par ljusblå sidentoflor, som hon roade sig med att röra fram och tillbaka; de voro så små och spetsiga.

Hon hade vridit upp håret i en knut högt uppe på hufvudet och låg med armarna bakom nacken. Nu befann hon sig väl och njöt i synnerhet af att veta, att denna négligédrägt klädde henne, fastän ingen annan än Maria såg det.

»Genera dig inte, Maria», sade Dina. »Tänd din cigarrett. När det är brasa i kakelugnen, kommer inte röken

att plåga oss.»

Maria lät sig icke detta sägas två gånger. Hon tog en cigarrett ur ett rysslädersetui, tände den och satte sig beqvämt tillbaka i länstolen.

Dina såg på henne.

»Du har det inte beqvämt, Maria», sade hon. »Du sitter så stel der i stolen. Kan du inte lägga bort den uppstående kragen, ta af dig kängorna och låna ett par af mina tofflor?»

»Nej, tack skall du ha!» svarade Maria. »Jag finner mig bäst som jag har det. Jag tycker om att känna, att mina kläder sitta hårdt på mig.»

»Och jag är aldrig gladare, än när jag blir dem qvitt», sade Dina och sträckte sig.

»Nåå?» frågade Maria och rökte på sin cigarrett, »har du läst min novell?»

»Ja, jag läste den igår, innan jag somnade», svarade Dina. »Och jag tycker den är utmärkt skrifven, — riktigt utmärkt.»

»Intresserade den dig verkligen?» frågade Maria ifrigt. »Kände du något för min hjeltinna?»

»Jag förstod mig inte riktigt på henne», sade Dina något dröjande. »Hon är ju mycket begåfvad och klok, men det var ju inte alls någonting med kärlek. Jag väntade hela tiden med sådan spänning, att det skulle komma, — men det kom ingenting.»

»Det anser jag tvärt om vara en förtjenst hos min berättelse», sade Maria. »Alla menniskor ha ju alltid bara skrifvit om förhållandet mellan män och qvinnor. Det är sannerligen ett alldeles utslitet ämne. Jag ville visa, hur en begåfvad qvinna, bara derför att hon är en *qvinna*, alltid blir skuffad åt sidan för männen och hur till sist den allra sämsta af männen får den plats, som hon skulle haft rätt till och gjort något utaf.»

»Men är det riktigt sant?» frågade Dina från soffan. »Jag tycker inte alls, att männen äro så ovänliga mot oss qvinnor.»

»Åh nej, inte mot de vackra, inte när de vilja kyssa och smeka dem, — men försök bara att uppträda som deras rival i ett eller annat ämne, så skall du få se hur älskad du blir!»

»Jag vill inte rivalisera med män, bara med andra qvinnor», svarade Dina. »Men skulle jag få rivaler, när jag älskar en man, så få de akta sig väl, annars —!» Hon gjorde en rörelse, som om hon stötte en dolk genom luften.

»Jag tror inte du behöfver frukta några rivaler i kärleksaffärer, Dina. — Om du bara visade dig i den der hvita nattrocken, skulle sjelfve kung Faraos hjerta smälta.»

»Jag skulle önska, att jag kunde komma i tillfälle att försöka det», sade Dina med en suck och strök upp ärmarna från sina bara armar. — »Tycker du om armband?» tillade hon och skakade händerna i luften.

»Hvad skulle jag göra med armband?» svarade Maria. »De skulle bara genera mig, när jag skrifver. Men på *dina* armar skulle ett armband passa.»

»Ja, inte sådant der messingskram, som lilla Berta går med», svarade Dina. »Nej, ett sådant der bredt guldarmband, här uppe på armen, ett sådant som Kleopatra hade.»

Dina spände sina hvita fingrar omkring sin venstra öfverarm.

»Jag skall nog skaffa mig ett en gång, men jag köper det inte, förrän jag får råd att köpa något som är riktigt vackert.»

»Och så gifter du dig med en kung?» sade Maria.

»Jag gifter mig inte ännu på många år, om jag också kunde få kejsaren af Kina», sade Dina och började vifta sig med en kinesisk solfjäder. »Att gifta sig är att gå i fängelse, men jag vill ha min frihet, en lång, härlig frihet till att älska hvem jag vill.»

»Kallar du det frihet?» frågade Maria och satte lornjetten till rätta. »Så snart menniskor äro förälskade, äro de inte fria längre, då äro de ju förhexade och sitta jemt och glo åt samma håll. — Nej, friheten ligger i att vara fri i sitt hjerta och kunna gå och komma hvar man vill, utan att sakna någon och utan att längta efter någon.»

»Och jag tycker, att det värsta af allt är att längta», svarade Dina. Hennes ögon fingo detta svärmiska, drömmande uttryck, som de antogo, när hon följde sina egna tankar. »Jag kan längta så, att mitt hjerta kan spricka sönder, men jag vet, att det som jag får, aldrig är det jag längtar efter. — I går längtade jag efter vindrufvor, så att jag kunde förgås, och midt i snöyran gick jag ut och måste gå i sex bodar, innan jag fick några. Så kom jag hem och klädde om mig och satte mig till ro för att äta dem. Då jag hade ätit ett par, smakade de mig inte längre. — De stå der vid spegeln. — Vill du ha dem?»

»Tack!» Maria nickade, men rörde sig icke. »Jag skulle ha vetat på förhand, att de inte voro besväret värda», sade hon. »Och med kärleken är det likaså. Tänk, hvad alla flickor anstränga sig för den sakens skull. Hur de skaffa sig bekymmer och hjertesorger, och när de så ändtligen få den man, de ha fiskat efter! — Ja, har *du* sett något lyckligt äktenskap?»

»Jag säger ju infe, att jag vill gifta mig», svarade Dina. »Men jag vill älska och ha någon, som älskar mig alldeles oerhördt! Någon som natt och dag ginge och suckade utanför mitt fönster, och som blefve alldeles ohyggligt olycklig, om jag inte ville höra på honom, — kanske till och med sköt sig för min skull!»

»Vill du verkligen, att en menniska skulle döda sig för din skull?» frågade Maria skarpt.

»Inte precis skjuta ihjäl sig», sade Dina och blef röd i ansigtet, »men så der litet, — i en arm eller så. — Tänk, att veta, att det ginge en der nere i snön och såge upp till mina fönster och spejade efter hvar skugga af mig på gardinen, — så roligt! — Jag tror jag skall gå och se, om der inte fins någon.»

Hon reste sig, smög sig bort till fönstret och drog undan gardinerna.

Der ute yrde snön, och lyktorna sågo ut, som om de suckade för blåsten. Der kom en vandrare med uppvikt krage, kämpande sig fram genom snön.

Han lyfte verkligen hufvudet och såg ett ögonblick upp till det upplysta fönstret, men skyndade vidare, som om han icke kunde komma nog fort i väg.

»Ack nej, der fins ingen», sade Dina och släppte ned gardinen.

»Nej du, det är bara i romanerna herrarne gå utanför sina tillbeddas hus och sucka. I verkligheten gå de på klubben eller kaféerna och höra noga efter hur mycket hon har i hemgift. — Du har ju goda inkomster för att vara en ung flicka, men det skulle inte förslå det minsta, om du finge en man. Mitt ideal är att sjelf kunna förtjena allt hvad jag behöfver och inte vara beroende af en enda själ på jorden», sade Maria.

»Och när du har förtjenat dig en förmögenhet», frågade Dina, »hvad tänker du då göra?»

»Då reser jag till Ryssland och blir nihilist», svarade Maria bestämdt.

»Då tycker jag, att du hellre borde börja med det», sade Dina och skrattade. »Hvad skall du annars göra med förmögenheten?»

»Naturligtvis hjelpa de andra nihilisterna. Göra sprängbomber till kejsartronen och hjelpa dem att rädda verlden.»

»Det var en ansträngande uppgift», sade Dina och lade sina kuddar till rätta.

»Ja, vet du hvad! Jag kan verkligen inte nöja mig med att gå och mögla i detta halfsofvande land.» Maria steg upp och gick med stora steg fram och tillbaka på golfvet. »Man får inte spilla tiden, utan man måste skynda sig och hjelpa till, hvar man kan. *Ingen* bör undandraga sig den pligten att hjelpa till med mensklighetens utveckling, och jag skulle kunna göra hvad som helst, bara jag kände, att jag gjorde nytta.»

»Nå, men hvad tänker du börja med?» frågade Dina temligen slappt.

»Det vet jag inte! Det kan jag inte säga nu!» svarade Maria och gick fram och tillbaka. »Men det kommer nog något och kallar mig, och då måste man vara beredd. — Det är en stor och kritisk tid vi lefva i, Dina!»

»Är det?», sade Dina och fläktade sig.

»Det vet du nog.» Maria fortfor att gå upp och ned. »Tidens orm byter om skinn, som en skald har sagt. Öfverallt jäser det i det unga vinet, som vill sönderspränga de gamla vinsäckarna.»

»Jag tror du citerar bibeln», sade Dina.

»Det står inte i bibeln», svarade Maria.

»Jo, det gör det visst!»

»Åh! — i den der gamla boken! Hur skulle det kunna stå der?»

»Räck mig den, skall jag visa dig det. — Der! — på mitt nattduksbord. — Ser du nu!» — Hon pekade häftigt med sitt hvita finger på bibelspråket. »Der ser du, att jag hade rätt!»

»Nåja, då är det sant i alla fall», sade Maria.

»Man *skall* inte hälla nytt vin i gamla flaskor, och det är just de gamla flaskorna vi hålla på att slå sönder, och jag skall gerna hjelpa till att krossa dem.»

»Har du de nya flaskorna färdiga då?» frågade Dina och smålog.

»Det är dem vi arbeta på, dem som vi alla arbeta på», svarade Maria. — »Ja, *du* skall få slippa! — Du är alltför söt; du skall inte ha något besvär. — Du skall ligga på en divan och trösta oss med din skönhet när vi äro trötta.»

»Får jag komma in?» frågade en röst utanför.

»Var så god», svarade Dina, och dörren öppnades för gamla tant Mina, som försigtigt bar en bricka; bakom henne kom jungfrun med en annan.

»Här ha vi litet mat åt de små fröknarna», sade frun och log mildt. »Men hvar ska vi sätta det? Du har så fullt öfverallt.»

»Åh, Maria, tag bort böckerna från bordet der!» Dina reste sig till hälften i soffan. »Flytta det litet närmare, — tack! Nu kan ni lägga duken på!»

»Men det var förskräckligt hvad här luktar brändt papper», sade fru Mina och lyfte på näsan.

»Ja, det var litet papper jag kastade i kakelugnen, men glömde att öppna spjället», svarade Dina och blinkade till Maria.

Fru Mina och jungfrun dukade bordet, och gamla tant Birgitta kom trippande med brödkorgen.

»Åh, söta tant», sade Dina och lyftade på locken. »Sparrisomelett och inlagd hummer, — båda mina favoriträtter!»

»Ja, ni ska väl ha litet att trösta er med i det dåliga vädret», sade tant Mina och klappade Dina med många små klappar på ryggen. »Tycker inte fröken Heller, att Dina för resten ser ganska frisk ut nu för tiden?»

»Hon är vackrare än någonsin», svarade Maria afgörande.

»Ja, Gud ske lof, vår lilla skatt trifs bra här hos oss», sade den gamla damen och lade händerna i kors på magen.

Dina åt redan. »Kom Maria! Smaka på den här omeletten! Den gör tant heder, kära tant Mina, — stor heder!» Hon hade munnen full.

»Ja, ät ni nu och roa er så godt ni kan», sade fru Mina och gick, men Dina tog fast i hennes klädning och hviskade till henne: »Vi få väl desert?»

»Ni få inkokta hallon och tårtor», hviskade tanten tillbaka.

Dina nickade förnöjd och kysste på fingret åt henne, då hon gick.

Det var trångt om plats till allt. Tebrickan stod på en stol, brödkorgen på en pall. Det lilla bordet dignade af små rätter.

»*Det* är just det roliga!» sade Dina och flyttade något för att få plats. »Vi kunna inbilla oss, att vi bo på ett hotell och äta på våra enskilda rum. Jag är madame Recamier och du är Chateaubriand, som äter hos henne. Jag har läst en roman om dem.»

»Jag vill hellre äta din chateaubriand», sade Maria och stack gaffeln i en liten biffstek, »ty den är utmärkt. — Hvad har du der i buteljen?»

»Det är ungerskt vin. Jag tycker, att man skall ha litet vin till köttet», sade Dina.

»Får du så der allt, hvad du vill?» frågade Maria.

»Åh, en half butelj vin är väl inte hela verlden», svarade Dina; »och för öfrigt betalar jag verkligen så bra för mig, att de gerna kunna ge mig en smula ordentlig mat, i synnerhet när jag har främmande.»

Hon hälde i vinet och klingade med Maria.

»Skål, Maria, låt oss dricka för framtiden!»

»Ja, för framtiden!» sade Maria och höjde glaset. »Och för vår gyllene frihet!»

»Som vi använda hvar och en på sitt sätt!» svarade Dina. Hon hade redan glaset för munnen.

Borta hos fru Skog, hos hvilken hon var inackorderad, satt Sofia Lindholm ensam på sitt rum och skref på sitt tyska tema. Hon hade skrifvit derpå i två timmar, men ännu var hon icke färdig dermed, och hvar gång hon läste igenom kladden, fann hon nya och oväntade fel eller kom plötsligt i det mest hopplösa tvifvel, huruvida det icke skulle heta något helt annat.

Hon hade först läst på en lång lexa i kyrkohistorien, ett par sidor, der allt som stod med spärrad stil var af särskild vigt, och Sofia fann, att så godt som hela sidorna voro tryckta med spärrad stil. Följande mening fann hon i synnerhet påkostande:

»Derföre visade sig ock snart den proklamerade enheten mellan den Hegelska filosofien och christendomen blott vara en tom illusion, då Strauss, Bruno, Feuerbach m. fl., konseqvent tillämpande mästarens grundprinciper, utbytte rationalisternas abstrakt deistiska moralism, — som dock ville fasthålla, om också icke den positiva christendomen, åtminstone en på sedlighetens grundval hvilande religion i allmänhet, — mot en från fysisk pantheism till anthropologisk atheism sig utvecklande åsigt, hvilken, började med att förneka Guds personlighet, slutade med att försvara och göra gällande menniskans sjelfförgudning.»

Hon hade läst derpå, tills hon fick qväljningar och det gick rundt i hufvudet på henne. Nu hade hon som en omvexling satt sig att skrifva det tyska temat, men pennan gick trögt och tankarna ännu trögare.

Hon visste, att hon var dum; alla lärare och lärarinnor sade henne det i alla tonarter. Att icke far och mor och hennes fyra små och två stora systrar sade henne det, kom naturligtvis deraf, att de höllo af henne och voro så goda emot henne. De flesta andra klasskamraterna tyckte icke, att de tyska skrifningarna voro synnerligen svåra, och hon fann dem alldeles omöjliga att gå i land med. Hvar gång hon skulle öfversätta en sats, tyckte hon att den kunde öfversättas på två, tre olika sätt, som alla föreföllo henne lika bra, men om hvilka hon dock hade en hemlig aning, att de alla voro lika dumma.

Hon satt och bet i pennskaftet och såg på ränderna på sitt hemväfda bomullsförkläde. Plötsligt vände hon det på afvigsidan och betraktade det noga. — Det var icke samma väf som den husan brukade väfva. Det måtte vara en ny sort, som hon hade lärt sig. Den der röda tråden, som sprang på afvigan, och som blef till små röda fläckar på rätan, — nej, det måste hon se riktigt noga efter!

Hon satt så länge och fördjupade sig deri, att hon var nära att glömma sitt tema, men en klocka inne i salen, som slog sex med tydliga, klingande slag, kom henne att plötsligt spritta till — »An, auf, hinter, in» — hvad var det nu de styrde? — och så undantagen; det mesta var alltid undantag.

Derute snöade det häftigare och häftigare. Det riktigt smattrade mot rutorna.

»Nu står snön högt öfver taket på iskällaren der hemma», tänkte Sofi och såg upp. »Isen bär nog öfver Tallviken, och då kunna systrarna gå på skridsko till Ramsnäs!»

Hon satt länge och såg mot fönstret. Nu visste hon, att det snart var tedags hemma. Far och mor och alla de sex systrarna voro samlade omkring det stora bordet i salongen. — Nu läste visst far högt i någon rolig bok, och mor satt och sydde julklappar, och de fyra små systrarna försökte också sätta ihop något, ja, lilla Maria hon sof nog bakom fars rygg, som hon brukade, för att sedan under jämmerrop bli dragen ut till qvällsvarden. — Emmy och Laura, de voro lyckliga! De voro nitton och tjugo år och för alltid fria från att läsa för guvernanter och gå i skolan. Hon suckade.

Hon hade nu i två år måst fullända sin undervisning inne i staden. Guvernanten der hemma tyckte icke, att hon gjorde tillräckligt stora framsteg, och nu skulle hon fullborda sin utbildning i institutet.

»Jag skulle just vilja veta, när man egentligen börjar bli bildad», tänkte Sofi och såg på sin penna. »Emmy och Laura äro naturligtvis bildade, de äro ju färdiga, — men när månne det kom? — Men de säga ju alla, att jag är så sen af mig.»

Så kom hon att tänka på hvad systrarna kunde ha sytt till julen? Hon sjelf hade så litet tid till handarbeten, men så snart hon hade några ögonblick lediga, tog hon itu dermed af alla krafter. — Hon måste bort och öppna sin låda och se på den kudde hon krokade åt sin far. Den var bara halffärdig, men hade ett vackert mönster och var jemnt och bra gjord. Bara hon kunde få den färdig! Och så måste hon nödvändigt göra ett litet fottäcke till mors säng. Hon vecklade försigtigt upp ett ljusrödt silkespapper. Der lågo de spetsar, hon hade knypplat åt de äldsta systrarna. Hon mätte dem på armen; — tre, fyra alnar och en, två, tre tum. Ja, dem skulle de dela. Det kunde nog räcka till två förkläden. Åt den äldsta af sina fyra små systrar hade hon virkat en boll, — det var en mycket bra julklapp.

Åt de tre yngsta tänkte hon köpa något.

Hon tog fram sin portmonnä och räknade. Sex kronor och fem femtioöringar. Det var hennes enskilda kassa, men derför skulle också hushållerskan och de båda jungfrurna, som passade upp hemma, ha något. Nu började hon räkna i hufvudet. Det gick icke. Hon tog en blyertspenna och ett papper. Det gick bättre. Hon trodde nog, att det skulle räcka. — Man kunde få små dockor för sjuttiofem öre, som verkligen voro tillräckligt bra åt de minsta systrarna att slå sönder, hvilket de alltid hunno göra innan juldagen var öfver, och så skulle hon nog hitta på något annat till de andra.

Men temat! Temat! — I en hast stängde hon lådan och satte sig ner att skrifva.

»Nu *skall* jag skrifva, till dess vi skola in och äta qväll», sade hon till sig sjelf och slog handen i bordet, och så skyndade hon på. Hon försökte att icke tänka på något annat, och då klockan var tre qvart på åtta, var temat färdigt och inskrifvet. Hon anade, att det mesta af det var galet, men hon hade i alla fall gjort, hvad hon kunde.

Hon steg upp, lade sina böcker omsorgsfullt i ordning, kammade sitt hår och tvättade sig. Derpå såg hon sig om, gick alldeles tyst bort och riglade dörren till salen. — Ett ögonblick stod hon och lyssnade. Det var tyst der ute.

Med tysta steg gick hon till ett sidoskåp, tog upp en nyckel ur fickan och öppnade dörren, medan hon andades djupt, som om detta skulle göra, att ingen kunde höra hvad hon hade för sig.

Från en låda i skåpet lyfte hon en stor, grå kartong och tog försigtigt af locket. Hennes ansigte fick ett gladt, längtansfullt uttryck, hon log, så att det blef gropar i hennes runda, friska kinder. Sakta, sakta lyfte hon något ut ur asken och kysste det: — det var en docka, en medelstor docka med porslinshufvud och riktigt hår, ett förtjusande, välskapadt dockbarn med strålande, stirrande dockögon.

Sofi såg länge på dockan, borstade omsorgsfullt hennes silkesmjuka hår, som blifvit rufsigt i asken, strök ned hennes kläder och hviskade sakta till henne:

»Stackars lilla Berta!» Hon hade uppkallat den efter Berta Anderson. »Är du alldeles ensam och öfvergifven, min stackars unge! Och så dina kläder se ut!»

Hon vände på den. Den skära klädningen tycktes henne allt för tunn i detta kalla snöväder, och hon satte sig och började kläda af dockan.

Från en annan ask, som hon hemtade ur skåpet, tog hon fram en tjockare underkjol, ett par längre strumpor och en mörkrandig klädning, som lilla Berta fick på sig. Hon skulle just till att sätta på henne ett nysydt hvitt

förkläde med spetsar omkring, då någon tog i dörren. Sofi spratt till och tryckte dockan intill sig. Det knackade igen.

»Var så god och öppna, Sofi», sade en skarp röst utanför. »Här är ett bref till dig!»

»Strax, strax!» svarade hon och kastade så fort hon kunde alla dockkläderna huller om buller, gaf Berta en hastig afskedskyss, och så in i skåpet med alltsammans. Hon, Sofi, var ju snart sjutton år. Hvad skulle fru Skog och hennes stora söner säga, om de visste, att hon lekte med dockor!

Det dröjde dock något, innan hon kom och öppnade, och frun, som kom in, en lång, mager dam med en hvass blick och mycket frappanta löständer, såg sig forskande omkring i rummet.

»Hvarför öppnade du inte, Sofi? Hvad hade du för dig?»

»Ingenting, — ingenting», stammade Sofi. »Jag gjorde mig bara litet i ordning till qvällen.»

»Behöfde du regla dörren af den orsaken?» frågade fru Skog och såg stadigt på henne.

»Ibland komma gossarne in, och — jag ville gerna vara ensam litet.»

»Jag kan aldrig tro, att gossarne komma in utan din tillåtelse», sade hon bestämdt. »Och du behöfver under inga omständigheter regla dörren, som om det vore tjufvar och röfvare utanför. — Här är ditt bref!» Hon räckte Sofi brefvet och gick ut med en hållning, som tillkännagaf missnöje ända ned i hälarna.

Sofi såg genast, att brefvet var hemifrån. Det var hennes fars stil. Annars var det för det mesta modern, som brukade skrifva. Det måtte ha händt något. Sofi anade nästan hvad det var.

»Min kära lilla flicka», skref fadern. »I onsdags fingo mina sex döttrar en liten bror. Mamma är frisk och kry, och vi äro alla så lyckliga som möjligt öfver den lilla gossen. Han är också den vackraste och mest välskapade lilla pys jag någonsin sett! — Nu skola vi ha en jul så glad, som vi aldrig förr ha haft. Jag och två af systrarna komma och hemta dig examensdagen, och så resa vi genast hem.

Din lilla mamma kysser dig. Hon ligger der inne i sängen med sin son i famnen. Nu behöfver hon min hjelp, så att jag säger dig farväl.

Din lycklige far. —»

Det var för mycket för Sofi; en son och arfvinge hade varit det enda som fattats i familjelyckan i Sofis hem. Och nu hade han kommit! En lefvande liten bror att bära och kyssa! — Åh, hvad det var långt till jullofvet! —

Sofi brast i gråt. Hon var så långt från dem allasammans! Hon grät, så att hennes flätor gingo upp, och hon måste tvätta sig i ansigtet.

De ropade på henne en och två gånger der ute och skrapade med stolarna.

Då hon kom ut, satte man sig vid qvällsbordet.

»Hvad har du lipat för?» frågade en af fru Skogs stora gossar.

Sofi såg ned i sin kopp.

Frun tittade på henne.

»Det har väl inte händt en olycka?» frågade hon. »Är någon död?»

»Nej, — jag har fått en liten bror», svarade Sofi sakta och rodnade.

Gossarne började fnissa, men fru Skog sade:

»Nå, det är väl egentligen inte någon så fasligt bedröflig händelse. — Vill ni inte ha sylt till palten?» frågade hon derpå en af de fröknar, som hörde till inackorderingen.

Det glada jullofvet var för länge sedan slut, och skolan var i full gång. Vintern var ännu i mars månad temligen sträng, men det var dock, som om dess makt skulle börja undergräfvas, och då och då kunde en enstaka dag påminna en om, att det fans något sådant som sol och sommar, och gifva ett svagt hopp om, att en bättre tid en gång skulle komma.

Det hade länge varit på tal, att Berta Anderson skulle ställa till en bal.

Den egde alltid rum en gång hvarje läsår, men brukade explodera strax efter sedan vårterminen hade börjat. Detta år hade det dragit ut på tiden, och när kamraterna gjorde häntydningar, att Berta halft om halft hade lofvat dem en bal innan skolan slutade, svarade hon blott:

»Det beror på pappa och mamma. Vi få väl se!»

Men så började det gå ett rykte, att denna bal verkligen skulle ega rum, och det var stor spänning bland flickorna angående hvem som skulle bli bjuden och hvem som icke skulle anses värdig. Flera af flickorna, som annars inte brydde sig mycket om Berta, visade henne en ovanlig uppmärksamhet. Hulda Fransson erbjöd henne att under qvarten gå igenom den engelska öfversättningen med henne. Hon visste ju, att Berta icke hade någon hemma, som kunde hjelpa henne, och vid *sådant* förhållande kunde det ju icke vara orätt att hjelpa en kamrat. — Underligt nog hade hon icke tänkt derpå förr. Dina bjöd Berta att smaka sin bästa chokolad. Man hade hviskat om, att, bland andra, skådespelaren Erikson skulle bli inbjuden till Andersons bal, och Dina sade temligen högt bakom Bertas rygg, att det var märkvärdigt hvad hon, Berta, hade embellerat på sista tiden.

Sofi kunde icke beundra Berta mer, än hon redan gjorde, men hon önskade brinnande, fastän blott med ett svagt litet hopp, att hon skulle bli bjuden med. Hedvig förhöll sig passiv. Hon var för ärlig till att kunna visa sympati för en kamrat, som hon icke brydde sig synnerligt om, och hon var temligen likgiltig för inbjudningen. Det var så många andra, som voro så »komiskt ifriga» derför.

Lilla Berta började känna, att hon var en vigtig person, som för ögonblicket hade makt att nedslå eller lyckliggöra, och hon antog små vigtiga och hemlighetsfulla miner, såg uppmuntrande på en och förnämt på en annan, så att man sväfvade i en spännande ovisshet om, hvad resultatet skulle bli.

Slutligen, en morgon, en mörk, kall vintermorgon, då flickorna kommo till skolan frusna och genomblåsta, föga lifvade för att börja lektionerna, visade sig Berta med en mängd små kuvert med utanskrift till de olika flickorna.

Hon smålog och började dela ut dem. Det var till alla flickorna i klassen, till och med till Claudia Hylstén, som af samtliga kamrater undveks på grund af sin fullkomliga brist på förmåga att hålla sig ren.

Hvarje kuvert innehöll en biljett på tjockt velinpapper, hvarpå var tryckt, att 'Herr Andersson med fru bad att få den äran att se vederbörande på supé med bal den sextonde mars klockan sju.'

Det blef stort jubel i klassen. Några af flickorna hoppade högt och utstötte små skri. Dina tackade med en graciös böjning af hufvudet. Hulda Fransson ref sönder kuvertet för att nog fort få se innehållet, och Sofi tog

Berta om halsen och hviskade: »Söta Berta, hvad det var vänligt af dig!» Ebba tackade också mycket vänligt, men sade, att hon icke fick dansa, så länge hon gick i skolan, men hon bad Berta helsa och tacka sina föräldrar. Det visste man förut. Ebba umgicks på det hela taget icke med någon i klassen men naturligtvis bjöd man henne ändå. Maria Heller sade till Dina, att icke heller hon tänkte gå, men Dina svarade:

»Åh, se så, hvad är det för prat! Naturligtvis går du, när jag går. Du åker i min släde, och jag vill att du skall se, om du är nöjd med mig.»

Ja, — nu var det öfverståndet. Det blef en förvandling i det sura morgonlynnet i klassen, och den första timmen gick så utmärkt, att läraren i kyrkohistoria, en ung man med tunga ögonlock och snörflande stämma, såg helt upplifvad ut och fick det intrycket, att hans ämne började fängsla flickorna. —

Ändtligen kom den stora aftonen, som man så länge väntat på. Den var bestämd till en dag, då man hade de lättaste lexorna till nästa dag, och så snart skolan var slutad, skyndade sig flickorna hem för att, hvar för sig, få slut på studierna och lägga hand vid toaletten.

Vid middagstiden började det snöa, och om qvällen vältade snön ned.

Hela den våning, der bryggar Anderson bodde, var briljant upplyst, och det ringde och klingade af klockor och bjellror på stora och små slädar, som stannade framför ingångsdörren inne på gården.

En mängd madamer och gatpojkar stodo sammanträngda för att se vagnsdörrarna öppnas och få se en skymt af en dam i baldrägt, som, inhöljd från topp till tå, med ett skyndsamt hopp försvann i trappan.

Hedvig och Sofi följdes dit af hvar sin jungfru. De hade höga guttaperkakängor på sig, långa kappor och sjalar öfver skinnmössorna, men då allt detta blef borttaget i ett särskildt rum, som var upplåtet till damerna visade sig Sofi i en skär ylleklädning, som klädde henne bra. Hennes två långa, kastanjebruna flätor hängde ned på ryggen, och trots sina långa kjolar hade hon utseende af att ännu vara ett barn.

Hennes färg var mycket hög, dels af det kalla vädret och dels af den glädjespänning, hvari hon befann sig.

Hon strök snön ur ansigtet med sin näsduk, knäppte sina ljusa handskar och stod stilla och väntade på Hedvig, som satte upp sina lockar framför spegeln.

»Åh, nu falla mina lockar alldeles ner af allt det våta», sade Hedvig med rynkade ögonbryn och hårnålarna i munnen.

Men hon purrade upp dem mycket fiffigt och puffade upp sin hvita tyllklädning, innan hon, med Sofi bakom sig, gick tvärs öfver den tomma balsalen in i den salong, der herrn och frun stodo i dörren för att taga emot gästerna. Hedvig sväfvade mycket graciöst framåt, men Sofi hade en känsla, som om hon varit lam i vaderna, och tyckte att den klunga af svartklädda unga herrar och pojkar, som stodo i dörren vid andra ändan af balsalen, alla sågo på henne och mönstrade henne från hufvud till fot.

Der kom en liten släde med en ensam dam. Det var Hulda. Hon höll på länge, innan hon kom ur släden, och sade derpå temligen skarpt till ett par småpojkar, som trängde sig fram för att se på undret: »Stå inte i vägen för en, dumma pojkar! Det kan vara svart nog ändå att komma fram.»

I toalettrummet ropade hon på en af tjenstflickorna, som tog emot ytterkläderna, och sträckte fram sina fötter för att få galoscherna af, och derpå sade hon, att man försigtigt skulle taga ned hennes uppvikta klädning och släta ut den noga.

Hon hade en ljusblå ylleklädning med många små smala svarta sammetsband, ett stort elfenbenskors i svart

sammetsband om halsen och en bukett röda tygrosor i bröstet.

I håret bar hon en liten kam med hvita vaxperlor och en svart sammetsrosett. Breda, hvita bomullsspetsar voro nedböjda öfver det hjertformigt urringade klädningslifvet och hängde som manschetter kring hennes temligen röda armar.

Hon stod mycket länge framför spegeln, vände och vred på sig och gick slutligen med små, trippande steg, nedslagna ögon och framtänderna öfver underläppen tvärs öfver salen och neg djupt för värdinnan.

I en stor, täckt släde med raska hästar kommo två unga damer åkande.

Det var Maria och Dina.

»Jag begriper inte, hvarför jag skall med», sade Maria förargad, då de närmade sig Andersons gård.

»Jag afskyr att dansa, och jag tycker, att de dumma herrarne aldrig äro så dumma som på en bal.»

»Du skall med derför, att jag inte kan roa mig, om du inte är med», svarade Dina, som satt tillbakalutad i släden med en hvit skinnkappa öfver axlarna och en hvit slöja vecklad om hufvudet. »Hvad bry vi oss om herrarne? Vi två slå oss ihop och ha roligt för oss sjelfva. Du får nog mycket både att observera och kritisera, och bara du ger mig en liten nick, är jag genast hos dig.»

»Ja, det få vi väl se!» svarade Maria. »När du väl blir omringad af herrar, har du nog inte någon tid öfver åt mig.»

»Nej, naturligtvis», svarade Dina och skrattade. »Jag är ju alltid en trolös och kallsinnig vän!» Hon kysste Maria på kinden, och de svängde in på gården.

Man trängde sig närmare kring släden för att bättre kunna se, och då Dina märkte det, öppnade hon sin hvita slängkappa och sade: »Ja, se bara, är jag inte fin?»

Fastän snön föll, blef hon ett ögonblick stående med kappan öppen, under hvilken man såg en mängd skära rosor kastade öfver en hvit florsklädning. Hon såg så glad och vacker ut, och en af de omkringstående småpojkarne sade högt i mörkret: »Ja, *hon* var stilig! Det var något annat än den andra hexan.»

Dina nickade åt pojkarne och sprang uppför trappan, medan Maria kom efter med fasta karlsteg.

Då jungfrun hjelpte Dina i toalettrummet, klappade hon henne på ryggen och sade: »Tack, lilla rara jungfru!» och så vecklade hon slöjan från sitt hufvud och ordnade sitt glänsande hår, som för öfrigt satt så felfritt, att det icke behöfde göras något dervid, högt upp i nacken, med några tjocka, liksom tillfälliga bucklor på toppen af det lilla välformade hufvudet.

Hon var färdig inom ett ögonblick, men medan hon knäppte sina handskar, betraktade hon Maria från topp till tå.

»Söta Maria», sade hon i en litet förebrående ton. »Du lofvade mig att inte vara kolsvart. De måste ju tro, att du har sorg!»

»Det har jag också», svarade Maria, som stod styf och tvär i sin höghalsade svarta sidenklädning. »Det är som att gå till en afrättsplats att gå till en sådan här fest, och jag gör det *bara* för din skull.»

»Det vet jag nog», svarade Dina och log tacksamt. Derpå sväfvade hon in i balsalen, följd af Maria som af en svartklädd betjent med lornjett.

Midt i en hel flock af unga flickor stod Berta. Hon var idel garneringar, rosetter och blommor, hade tre rader vaxperlor om halsen, två guldarmband och sina längsta örhängen. Hon såg mycket upprymd och glad ut, kom genast de inträdande till mötes och bad dem vara välkomna. — Hon presenterade dem för pappa och mamma. Fadern var en tjock, röd herre, med en hel qvast af berlocker vid sin urkedja, och modern var en välfödd, vacker qvinna, som alltid såg ut, som om hon nyss varit ute och smakat på såsen, — hvilket hon kanske också i verkligheten hade gjort. Båda voro godmodiga, gästfria menniskor, som höllo af hvarandra och lefde ett trefligt familjelif med sina tre halfvuxna söner och sin enda dotter, som de afgudade.

Frun var klädd i en bländande grön atlasklädning med stor juvelbrosch.

Deras gästfrihet hade riktigt slagit ut i sin glans denna qväll.

Herrn hade sagt: »Ska vi bjuda folk, så ska vi bjuda *alla*», och frun suckade litet och svarade: »Bara vi ha plats, — men vi ska nog få plats.»

Våningen var stor; två salonger och ett kabinett bakom danssalen, herrns enskilda rum och sängkammaren, som man kunde inrätta till spelrum.

Här fans god plats, och alla blefvo bjudna. Sällskapet erbjöd derför en ganska brokig blandning af personer af alla åldrar och sorter.

Der funnos småpojkarnes skolkamrater och hela Bertas klass. Der voro alla unga, dansande damer, som familjen kände, och de unga damernas mödrar, som sutto i en krans kring väggarna eller i sofforna, drucko och pratade.

Der funnos gamla ensamma fröknar, som man unnade en qvälls uppmuntran, och som frun satte i de beqvämaste stolarna och skaffade alla slags förfriskningar, och der funnos bryggarens herrbekanta, tjocka och tunna, äldre och yngre, som spelade kort från det de kommo, till supéen serverades, med en beundransvärd energi. Så funnos der alla de finaste herrar, man hade kunnat hitta på, bland andra två officerare och ett par skådespelare, som herr Anderson ett par gånger hade träffat på klubben, och så funnos der handelsbokhållare och andra unga bodherrar hos de köpmän, som herrskapet umgicks med.

Ingen var glömd. De unga fruarna, som Andersons kände, hade till och med blifvit anmodade att taga med sig sina små barn, då modern således mera ogeneradt skulle kunna roa sig, och derför såg man ibland en och annan liten flickunge, som knappt kunde gå, trona i en länstol med en stor karamell i munnen, eller hörde afbrutna skrik af en liten pojke, som blef sömnig klockan nio och som man lade att sofva i ett hörn af toalettrummet.

Innan dansen började, var det redan dugtigt varmt af alla de defilerande menniskorna, och oupphörligt gingo tjenstflickor med hvita förkläden och vaktmästare med hvita halsdukar och bjödo stora brickor, som bugnade af småbröd och saffransbröd, till teet.

Framemot klockan nio hade man kommit någorlunda hvar och en på sin plats.

De äldre herrarne voro i full gång vid spelborden. Man hörde dem slå näfvarna i bordet och utstöta korta krigsrop der inne.

Fruarna hade skockat sig omkring de stora divansborden, en hvar uppsökande sina närmaste bekanta och redan sysselsatta med att expediera den första laddningen af konfekt och dricksvaror, som sedan bjödos omkring hvar halftimme till de nödlidande.

Alla unga damer tryckte sig intill hvarandra i en enda enorm bukett af alla färger, och de svartklädda

herrarne tycktes hålla krigsråd i det rum, som låg på andra sidan salen. Man vred sina mustascher, stack hufvudena tillsammans och rustade sig till strid.

Plötsligt ljöd från ett hörn af danssalen en liflig vals, som kraftigt hamrades fram ur det tunna gamla pianot, hvilket med uppslaget lock dolde den spelande och gjorde sitt bästa att frambringa så mycket ljud det kunde.

En af de svartklädda herrarne, bokhållaren hos en af de rika manufakturhandlarne, svängde beslutsamt med armarna, satte sina ben i rörelse och gick med raska steg öfver salen och bockade sig för Berta, som stod midt i klungan. Bakom dem följde snart det ena paret efter det andra och stälde sig upp till dans.

En af officerarne hade bjudit upp Hedvig, den andra förde ut Dina i triumf. En stor, förlägen skolpojke hade sett en sympatisk sinnesstämning i Sofis barnsliga ansigte och kom dragande med henne, och en blek ung handelsbokhållare gick arm i arm med Hulda, som smal och beherskad trippade vid hans sida. En lärare vid läroverket hade en stund sett bort till Maria med pröfvande blickar; han tyckte hon hade ett så originelt och intressant utseende, men hon stirrade så stadigt tillbaka på honom, som om hon ville säga: »Enfaldige unge man, ni vågar väl inte att närma er mig», att han efter en stunds betänkande drog sig tillbaka och stillatigande betraktade dansen från dörren, der han stod.

Valsen följdes af en polka, så kom en fransäs, och snart var den stela stämningen bruten, och balen i full gång. Maria såg icke till Dina. Hon var ständigt omringad, och mellan danserna ville fru Anderson presentera henne för så många äldre damer. Dina skrattade och var älskvärd mot alla, eller också sväfvade hon bort för att, vid någon herres arm, intaga förfriskningar vid den stora buffeten, som var arrangerad i Bertas rum för de unga.

Då Dina gick ut till andra fransäsen, förd af en blond, skägglös herre med markerade ansigtsdrag och en något snäf frack, blinkade hon i förbigående till Maria, och hennes mun hviskade tydligt: »Det är han, — E.»

Ja, det var verkligen skådespelaren Erikson, som hade bjudit upp henne. Hon skulle dansa med honom.

Dina såg noga på honom, men hon hade ett sätt att kunna mönstra menniskor, utan att de märkte det. — Han motsvarade icke hennes föreställningar.

Då hon hade sett honom på scenen, var han i brunett mask och bar små svarta mustascher. I verkligheten var han mjölblond och hade intet skägg. Hans fullkomliga gentlemanna-manér, som så mycket hade intagit henne på scenen, kunde hon icke heller riktigt återfinna, fastän han hade en vacker figur och rörde sig bra. Det var kanske på hans toalett det berodde. Hans frack var betänkligt snäf och blank i sömmarna, och handskarna voro icke nya.

Emellertid förde han henne med mycken ridderlighet till en stol och stälde sig bakom den. Så snart musiken spelade upp, böjde han sig öfver henne och sade:

»Jag har sett fröken förr. — Fröken satt en qväll i oxögat, då vi spelade 'Ett glas vatten'.»

»Alldeles riktigt», svarade Dina. »Det är moster, som alltid vill sitta i oxögat, och då ses man ju så tydligt från scenen.»

»Ja, man ser alla, men man mins inte alla», svarade han. »Tro mig! I det rörliga lif, vi föra, är det blott få ansigten, som inpränta sig i ens minne.»

Dina blef riktigt förlägen. Det hade aldrig händt förr. Hon viftade sig och kunde icke finna ett svar.

»Man är så tacksam för hvarje vackert minne», sade han, men han sade det på ett mycket vördnadsfullt och

artigt sätt.

»Jag är också tacksam mot er», sade Dina och såg upp emot honom. Hon såg litet förlägen ut, och det klädde henne vackert. »Det var ett stort nöje för mig att se er spela den der qvällen. Det är så sällan man får illusion af att se något från scenen.» — Hon hade varit mycket få gånger på teatern.

»Hvad det gläder mig, att ni var nöjd med mig», sade Erikson. Det lät så djupt kändt. »Och dock tror jag egentligen inte, att det är en af mina bästa roller; jag skulle önska, att fröken en gång ville se mig i en af de roller, som särskildt ligga för mig och som jag spelar med entusiasm.»

»Ack, säg mig en af dem», sade hon och såg upp.

»Jag har alltid, ända sedan jag började spela, svärmat för en roll», sade han. Han stod med handen i sidan, benen i kors och hufvudet lutadt litet mot bröstet. »Det är Romeo! — Jag *tror*, att det är min bästa roll.»

»Jaså, Shakspears», svarade Dina. »Men är den inte litet gammalmodig?»

»Gammalmodig!» Han rätade på sig. »Romeo och Julia gammalmodig! — Det är ju kärlekens triumfsång, det är ju den eviga ungdomens saga, det är ju, — ja, ja, — det är ju denna lidelsens flammande eld, som närer och förtär sig sjelf!»

Han talade med patos och slog ut med handen. Dina tyckte, att hon kände igen honom från scenen.

Hon böjde hufvudet och sade: »Jag tror, att ni har rätt, men jag har bara sett den en gång och då så illa spelad.»

»Då måste ni se den en gång till! Lofva mig att ni går och ser den! Jag skall skicka er biljett första qvällen den spelas.»

»Men jag kan inte gå ensam», svarade Dina.

»Naturligtvis skickar jag er flere biljetter, så att ni kan taga med er hvem ni vill. Ni måste blott lofva mig att komma.»

»Om det bara berodde på mig, kan ni vara säker på att jag kom», svarade hon och såg varmt på honom, »men jag har två gamla tanter, som» — —

»Som ni naturligtvis får att göra allt hvad ni vill», svarade han och smålog. »Och för öfrigt har ni väl en eller annan väninna. Fins det ingen af alla dessa unga damer här, som» — — han pekade rundt omkring med handen.

»Jo, jag har en god vän, som jag kanske kunde få lof att gå tillsammans med», svarade Dina. »Hon sitter der borta i dörren. Hon med svart klädning och lornjett.»

Han sökte med ögonen Maria, som Dina gjorde honom uppmärksam på.

»Jaså, hon! Jag trodde först, att det var en ung herre. Hvad hon ser besynnerlig ut!»

»Ja, hon har sådana dumma idéer att klä sig så smaklöst, men det är för resten en mycket treflig flicka.»

»Det var den, som jag minst af alla kunde tro vara *er* vän», sade han. Han såg tankfull ut, som inför ett djupt och svårlöst problem. — »Ni, som är idel skönhet och qvinlighet! Att ni skulle kunna fästa er vid en ung dam, som ser ut som bara exentrisk hårdhet, — ja, förlåt mig, men hon gör ett mycket antipatiskt intryck på mig.»

»Det kan jag så väl förstå», svarade Dina och viftade sig med solfjädern. »Maria är inte tilltalande för främmande, men känner man henne, håller man af henne.»

»Ni tycker visst om alla!» svarade han. »Verlden är som den synes för oss, och när man ser på den genom sådana ögon som edra, måste den visst alltid förefalla skön.»

Dina rodnade och viftade sig starkare. Ingen hade förr sagt henne sådana artigheter, och det var icke blott orden, det var i synnerhet det allvarliga sätt, hvarpå de sades, likt en dämpad kärleksförklaring, som grep henne. Hon kunde icke svara.

»Det är naturligtvis er godhet, som låter er se denna fröken — hvad hette hon nu? — i ett så vänligt ljus, ty ni vill väl inte påstå, att det är sympati, som binder er till henne?»

»Det vill jag inte heller påstå», svarade Dina och fortfor att vifta sig. »Vi äro egentligen så olika som natt och dag, men omständigheterna ha fört oss tillsammans. och ett dagligt umgänge, vanan, — hvad vet jag?» Hon ryckte på axlarna.

»Det gläder mig att höra», svarade han ifrigt. »Jag skulle inte ha tyckt om, att er bästa vän hade varit ett af dessa emanciperade fruntimmer, som gå omkring för att skrämma männen.»

»Jag har ingen ’bästa vän’», svarade Dina. »Jag tror inte på, att någon annan kan förstå allt, hvad man sjelf tänker och känner.»

»Nej, inte sant», svarade han. »Vårt inre själslif är en hemlighet, som vi bevara som en skatt, som en källa man funnit i skogen, och dit endast *vi* kunna finna vägen. Det skulle endast plåga oss att låta profana munnar dricka deraf. — Ju mer vi skilja oss från mängden, dess mer ha vi också behof af ensamhet. Ni, till exempel, min fröken! — Ni visar er för mig i en ljuscirkel, innanför hvilken visst ingen ostraffadt sätter sin fot.»

Nu var det åter deras tur att dansa ut, och Dina var glad derför, ty hon visste icke, hvad hon skulle svara.

»Sväfvande genius»,hviskade han, medan de dansade.

Dina kände det, som om hon plötsligt blef en vida mer betydande personlighet än förr. Hon var bestämdt en märkvärdig, gåtfull, kombinerad natur, som ingen riktigt förstod. Hon fick ett halft drömmande uttryck i ögonen och en värdig melankoli öfver sin hållning, medan hon med ett litet nedlåtande leende på läpparna lyssnade till Eriksons beskrifning öfver henne sjelf.

Då dansen var slut och hon gick genom dörren, lätt stödd mot Eriksons arm, som om hon var trött, stod Maria der för att fånga henne. Hon ville höra, hvad Dina tyckte om skådespelaren, men Dina böjde blott hufvudet för henne med ett frånvarande leende och lät sin herre följa sig till buffeten och derifrån till en soffa i ett litet sidokabinett, der de under hela nästa dans diskuterade skådespelets betydelse, qvinnans ställning, talangens strid för att komma fram, popularitet och sjelfständighet och andra småsaker.

Dina var uppbjuden till den dans, som under tiden försiggick, af en af de äldsta skolpojkarne, men då han ändtligen med andan i halsen hade uppspårat henne i det lilla kabinettet och triumferande bockade sig för henne, svarade hon: »Goda herr Svanberg, jag är så trött. Låt mig få sitta denna dans?»

Den missräkning, som detta svar var för den unge mannen, uppvägdes dock helt och hållet af den vänliga blick, hvarmed hon såg på honom, och så gaf hon honom handen, den venstra handen, — så familjärt, — och sade: »Tack!»

»Stackars unge man!» sade Eriksson och såg efter honom, då han gick.

»Det kostar alltid något att få sin frihet», svarade hon, »och nu *ville* jag stanna här!» —

Dina var så omringad och uppbjuden, att hon väckte stor afund och missnöje hos dem af stadens unga damer, som befunno sig på balen, och som redan flere år hade lyst i sällskapslifvet.

Postmästarens dotter, den stora, blonda Amalia, var i synnerhet indignerad. Hon var i hvit klädning med atlaslif, mycket urringad och mycket snörd, med en blå förgätmigejkrans i sitt rödgula hår. Hon dansade utmärkt och var en stor favorit hos alla unga herrar, men denna qväll gjorde Dina henne tydligen rangen stridig. Det var en ny stjerna, som gick upp och glimmade i ungdomens första fläckfria glans.

»Det är då alltför galet», sade fröken Amalia, i det hon andades häftigt efter en vals, »hur de förvrida hufvudet på den der lilla Dina Kallerström, en liten flicka, som ännu går i skolan!»

Amalia blossade och böjde ner hufvudet, så att hakan blef dubbel. »Hvad skall det bli af, när de börja så der?»

»Men hon *är* i alla fall förtjusande», sade den löjtnant, hon dansade med, och vred sina mustascher. »En sådan hy och sådana ögon!»

Nästa dans skulle han sjelf dansa med Dina, och hon förstod genast, att det icke var värdt att inlåta sig i djupsinniga ämnen med den unge officeren.

Hon konverserade med honom om baler, skridskoåkning, teaterföreställningar, som om hon skulle ha tillbragt vintern med ideliga förströelser. Hon uppförde sig helt och hållet som en verserad verldsdam, och den unge löjtnanten var vild af förtjusning, dansade, pratade och skrattade.

Då han sedan förde henne in och hon mötte Eriksson, hviskade hon:

»Tvångsarbete! Man måste göra sin pligt! » och såg trött och sorgsen ut.

Sofi dansade nästan uteslutande med skolpojkar. Hon talade med dem om krocket och lawn-tennis, om skridskoåkning och skidor, och hon dansade af hjertans lust. Gossarne från öfversta klassen i skolan hade nästan tagit henne helt och hållet i beslag och slogos bakom dörrarna för att komma först fram till henne.

När Berta mötte henne och frågade: »Har du roligt?», som hon frågade alla flickorna under aftonens lopp, svarade Sofi med eftertryck: »Åh, så förskräckligt! Det är en förtjusande bal!»

Också Hedvig dansade mycket, men hon var mycket kräsen på kavaljerer, och de flesta fann hon ofantligt tråkiga. Hon satt och studerade deras mer eller mindre vällyckade profiler och skrattade i sin näsduk åt deras försök att vara intressanta.

Också hon hade dansat en dans med Erikson, och Maria Heller kom och frågade hvad hon tyckte om honom.

»Det är en begåfvad ung man», svarade Hedvig, »bara han ville låta bli att vara så patetisk. — Han talar hela tiden, som om han spelade i en tragedi.» Dock såg hon efter honom och hoppades nästan, att han skulle bjuda upp henne en gång till. Det var ändå så mycket roligare att tala med honom än med de andra, men Erikson hade endast ögon för Dina.

Han dansade två danser med henne och satt under en dans och talade med henne, och för öfrigt stod han i dörren lutad mot dörrposten och följde hvarenda af hennes rörelser, när hon dansade med de andra; — men han stod i dörren på herrsidan. Han ville icke komma nära Maria Heller.

Hvad denna unga dam angick, satt hon hela qvällen på sin post, rättade då och då på sin lornjett och stack näsan i vädret för att se bättre. Hon talade blott emellanåt till de förbigående och svarade mycket knappt en och annan fru, som hade slagit sig ned bredvid henne, men för öfrigt såg också hon blott efter Dina, som sväfvade från arm till arm, alltjemt lika vacker. För Maria hade hon alldeles ingen tid. Hon gaf henne blott en nick i förbifarten, när herrarne följde henne in till buffeten. Det hade ju Maria väntat sig, men det var i alla fall mycket svårare, än hon hade tänkt.

Berta var öfverallt. Hon uppfattade sin roll som värdinna och hjelpte sin mor. Hon dansade lika gerna med alla, talade aldrig med herrarne, utan stod i första position med händerna kring sin näsduk och sade: »ja!», och »verkligen», och »åh, så roligt!» när de talade till henne, och blinkade med sina långa ögonhår. Hon dansade med några af sin fars gamla herrvänner, som skulle ut och ha sig en sväng, och med sin yngsta brors skolkamrater, som hon nästan måste lyfta upp och svänga rundt. De unga bodherrarne rusade fram för att bjuda upp henne, och hon delade hvarje dans mellan två kavaljerer för att få plats till alla.

En misskänd storhet denna afton var Hulda Fransson. Hon hade beredt sig på att göra stor lycka, och då hon stod färdigklädd hemma, hade modern sagt: »Jag är bara rädd för, att du är allt för fin, kära barn. Hos en bryggarfamilj kan man ju inte vänta sig något vidare.»

Hon och familjen fann hennes ljusblå klädning med de många svarta sammetsbanden vara ett under af smak och elegans, och som alla i hennes hem hade dålig smak, kunde Hulda icke uppfatta, huru bra flere af de andra unga flickorna voro klädda. Hon var säker på att väcka allmänt uppseende, och i stället fick hon sitta under de flesta danserna. De unga officerarne sågo henne bokstafligen icke, och den bleke herrn, som hade dansat första valsen med henne, undvek henne. Då och då kom en skolpojke eller en bodherre, som icke hade fått någon dam, och bockade sig för henne. Hon reste sig då, stel och förargad, trippade med små förnärmade steg in i balsalen och stod der och genomborrade kamraterna med ilskna och afundsjuka blickar.

Detta måtte vara någon komplott af dem!

Hvarför i all verlden skulle icke annars de unga herrarne vara ifrigare att dansa med henne? Hon, som var så väl klädd, som var en så utmärkt och begåfvad ung flicka, af så god familj! — Det var alldeles ofattligt, och hon bet framtänderna i underläppen af vrede. Hon dansade illa, men hon var orubbligt öfvertygad om, att det var hennes kavaljer, som gjorde det, och hon hoppade bestämdt och undervisande i orätt takt för att tvinga honom att följa sig.

Under aftonens lopp blefvo pauserna mellan de danser, till hvilka hon var uppbjuden, längre och längre, och till sist satt hon som ett monument öfver den missförstådda dygden, inkrupen bakom en soffa i ett af de minst besökta rummen och njöt i stillhet af att vara martyr.

Värmen och glädjen stego för hvar timme. Mellan danserna luftade man ut i balsalen och lät snön fritt yra in.

De gamla damerna kring divansborden i salongen blefvo mer och mer talföra och röda, brickorna med konfekt, glace och dricksvaror följde oupphörligt på hvarandra.

Inne från herrarnes rum, der de spelande sutto, ljödo krigsropen högre och högre, och tobaksröken började välta ut.

Bryggaren sjelf kom ut och skulle dansa. Han tog en fru om lifvet, modern till den lilla gossen, som sof i toalettrummet, en ung fru i grå sidenklädning, med stora örhängen. Hon skulle minsann ha sig en ordentlig vals. Han visste nog, hur bra hon dansade, — och i väg bar det, så att stolarna vid väggarna flögo och damerna drogo fötterna till sig.

Så kom supén, en dundrande supé, med så många rätter som till en stor middag.

Det var dukadt för de gamla i ett rum och för de unga i ett annat, och på båda ställena gick det lifligt till, då det fans fullt upp af mat och menniskor men trångt om utrymme.

Dina satt i en soffa och lät sig serveras af herrarne, Sofi vid ett litet bord hade muntert med en hel svärm af unga flickor och skolpojkar. Hedvig var också bland dem. Maria åt med god aptit och drack dugtigt med rödvin till. Men den, som nu tog igen skadan, var Hulda.

Hon kämpade sig väg fram till bordet, och der slukade hon de framsatta rätterna med ögonen, medan hon tömde sin tallrik. Hon åt af allt om hvartannat och ville nödvändigt med fast hand hugga sönder den form af stearin, hvarpå gåslefverpastejen var placerad.

När gossarne ville fram, stötte hon till dem med ryggen och räckte oupphörligt fram sitt glas för att få det fyldt.

Då det spelades upp till kotiljongen, tumlade alla ut i en mycket hög sinnesstämning.

Dinas skärp och bröst var öfversålladt af små buketter och rosetter. — Erikson bar endast en liten röd rosett. »Bredvid den sätter jag ingen», hviskade han till Dina.

Slädarna började komma, och tamburen och toalettrummet vimlade af jungfrur, som skulle hemta.

Hulda var den första, som gick. Jungfrun såg genast, att hon var förargad. Hon ref och slet i sina ytterkläder och kunde icke få på sig guttaperkakängorna.

»Frun sitter uppe och väntar», sade jungfrun.

»Gör hon det?» svarade Hulda. »Det var då ett besynnerligt påhitt. — Kom, Lotta!» Hon skuffade sig ut på trappan och kom i en hast upp i släden.

Hedvig och Sofi och några andra af deras klasskamrater klädde på sig under högljudt skratt och prat.

»Hur många buketter har du fått? — Sex! — Åh, jag fick bara tre! — Hvad det var roligt! — Ah, hvad jag är sömnig!» — en hög gäspning, och så ett lif för att finna de rätta halsdukarna, kapporna och galoscherna.

Herrarne stodo på trappan för att se damerna passera och hjelpa dem upp i slädarna.

Erikson förde Dina under armen, stoppade slädfällen omkring henne, och i det ögonblick han skulle stänga dörren, kysste han flyktigt hennes hand och hviskade:

»Vi mötas vid Filippi!» — hvarmed han menade nästa teaterföreställning.

Maria hade krupit upp före Dina. Hon satt tyst i sitt hörn och såg ut i natten, der snön hvirflade ned.

»Hur är det med dig?» frågade Dina, som låg beqvämt tillbakalutad i sitt hörn. »Har du inte haft roligt?»

»Nej», svarade Maria kort och barskt. Dina ville taga hennes hand, men Maria drog undan den.

»Men hur är det fatt med dig?» frågade Dina. De voro nu alldeles invid hennes port.

»Det är det», Maria vände sig rakt emot henne, »det är det, — att du, — att du — inte bryr dig det ringaste om mig», och hon brast i gråt.

Hvart hade all snön tagit vägen?

Borta var den, försvunnen, som om den aldrig hade funnits till.

Fälten lågo ljusgröna, i alla trädgårdar spirade gräset, och i skogen plockade man blåsippor och guldvifvor.

Längs stadens promenader blommade alla lönnarna och stodo som gyllene buketter upp mot den blå luften. — Icke en vind rörde sig, icke en sky syntes på himlen.

Det var första juni, skolans examensdag, och den dag, då öfversta klassen skulle taga afsked.

Fönsterna, som vette ut mot skolgården, stodo öppna, för att låta den friska luften strömma in, och der inne var öfverallt prydt med björkgrenar och blommande häggqvistar. Glas med narcisser och blå hyacinter stodo här och der, och till och med öfver den stora svarta taflan hängde en glad krans af guldvifvor och skogsvioler. Den hade legat i vatten öfver natten, och det droppade oafbrutet i en liten bäck ned öfver tafian, så att kritan icke ville ta.

Examen var i full gång. Det var blott tid till en half timme i hvart ämne, och rundt omkring väggarna sutto flickornas familjemedlemmar och vänner för att öfvervara examen.

Då och då öppnades dörren sakta, och en och annan ny person smög sig in. Var det en mor eller äldre syster till någon af eleverna, gjordes det stillatigande plats för henne, så att hon skulle kunna komma fram och få en stol; — var det en äldre eller yngre bror, vände man blott ett likgiltigt, nästan förnärmadt ansigte emot honom för att antyda, att han störde, och den stackars gossen blef stående strax innanför dörren med sin skolmössa för munnen och gjorde sig så smal som möjligt.

Det herskade en viss högtidlig tystnad öfver läsningen, och under qvarterna gingo flickorna arm i arm med bart hufvud på gården, der de blommande plommonträden stodo öfversållade med krithvita bollar och svalorna hveno. En och annan lärare eller lärarinna närmade sig dem ibland för att säga dem några ord, gifva dem ett godt råd för framtiden, uppmuntra eller påminna dem.

Alla flickorna voro festklädda.

Ebba satt lång och smärt i en mörkblå ylleklädning med ett skånskt smycke vid halsen och sitt svarta hår i en fläta som en krona öfver pannan.

Hedvig var i en ljusblå klädning och hade satt narcisser i bröstet. Hela hennes varelse var i ett oroligt och nervöst tillstånd, som visade sig i hvarje rörelse. Till och med hennes lockar voro ovanligt upprörda och ostyriga.

Det var en stor dag för henne. Nu var skoltiden slut, och nu skulle för henne ett nytt lif börja. Hon var öfvertygad om, att hon på ett eller annat sätt skulle bryta sin väg fram i verlden. Dessutom var hon i stor spänning öfver hvad hon skulle få för afgångsbetyg.

Hon måste tillstå för sig sjelf, att hon just icke alltid varit så flitig, som hon kunde ha varit, men i alla fall hade det i allmänhet gått bra. Hon hade så lätt för att lära sig och ansågs för att i synnerhet vara kunnig i att besvara så kallade förståndsfrågor.

Hennes teckningar, som voro uppsatta bland de andra flickornas teckningar på väggen, hade fått beröm. Hon skrattade sjelf åt det, så att hon kröp ihop, ty hon fann de båda hufvuden, hon tecknat med svartkrita, alldeles afskräckande. Det ena var en Niobe, som rynkar ögonbrynen och förvrider ansigtet, det andra framstälde ett bedjande barn med omsorgsfullt friserade lockar.

Båda voro kopierade efter andra teckningar och utförda i korsstrecksmanér, hvilket var lärarinnans metod.

Nej, då hade Hedvig en långt mera värdefull samling af teckningar i en liten portfölj i sin pulpet. Der funnos porträtt af både kamrater och lärare. Der funnos scener från skollifvet och från balen hos Andersons, och Hedvig måste qväfva sitt skratt, när hon såg på dem, så bra liknade de dem alla.

Hon skonade icke heller sig sjelf, och på många af teckningarna hade hon framstält sin egen oroliga person med vildt oordnadt hår och ett förvirradt uttryck i ansigtet vid sidan af Hulda Franssons uppmärksamma och underdåniga fårprofil. — Det var i alla fall minnen att föra med hem från skolan.

Hon insåg, att hon borde känna denna dag som ett afsked, såsom något som aldrig skulle komma igen och derför hade något vemodigt vid sig, men hon *kunde* icke känna det så. Hon kände det blott som en befrielse. Hon längtade efter att börja lefva. —

En annan, som heller icke var synnerligen rörd till sinnes, var Maria Heller.

Hon hade visserligen med intresse inhemtat en mängd kunskaper, och hon var ett par af lärarne ganska hängifven, i synnerhet hyste hon verklig beundran för läraren i matematik, en liten ljus, vacker karl med ett nästan qvinligt väsen.

Det var icke hans person, som Maria beundrade. Hon var alldeles likgiltig för alla män, men det var det skarpa, ljusa förståndet, som dolde sig bakom den unge mannens milda drag, som imponerade på henne, och hon kände på sig, att hon skulle komma att sakna matematiklektionerna.

Men i allmänhet arbetade hon bäst på egen hand, och hon hade svårt att underordna sig de metoder och inskränkningar, som skollektionerna medförde, der undervisningen gälde många, och der man icke blott skulle rätta sig efter de ljusa hufvudena, utan också måste vänta på de tröga.

Nu skulle hon läsa! Hon tänkte sig en framtid, der hon kunde råda öfver dag och natt efter egen vilja och gripa verket an, detta verk, som hon ännu hade mycket dunkelt för sig.

Efter balen hos Andersons hade hon flere dagar varit mycket melankolisk till mods. Hon hade den qvällen känt, huru lätt Dina glömde henne och att kärleken blott fans å hennes sida, och hon försökte att en hel vecka visa sig kylig och tillbakadragen mot Dina.

Men en eftermiddag, då hon satt ensam och skref på ett tema, öppnades dörren, och någon kom sakta in och lade båda händerna för hennes ögon.

»Hvem är det?» frågade Maria och lyfte hufvudet.

Det hade aldrig förr händt, att Dina hade kommit till henne. Maria gick alltid till Dinas hem. De våta handskarna, som Maria fick tag i, gåfvo henne ingen upplysning. Men nu klämdes hon fast med en arm, och strax derpå lades två bara händer öfver hennes ögon. — Hon kände på dem. — Åh, dem kände hon genast igen, dessa mjuka, spetsiga händer med en ring på det venstra lillfingret, som hon sjelf hade satt på. — Hon ref bort handen.

»Ack, Dina!» hennes röst ljöd hänrvckt.

Dina kastade sig om halsen på henne.

»Jag kunde inte stå ut med, att du var ond på mig längre! Var det inte, kära, älskade! Du kan väl förstå, att på en bal måste man dansa med herrarne och kommer då att försumma sina vänner. Men jag bryr mig inte ett dugg om alla herrar i verlden, om du inte håller af mig!»

Maria ville ännu göra invändningar, men Dina hörde till de oemotståndliga. Hon log så inställsam och segerviss, som om Maria redan var öfvervunnen, — och hon blef öfvervunnen och vände tillbaka till sin slaftjenst med mera brinnande hängifvenhet än någonsin förr.

Att denna sista skoldag var den sista dagen vid Dinas sida, *det* var Marias sorg den första juni. Maria skulle nu ut på landet och sedan till Stockholm, dit hennes far nyligen blifvit förflyttad som underlärare vid en större skola. Der, i hufvudstaden, skulle hon få tillfälle att lära sig och se allt möjligt. Dina måste deremot tillsvidare stanna der hon var. Maria tänkte på någon utväg för att få henne till Stockholm, men Dina hade inga egentliga anlag, för hvilkas skull hon kunde behöfva vidare undervisning, och när hon kom dit på besök, skulle det endast vara för att gå på baler och teatrar med sina bekanta.

Maria kunde icke få klart för sig, att de verkligen nu skulle skiljas åt.

Hon fick då och då en stöt i hjertat, som gick upp i halsen, men så förstod hon det icke igen och satt blott och såg i smyg på Dina, som om hon ville öfvertyga sig om, att hon ännu verkligen var der.

Dina var denna dag mycket vacker. Hon var klädd i en brun och gul vårdrägt och hade stuckit in några bruna aurikler i västuppslaget på sin klädning. Hon var mycket gripen af det betydelsefulla i ögonblicket; lärarnes allvarliga ansigten, lärarinnornas ovanliga mildhet, blommorna, slutbönen, allt det högtidliga i en skilsmessa. Egentligen var det ingen hon särskildt sörjde öfver att skiljas från, men effekten af det hela rörde henne, så att hon oupphörligt fick tårarna i halsen och hade ett mycket mildt och mjukt uttryck i sina förtjusande ögon.

Hulda var alldeles som död från sina kamrater. Hon hvarken såg eller hörde dem. Hela hennes uppmärksamhet var koncentrerad på lärarnes frågor. Hon satt med framsträckt hals, färdig att gripa hvarje detalj, som en annan icke kunde, och som *hon* möjligtvis kunde glänsa med. Både hon och familjen voro i största spänning öfver hvilka betyg hon skulle få. Endast ett var den rättvisa lösningen af saken, det var man ense om, men man kunde ju icke veta, om rättvisan var som den borde i skolan.

Sofi var både glad och sorgsen.

Hon höll af nästan alla lärarne och kamraterna, och det var så sorgligt att veta, att de aldrig skulle träffas mera som i dag. Men så skulle hon ju få komma hem, hem till det älskade hemmet på landet, der far och mor och de sex systrarna och den förtjusande lilla brodern väntade henne. Hon hade stått fadder åt honom under jullofvet och ansåg honom nästan som sitt eget lilla barn.

Hennes far och två systrar sutto vid väggen och afhörde examen. Fadern var en ännu ung man, kraftig och solbränd med ett manligt, godmodigt utseende, och de två äldre systrarna liknade alldeles Sofi och voro alldeles lika klädda i blått af två nyanser, med runda hattar, och skinande af helsa och renlighet.

Då och då nickade Sofi till dem. När examen var slut, skulle de äta middag på hotellet och sedan genast resa hem, en half dagsresa på jernväg. — Ja, när examen var slutad, men det var en gräslig stund, och Sofi blef alldeles het i hufvudet, när hon tänkte på betygen. Hon gjorde sin far och mor föga heder. —

Lilla Berta var klädd i ljusrödt med guldskinnskor. Hon hade mindre förstånd än vanligt i sitt lilla hufvud, hvarifrån den tunga, långa flätan hängde ned så blank och välkammad.

Vid de frågor, hon fick, rullade hon tankfullt med ögonen, bet sig i läppen, framhviskade några otydliga ord, sänkte ögonhåren och började blinka med dem.

Strax derpå blef något vått synligt, och en liten underläpp stack fram. Frågan passerade vidare, der Hulda satt och väntade på att gripa den.

Hvarken herr eller fru Anderson voro närvarande, men vid afslutningen kom frun upp, gick in och tackade alla lärarne och lärarinnorna och bad dem vara välkomna till en stor middag nästa söndag.

Dinas gamla tanter kommo ett par timmar och sutto i det starka solskenet och ansträngde sig att hålla sig vakna. De smålogo hela tiden och försökte se intresserade ut, men de förstodo icke ett ord och togo sig omvexlande en liten lur och knuffade sedan hvarandra vakna.

Ebbas mor, grefvinnan von Tärne, hade fått en bra plats anvisad åt sig, och hon satt der under hela examen och lyssnade med intresse, icke blott på Ebbas, utan ock på alla de andra flickornas svar. Det var något uppmuntrande i att möta hennes ögon. De sågo ut, som om de sade: »Tänk dig nu för; du vet det bestämdt mycket väl.» — Midt emot henne, vid en af de första bänkarna, satt fru Fransson och hennes andra dotter. Fru Fransson var klädd i svart, en mycket vidlyftig klädning, som hon spridde vidt omkring sig och icke tålde att någon annan rörde vid. Hon satt nästan som Hulda, spänd med framsträckt hals och väntade på hvarje fråga Hulda skulle få, eller rättare på det utmärkta svar hon skulle ge, och för hvar gång Hulda med hög och säker röst rabblade upp svaret, vände fru Fransson på sig och såg med en triumferande blick på de omkringsittande.

»Ja, man kan ju inte rå för, att man har begåfvade barn», tycktes hennes min säga. Så snart någon tog i dörren för att komma in, gjorde hon helt om och mönstrade från hufvud till fot den oförskämde, som vågade störa lektionen. Hon sjelf hade kommit tio minuter innan examen hade börjat, och hon var den sista, som reste sig från sin plats; — det var ett exempel, som hon önskade inprägla hos de andra.

Under en af qvarterna gingo Maria och Dina arm i arm på gården.

»Jag kommer i alla fall snart och helsar på dig, Dina! Du har ju fått lof att ta emot mig?»

»Ja, kom så snart du vill, älskade vän!» svarade Dina och tryckte hennes arm.

»Tänk, att det är sista, allra sista dagen vi äro tillsammans!» tillade hon derpå.

»Jag vill helst inte tänka på det», svarade Maria barskt. »Det är så förskräckligt, att jag inte vill tro, att det är sant. Hvem vet, hvad framtiden kan föra med sig. Vi träffas kanske aldrig mer.»

»Hur kan du säga något så dumt!» sade Dina och slog henne lätt på kinden. »Det beror väl på oss sjelfva. Du har kanske för afsigt att öfverge mig, men jag, — jag —»

Hon afbröts af att en af lärarne kom fram till dem. Det var den lilla vackra herrn, som intresserade sig för Dinas sång. Han böjde hufvudet till en helsning och sade:

»Jag hoppas, fröken, att ni inte skall glömma att utbilda er vackra röst. Om ni i tid ville intressera er derför, skulle ni bestämdt komma att sjunga utmärkt bra.»

»Åh, jag tror inte, att jag har vidare anlag för musik», svarade Dina och skakade på hufvudet. »Ni vet sjelf, herr Hjort, att jag har så svårt att lära mig takten riktigt.»

»Det är bara derför att ni inte vill vara flitig», sade läraren och smålog. »Men när ni nu inte får några lexor längre, kan ni nog egna en del af er tid åt musiken.»

Klockan ringde, och Maria släppte Dinas arm och gick förut.

»Och så ville jag säga er tack, — tack för den tid, ni har varit min elev. Jag har haft mycken glädje af er.» Han såg så rörd ut. Hans bruna ögon sågo länge och sorgset på henne, och det darrade kring hans små mustascher.

»Nej, det är jag som skall tacka er, herr Hjort, för ert tålamod med mig. Ni har verkligen varit mycket, mycket god mot mig!» Dina fick tårarna i halsen och räckte honom handen.

Hon skyndade sig in i klassen, men han blef stående och tog upp näsduken. Han hade visst snufva, ty han vände sig länge om och höll den för ansigtet.

Läraren i svenska hade varit borta och talat med Hedvig.

»Jag skall säga fröken», sade han på sin breda norrländska, »att fröken kan komma att skrifva svenska riktigt bra, och jag väntar mig att en gång få se något annat än krior från frökens penna. Det fins nog mycket i det der lilla hufvudet, och bara det kommer i ordning, får man nog form för det».

Hedvig skakade sina lockar och böjde ned hufvudet.

»Jag tror inte alls, att jag kommer att skrifva», sade hon. »Maria Heller skrifver då mycket bättre än jag.»

»Ja, ja!» Läraren gjorde en missnöjd grimas. »Hon har mera stil, det medger jag, men det är så torrt, så torrt, — det fins ingen fantasi i det, ingenting tilltalande, och så är hon så full af excentriska och omogna idéer.»

»Det kan också komma i ordning», svarade Hedvig. »Och hon har mycket mer energi än jag.»

»Ja, ja, hon är en dugtig flicka; det är inte frågan om det», sade läraren och rättade på glasögonen. »Menjag tror också, att ni kan bli något, om ni bara vill låta bli att ha brådt. — Försök att låta bli att ha för mycket brådt!»

»Det lofvar jag, att jag skall försöka», sade Hedvig, och då klockan ringde i detsamma, flög hon bort som på vingar.

Läraren skrattade och ropade efter henne:

»Fall inte, fall inte! Ni kommer tids nog ändå!»

Berta gick rundt från den ena till den andra. Alla skulle kyssa henne, ge henne ett litet minne eller få något af henne.

Det var så många vänskapsringar, små medaljonger, tioöringar med monogram och så vidare. Hon kysste alla lika vänligt och omfamnade alla lika ömt, och hade hela tiden tårar i ögonen. Sofi hade fått hennes porträtt, som hon satt och beundrade. »Det liknar dig nog, men du är då sjelf hundra gånger sötare», sade hon och vände på det. Berta blinkade med ögonen och såg nöjd ut. —

Förhören voro slut, och det kom en dämpad rörelse i hela skolan som före ett oväder, då alla begåfvo sig in i bönsalen och, klass efter klass, ordnade sig på bänkarna. Det skulle ske något stort. Afslutningen skulle hållas och betygen skulle utdelas.

Rektorn stod vid orgeln nedanför katedern och tog emot packorna af de utskrifna betygen, som föreståndarinnan räckte honom, och derefter gingo flickorna fram, en och en, och mottogo dem, nego och vände tillbaka till sin plats. Först der var det tillåtet att öppna papperet för att läsa sin dom.

Hedvig var mycket röd i ansigtet, då hon räckte ut handen efter sitt betyg och neg. Hon skyndade sig till sin plats och läste hastigt igenom det skrifna. Hon hade genomgående bra betyg; det fattades blott då och då något i fliten. I alla fall öfverstego de hennes största förhoppningar, och hon kunde omöjligt sitta stilla. Hon knäppte med fingrarna och skakade på lockarna. Bara hon hade haft någon enda som tillhörde henne, åt hvilken hon kunnat säga hur glad hon var! — Men hon visste, att när hon slutligen kom hem, skulle hennes

far säga: »Nåja, — det var ju din pligt!»—eller kanske skulle han endast lägga undan det utan att säga något alls.

Sofi slapp också igenom för bättre pris än hon hade tänkt. Man hade tagit hänsyn till hennes genomgående flit, och hon hade bra flitbetyg i alla ämnen. Deremot hade man icke ansett sig kunna ge henne högre betyg än *C* i matematiken, som hon icke hade varit i stånd att skaffa sig det ringaste begrepp om, och i kyrkohistoria och dogmatik, dessa ämnen, på hvilka hon användt så många och långa timmar, var resultatet ett *Bc.* Men på det hela taget var hon lycklig. Examensfasan var öfverstånden.

Dinas papper innehöll de mest olika betyg. Det såg ut, som om det skulle gälla flere personer. I ett ämne var hon godkänd, men hade dåligt betyg i flit, i andra var hennes flit berömd, men hennes kunskaper ansedda otillräckliga.

Ja, nu gjorde det detsamma. Skolan var ju slut nu.

Hulda var den, som afgick med segern, och som i allting var utmärkt både för flit och kunskaper. Hon hade knappt satt sig, förrän hon ref upp sitt papper och med bleka kinder läste igenom det. Hon var nöjd, ja, hon var nöjd, men hon kunde icke riktigt smälta, att både Maria Heller och Hedvig voro satta framför henne i svensk skrifning. Kunde det då finnas något bättre än det korrekta?

Hon vexlade telegrafiska blickar med modern, och strax derpå seglade fru Fransson bort till Huldas plats för att öfvertyga sig om sin dotters triumf.

Berta satt och grät tårefloder öfver den rad med *B* och *Bc*, som hon nigande hade mottagit. Med bästa vilja hade man icke kunnat utmärka henne på något sätt. — Det var dock ett slags tröst, att föreståndarinnan klappade henne på hufvudet, då hennes mor kom för att taga afsked och sade:

»Vår kära lilla Berta! Vi komma att sakna henne så mycket; men något läshufvud är hon inte.»

Närmast Huldas kom Maria Hellers afgångsbetyg, hvaremot Ebba hörde till medelmåttorna.

Då alla hade kommit någorlunda i ordning, steg rektorn fram för att hålla afskedstalet. Han var en lång, mager man med grått hår och ett litet grått helskägg. Han var känd som en rättvis och bestämd man, som aldrig närmade sig någon af sina underordnade på något innerligare sätt, men man kunde vara säker på att i honom finna en opartisk och rättänkande domare.

Han hade nyligen blifvit enkling och hade under en längre tid icke visat sig i skolan.

Då han steg upp i katedern, blef det dödstyst i bönsalen.

Längst fram sutto de minsta flickorna och sågo med stora uppmärksamma ögon upp emot honom. Bruna och blå ögon, glada och förgråtna ansigten, friska och sjukliga barn, alla sutto i spänd väntan på hvad som skulle komma.

Rundt kring väggarna trängdes fruar och fröknar, skolpojkar och fäder, och det var hett i salen, tyst och hett, men utanför kommo milda fläktar och sväfvade öfver fruktträden, som skakade ned blommorna i solskenet, och svalorna flögo hvinande förbi fönstren.

Han stod en stund stilla och väntade på fullkomlig tystnad. Derpå redogjorde han i korthet för det förflutna året, läste upp namnen på dem, som skulle uppflyttas från en klass till en annan, på dem som måste sitta qvar i klassen, och på dem, som genom trägna studier i vissa ämnen under sommaren kunde vänta att bli flyttade till hösten. Derpå kom han till öfversta klassen, till dem, som nu skulle lemna skolan.

Och nu började ett gråtande och ett snyftande på bortersta bänken, der flickorna i högsta klassen sutto, och som nu alla reste sig.

Ebba stod och såg ned framför sig, allvarlig och orörlig. Hedvig hade röda ögon och förde oupphörligt sin lilla tunna näsduk mot sin näsa. Lilla Berta såg ut som en våt fläck; det var blott en enda tåreflod. Maria stod och bet sig i läppen, som om hon ville beherska något, som gjorde mycket ondt. Hon tänkte på Dina, hennes kärlek.

Dina sjelf såg ut som en »Didone abbandonata» med hufvudet mot bröstet, som sjönk och steg, öfverväldigad af en ljuf, angenäm rörelse. Det var dock icke den eviga hvardagsstämningen.

Sofi grät ärligt och öppet och förvred ansigtet, medan Hulda tjöt högt och energiskt, som om hennes sista stund var kommen.

Rektorn talade om de unga, som nu skulle ut i verlden. Ingen visste, hvad framtiden bar i sitt sköte, ingen visste, hvad deras öde skulle bli. Här i skolan hade lärare och lärarinnor gjort sitt bästa för att upptäcka hvars och ens särskilda anlag, för att uppmuntra dem och varna dem vid olika tillfällen. — Nu öfverlemnades de till friheten, till att sjelfva bestämma öfver sin tid och sina krafter. Han bad dem blott minnas, att friheten endast var oss gifven för att användas till nytta. På ett eller annat sätt skulle vi alla tjena menskligheten, och det var af vigt, att de unga, som nu gingo in i detta gemensamma arbete, skulle vara uppmärksamma på att väl förvalta det pund, som var dem anförtrodt. —— »En lärares eller lärarinnas största glädje», sade han, »är den att höra, att de qvistar, som de ha inympat, en gång bära frukt».

Han ville nu tacka dem alla — gråten och snyftningarna blefvo allt högljuddare — för all flit, lydnad och intresse, som de ådagalagt i skolan, och han hoppades, att de alltid under lifvets vexlande öden skulle bevara ett vänligt minne af sin första ungdomstid, af skolan och dess lärare.

Man grät tyst och snyftade högt, och några af de små, som icke blifvit uppflyttade, funno stämningen sympatisk för sin egen enskilda förtviflan och tjöto af hjertans lust.

Ännu var det starka näsputsningar rundt omkring i salen, då orgeln började spela och lärarinnan, som satt der, upptog psalmen.

Alla reste sig och sjöngo: »Oss välsigna och bevara —»

Derpå steg föreståndarinnan upp och läste en afslutningsbön. Då den var slutad, böjde hon hufvudet, och alla läste den sista, tysta bönen.

Det var alldeles tyst bland alla de många der inne i den stora varma salen. Föräldrar bådo för sina barn, och barnen sjelfva stodo rörda och högtidliga.

Det kom icke många ord till deras läppar, och det uppsteg icke många tankar i deras hjertan; det var blott några ögonblick af tyst andakt inför det obekanta tillkommande, ett sista farväl till det, som var slut.

Men genom de öppna fönstren, hvarifrån solljuset strömmade in och bar med sig doften af lönnblommor och björklöf, sväfvade vårens och lifvets ande sakta öfver alla de böjda hufvudena som en välsignelse.

Samma middag var hettan så tryckande som på en riktig sommardag och vid stationen vimlade det af menniskor, som skulle i väg åt alla håll.

Tåget söderut skulle gå först, och Hedvig kunde således få säga farväl till Ebba, som kom i sin mors och

sina bröders sällskap, omgifven af betjenter och tjenstflickor, koffertar och paket i det oändliga.

Ebba var så glad, att hon knappast kunde stå stilla, och då hon och alla de andra lyckligt och väl hade kommit in i den första klassens kupé, hvari de skulle åka, gick hon fram till fönstret och förblef stående der för att räcka Hedvig handen.

Hennes ögon och tänder lyste. Hon såg ut som idel solsken och lycka. Hedvig deremot var allvarlig, och hennes ögonbryn sammandrogo sig smärtsamt.

»Bara du kunde vara glad», sade Ebba och böjde sig ned emot henne. »Jag sjelf är så lycklig i dag, och jag ville så gerna, att du och alla andra också skulle vara det.»

Hedvig stod och stack med sitt parasoll i golfspringorna på perrongen och såg ned.

»Jag har ingenting att vara glad öfver», sade hon och såg upp på Ebba. All den frigörelse hon hade känt vid skolans afslutning var redan bortdunstad. Hon skulle ju hem till Gefle, till sin gamle gnatige far. Det var det första, som väntade henne.

»Det kan hända så mycket, som du inte vet nu!» sade Ebba och nickade uppmuntrande.

Hedvig svarade icke, men så sade hon:

»När månn tro vi träffas igen? Det kan dröja länge.»

»Ja, hvem vet», svarade Ebba och såg tankfull ut.

Hedvig hade ibland nästan väntat, att Ebba skulle bjuda henne hem till sig på landet, eller yttra något om, att de nog snart skulle träffas, men något sådant kom icke. Ebba gick så helt och hållet upp i sin familj och sin stora slägt. Hon ville gerna vara vänlig mot Hedvig, men hon behöfde henne icke, — och Hedvig behöfde henne så väl, men det förstod hon icke.

»Ja, lef väl», sade Hedvig och räckte upp handen. Hon höll Ebbas hand länge och såg innerligt på henne. Hon sade ingenting, men hennes ögon önskade den tillbedda väninnan all lifvets lycka.

Tåget började darra och skaka, och strax derpå gled det ut från perrongen.

Ännu en stund såg Hedvig Ebbas hvita halsduk fladdra i luften, — så svängde tåget, och den försvann.

Sofi skulle också söderut. Hon kom bredvid sina två systrar, alldeles bakom fadern. De hade i all hast ätit middag tillsammans på hotellet och sågo alla glada och upprymda ut. Der väntade ännu Sofi den glädjen, att Berta, lilla Berta sjelf, stod der nere med en blomsterbukett. En hel mängd skolflickor skulle resa, och så hade hon följt med och hade köpt en bukett på vägen, då de andra köpte blommor. Hon kunde ju alltid hitta på någon att ge den åt.

Sofi med sin familj kom så rakt på henne, att Berta räckte fram buketten och sade:

»Vill du ha denna med dig, Sofi!»

»Ack, hvad du är rysligt söt och vänlig!» utbrast Sofi och kysste henne. Hon blef så rörd, att hon fick tårar i ögonen.

»Pappa! —Emmy! — Laura! Får jag presentera er en af mina *mycket* goda väninnor!»

Berta neg och vippade med ögonhåren.

Sofis far och systrar helsade flyktigt.

De hade brådt att komma in i kupén.

Då de sutto der inne, sade Sofi till systrarna: »*Var* hon inte söt?» och hängde sjelf ut genom fönstret för att se efter Berta.

»Vi observerade henne verkligen inte vidare», var det kallsinniga svar hon fick.

»Men så se då!» Hon skuffade fram dem till fönstret. »Hon der borta med de ljusblå banden på hatten och den svarta sammetsjackan. — Hon står der mellan fyra andra flickor!»

»Jaså hon, — åh ja. —»

»Se då på hennes hår! Se på hennes fläta!» uppmuntrade Sofi, då Berta vände sig om. Och den långa flätan var det sista Sofi såg af Berta, ty hon vände sig icke ens efter tåget, då det gick, utan hörde på, hvad de andra flickorna sade, och lät dem sedan draga i väg med sig.

Dina följde med Maria till tåget. Hon hade gifvit henne en stor bukett drifhusblommor, som Maria omsorgsfullt tryckte intill sig som en skatt. Maria var mycket blek och ansträngde sig starkt för att icke gråta. Dina såg också melankolisk ut, men hon kunde dock icke låta bli att kasta spejande blickar omkring sig, då hon såg, att två unga herrar, två resande, gingo upp och ned på perrongen och beundrade henne.

»Om du kommer med tanterna till Södertelje, så kommer jag till dig, om jag också skall *gå* hela vägen», sade Maria från kupéfönstret.

»Ja, hvem vet, hvart vi komma att ta vägen?» svarade Dina och ryckte på axlarna. »De gamla äro så tröga af sig.»

»Men du skrifver väl i alla fall snart, om också ingenting är bestämdt för sommaren?»

»Der har du min hand, sa’ skojaren!» svarade Dina och lade sin lilla behandskade hand på det neddragna fönstret, — och derpå en flyktig blick på de förbigående herrarne, som ifrigt betraktade henne.

Konduktören kom och ruskade i dörren för att se, om den var riktigt stängd; tåget skulle gå.

»Jo, den är stängd», sade Maria sakta med en suck. »Hon kommer inte in till mig.» — Den stela, manhaftiga flickan hade blifvit riktigt sentimental.

Pipan ljöd. — Det gaf till ett ryck i hela tåget. Maria såg oafbrutet på Dina och hviskade: »Farväl älskade, — älskade, — älskade!»

Dina tog ett raskt steg tillbaka och kysste på fingret.

Tåget rullade bort, och Maria visade sig icke mer i fönstret.

Några minuter derpå gick tåget norrut. I damkupén satt en ung flicka; det var Hedvig.

Några dagar derefter reste familjen Fransson till Norrland för att helsa på de båda gifta systrarna, som försmäktade af längtan efter Hulda och Alfhild och den dyrbara modern.

Bertas föräldrar hade en villa en half mil från staden, och så godt som alla de andra kamraterna spriddes som en flock sparfvar.

Det var som om plötsligt all ungdom hade försvunnit från staden. Den stod öde och tom i sommarhettan, och skolan var stängd.

2.

Det hade rasslat många tåg genom landet sedan den sommarmiddag, då öfversta klassen i skolan skildes åt.

Nu var det åter en ny vår efter en lång vinter, och tåget kom norr ifrån och flög fram öfver de gröna rågåkrarna med röken uppe som en fana. Det svängde med många leder som en lång, svart orm, sände ett varnande skri upp i den ljusa vårluften och försvann i skogen.

Inne i en andra klassens damkupé sutto två damer och läste. Den ena, som åkte baklänges, var en lång, mager dam på ett par och trettio år med ett temligen rödt ansigte och ett par utstående, gula framtänder. Hon var klädd i en något gammalmodig, rödbrun klädning med många garneringar, svart vårkappa, som var något för trång för henne, och en mycket praktfull, kornblå hatt, hvars vajande fjädrar och blanka spännen tycktes uppmana åskådaren till beundran.

Fastän den läsande damen var fördjupad i att studera ett häfte af en missionstidskrift, for hon dock då och då med handen upp till hattrosetterna, som om det lyckliga medvetandet af hattens närvaro icke ett ögonblick lemnade henne.

I motsatta hörnet, med ena kängan på baksätet, satt en annan dam.

Hon var ungefär af samma ålder som den lyckliga med hatten och var klädd i en liten herrfilthatt, som hon hade gifvit ett slag midt i kullen. För öfrigt bar hon ett slags brun kavaj, hopknäppt ända upp till halsen med en uppstående, hvit krage under.

De tjocka ögonbrynen sågo ut, som om de hjelpte till att hålla fast lornjetten på den smala näsan, och naturen tycktes ha uppfattat hennes lust att likna en herre, i det den hade tecknat en svag skugga på hennes öfverläpp, en skugga, som skulle ha väckt lyckliga förhoppningar hos en yngling på aderton år.

Hon var fördjupad i att studera några spalter af en tidning, hvilken i stora bokstäfver bar som titel namnet »Sprängbomben».

Då hon slutat sin läsning — hon hade läst från det ögonblick hon steg in i vagnen vid förra stationen —, kastade hon tidningen ifrån sig, tog fram ett litet cigarrfodral och vände sig till damen med hatten: »Har ni något emot, att jag röker?»

»Ja, det har jag sannerligen i allra högsta grad», svarade den tilltalade i en mycket bestämd ton. »I en damkupé borde man väl vara säker på att icke bli utsatt för sådant.»

»Som ni vill», svarade den andra och stack in fodralet i fickan på sin ytterjacka. — Derpå satte hon sin lornjett till rätta, lutade sig tillbaka i hörnet med korslagda armar och betraktade uppmärksamt den blå hatten och henne som bar den.

»Är det inte — är det inte Hulda Fransson?» frågade hon derpå efter att ha slutat sin undersökning.

Damen med hatten lade ned tidskriften och såg förvånad på henne.

»*För detta* Hulda Fransson», svarade hon slutligen med eftertryck. »I tolf år har jag varit gift med prosten och kyrkoherden, doktor Josef Kiselstedt, ledamot af nordstjerneorden, medlem af flere framstående

sällskap, — en man, som ni kanske har hört talas om. — Men hvem har *jag* den äran att tala med?»

Hon mönstrade den andra med kritiska blickar.

»Känner prostinnan inte igen Maria Heller, en gammal skolkamrat?»

Maria såg skälmaktig ut.

»Åh jo, — jag tyckte väl, att ansigtet föreföll mig bekant, men jag visste inte riktigt — — »

»Jag kände genast igen er», sade Maria, »fastän ni har blifvit fasligt gammal» — och ful — höll hon på att säga, men det blef till: »gammal och mager.»

Hulda rodnade och visade framtänderna. Nu kände Maria så väl igen henne.

»Nå ja, *ni* har då inte heller blifvit vare sig yngre eller fetare», sade hon i förnärmad ton.

»Det har aldrig varit meningen med mig», svarade Maria muntert. »Jag är och förblir en qvastkäpp, — men jag tänkte, att en prostinna, — med goda inkomster förmodar jag? —»

»Min man har åtta tusen i lön», svarade Hulda raskt, — »och dessutom någon enskild förmögenhet.»

»Nå, då tycker jag, att man bör kunna lägga på hullet», svarade Maria. »Ni har väl en skara barn?»

»Jag sjelf har inga barn», svarade Hulda, »men min man — han var enkling, då jag gifte mig med honom, — hade i sitt första äktenskap sex söner, som alla lefva.»

»Nå, det var minsann ett drygt arbete att ta itu med», var Marias svar.

»Naturligtvis var det ett arbete, ett stort och maktpåliggande arbete», sade Hulda och sträckte på sig, »men jag är en af dem, som inte åtar mig något, förrän jag har noga öfvervägt, hvilka skyldigheter det medför, och sedan jag en gång gifvit min man mitt löfte, har jag också sökt göra mig både älskad och ärad i den krets, der jag inträdt, och jag tror att jag, utan att skryta, kan säga, att jag har lyckats.» Hulda rättade på hakrosetten och såg ut genom fönstret. —

Hon, liksom de flesta andra, talade icke hela sanningen, då hon refererade sin historia. Det var nemligen icke så mycket hon sjelf som snarare den ärevördige pastor Kiselstedt, som länge hade öfvervägt, om han skulle våga taga henne till hustru, och då det blef afgjordt, togs han egentligen med öfverrumpling.

Han var en enkling på femtio år, då han en sommar träffade den nittonåriga Hulda och hennes mor på besök hos fru Franssons gifta dotter i Norrland. Pastor Kiselstedt hade året förut förlorat sin hustru, »sin lilla rara Johanna», som han kallade henne, och sörjde henne verkligen uppriktigt, så mycket som han öfver hufvud taget kunde sörja, något som han icke just hade mycket anlag för.

Han var en man, hvars runda, rödblommiga ansigte och runda lilla figur vittnade om godt lynne och goda inkomster, och fru Fransson utsåg honom genast vid första ögonkastet till ett offer för en af sina ogifta döttrar.

Hon öppnade sjelf striden för hans eröfring med att se på honom med moderlig ömhet, lägga handen på hans axel och säga med eftertryck:

»Jag vet af erfarenhet, hvad det är att vara ensam om att uppfostra en barnskara!» — En flyktig blick mot himlen och något som närmast liknade ett resigneradt och bittert leende ledsagade denna anmärkning.

Pastor Kiselstedt suckade, kastade en till hälften förskräckt sidoblick på frun med sina runda, ljusblå ögon, och började snurra tummarna på sina hopknäppta händer om hvarandra, en rörelse, som han alltid utförde, när han kände sig förlägen på ett eller annat sätt.

»Hå hå, ja ja!» suckade han. »Min lilla Johanna var en sådan rar liten hustru.»

»Och de arma sex ynglingarne stå nu utan mor?» frågade fru Fransson deltagande, liksom om detta faktum icke nödvändigt vore en följd af prostinnans död.

»De stå utan mor! Alldeles riktigt!» Prostens små tummar snurrade. »Men jag har en syster, en god och omtänksam syster, som har åtagit sig deras uppfostran och som nu lefver hos mig i vårt hem. I min ställning kunna kanske få vara lyckligare lottade än jag.»

Prosten såg lättad ut. Han tyckte icke om att tänka sig någon, vare sig andra eller sig sjelf, i en sorglig eller besvärlig belägenhet.

Men fru Fransson var af en annan åsigt. »En syster!» hon nästan spottade ut ordet, så hvasst lät det. — »Ja, det kan gå för en tid; men naturligtvis gifter sig en syster förr eller senare, och då —»

»Min syster är öfver fyrtio år», inföll prosten ifrigt.

»Det garanterar ingenting», svarade fru Fransson. »Vår tid är de sena äktenskapens tid. Jag har en bekant, som gifte sig första gången då hon var *sextio* år!»

»Gud bevare mig!» Prosten riktigt stönade.

»Och om också en syster kan vara en uppfostrarinna och vän för barnen, så blir hon ändå aldrig för er, hvad ni kunde önska. Ingen syster i verlden kan ersätta en god och öm maka.»

Fru Fransson darrade på rösten, så att prosten fick tårar i ögonen. Han sköt ut underläppen och snurrade tummarna med stor hastighet.

Han anade icke, att detta var det första angreppet, som följdes af ständigt nya deltagande beklaganden öfver honom, häntydningar på, att han ändå borde gifta om sig, och derpå så småningom loftal öfver fru Franssons två oförlikneliga ogifta döttrar.

I början förstod prosten ingenting, blef derpå uppskakad, förvirrad, och det dröjde icke länge förrän han insåg, att han allt måste bestämma sig för en af de två damerna, som ideligen presenterades för honom af deras mor, liksom man i en kotiljongstur ger en herre valet emellan »en ros och en tulpan».

Prosten försökte taga till flykten, att se åt ett annat håll, att låtsa som ingenting, men fienden var honom för öfvermäktig, och nästan innan han visste, huru det hade gått till, befann han sig vid altaret under orgelmusik med en ung dam med brudslöja vid sin sida.

Det var Hulda, som gömde sitt rodnande ansigte under slöjan, till stor förargelse för den äldre systern, som i flere år hade väntat på anställning.

Men Hulda hade ännu mer energi än systern, och hon hade fast beslutat att icke riskera att gå ogift efter tjugo år.

Sedan visste ingen huru det kunde gå. Det var bättre att taga det säkra för det osäkra, och derför begagnade hon alla tillfällen så väl, att det var hon, som först berättade modern, att prosten måtte ha friartankar till henne.

Fru Fransson såg rörd på prosten, sade honom, att hon »hade hört en liten fogel sjunga om något», och tackade honom för hans goda tankar om hennes skatt. Då hon en dag fann dem sittande tillsammans på en bänk i björkallén, stälde hon sig som en »ange gardien» bakom dem i solnedgången och sade:

»Jag visste det! Jag anade från första ögonblicket, att jag skulle mista henne här, men tag henne! Min skatt, min unga rosenknopp! Hon är väl värd en mans kärlek.»

Det varade icke många månader, förrän Hulda ryckte in som prostinna i den stora prostgården och snart gjorde svägerskan alldeles öfverflödig. — När Hulda sade till Maria Heller, att hon hade förstått att göra sig både älskad och ärad, var hufvudsakligen det sista sant, i synnerhet när man tänker sig respekt som en känsla, starkt blandad med fruktan.

Det dröjde icke många år, förrän den beskedlige prosten i allt var henne underdånig och ofta befann sig i samma situation som en skolpojke som är rädd för stryk, — fastän det naturligtvis icke var fråga om att Hulda använde sådana radikala medel. — Men när prosten satt i sitt skuggiga arbetsrum i sin djupa tagelklädda länstol och i allt lugn läste sina tidningar, hände det, att dörren öppnades temligen hörbart, och Hulda stod på tröskeln lång och knotig som rättvisans gudinna och frågade i en sträng ton: »Josef, hvad har du nu gjort?»

Josef rodnade lade ifrån sig glasögonen och frågade oskyldig, hvad det var frågan om, men fick då för det mesta den upplysningen, att han mycket väl visste, att den eller den befallningen, som han hade utdelat till drängarne eller folket, icke kunde utföras, att det ju var något annat än hvad *hon* hade rådt till, att hon bad honom vara så god och öfverlemna sådana saker till henne, modern och husmodern, som var en praktisk qvinna och förstod sakerna mycket bättre än han, som var vetenskapsman, men för öfrigt lika okunnig om denna verldens bestyr som det barn, som föddes i går.

Och Josef böjde sitt hufvud, tog stora prisar ur snusdosan och mumlade i en mild ton något, hvars innehåll ungefär var, att han »aldrig skulle göra så mera», — och han gjorde det icke mer.

Så småningom gjorde han ingenting alls utan att fråga Hulda om tillåtelse; han blef mer och mer fåordig och satt oftast i sällskap tyst och smålog och vred tummarna om hvarandra med blicken fästad på Hulda, till hvars anmärkningar han gjorde ledsagande gester med att skaka på hufvudet, när hon ogillade något, eller nicka bifallande, om hon uttryckte sin belåtenhet.

Ju tystare prosten blef, dess vältaligare blef prostinnan — eller snarare tvärtom —, och vid den tid, då hon och Maria Heller råkades i kupén, var Hulda den, som både med ord och gerning styrde hela pastoratet. Predikningarna höll naturligtvis presten, det vill säga de, som höllos från predikstolen.

Hulda hade också förstått att sätta sig i respekt hos de sex sönerna. De dolde omsorgsfullt för henne alla de upptåg, som de, liksom alla andra pojkar, hade för sig, och lärde sig snart att sitta till bords med klockaransigten och blott sparka hvarandra, när »mor Hulda», som de kallade henne, vände ryggen åt dem.

De två äldsta kommo hemifrån redan året efter Huldas giftermål, och de fyra andra voro inne i en skola under hela läsåret och hade informator om sommaren, så att de hade den minsta möjliga beröring med Hulda. Hon afskydde barn, i synnerhet pojkar, och var derför särskildt lätt om hjertat denna vår, då alla hennes mans söner lemnat hemmet.

»Det är utomordentligt begåfvade barn!» upplyste hon Maria. »Den äldste är löjtnant och blir bestämdt — oss emellan sagdt — en annan Moltke. Han är, rent ut sagdt, *född* till ett militärgeni. — De två näst äldsta äro på ett kontor i Hernösand, och deras principal har ofta sagt, att han verkligen inte *vet*, hur han skall kunna reda sig utan dem — en samvetsgrannhet, en ordning! — nå ja, det var inte min önskan, att de skulle

gå handelsvägen, men penningefursten är ju inte heller att förakta, och man kan vänta sig allt af deras duglighet. — Anton, vårt fjerde barn, reste till Amerika. Det var hans fars stora sorg, men han var en af dessa fantastiska, äfventyrslystna naturer, som behöfva pröfva sina krafter i stora förhållanden. Han fick då också genast en lysande anställning i New York, så att alla bekymmer för *hans* framtid äro lugnade.»

»Och de två yngsta?» frågade Maria. »De ha väl också fått lysande anställningar?»

Hulda såg skarpt på henne.

»De äro studenter, men om somrarna äro de informatorer i två af landets förnämsta familjer, så att vi måste, tyvärr, afstå från den glädjen att se dem hemma.»

»Stackars mamma!» sade Maria.

Hulda svarade icke. Hon satt och såg ut genom fönstret, der de flygande vårskyarna slogo violetta skuggor öfver de ljusgröna rågåkrarna.

Maria väntade nästan, att hon skulle göra henne någon fråga om *hennes* lif och verksamhet, men intresse för andra menniskors arbete hade aldrig varit Huldas svaghet. När hon hade gifvit dem anledning att beundra henne sjelf, hade hon sällan något mer att säga. Emellertid vände hon sig nu plötsligt om och frågade:

»Hvad har det blifvit af Dina? Dina Kallerström? Ni var ju så goda vänner?»

»Man märker verkligen, att ni kommer från Norrland», svarade Maria och rodnade, »annars skulle ni väl veta, att Dina är skådespelerska vid Dramatiska teatern och till på köpet en både framstående och mycket omtyckt skådespelerska.»

»Ja, jag har verkligen observerat ett sådant namn», sade Hulda och såg förnäm ut, »Kallerström, — Dina Kallerström, — hvem kunde veta att det var hon.»

»Det fins, så vidt jag vet, bara en Dina Kallerström», svarade Maria bestämdt och såg bort åt andra sidan.

»Jaså ni äro lika goda vänner som förr», sade Hulda. »Mins ni, att vi kallade er för parhästarna?»

»Som ni ser, dra vi inte längre samma vagn», svarade Maria.

»Men ni bo i Stockholm båda två?»

»Ja.»

»Och träffas väl bitti' och sent.»

»Nej.» — Maria vände icke på hufvudet.

»Jaså, ni ha blifvit ovänner? Hvad är anledningen till det?» Hulda sträckte fram hufvudet.

»Vi ä' inte ovänner», svarade Maria kort, »men Dina är naturligtvis alldeles upptagen af sin verksamhet och sina omgifningar. En skådespelerska har inte mycken tid till annat än teatern.»

»Tänk, att det gick derhän med Dina!» sade Hulda begrundande. »Det kunde man nästan ha väntat af henne.»

»Hvad menar ni?» frågade Maria i en utmanande ton.

»Hon var ju så kokett och lättsinnig redan under sin skoltid», sade Hulda och vajade med alla de blå

plymerna.

»Var hon?» Maria drog ihop de mörka ögonbrynen och stirrade på henne genom lornjetten. »Hon var den sötaste och vackraste i hela skolan, och hur mycket som fans inom henne, det ser man bäst nu, då hon har kommit på sin rätta plats »

»Det passar visst utmärkt bra för henne», svarade Hulda, »ett sådant der fritt och fåfängt lif, som en skådespelerska för, det måste ju vara något i Dinas stil.»

»Jaså, ni är af dem, som fördöma skådespelet», sade Maria. »Ni går naturligtvis aldrig sjelf på teatern?»

»I Norrland fins det ju intet tillfälle dertill», svarade Hulda, »men när jag ibland reser ner till Stockholm, går jag naturligtvis och ser, hvad man omtalar som utmärkt och lärorikt.»

»Jaså, ni kan sitta och se på något, som ni anser vara en synd att utföra», frågade Maria. Hon fästade fortfarande ögonen på Hulda.

»Jag har inte klart för mig, om skådespelet i och för sig är en synd», svarade Hulda, »men jag kan väl inte annat än anse det vara ett förskräckligt — ett *förskräckligt* — lif för en ung flicka att qväll efter qväll falla i armarna på än den ena och än den andra unga herrn.»

»Och jag skulle anse det vara mycket *förskräckligare* att hvarje qväll falla i armarna på samma gamla prost.»

Maria lade armarna i kors och såg utmanande på Hulda.

Prostinnan rodnade ända upp till sitt grågula hår och sade derpå med darrande röst:

»Skall det vara en förolämpning mot mig särskildt eller mot äktenskapet i dess helhet?»

»Ingendera delen», svarade Maria och drog på munnen, »det skall inte vara någon förolämpning. Jag uttrycker bara min tanke om saken, och den är, att om det fins någon poesi i kärleken, så lefver den bara utanför äktenskapet. Ni skulle se Dina! — Hon är nu — låt mig se — trettio år, men hon ser ut, som om hon vore aderton. Det är en friskhet, ett behag, ett lif och en inspiration öfver alla hennes miner och rörelser. Hon har varit förälskad så många gånger, att jag för längesedan upphört att notera det, men hon gör med kärleken som kloka menniskor med apelsiner. Hon suger bara ut saften och kastar bort resten, — på det sättet kan man äta många.»

»Det måtte ju vara mycket angenämt för den ätande, mindre för de bortkastade apelsinerna», svarade Hulda.

Maria såg på henne, som om hon tänkte: »Du är minsann inte så dum som du ser ut», men hon knyckte blott på nacken och sade:

»Hvem frågar efter dem?»

»Jaså!» Hulda såg nu uppmärksamt på Maria.

»Ni är en fiende till äktenskapet. Törs jag fråga, om ni sjelf är gift?»

»Nej, Gud bevare mig väl», svarade Maria och satte sig hårdt tillbaka i sitt hörn.

»Der ha vi kanske orsaken till er åskådning», sade Hulda och smålog ironiskt. »Det är ett gammalt ordspråk som säger: De ä’ sura, sa’ räfven om rönnbären».

»Den der sortens snärtar är jag van vid, så att de inte alls bita på mig», svarade Maria med likgiltig ton. »Här är inte fråga om mig sjelf. Jag lefver för samhället, för att ruska litet på de gamla spruckna sträfpelarna, och jag anser, att en af samhällets största förbannelser är äktenskapet.»

»Ni vill kanske vara så god och förklara er», sade Hulda och lade händerna i kors.

»Mina skäl är så tydliga, att de tala för sig sjelfva», sade Maria och ryckte närmare. »Tänk nu sjelf! Man tar inte en tjenstflicka annat än på bestämd tid, ett år, — ett halft år; — ja, i Stockholm fäster man nu helst sitt tjenstfolk på månad. Det är ingenting, som garanterar en, att hon är hvad hon tycks vara under första tiden. Hon kan vara så nätt och inställsam och steka de bästa biffstekar den första veckan, att man är i ekstas och tror sig ha funnit en skatt. — En månad efteråt upptäcker man, att hon läser ens bref, dricker af ens uppslagna vinbuteljer och gömmer en gardist i skafferiet. — När man inte kan vara säker på en tjenstflickas karaktär förrän efter vissa månader och år, hur kan man då gå och försvärja sig till en hustru — eller en man för hela lifstiden, innan man har försökt att lefva tillsammans med dem? Vi känna minsann inte hvarandra längre än till tänderna, innan vi ätit åtskilliga kappar salt tillsammans, och när vi då finna, att måltiden inte smakar oss, ska vi ändå till vår dödsdag fortsätta kompaniskapet, derför att en prest har läst öfver oss och vi äro inskrifna i samma kyrkbok. Nej tack! — Menniskor, som ha sitt sunda förnuft, borde sannerligen inte med öppna ögon kasta sig i ett sådant elände! Man borde ha en pröfvotid, som kan förlängas och förkortas efter omständigheterna, — men *för alltid!* Man skall aldrig säga aldrig och ännu mindre säga alltid. Jag säger som det stod i en visa, som Dina sjöng, när hon var tjugo år: Ces serments pour la vie, — je m’en ris!»

Hulda hade stillatigande hört på Marias utgjutelser. Då hon hade slutat, yttrade hon blott med sammanbitna tänder:

»Och barnen?»

»Ja, *der* ha vi just den brinnande frågan», svarade Maria ifrigt. »Det är ett af de problem, som äro svårast att lösa, och som ändå absolut kräfva en lösning. Jag kommer just nu från en serie föreläsningar, som jag har hållit om: ’Samhällets förpligtelser mot de oäkta barnen.’ Ni kan se, här!» Hon öppnade den tidning, hon läst i.

»Här står referatet öfver mina sista föreläsningar, här i ’Sprängbomben’. Ser ni, de barn, som födas inom de lagliga äktenskapen, de lida ingen nöd. Dem ta föräldrarne vara på, och de få, liksom era egna sex hoppfulla styfsöner, lysande anställningar, bli penningefurstar och generaler.»

Hulda smålog och ordnade förnöjd sina hattband.

»Men de stackars barn, som komma till verlden utanför äktenskapet, — hvem bryr sig om dem? Hela deras lif eller åtminstone hela deras ungdom är en bön om förlåtelse för att de tillåta sig att existera. Sedan gamla tider har språket betecknat dem med ordet ’naturliga barn’, — är det egentligen inte en vacker titel? Allt, som är naturligt, är vackert. Skulle språket vara logiskt, borde man i motsats härtill kalla alla de barn, som födas inom äktenskapet, ’onaturliga barn’. — De förra äro utsprungna af kärleksförhållanden och ha inspirationens kraft i sig, de andra — dem som man med rätta borde kalla de ’onaturliga barnen’ — äro födda i konvenansförhållanden och äro derför för det mesta af den sorten, hvaraf det går tretton på dussinet; blodlösa, själlösa varelser, som bara uppta samhället med sina fordringar och sjelfva inte komma med någon insats till mensklighetens utveckling. Samhället borde skynda sig att tänka på sina skyldigheter mot sina kärntrupper, som man just skall finna bland de ’naturliga barnen’.»

Maria talade med ifver och icke utan en viss dramatisk effekt. Hvad hon sade, var i korthet innehållet af hennes sista föreläsning, och hon hade alltid auditoriet framför sig, när hon kom in på sitt favoritämne.

Hulda hörde på henne med större och större indignation. Hon blef flammande i ansigtet, och hennes händer darrade sakta. Då Maria hade upphört att tala, sade hon endast:

»Jag anser det inte värdt att svara ett enda ord på era meningslösa och upprörande paradoxer. Jag ser, att ni är en af dem, som gå omkring för att uppväcka krig och förvillelse, en af dem, hvilkas uppgift det är att bringa okunniga och lättledda menniskor till uppror mot det bestående! En af dem, som lofva bröd, men ge stenar!»

Hulda utslungade också sina ord med en viss vältalighet och satte sig derpå, till hälften vänd ifrån Maria.

Hon tycktes icke märka, att Hulda ansåg samtalet afslutadt, utan fortfor:

»Om jag önskar krig? Ja, det önskar jag sannerligen. Storm på hafvet är bättre än den förpestade luften vid ett stillastående kärr. Jag anser, att det är hvars och ens pligt att sticka litet i det gamla moraset och visa hur lös bottnen är, — det är alltid början till att rensa det. Hvad mig angår, skall jag, så länge jag har någon lifskraft i mig, med ord och penna tjena framtidens sak. Jag skulle vilja råda er att läsa en liten afhandling af mig, som har till titel: 'Det är icke allt guld som glimmar'. Deri har jag sagt ett och annat, som det kan löna mödan att tänka på.»

»Jag har hört den der boken omtalas», svarade Hulda, fortfarande med ansigtet till hälften bortvändt, »som en mycket *farlig*, *omoralisk* och *skadlig* bok.» Hon utslungade hvarje ord som en kula.

»Den är ingendera delen», svarade Maria och satte sig med armarna i kors. »Det är bara en obehaglig bok, en bok full med obehagliga sanningar för dem, som ha ondt samvete.»

»Ni sjelf har naturligtvis ett fläckfritt samvete, eftersom ni åtar er att svänga gisslet öfver andra», sade Hulda i hånande ton.

»Nej, det skulle jag vara den sista som skulle påstå», svarade Maria. »Jag har hvarken mod eller kraft att lefva efter de principer, som jag anser vara de enda rätta, men om man också inte sjelf är fullkomlig, har man väl rätt att säga, att både man sjelf och andra *borde* vara det.»

»Hvad menar ni med er fullkomlighet.» frågade Hulda. Hon vände omärkligt på hufvudet.

»Jag menar till exempel, att man skall dela hvad man har med alla andra. Jag är naturligtvis socialist, och jag anser hvarken mig eller er ha rätt till att vara bättre klädd, äta rikligare eller ligga beqvämare än någon af de fattiga, som arbeta tiodubbelt så mycket som vi och inte ha brödet för dagen.»

»Nå, hvarför delar ni då inte med dem?» frågade Hulda.

»Derför att jag är en feg usling», svarade Maria med en värme, som om hon sade sig sjelf en särskild artighet. »Jag ger naturligtvis bort så mycket, som jag kan undvara utan att känna det obehagligt, men jag har alltid rikligt för min egen del, och så tröstar jag mig med, att det inte hjelper, att en eller tio eller hundra uppoffra sig; hela menskligheten måste komma öfverens om att dela ärligt sins emellan, om det skall hjelpa något, och ändå vet jag mycket väl, att alla stora rörelser ha kommit från *en* modig man eller qvinna. Det är kraften och entusiasmen hos den enskilde, som drar de stora tanklösa massorna med sig.»

»Det är inte andra än fjolliga och halfgalna fantaster, som på allvar kunna tro på något sådant som brödraskap och jemlikhet mellan menniskorna», svarade Hulda och slog med fingerspetsarna på läderremmen i fönstret. »Den ordning, som Gud har instiftat, är det vår skyldighet att upprätthålla och beskydda.»

»Jaså, ni tror, att Gud har instiftat alla vår menskliga galenskaper?» frågade Maria och såg ironiskt på prostinnan. »Tror ni, att det är han, som har tillsatt er man till pastoratet och låtit klockaren nöja sig med klockaregården? I så fall är vår Herre en person med högst obetydlig intelligens. — Ja, jag menar inte i *detta* fall, då jag ju inte har äran att känna vare sig presten eller klockaren. Men ni kan omöjligt tro, att vår Herres mening skulle vara, att *en* menniska skall lefva af champagne och tryffel, och *en annan* inte skall kunna skaffa sig det torra brödet. Sakernas nuvarande tillstånd är verkligen sådant, att jag har mina tvifvel om, huruvida högsta byråchefen håller ordning i hufvudboken. Ja, ja, — bli inte orolig. En hvar kan ju ha sin tro — eller otro för sig! Men hvad det andra angår, som ni yttrade, — att bara galna fantaster kunna tro på menniskornas brödraskap och jemlikhet, så torde ni kanske erinra er, att till exempel Kristus var en sådan fantast. Han sade, att den, som har två kjortlar, skall dela med den, som ingen har.»

»Det är *alldeles* inte menadt så», sade Hulda med eftertryck. »Det är en liknelse, som skall tas i en andlig betydelse.»

»Och jag tror, att det är en sanning, som skall tas direkt efter orden», sade Maria. »Hur ska vi kunna försvara att ha något som helst öfverflödigt, när vår nästa saknar det nödvändiga? Se nu till exempel på er nya hatt der!» Maria fixerade detta praktverk ironiskt genom sin lornjett. »Ni kunde ju lika gerna ha en sådan här filthatt som jag. Den kostar tre kronor, och er har nog kostat tre gånger så mycket.»

»Man får inte en hatt som den här för nio kronor», sade Hulda och sträckte på sig. »Den skulle kosta aderton, men jag fick den för sexton, för att jag tog bort ett spänne, som jag ansåg öfverflödigt.»

»Jag anser hela hatten öfverflödig», fortfor den obarmhertiga Maria. »Ni, som är prestfru från landet, borde egentligen gå med sjalett för att ge bondgummorna ett godt exempel i sparsamhet och enkelhet. — Sexton kronor! Det kan ju en fattig familj lefva af i fjorton dagar. Gjorde ni rätt, så sålde ni hatten!»

»Aldrig!» svarade Hulda harmset och reste på sig. Tåget gick genom Karlbergsparken, och man var strax framme vid Stockholm. »Med era egna tillhörigheter kan ni naturligtvis göra som ni vill», sade hon och vände sig till Maria. Hon darrade öfver hela kroppen och visade framtänderna på ett hotande sätt, »Men att anfalla hederligt folk, som för sina egna pengar köpt, hvad de ha, och tvinga dem att skilja sig derifrån, det är ändå verkligen *höjden* af oförskämdhet. Man skulle inte vänta sig att bli utsatt för något sådant i en andra klassens kupé på en af statens jernvägar, och till på köpet i en damkupé!»

»Jag vill inte alls tvinga er till något», svarade Maria, som nu hade blifvit vid riktigt godt lynne. »Jag ville bara från kristlig, moralisk och mensklig synpunkt visa er det orätta i fåfängans öfverdrifter; — ni behöfver inte alls rätta er efter det.»

»Nej, det kan ni vara säker på, att jag skall akta mig för», svarade Hulda darrande af vrede.

Hon stack ut hufvudet genom fönstret för att se, om man icke snart var vid stationen, och strax derpå körde också tåget in i Stockholm.

Der voro några personer, äldre damer och ett par herrar, som väntade på Hulda, och så snart tåget stannade, flockade de sig vid fönstret med uppsträckta parasoller och käppar och leende ansigten för att tillkännage, att de sågo henne och att de voro der.

Hulda började plocka ihop sina askar och korgar och räcka dem ut genom dörren till ett stadsbud. Tåget pep, ett annat skulle gå, menniskor sprungo fram och tillbaka, och det var en nervös oro öfver prostinnan.

Maria tog sin sjalrem, hvari hon hade en liten nattsäck inspänd, lyfte litet på hatten och sade:

»Tack för godt sällskap!»

Hulda hade nästan glömt henne, hon såg upp från ett sjalpaket, som hon höll på att ordna, men innan hon riktigt hann få klart för sig hvad hon skulle säga, hade Maria hoppat ned på perrongen och försvunnit i folkmassan.

Maria hade svarat ett »nej» på Huldas fråga, huruvida hon och Dina ofta sågo hvarandra, men hon hade icke sagt, att de under de sista två åren icke hade talat med hvarandra. Det var den ömma strängen i Marias kantiga natur. Hennes kärlek till Dina var hennes enda, och det var en olycklig kärlek.

Det var blott ett par år efter skolans slut, som Dina hade fått klart för sig, att hon ville bli skådespelerska.

Innan hon fattade detta beslut, hade hon icke företagit sig något som helst. Hon hade en märkvärdig förmåga att få tiden att gå med att göra ingenting. Dagen gick med att hon gjorde toalett, försökte olika frisyrer, tog en bok och lade den ifrån sig, promenerade litet eller låg på soffan och drömde. Det jäste något inom henne, men hon visste icke sjelf, hvad det var. De gamla tanterna läto henne i allt få sin vilja fram och tänkte icke på något sådant, som att hon borde börja företaga sig något, så länge hon icke sjelf yttrade någon lust dertill.

Dina hade gjort ett par bekantskaper i Stockholm. Det var bland andra en rik köpmansfamilj, der hon blef utomordentligt uppburen, och som skaffade henne alla de förströelser, hon kunde önska, när hon kom dit in på besök. — Maria var under dessa år mycket upptagen af att hjelpa sin far med renskrifning och med att rätta temaböcker för de lägre klasserna i den skola, der han var lärare.

Hon måste arbeta för sitt bröd, och det gjorde, att hon och Dina icke voro mycket tillsammans, då Dina var i Stockholm.

Dina fann det mycket roligare att sitta med den rika grosshandlarfamiljen och äta middag på Hasselbacken och bli beundrad af Stockholms unga dandyer, än att äta den tarfliga middagsmat, som vankades i Marias hem; och om qvällarna var det icke på långt när så uppfriskande att gå den långa vägen upp till Söder för att sitta ett par timmar i Marias lilla enkla rum och få ett glas mjölk och några smörgåsar, som att gå på operan och teatern, bli hemtad af betjent och sedan supera på hotell Rydberg med de glada menniskor, som Dina bodde hos. Hon försummade derför sin gamla väninna och roade sig af alla krafter.

Familjen Klerk, som hade Dina som gäst största delen af vintern, bestod af herre och fru, två döttrar och två söner, som alla täflade om att beundra Dina och på alla sätt egga hennes fåfänga.

Döttrarna voro mycket rikare än Dina, men hon fann snart, att hon borde ha samma toaletter som de. Husets söner kurtiserade henne, och hon mottog deras hyllning som en prinsessa. Hon var icke förälskad i någon af dem, men hon hade ingenting emot att *de* voro förälskade i henne. Grosshandlaren och hans fru gåfvo henne dyrbara presenter, togo henne med på alla de nöjen, hon önskade, och framvisade henne, såsom man visar en underlig vacker fogel, som man fångat.

De voro hyggliga, godmodiga menniskor. Grosshandlaren lefde för att förtjena pengar och hans familj för att använda dem på det trefligaste sättet. Man åt och drack, gjorde toalett, roade sig med allt som kunde erbjudas en, och var för resten goda vänner inbördes. Det var ett af dessa hem, som en lång tid kan gifva illusion af att vara fullkomligt lyckligt. Dina märkte snart, att hon här icke fick hvad hon ville ha, hvarken det umgänge af intelligenta menniskor, som hon suckade efter, eller det samlif, som fängslade och förtrollade henne, men tills vidare kunde också denna familj användas. De voro så goda emot henne, och det var dock det första steget till att komma ut i verlden.

Under loppet af dessa vintrar var det, som hon vid sina många teaterbesök fick klart för sig, att hon ville bli skådespelerska.

Hon teg länge med detta beslut, och först då hon hade inöfvat åtskilliga roller och hade löfte om att få uppträda, sade hon sin familj och sina vänner hvad hennes afsigt var. De gamla tanterna blefvo högeligen konsternerade. De sågo förskräckta på hvarandra och jämrade sig, för det var visst icke alls passande, men Dina tog dem om lifvet, svängde dem rundt och sade, att det skulle bli så förtjusande, och att hon skulle göra dem heder. — Då hon första gången skulle uppträda, var det dem ännu temligen dunkelt, hvad det hela skulle tjena till.

Deremot kom familjen Klerk genast i ekstas. Att Dina skulle bli skådespelerska! Deras Dina! Att de skulle vara förtrogna vänner med en verklig skådespelerska vid Dramatiska teatern! — De, som voro lyckliga öfver att få helsa på en och annan liten artist, som de blifvit presenterade för i något sällskap.

Hvad de skulle bli stolta öfver henne! Hvad de skulle göra bjudningar för henne och sola sig i glansen af hennes strålar!

Det var först sedan Dina uppträdt och profvat inför direktionen, som hon berättade Maria, hvad som förestod. Profven hade icke varit så särdeles tillfredsställande, och hon hade behof af sympati för att få mod till sin debut.

Maria blef djupt gripen af hvad Dina talade om för henne. Hon blef alldeles blek och omfamnade Dina hårdt. På en lång stund kunde hon ingenting säga, derför att hon hade tårarna i halsen, men sedan talade hon så varmt och uppmuntrande, att Dina fick tillbaka sitt svigtande mod. — Naturligtvis skulle det gå bra! Maria hade alltid haft en aning om, att Dina skulle utmärka sig på något sätt, och nu väntade hon endast på, att alla andra menniskor skulle se, hvad hon sjelf så länge hade sett, att det icke fans något vackrare och mera intagande än hennes älskade Dina!

Dina debuterade som Julia i Romeo och Julia. Hon var säker på, att hon skulle passa bäst som tragédienne, det skulle vara något högt, skönt och upprörande, som hon ville återgifva, och det var kanske reminiscenser från hennes bekantskap med skådespelaren Erikson, en bekantskap, som för längesedan blott var ett minne, som gjorde, att hon valde denna roll. Han hade talat om, hur Julia var inbegreppet af ungdomens och skönhetens kärlek, och naturligtvis skulle det vara något, hvari man skulle älska förskräckligt, som Dina ville spela.

På repetitionerna var hon mycket rädd, och den blekhet, som var öfver henne, i förening med hennes ovanliga skönhet gaf en qvinlig vältalighet åt hela hennes person, som man lofvade sig något af. Hon var ju ännu så ung, men just derför skulle hon kunna passa till denna roll.

Emellertid blef hennes debut alldeles utan verkan. Då hon omsider befann sig på kungliga teaterns tiljor med deras traditioner, var det, som om alla gamla teaterfördomar togo henne helt och hållet i sitt våld. Hon spelade ju Shakespeare, hon var en förnäm dam! — Och så deklamerade hon med ett patos, som skulle ha anstått den mest salvelsefulla predikant, och den varmblodiga Julia, hvars hela väsen går i ett passioneradt allegro, blef en högtidlig, tråkig dam, som höll på orimligt länge med att komma igenom alla de fem akterna till sin slutliga död och undergång.

Under de första akterna satt Maria andlös och röd och kastade förstulna blickar omkring sig för att se, hvad verkan det gjorde på publiken. Hon sjelf var icke nöjd, men hon hoppades alltjemt, att när de starka effekterna riktigt skulle börja, skulle Dina visa sig sådan, som Maria kände henne. Men Maria väntade förgäfves.

Ju mer tragisk konflikten blef, dess mer deklamerade Dina; också hennes ställningar voro så teatraliska och besynnerliga, och det enda, hvari hon lyckades, var det, att hon var vacker, mycket vacker, i sin hvita atlas-renässansdrägt, broderad med gult silke, och sitt blanka, lockiga hår omkring den skönt formade halsen.

Från att ha varit röd och ansträngd blef Maria mer och mer blek och slapp. Hon såg med en hjelplös ångest, att Dina icke förstod den roll, hon spelade. Det gick, som det ofta går — »idealet gick under i välmening». — Det skulle vara så utomordentligt högt och ädelt och skönt, och det blef så innerligt tråkigt.

Den publik, som alltid gäspar öfver Shakspeare, gäspade dubbelt så mycket denna qväll, och den publik, som älskar honom, var förtretad. »Är detta Julia, denna stela, predikande skönhet!»

Endast ett par löjtnanter, som sutto på nedre parkett på första bänken, hade icke ett ögonblick kikaren från ögonen, när Dina var inne. De bokstafligen slukade henne och förklarade sedan, att hon var den vackraste flicka, de sett.

Dina hade icke sjelf klart för sig, huru det hade gått, fastän hon nog kände, att hon icke fått något entusiastiskt mottagande. Men af familjen Klerk mottogs hon med idel hänryckning.

Hon hade varit »så rysligt söt»! Den hvita drägten »hade klädt henne så förtjusande», och de hade träffat en hel mängd af sina bekanta, som tyckte det samma. Men Dina såg på dem med mörka och misstänksamma blickar.

Hon visste, att de icke hade minsta kritik, och hon längtade efter att höra, hvad Maria sade. Så snart Maria kom in till henne, såg hon genast huru det var fatt.

»Du är inte nöjd med mig?» sade hon, medan Maria mycket långsamt lade ifrån sig hatt och handskar.

»Nej», svarade Maria kort.

»Hvad är det då, du har att anmärka?» frågade Dina, som genast kom i harnesk, när hon märkte, att man icke beundrade henne.

»Jag hade inte väntat detta af dig», sade Maria. »Du var ju inte alls dig sjelf.»

»Det skulle jag händelsevis inte vara heller», svarade Dina. »Jag var Julia!»

»Nej, *det* var du minst af *allt*», sade Maria raskt.

»Jaså, hvari liknade jag henne inte?» frågade Dina och lyfte på sin lilla välformade näsa.

»I ingenting», var Marias afgörande svar. »Tror du, att Julia älskade så der i paradtakt och stod i sådana ställningar, när hon tömde giftbägaren? Tror du, man älskade på ett helt annat sätt, derför att man hade fyrkantig urringning på klädningarna och derför att ens älskare gick i knäbyxor? Förälskade menniskor ha nog i alla tider burit sig lika tokigt åt, och jag trodde just om dig, att du förstod att älska.»

»Det gör jag också», svarade Dina häftigt, »men *du* förstår det inte. Du kan vara mycket bra i att bedöma skolor och fängelser och alla sådana der tråkiga saker, men om kärlek skall du inte tala, för det begriper du inte ett dugg!»

»I verkligheten inte», svarade Maria, »men just derför att jag är så kylig, observerar jag bättre och ser, hur andra menniskor bära sig åt, när de äro besatta af denna sjukdom, och jag försäkrar dig, att det inte det ringaste liknar det, som du presterade.»

Dina såg på henne. Hon tycktes tänka på, hvad hon sade. Hade Maria kanske rätt?

»Jag mins nog, hur du sjelf är, när du är kär», fortfor Maria. »Kommer du i håg, då du svärmade för Erikson, eller då du ville rymma bort med jokeyryttaren, eller då du låg på knä och vred dina händer, för att

löjtnant Spohr hade förlofvat sig?»

Dina rodnade djupt.

»Det var ju skolflicksgriller! — Du vill väl inte, att Shakspeares Julia skall bära sig åt som en skolflicka?»

»Hon var inte stort annat», svarade Maria, »bara mera bevakad och mera ifrig att få sin vilja fram. — Jag försäkrar dig, att den der dagen du satt och slet dig i håret och försäkrade, att det bland Guds skapade varelser inte fans en så förtjusande figur som jokeyryttarens, när han med ett språng hoppade upp på hästen, liknade du mycket mer Julia, såsom jag föreställer mig henne, än då du stod i treqvarts profil med den lilla flaskan i handen och sade med tillgjord röst: Din skål, Romeo!»

Hon lyfte handen för att visa Dina, huru hon hade gjort, men det var den unga debutanten för starkt. Hon slog förargad till Marias hand och sade:

»Skäms du inte att göra narr af mig!»

Dina var så förargad öfver Marias kritik, att hon icke alls sökte upp henne efter sitt andra uppträdande, som Sigrid i »Bröllopet på Ulfåsa».

I detta stycke gjorde hon mera lycka, då vigten ligger så starkt på, att skön Sigrids person verkligen verkar bländande, och intet kunde vara vackrare, än då hon första gången visade sig. Man förstod, att en man kunde offra något för en sådan qvinna. Annars var hennes spel i samma stil som vid hennes första debut. Hon hade nu en gång kommit in i predikotonen och kunde icke komma ut ur den igen. Sedan hon ännu en gång uppträdt, började man vid teatern få den åsigten, att hon var en mycket medelmåttig talang, men att hon på grund af sin stora skönhet och sin förmåga att röra sig kunde användas i sådana stycken, der en dam skall verka hufvudsakligen genom sitt utseende och der rollen icke fordrar något särskildt karakteristiskt. Det blef då Dinas sak att uppträda i vackra drägter med långt släp, att frisera sig med diadem eller blomsterkransar och att sålunda föreställa en mild drottning, som säger några få, väl valda ord, en älsklig syster, som har en underordnad roll, eller en vacker ung fru i pariserdrägt, när det spelades stycken, der det skulle vara många personer på scenen.

Hon uppfattade också sig sjelf utanför scenen som en tragédienne och spelade denna roll både på gatan och i sällskapslifvet. Hon klädde sig i en smakfull, svart drägt, gick med långsamma steg och hade för det mesta en min af trött verldserfarenhet eller upphöjdt lugn, som gjorde, att herrarne hade stor respekt för henne, och damerna trodde, att hon led af olycklig kärlek.

Saken var egentligen endast den, att hon hade tråkigt. På teatern uttråkade hon andra, i verkligheten tråkade hon ut sig sjelf. Det var icke alls detta omvexlande, brokiga lif, hon hade drömt om. Det föreföll henne, som om hon hade hängt upp sig sjelf i garderoben, och som om det endast var en af hennes klädningar, som var ute och promenerade.

Hon var ond på Maria och uppsökte henne icke. Deremot var hon ofta hos Klerks, der man satt i en krets och beundrade henne, och der hon sjelf låg tillbakalutad i en länstol, klädd i svart, med briljanter i öronen — en julgåfva af grosshandlaren — och fläktade sig med en strutssolfjäder, medan hon gaf sällskapet små trötta repliker, som uppfångades med ifver och upprepades med hänryckning.

Hennes gamla tanter hade för hennes skull flyttat till Stockholm, och hos dem hade hon inrättat två smakfulla rum för sin räkning. En sängkammare med en stor toalettspegel, och en liten budoar, der hon tog emot kamrater från teatern och andra vänner, som besökte henne. Tanterna betraktade hennes privata rum som ett slags tempelcell och henne sjelf som gudinnan, som bebodde den.

Under dessa första år hade hon, besynnerligt nog, intet nytt svärmeri. Herrarne höllo sig alltid på ett vördnadsfullt afstånd från henne, och hon sjelf hade en känsla af, att en stor tragédienne antingen bör ha en stor, helst olycklig kärlek — och det är så ansträngande — eller också ingen. Hon förhöll sig passiv, och inga oemotståndliga nya intryck störde hennes lugn.

Då hände det, att man en vinter hade inöfvat ett nytt stycke, hvaraf man lofvade sig mycket, och att den skådespelerska, som hade hufvudrollen, i sista ögonblicket blef sjuk. En annan, som man valde att sätta i hennes ställe, fick också förfall, och Dina erbjöd sig att spela rollen. Instruktören invände, att det ju icke alls var en roll i Dinas stil, men hon bad så mycket att få göra ett försök, att man lät henne få sin vilja fram. Repetitionen var en stor öfverraskning, och Dinas spel på sjelfva aftonen var en lysande framgång.

Hon spelade en helt ung flicka, som är nära att förgås af nyfikenhet och afundsjuka öfver de andra unga damernas kärleksaffärer, och genom sitt dumma och komiska uppförande hålles på att förderfva alltsammans. Då allt emellertid går väl trots hennes upptåg, slutar hon med att vara öfvertygad om, att det är henne, de alla ha att tacka för det lyckliga resultatet.

Dina var klok nog att kunna spela en ingénue, och allt det uppsluppna och skälmaktiga i hennes natur fick luft i denna roll. Den komiska och litet tafatta anstrykning, som hon gaf sitt utseende och sitt sätt, gjorde hennes skönhet på ett egendomligt sätt pikant och rörande.

Publiken var förtjust, och ju längre det led på aftonen, dess mer fri och lössläppt kände sig Dina.

Hon hade den nyckfullaste och mest öfverraskande uppfattning af replikerna i rollen, så att det nästan gjorde intryck af, att hon sjelf improviserade den.

Då slutligen ridån föll, var både hon och publiken ense om, att de hade haft en ovanligt uppfriskande afton.

Från denna qväll nedsteg Dina för alltid från den tragiska koturnen och var förutbestämd att spela alla naiva, skälmska ingénue-roller som repertoaren hade att bjuda på, ja, direktionen visade en särskild ifver att upptaga sådana stycken på programmet, som innehöllo en af de roller, hvari man visste, att Dina skulle kunna glänsa.

Hon hade kastat af sin svarta domino och sprang fram i Colombine-drägten, som hon bar derunder.

Nu var hon sig sjelf, eller åtminstone en del af sig sjelf, och man frågade sig, hvart den högtidliga, verldströtta damen hade tagit vägen. Det var icke längre svarta promenaddrägter och afmätta steg, det var pikanta parisertoaletter med förvånande hattar och en vaggande, liflig gång, med tacksamma och gäckande blickar till de många, som helsade på henne, hvar hon gick fram.

Hon spelade alla slags naiva roller, ända från de verkligt dumma naiva till den sort, som egentligen är den högsta grad af koketteri. Hvad som kanske lyckades henne bäst, var den halfmedvetna, skälmska naivetet, hvari hon inlade ett litet muntert koketteri med publiken, som gjorde herrarne alldeles tokiga, och som fylde teatern med riktiga nödrop af applåder.

På en gång vimlade det till den grad i hennes lilla våning af biljetter och buketter och inbjudningar till höger och venster, att de gamla tanterna förskräckta gingo omkring och kände sig som i ett slags belägringstillstånd. Dina smålog mot alla, tackade alla och var mycket god mot alla, som kommo i hennes närhet. Nu, då hon var säker på sin sak, visade hon sig mycket vänlig och tillmötesgående mot alla, som voro yngre och icke så lyckliga som hon. Man ansåg henne som en god och treflig kamrat vid teatern. Förr hade hon hållit sig alldeles för sig sjelf och uppträdde som den förnäma damen, som icke ville inlåta sig i bekantskap med de andra.

Maria var en af de första, som framförde sin uppriktiga och hängifna hyllning till Dina, men Dina tog icke just nådigt emot henne.

»Nu, då alla andra applådera mig, applåderar du också», sade hon i kylig ton. »Då jag var ensam och olycklig, hade du inte ett uppmuntrande ord att säga mig!»

»Men jag kunde väl inte berömma dig, när jag tyckte, att du spelade förskräckligt!» sade Maria.

»*Förskräckligt* var det aldrig», svarade Dina och drog upp sina fina ögonbryn. »Jag har för mycket smak till att göra något förskräckligt, men om du också inte var alldeles nöjd, borde du som en gammal vän ha hjelpt mig att tro på mig sjelf och inte alldeles ha släppt mig.»

Dina kom tydligen icke ihåg, att det var hon, som hade släppt Maria och icke tålt någon anmärkning af henne vid deras sammanstötning efter Dinas första debut. — Men Dina var icke af de långsinta. Hon glömde snart både ondt och godt, och då nu Maria åter kom ofta till henne, upptog hon snart sin gamla väninna igen i sitt förtroende, och det var egentligen endast i Marias öra Dina hviskade alla sina hemligheter.

Hon fladdrade från det ena tycket till det andra. Man sade ofta om henne, att hon var förlofvad med den eller den, men så långt som till en formlig förlofning lät hon det aldrig komma. Hon var rädd för alla band och älskade kärleken mest, så länge den icke var besvarad. Hon trodde alltid i början, när hon blef förälskad, att hon icke hade minsta hopp om genkärlek, och att det skulle bli hennes död, hvilket icke hindrade, att hon befann sig utmärkt väl, åt och drack och spelade af hjertans lust. Ja, hon spelade egentligen aldrig så hänförande, som när hon riktigt led af ljufva hjerteqval för en eller annan individ — det gjorde nästan det samma hvem det var.

När Dina förälskade sig, uppgaf hon alltid, att orsaken var, att det fans »något visst» hos föremålet för hennes lidelse, något visst, som oftast föreföll både Maria och alla andra som något mycket ovisst. — Att Dina blef kär i första tenoren vid operan, var ju i sin ordning. Det blefvo också alla andra damer på grund af hans röst och hans egenskap af första älskare. Dock påstod Dina, att det som för henne egentligen var det oemotståndliga hos honom, var det sätt, hvarpå han lyfte ögonbrynen: »Något så aningsfullt!»

En tid svärmade hon för en af violinisterna i kapellet, derför att han hade något så utmanande i sitt sätt att stiga upp, när spektaklet var slut, slå igen noterna och gå, med ett uttryck, som om han föraktade hela historien.

Hon skickade honom de mest dräpande blickar, när hon spelade, och sade honom så många artigheter när hon kunde komma åt, att den stackars karlen förmodligen skyndade sig så der fort från teatern, emedan han visste, att hans mycket små inkomster gjorde det omöjligt för honom att tänka på en primadonna som Dina.

En tid led Dina af ett rent af förtärande svärmeri för en helt ung löjtnant, som hade en så förtjusande form på sin nacke och dessutom besatt den egenskapen att aldrig yttra ett ord. »Tänk, allt hvad han måtte *tänka* på!» sade Dina till Maria och såg både rörd och smäktande ut.

»Åh, det skall visst inte vara mycket», var Marias kyliga svar, men Marias kritik öfver Dinas flammor gjorde aldrig det minsta intryck på denna unga dam. Hon såg blott deri Marias fullkomliga brist på förmåga att känna något erotiskt och fann det dessutom rätt lugnande att ha en förtrogen vän, i hvilken hon aldrig behöfde frukta en rival.

Det inträffade aldrig, att icke Dinas känslor efter en kort tid blefvo besvarade. Hon brydde sig aldrig om andra än dem, i hvilka hon först sjelf förälskade sig. De andra plågade henne. Men när föremålet för hennes

beundran började känna den värme, för hvilken de voro utsatta, och ryckte närmare, då retirerade Dina, och ju allvarligare de togo saken, dess förskräcktare blef hon. Kom det till en öppen kärleksförklaring, kunde de vara säkra på att ögonblickligen mista henne.

De, som derför buro sig klokast åt, gjorde jätteansträngningar för att beherska sina känslor och icke visa Dina mer än så, att hon ständigt sväfvade i en spännande och inspirerande ovisshet om, hvar hon egentligen hade dem. Så länge var hon förtrollande, varm och lefvande och höll de arma offren i ständiga längtansqval efter att räcka ut handen för att gripa henne, fastän de väl visste, att hon dermed skulle vara försvunnen.

Dina var egentligen aldrig kär i annat än sjelfva kärleken. När hon blott visste, att en af hennes afgudar var på teatern, kände hon sig i en luft, som liksom blomsterdoft berusade henne och gjorde henne lycklig, och ofta kunde hon känna, att denna kärlek, som hon lefde af, inspirerade hela publiken. Alla voro kära i henne vissa qvällar, icke blott i hennes spel, utan i henne sjelf. Det flöt tillsammans som applåder och smekningar öfver hennes hufvud. Och när hon stod och neg med blommor i famnen och såg åt alla sidor och upp till raderna, sade hon halfhögt för sig sjelf: »Tack, tack! Jag älskar er allesammans — och dig i synnerhet!» — med en särskild blick till en plats, der någon satt, som hon för ögonblicket svärmade för.

Maria var som sagdt den, som fick hela Dinas förtrolighet, och då det helst skedde i skymningen i Dinas lilla budoar, kunde Maria skratta så mycket hon ville åt alla de qval och den sällhet, som Dina vexelvis led af.

När hon var trött på en tillbedjare och lemnade honom, hade Maria icke minsta barmhertighet med det stackars offret: »Det är godt nog åt de egoisterna, de karlarne!» var hela det begrafningstal hon höll öfver dem.

Hon hörde alltid med stort deltagande på allt, som Dina anförtrodde henne, icke för sakens skull, utan för Dinas skull, ty i henne fann Maria ett outtömligt ämne till intresse. För Maria var hon poesien i lifvet, annars lefde hon blott för »sitt stora samhällsarbete», som hon kallade det.

Ibland försökte hon visserligen att sätta Dina in i sina egna tankar och intressen och kunde tala länge och med värme om ett eller annat, som särskildt upptog henne. I synnerhet var skolornas förbättring, med mera afseende på de enskilda individernas personlighet, ett ämne, som länge sysselsatte henne, och hvarom hon skref i olika tidningar och tidskrifter, men när hon talade derom till Dina, satt denna och gäspade den ena gången efter den andra och ansträngde sig fasligt för att hålla uppmärksamheten vaken. Till sist sade hon:

»Hör nu, tror du egentligen, att det der behöfs?»

»Ja, det tror jag sannerligen», svarade Maria ifrigt. »Får jag fråga dig, om till exempel du var nöjd med din egen skolgång?»

»Ja, vet du hvad», svarade Dina och intog sin favoritställning, liggande på ryggen i soffan med armarna under nacken, »det tänkte jag verkligen aldrig på. Jag tog det mycket lätt, och det var mig alldeles likgiltigt.»

Maria försökte då att med talande skäl öfvertyga henne, att icke alla kunde taga det så lätt, att det var ett ämne, som gälde framtiden och som hvar och en icke kunde nog tänka på, men då sade Dina i det hon räckte Maria handen och smålog:

»Det är bestämdt nog när *hvarannan* tänker derpå. Nu tänker du så mycket, att jag kan få slippa, — eller hur?» och så öfvergick hon till att berätta Maria om sin nästa roll, som mycket upptog henne.

»När jag läser den, förefaller den mig som *en* sak, när jag tänker mig den spelad, blir den annan», sade hon och blickade tankfullt ut i skymningen med sina strålande ögon.

»Läs då inte mera på den, utan spela den», sade Maria, »så blir den nog bäst.»

Dina nickade och teg. Hon låg länge tyst i skymningen, men så satte hon sig plötsligt upp i soffan.

»Nu tror jag, att jag har det!» sade hon. — »Nu ska vi tända ljus och äta här inne hos mig som förr i verlden.» — —

Dessa förtroliga sammanträffanden mellan väninnorna blefvo dock mer och mer sällsynta.

Dina var ständigt upptagen och kringsvärmad. Det var först och främst teatern, der hon blef mycket använd, och så var det så många större och mindre bjudningar om vintern, utflykter och promenader i vagn om våren. Hon skulle vara med öfverallt, och hon befann sig bäst, när lifvet gick i en hvirfvel.

Vid denna tid — hon var då snart trettio år — fick hon en tillbedjare, som i ifver och viljekraft öfverträffade alla andra, hon hade haft. Det var en ung grefve, ett par år yngre än hon sjelf, som var fideikommissarie till ett par stora gods och tillhörde en af landets förnämsta familjer. Hans föräldrar och slägtingar hörde och sågo med förskräckelse, huru han alldeles gick upp i sitt svärmeri för Dina, men man ansåg det dock blott för ett ungdomligt infall, som icke kunde ha några allvarliga följder. Att en ung, förnäm herre kurtiserade en skådespelerska var ju en gammal historia, som icke kunde förvåna någon, det var blott det energiska sätt, hvarpå han helt och hållet gick upp i denna kurtis, som oroade familjen.

För den unge mannen sjelf hade saken en helt annan betydelse. Han kurtiserade icke Dina och skulle med ovilja och förakt ha tillbakavisat en sådan beskyllning. Han älskade henne vildt och svor vid sitt gamla stamträd, så att det darrade i alla grenarna, att hon skulle det vara eller ingen på jorden.

Dina hade i början icke observerat honom. Han var icke en af dem, som hon sjelf hade upptäckt, men den unge mannens ihärdiga och ödmjuka beundran väckte dock småningom hennes uppmärksamhet. Han hade ett temligen obetydligt yttre med undantag af ett par mycket goda och ärliga ögon, som följde hvarenda en af Dinas rörelser med en tillbedjande beundran. Hon var så vänlig att upptaga honom i den krets, som omgaf henne, och hon fann i honom en så underdånig och uppoffrande slaf, som någon kejsarinna kunde önska sig. Han hade fullt upp med pengar, och Dina kunde knappt tänka en önskan, förrän han uppfylde den. Det dröjde icke heller länge, förrän hon ganska grundligt missbrukade denna blinda hängifvenhet, och belöningarna för alla hans ansträngningar voro mycket små. Ett vänligt tack var redan något stort för honom att mottaga.

Han gjorde henne många gånger öppet äktenskapsanbud och sade, att han gerna skulle slunga sin grefliga krona i Norrström och bränna upp sitt stamträd för att värma hennes fötter med, om hon blott ville vara god och nådig och lofva att bli hans. Men Dina lofvade ingenting, eller rättare sagdt hon lofvade den ena dagen och tog tillbaka den andra.

Hon var icke mycket förälskad i den unge grefven, men hon höll af honom, och han blef henne för hvar dag mera oumbärlig.

När hon tänkte på att sitta vid hans sida i en elegant vagn och köra med spann genom sina egna skogar, eller gå med honom i orangeriet vid hans familjeslott och äta persikor, hade hon ingenting emot denna tanke, men när hon kom ihåg, att han hängde ihop med en hel rad af grefvar och grefvinnor, och hon tänkte sig alla dessa förnäma menniskor se ned på henne, kritisera henne och fordra, att hon skulle uppföra sig efter deras önskningar, — hu nej! Då ville hon icke alls.

Det skulle kanske bli något i samma stil som hennes första teaterår, då hon agerade »grande dame» och gick med paradsteg, och den tiden tänkte hon på med verklig fasa.

Hans älskarinna ville hon icke heller bli; dertill älskade hon honom icke alls tillräckligt, och tills vidare, medan hon betänkte sig, förlofvade hon sig hemligt med honom, men det måste vara alldeles hemligt, det var just det roliga vid saken.

Grefve Percy kunde knappt bära denna lycka, då Dina erbjöd honom den, men han uppförde sig sedan alldeles, som hon önskade. I sällskap med andra fortfor han att vara hennes ödmjuke slaf, som icke med ett ord eller en blick förrådde de rättigheter, han hade fått, men när de voro ensamma, fick han en och annan belöning, som försatte honom i sjunde himlen.

Då hände det, att Maria en dag oväntadt kom upp till Dina, och då det icke fans någon i de yttre rummen, gick hon in i hennes lilla budoar.

Der låg Dina på soffan i en hvit nattrock med öppna hvita sidenärmar, och på knä på mattan framför henne låg den unge grefven, som var ifrigt sysselsatt med att kyssa hennes arm, från de yttersta fingerspetsarna upp till armbågen. Han utförde denna process med den största energi och öfvertygelse, medan Dina låg och såg på honom med ett uttryck af nyfikenhet och förtjusning i sina underliga ögon, som om det var något, som egentligen icke angick henne, men som var mycket märkvärdigt att se på.

Då Maria ville draga sig tillbaka, märkte de henne. Grefven sprang upp, röd i ansigtet, och betraktade henne med allt annat än milda ögon.

Dina reste sig till hälften, höll honom fast med sin venstra hand och började skratta.

»Det är min fästman, Maria», sade hon derpå, drog honom till sig och kysste honom på kinden.

Den unge mannen såg frågande och förvånad på Dina. Hon hade ju förbjudit honom att till någon på jorden tala om detta. Dina förstod hans uttryck och sade:

»Ser du, Maria är mindre än ingen; hon är som mitt samvete.»

»Tack för artigheten», sade Maria, som var i ett förskräckligt uppror.

Den högsta grad af svartsjuka och hat mot denne unge man hade gripit henne och höll henne i strupen. Hon kunde nästan icke tala.

»Ja, du förstår nog — ni förstå nog, hvad jag menar», fortfor Dina. »Ser du, Percy — Maria der är en mandråpare, hon afskyr alla män och derför naturligtvis också dig; men hon håller dess mer af mig,och hvad jag anförtror henne, är så säkert förvaradt, som om det aldrig hade varit sagdt.»

Grefven gjorde ett litet försök att säga, att det var honom ett nöje att göra Marias bekantskap, men icke heller han kunde få fram ett ljud. Maria hade tagit af sig hatten och kappan, hon vände sig till honom och sade i sin mest manhaftiga ton:

»Gör er intet besvär! Ni finner mig obehaglig och öfverflödig, och jag har ungefär samma åsigt om er. Jag tror, att detta lilla rum är något för trångt för oss alla tre, derför» — — —

»Hvad menar fröken?» utbrast grefve Percy förbittrad.

Dina tryckte hans hand och hviskade till honom: »Gå — gå, min vän! Jag måste tala med henne denna gång. Kom och hemta mig till teatern klockan half sju.» Han svarade icke. Han böjde sig blott och kysste hennes hand lätt och gick förbi Maria med en flyktig helsning.

Dina hade lutat sig tillbaka i soffan.

Hon satt stilla med armarna i kors och såg på sin lilla sko, som hon i takt sparkade med på mattan.

Då hon hörde, att han var ute, såg hon upp på Maria. Hennes ögon voro blott pupiller, hennes fina näsborrar rörde sig. Munnen var blossande röd och kinderna hvita.

»Hur *vågar* du behandla min fästman så?» frågade hon.

»Din fästman!» Maria sade det i hånande ton. »Det skulle vara din mening att gifta sig med den der valpen!»

»Jag gifter mig med hvem jag vill utan att behöfva dina råd», svarade Dina.

»Och du skulle inbilla mig, att du kan älska en sådan, en sådan liten, eländig adelsjunker.»

»Tror du, att jag låter en man kyssa mig, utan att jag älskar honom?» frågade Dina. Hennes ögon sågo kolsvarta ut.

»Jaså, du brukar kyssa alla dem du älskar?» sade Maria. »Då är det verkligen underligt, att det är något qvar af dig.»

Dina blef flammande röd i pannan.

»Hvad angår det dig, hvem jag kysser och hvem jag älskar», sade hon. »Tror du, att du skall gå och hålla räkenskap öfver mitt uppförande som en annan gammal skolmamsell och föreskrifva mig, hvad jag skall göra och inte göra. Jag är verkligen för länge sedan trött på att stå under ditt kommando.»

»Hvarför har du inte sagt mig det förr?» frågade Maria torrt.

»För att du aldrig har burit dig så oförskämdt åt som i dag. Jag kan verkligen inte fatta, hvad som kunde förmå dig att uppföra dig så der.»

»Tror du, att jag kan tåla att se en man vid dina fötter, och se dig ta emot hans smekningar utan att göra uppror? Jag trodde att du, — att du — bara lekte med dem, och det fick du göra så mycket du ville, men att du, åh, — att du!» — Maria tog upp en stor näsduk ur fickan, bredde ut den och kastade ansigtet i den, medan hon grät högt.

»Du hade alltså aldrig tänkt dig möjligheten af att jag en gång kunde förlofva och gifta mig», sade Dina och smålog.

»Aldrig, — aldrig!» snyftade Maria bakom näsduken och stampade med ena foten för att lägga större vigt på sina ord.

»Nå, då får du väl lära dig det!» sade Dina och trummade sakta på mattan med sin sko.

»Jag lär mig det aldrig, — aldrig!» Maria tog bort näsduken från sitt röda, förtviflade ansigte och såg med förvridna drag och bönfallande ögon på Dina.

»Då måste vi skiljas», svarade Dina och såg ned på mattan. »Vill du inte bli hans vän, så kan du inte heller vara min.»

»Du håller alltså mer af honom än af mig?» frågade Maria. »Du älskar verkligen denna unga, obetydliga pojke högre än mig, din gamla trogna vän, som kunde, — som kunde», — — —

»Ja, det gör jag sannerligen», sade Dina och skrattade. Maria såg så komisk ut. »Jag älskar inte alls dig; —

jag håller af dig för gammal kamratskaps skull. Att två fruntimmer skulle gå och älska hvarandra, fy, det är ju riktigt obehagligt. Jag förstår dig inte alls, när du talar i den der tonen.»

Dina hade stigit upp och gick bort till fönstret.

»Men *jag* förstår det!» utbrast Maria.

Hon hade sprungit fram till Dina och tagit henne om lifvet. Hon omfamnade henne häftigt och kysste hennes kinder, nacke och ögon.

»Du tjusande, förtrollande! Jag kunde gå i döden för dig». Det kom stötvis mellan omfamningarna. »Och du låter mig gå för en sådan der — en sådan der pojkvaskers skull!»

Dina gjorde sig lös. Hon plirade med ögonhåren som ett litet barn, som man tagit för hårdt i, och torkade sig i ansigtet med sin lilla fina näsduk.

»Ja, jag går, — jag går», sade Maria och gick mot dörren, »om du inte ber mig om att stanna.»

»Du kan göra som du vill», svarade Dina kallt. »Men om du inte kan tycka om Percy, kunna vi inte vara vänner längre.»

Maria stod ett ögonblick, som om hon betänkte sig. Hon höll fast i båda sina hattband, som hon hade knutit, och såg ned på golfvet, men så lyfte hon raskt hufvudet och sade:

»Farväl Dina!» och i detsamma var hon ute genom dörren.

Det dröjde länge, innan hon kom in genom den igen— — —

Maria insåg, att hon hade burit sig dumt och orätt åt, — men hon hade dock ingen lust att gå och bedja om förlåtelse. Hon kunde ju säga sig sjelf, att Dina hade lof att tycka om hvem hon ville utan att fråga henne om lof, men Maria hade varit så van vid, att Dina anförtrodde henne allting, och hon hade alltid omtalat den unge grefven på ett så flyktigt och likgiltigt sätt, att Maria fruktade honom minst af alla, — och att nu plötsligt se denna unge man som den föredragne och utvalde, — det kunde hon icke uthärda. Hon var svartsjuk, vildt flammande svartsjuk, och hon gaf sig sjelf rätt i de ord, hon hade sagt: att det icke fans plats för dem alla tre i samma rum.

Om Dina hade kommit och varit vänlig och öfvertalande, som hon kunde vara, hade kanske Marias hjerta smält så, att hon gifvit sig på nåd och onåd, men Dina kom icke. Maria visste icke alls, huru litet hennes vackra väninna egentligen brydde sig om henne. Den stackars flickan lefde på ett ständigt bäfvande litet hopp hvar gång posttiden var inne, att det dock kanske skulle komma en liten biljett från Dina med ett par vänliga ord, men hon väntade förgäfves. Hon gick de vägar, Dina brukade gå, men af en egendomlig tillfällighet mötte hon henne aldrig.

Ändtligen en middag såg hon henne i Kungsträdgården. Dina kom långt borta och gick bredvid en ung herre, — naturligtvis grefven, och Maria kände, huru allt blodet strömmade upp i hennes ansigte, hjertat började slå med qväfvande slag, och hon gick snedt på benen; men då hon kom tätt förbi det promenerande paret, böjde Dina på hufvudet, — en till hälften vänlig, till hälften likgiltig helsning:

»God dag, lilla Maria!» hon smålog och gick vidare. Grefven lyfte på hatten och såg på henne, som om han velat skjuta henne.

Det svartnade för ögonen på Maria. Hon måste sätta sig på en bänk under pilarna vid fontänen. En gammal tiggargumma, som satt der före henne, såg medlidsam och förvånad på henne.

»Fröken är visst inte frisk?» sade hon. »Stackars liten!»

Detta deltagande var för öfverväldigande för Maria. Hon brast i gråt och lade pannan mot den gamla qvinnans smutsiga sjal.

Från den dagen undvek Maria att möta Dina. Hon märkte, att det var mer, än hon kunde uthärda, men hon kunde dock icke motstå att då och då gå och se henne spela. Det var Dina och dock icke hon, och Maria njöt af de stormande applåderna, som kommo henne till del, och blandade sina handklappningar med de andras.

Emellertid föreföll det Maria, som om Dinas spel började förlora något af sin friskhet. Det förekom henne ibland, som om Dina sjelf var trött på sina roller, och Maria såg klart i detta. — Dina var öfver trettio år och hade nu i snart tio år ständigt spelat helt unga flickor, naiva, koketta, skälmaktiga barn af alla slag, och hon började längta efter något annat.

Hon försökte sig ett par gånger som verldsdam och spelade de kalla, beräknande koketternas roll, och det gick inte illa, men det tillfredsstälde henne dock icke; det var något annat, hon längtade efter. Det fans ögonblick, då hon nästan trodde, att hennes första lust till tragedien ändå kanske hade en sanning till grund, men deri fick hon en så bestämd motsägelse af domarne vid teatern, att hon afstod derifrån dock icke utan att misstänka, att det blott var afunden, som ville hindra henne i att försöka sig i de stora rollerna.

Under dessa år hade grefve Percy det icke lätt. Dina pinade honom förskräckligt. När hon icke var nöjd med sig sjelf på scenen, var hon icke nöjd med någonting, och allra minst med sin underdånige tillbedjare. Hon gäspade i hans närvaro och sade honom, att han var den tråkigaste karl på jorden, och om han någon gång vågade komma fram med, att hon borde bestämma sig för att gifta sig med honom, för att allt skulle bli bra, svarade Dina:

»Hvad tror du, jag bryr mig om alla grefvekronor i verlden, när jag inte kan spela komedi?»

Det hade gått tre år, sedan Dina och Maria skildes åt, och Dina blef mer och mer trött och missnöjd. Hon kände en oanvänd kraft inom sig, som hon icke hade i sin förmåga att gripa tag i, men som låg och brann för att komma till utbrott.

Då inlemnades en dag ett stycke till teaterdirektionen, en komedi i tre akter, som kallades »Kornblixtar». Den anonyme författaren utbad sig, att hufvudrollen skulle utföras af Dina.

Det var ett stycke, som vittnade om, att det icke var skrifvet af någon länge öfvad dramatisk författare, och det led af åtskilliga brister, i synnerhet af en tydlig vårdslöshet i teckningen af bipersonerna. Deremot hade författaren samlat allt sitt intresse och hela sin talang i att skildra hufvudpersonen. Stycket var tydligen skrifvet för denna företeelses skull.

Det var en qvinna af det slag, som man närmast måste beteckna såsom outgrundlig. I vissa ögonblick föreföll hon varm —, nej! hon var kall. Hon kunde synas melankolisk och drömmande och så — plötsligt slog en frisk, sjelfständig glädje upp som en flamma.

Hvad ville hon, och hvad hörde hon till för en verld? Det var, som om hon ständigt vaggade mellan det onda och det goda, eller rättare, som om hörde till en dimregion, der strålar och skuggor kämpa om makten. — Författaren hade kallat sitt stycke »Kornblixtar» för att dermed beteckna detta plötsligt kommande och plötsligt försvinnande, som ingen riktigt vet hvad det är eller hvarifrån det kommer. Stycket slutade också utan någon egentlig upplösning.

Både den ena och den andra af personerna trodde sig ha förstått att fånga henne, och så frigör hon sig i sista ögonblicket och försvinner.

Det var en mycket invecklad och mycket intressant roll, och fastän stycket blef antaget, kunde regissören knappt föreställa sig, hur det skulle taga sig ut. Men Dina blef vid första genomläsningen fängslad deraf och sysselsatte sig en tid mycket flitigt med att studera rollen. Ännu på repetitionerna var hon otydlig i sin framställning, men på sjelfva spektakelaftonen utvecklade hon sig i hela sin glans.

Hennes roll gaf henne anledning att visa sig i nästan alla affekter. Hon var glad och skälmaktig, hon hade utbrott af vrede och indignation. Det var en scen, der hon ville dö af kärlek, och en annan, der hon med isande köld bortvisar sin tillbedjare. Hon lockade och stötte ifrån sig, hon led och triumferade, och då mot upplösningen alla garn äro ute för att fånga henne, sväfvar hon bort, som en svan flyger bort öfver snarorna, stolt och fri.

Hon gjorde intryck af en naturmakt, som sköljer fram öfver än det ena och än det andra hindret, uppväcker fruktan och förundran, men aldrig låter sig fånga.

Publiken var aldeles yr i hufvudet. Något sådant hade de aldrig sett. Man grät och skrattade omvexlande och gick derifrån med känslan af något starkt, befriande, som skakar upp en ur hvardagslifvet.

Vid andra representationen var det fullt hus. Det kom så många rosor och biljetter, att det icke var något slut derpå.

Dina spelade icke på alldeles samma sätt som första gången. Denna roll kunde spelas på många sätt; den gaf hennes naturel och talang fritt spelrum.

Hon låg trött på soffan i sin klädloge, då representationen var slut, och grefve Percy kom in till henne. Hennes hvilande ställning uttryckte trötthet, men hennes ansigte hade ett vaket, lyckligt uttryck. Hon låg och såg upp i taket och smålog.

Då grefve Percy kom in, såg hon icke på honom. Hon gaf honom blott den venstra handen, fortfor att se upp i taket och sade sakta:

»Nu är jag lycklig, Percy!»

»Hvad det gläder mig», sade han och kysste hennes hand. »Det har också varit en stor succès för dig.»

»Det är inte det, det är inte det!» sade hon och slog ut med handen. »Det är det, att jag ändtligen en gång har fått luft, att jag har fått lof att rasa ut!»

Hon sprang upp och började hastigt gå fram och tillbaka på golfvet.

Grefven kände det, som om det var ett långt afstånd emellan dem. Det var något i hennes uttryck, som visade, att hon icke märkte honom.

»Hvad är allting annat!» sade hon, medan hon gick fram och tillbaka och såg mot golfvet. »Kärlek, kyssar och lycka, — hvad tjenar det till? Man tröttnar bara på det förr eller senare. Och för öfrigt, — lyx och öfverflöd! — Ja, ja, — jag tycker om det, men man blir dum deraf, dum och trött och fet. — Nej, ser du, konsten!» — Hon stannade och räckte båda armarna i luften som till en omfamning. »Konsten! Den är värd att lefva för!» — — —

En del af teaterpersonalen hade vid tredje representationen af det nya skådespelet inbjudit Dina till en supé. Regissören hade lofvat att medföra den anonyme författaren; Dina ville så gerna göra hans bekantskap.

Hon hade klädt sig med stor omsorg i en blekgul, genombruten sidenklädning, genomväfd med guldtråd, och ljusa topaser om halsen. Hon såg ut som ett sakta darrande solsken.

Hon var på förhand förälskad i författaren till det nya stycket, — *hennes* stycke, och hon ville intaga honom. Hon hörde tankspridd på, hvad de andra sade omkring henne. Man gick och längtade efter att börja supéen.

Dina stod med hufvudet litet åt sidan och höll i en stor bukett hvita rosor. Hon såg mot ingångsdörren.

»Nu är han kommen», hviskade regissören.

Dörren öppnades, och Maria Heller kom in med stora steg. Hon var mycket röd i ansigtet, hade nyligen klippt sitt hår och var klädd i en grå och svartrandig höghalsad ylleklädning.

»Hur skall jag förstå detta?» frågade Dina och såg på regissören.

»Der har ni författaren», svarade han och bugade sig.

Maria stod der, rodnande och förlägen, som om hon gjort något ondt.

Dina kunde inte riktigt hemta sig från sin öfverraskning.

»Du, — du!» sade hon den ena gången efter den andra. »Hur har *du* kunnat skrifva något sådant?»

»Du är väl inte ond på mig?» sade Maria. Hon var mycket rörd.

»Ond?» Dina log. Det gnistrade i alla de ljusa topaserna kring hennes hals, då hon skakade på hufvudet. Hon lade sin bara hand på Marias skuldra.

»Nej, men jag kan bara inte förstå, hur du har kunnat uppfinna en sådan roll, som liksom är skapad för mig.»

»Jaså, det kan du inte förstå», svarade Maria och såg på Dina med sitt gamla hänryckta uttryck. »Tror du inte, att jag känner dig, du underliga! Ser du inte, att det är dig sjelf, som du spelar?»

Dina såg på henne från sidan, förvånad, misstänksam.

»Mig sjelf?» återtog hon— — —

Hon stod tyst ett ögonblick, och så brast hon i skratt.

Ute på landet höll sommarsolen på att roa sig på bästa sätt. Naturen var fullfärdig, och det fans oändliga anledningar för solskenet att leka och lefva.

Det hoppade och sprätte såsom otaliga gnistor i vågorna på den blåa sjön, som låg och sken mellan uddarna på de gröna stränderna, hvilka stucko fram bakom hvarandra som kulisserna på en teater.

Det gjorde riktigt ondt i ögonen, som när någon hastigt drar en blank knif förbi ens ögonhår. Och björkarna! Ja, de stodo och darrade med glansljus på hvart enda blad upp emot den blå luften. Det såg ut, som om det var eld i dem, som om de darrade och hviskade: »Vi brinna upp af bara sällhet!»

Solen låg i långa ljusa flagor öfver den gröna backen, som gick ned till sjön, och kom den hvita herregården att skina, så att man såg den på en mils afstånd lik en hvit fogel, som slagit ned bland de dunkla skogarna.

Midt i solskenet på sandgången framför trädgårdsdörren stodo några barn. Det var tre små flickor i skära klädningar, flickor på en fem, åtta och tio år, af hvilka de två äldsta voro mycket ljusa och den yngsta till hälften brunett. Den största af dem drog en korgvagn, hvari satt en liten gosse på ett år eller så, en ovanligt tjock och rundögd pojke med en väldig jokeymössa, som föll ned öfver öronen på honom.

Litet framför flickorna stod en lång, mörkhårig pojke på en femton, sexton år. Han var klädd i blå bomullskläder med korta byxor och hade en eldröd krockethatt som en stor röd vallmo öfver hufvudet.

Alla barnen stodo och sågo upp emot ett öppet fönster i första våningen på herregården, der det skymtade en ljus klädning, som rörde sig inne i rummet.

»Gudmor!» ropade den stora pojken af alla krafter, »Gudmor!» — Det visade sig ingen i fönstret.

»Gudmor, kan du då inte höra», ropade han ännu en gång, och nu visade sig en dam i fönstret, som var klädd i en likadan skär bomullsklädning som de små flickorna och hade ett tjockt, brunt hår, uppsatt i flätor. Hon sade ingenting, utan stod och väntade med hufvudet litet på sned.

»Gudmor», ropade pojken igen. »Få vi äta af körsbären?»

»Äro de mogna»? frågade damen i fönstret.

»Ja, de ä' mogna — nästan», — det sista ordet sades temligen ohörbart.

»Ni ska få lof att ta af det stora trädet nära stallet», ropade damen tillbaka. »De äro nog mest mogna, — men inte för många!»

»Hur många få vi ta?» ropade pojken. Det föll hvarken honom eller flickorna in, att de möjligtvis kunde gå något närmare fönstret, så att de icke behöfde skrika så högt.

»Flickorna kunna få tolf hvar», ropade hon, »inte mer, och de måste spotta ut kärnorna!»

»Hvad för slag?» Pojken lade handen bakom örat.

»Ni ska spotta ut kärnorna, och ni få inte ge lilla Nils något.»

»Jag får väl äta hur många jag vill?» ropade pojken.

»Åh, så du pratar!» svarade damen i fönstret.

»Jaså, jag får äta så många jag vill, — tack!»

Den enda invändningen mot denna slutledning bestod i att fönstret slogs igen.

»Vi *få* plocka körsbär», sade den stora pojken mycket fort till flickorna. »Ni få tolf hvar, och jag skall nog plocka de bästa åt er, — kom nu.»

Han började springa, och alla tre flickorna efter honom med en sådan fart, att korgvagnen välte. Alldeles invid körsbärsträdet släppte den största flickan stången, och vagnen blef stående på bakstycket, så att den lilla gossen i den blef liggande på ryggen med båda sina små tjocka ben i vädret. Men han var så väl instoppad mellan kuddar och täcken, att han icke föll ut, och som han hade ett ovanligt humoristiskt och godmodigt lynne, fann han sig i sin belägenhet, som han tog såsom en omvexling i sin vanliga körtur, och låg qvar i den besynnerliga ställningen och väntade på, hvad som vidare skulle hända.

»Men Agnes!» ropade den stora pojken, som med ett par tag var uppe i körsbärsträdet. »Se på Nils!»

»Åh du söta, välsignade unge!» ropade flickan och sprang fram till vagnen, »har syster varit stygg och elak mot sin egen lilla rara Nils!»

Hon stjelpte honom rätt igen och öfverföll honom med kyssar och klappar, så att han förtviflad blinkade

med ögonen och räckte ut sin lilla tunga.

Hon drog vagnen undan i skuggan, stoppade kuddarna omkring honom och gaf honom en hel mängd gula blommor att leka med, men derefter vände hon också sin uppmärksamhet odeladt åt körsbärsträdet.

»Gustaf, se!» ropade hon till pojken i trädet, »ser du inte den der grenen till höger, nej, — högre upp, — nej, der, alldeles bredvid din hatt! — Der hänger det tre på afvigsidan, som ä' stora som plommon och alldeles kolsvarta, — ja, just der!»

De andra småflickorna stodo också och stirrade upp i trädet med framsträckta fingrar för att peka på de bär, de ville ha afplockade.

»Der är en gren, som är så full, så full!» sade den andra.

»Ja men, åh, nej, åh — om du visste så'na ena *jag* ser!» utbrast den minsta.

»Låt mig vara», svarade pojken uppe i trädet, »ni gör mig alldeles yr i hufvudet. Jag tar bara dem, jag sjelf vill.»

De sågo hans röda hatt bland grenarna, och derunder hans ifrigt stirrande mörka ögonbryn. Han lyfte sig på tåspetsarna, vred och vände sig för att nå de lockande bären, som hängde ned från toppen af de högsta grenarna.

»Se här, Agnes», ropade han, så högt som om han skulle ha ropat till dem från ett kyrktorn, »här är tre till dig; — och här Berta — passa på — nu kastar jag — tre till dig! Och Sofi, — en, två, tre — passa på, — der ligger dina»!

De tre skära klädningarna rusade öfver hvarandra, skuffade hvarandra och böjde sig i gräset efter körsbären. Agnes samlade ihop alla dem, hon skulle ha, och satte sig afsides för att äta dem i lugn.

Berta slukade sina genast, allt efter som de kastades ned, och för hvar gång ropade hon med en grimas:

»Åh — nu sväljde jag kärnan med!»

Den minsta lilla flickan samlade omsorgsfullt ihop dem i sitt hvita förkläde och tryckte dem hårdt till sitt hjerta.

»Se, jag har gömt mina!» sade hon med ett lyckligt leende till de andra, då de hade ätit sina, och hon öppnade förklädet.

»Men, Sofi! ditt nya hvita förkläde!» utbrast den äldsta systern förskräckt, då hon såg de stora, violetta fläckarna efter körsbären.

Med ett utrop lät lilla Sofi dem alla falla i gräset och torkade sina saftfläckade händer längs klädningen.

Under tiden hade det blifvit tyst uppe i körsbärträdet, hemskt tyst. Der satt Gustaf tigande och arbetsam och satte i sig alla de bär han kunde nå.

Efter en timmes tid gled han nedför stammen med en suck.

»Nu orkar jag inte mer», sade han, »nu spricker jag.»

Medan barnen voro sysselsatta nere i trädgården, gick frun i huset uppe i rummen och satte blommor i vaserna.

Hon hade en hel bricka full och ordnade stora buketter på kaminen, på spegelbordet och på sitt skrifbord.

Hon var en dam på ett par och trettio år, liten, med fyllig gestalt, men med en ung flickas ansigte, och detta ansigte liknade ännu alldeles i uttrycket skolflickan, Sofi Lindholm. Det hade samma trofasta, hederliga uttryck som förr, och det såg ut, som om lifvets erfarenheter icke hade lemnat ett enda spår af missräkning eller misstanke mot menniskorna deri. — Ja, det var egentligen ett gladare uttryck i ögonen nu än förr, då de ibland kunde se så olyckliga ut öfver kyrkohistorien eller tyska grammatikan.

I skolan hvilade det ett tryck öfver Sofi, derför att hon ständigt kände sig dum, men de lexor, hon nu hade, föll det henne icke svårt att lära.

Hon var nu hustru till en skicklig landtbrukare, mor till fyra barn och husmor i ett stort hus med många menniskor och djur att sörja för. Hon hade riktigt kommit på sin rätta plats, och hennes gamla skolkamrater skulle säkert ha förvånat sig öfver att höra folket på godset säga: »Ingen är så makalöst klok som frun; hon vet allt, precis allt!»

Och hon tog verkligen hand om alla, både i deras sorg och glädje och i deras praktiska arbete. Hon var den första, som var uppe i huset, och den sista, som gick i säng, och om hon reste bort ett par dagar, gingo hennes man och barn och tjenstefolk och sågo förebrående på hvarandra, som om de ömsesidigt ville ge hvarandra skuld för, att det hade inträdt något abnormt i verldens gång.

Fastän Sofis fädernehem var fullt af döttrar, skingrades de mycket snart. Då Sofi gifte sig, var hon tjugo år, och då var det endast de små systrarna qvar i hemmet, hvilka gifte sig några år senare.

Sofi sjelf hade gjort bekantskap med sin man ute på landet. Han hade genomgått en landtbruksskola och var just ute för att se sig om efter en gård. Då Sofi gaf honom sitt ja, visste hon knappt huru mycket hon höll af honom, men då hon väl var gift, fans det blott en man på jorden för henne, och det var hennes älskade, bästa, ojemförliga Otto.

Det var också en bra karl, en menniska i ett stycke, med en fast vilja, dugtig arbetsförmåga och en innerlig kärlek till sin lilla hustru, som han beundrade mer, än han lät någon märka.

Här i huset, liksom i Sofis gamla hem, kommo flickorna först, och den ettårige Nils var derför en mycket välkommen gäst då han gjorde sin entrée på Hellesta.

När Sofi och flickorna gingo och badade om middagarna, tog herrn i huset ofta stången på korgvagnen, der lilla Nils satt, och sade: »Ja, nu kunna damerna gå och sköta sig sjelfva, så kunna vi herrar sitta och få oss ett förståndigt samtal under tiden».

Sofis Otto hade blott en rival i verlden, och det var hennes bror Gustaf, den gosse, som blef född vid jultiden sista året Sofi gick i skolan. Sofi var sexton år äldre än denne bror, och så väl hon som alla hennes systrar betraktade honom egentligen snarast som deras eget barn. Då han låg i lindan, stodo systrarna i kö för att få lof att bära honom, och då han blef större, var det ett riktigt under, att han inte blef förderfvad, — så mycket sötsaker täflade de om att ge honom för att vinna företrädet i hans gunst. Då alla flickorna fingo hvar sitt hem, abonnerade de långt i förhand på att få »låna lilla Gustaf», och han var lika mycket på resor som han var hemma hos sina föräldrar, hvilkas ögonsten han dock var.

Då han blef större, visade han en afgjord förkärlek för Sofi och hennes hem, och i många år hade han tillbragt en del af sommaren på Hellesta.

Han betraktade Sofi som sin bästa kamrat, och fastän han kallade henne gudmor — Sofi höll mycket på denna utmärkelse —, behandlade han henne mycket ogeneradt och visste, att han hos henne var säker på

medhåll, om också alla andra voro emot honom.

Han var också Sofis förklarade gunstling, och han var den enda punkt, hvari hon icke var alldeles uppriktig mot sin man. Hon vågade icke i Ottos närvaro visa, huru svag hon var för sin bror, utan antog snarare en viss myndig ton emot honom, när hennes man var närvarande, men så snart de två syskonen voro ensamma, flög Sofi på honom, klappade och kysste honom eller gick arm i arm med honom och kunde i det oändliga lyssna till hans skolhistorier, hans önskningar och planer.

Hans mor var sträng emot honom, hvilket hon ansåg som en nödvändig motvigt mot allt det klemeri, han var utsatt för, och sjelf tyckte han icke om att bli behandlad som ett »lindebarn» af de äldre systrarna. Nej, Sofi, hon förstod honom, hon var god och rättvis mot honom, sade han alltid. Saken var den, att hon älskade honom så mycket, och det fann han behag i. Dessutom tyckte han om att bli satt till beskyddare för sina små systerbarn. Han var så van att alltid behandlas som »lilla Gustaf», som skulle bli ompysslad; och han började göra uppror deremot. Sofi, hon var förståndig, tyckte han, hon förstod, att han snart var en vuxen menniska, som kunde hjelpa henne med hennes barn, och fastän hans »hjelp» mest bestod i att kommendera dem, kände han sig som en mycket oumbärlig person hos sin syster och gudmor.

Sofi var alltid trygg, när barnen voro med Gustaf. Han kunde visserligen hitta på ett och annat skälmstycke, men han öfvade aldrig något dåligt inflytande på dem, han var en snäll och fin pojke och skulle aldrig ha gjort något, som kunde ha bedröfvat Sofi.

Hon gick derför så lugnt omkring, när hon visste, att barnen voro hos »bror Gustaf» och hon gaf sig god tid att ordna alla blommorna. Så gick hon ned i väfkammaren för att se, hur det nya bomullstyget tog sig ut, som husjungfrun hade satt upp, och sedan gjorde hon ett litet besök i köket för att se efter vinbärssylten, som kokade i stora grytor, så att der var hett som i en masugn.

Hon hade några bref att skrifva och satte sig vid sitt skrifbord, men strax efter kom en af jungfrurna upp med postväskan. Frun öppnade den alltid sjelf. Der funnos blott några bref till hennes man, men för öfrigt endast tidningarna, och hon satte sig i ett hörn vid sitt sybord för att studera dem. Hon hade läst i ett par, då hennes ögon föll på något, som gjorde ett plötsligt intryck på henne. Hon lät tidningen falla och lutade hufvudet tillbaka mot stolsryggen.

Hon slöt ögonen och förvred sitt ansigte som i gamla dagar, när hon skulle till att gråta, och så började tårarna droppa ned på kinderna.

Det ljöd hastiga steg i trappan och bakom henne. Det var hennes man. Han var en medellång, välväxt karl, med kortklippt, rödbrunt hår och ett par goda, vänliga grå ögon.

»Men Sofi», sade han och stannade, »gråter du?»

Sofi öppnade ögonen och såg mycket olycklig ut.

»Ack, Otto, Berta är död», sade hon och slog med handen på tidningen.

»Berta?» upprepade hennes man, »hvilken Berta?»

»Min gamla skolkamrat, — hon, som jag så ofta talat med dig om. — Kära du! — Ni herrar minnas då ingenting. *Berta Anderson!*»

Hennes man blef stående och skakade stillatigande och begrundande på hufvudet.

»*Kan* du då inte komma i håg», sade Sofi och torkade sin näsa och sina ögon, »*kan* du inte komma i håg, att

jag har berättat dig om en flicka, som gick i samma klass som jag, som var det sötaste, jag har sett. Då vi kallade vår Berta för Berta, var det ju derför, att jag alltid tänkte på den der Berta som den sötaste flicka, jag visste.»

»Jo, — nu tror jag, att jag mins det», sade han och knäppte med fingrarna. »Men du har ju aldrig sett henne sedan eller haft något vidare att göra med henne!» Han slog sig ned bredvid sin hustru och tog en af tidningarna.

»Och hvad skulle det göra?» frågade Sofi i förnärmad ton. »Ni män ha aldrig hjerta för era medmenniskor, det kan inte falla er in att sörja öfver en gammal skolkamrat!»

»Det beror på», svarade han och fortfor att läsa, »när man alldeles har förlorat dem ur sigte, så —»

»Förlorat dem ur sigte!» upprepade Sofi. »Man kan väl inte glömma, hvad man en gång har upplefvat, och när man tre, fyra år ser samma menniska hvar dag och håller af henne, skall det väl göra *något* intryck på en. — Du vet inte, hur söt hon var», fortfor Sofi i klagande ton. »Så fin och vänlig och med en fläta, som räckte henne så långt ner som så här, och aldrig var hon vid dåligt lynne eller talade illa om någon. Alla, *alla* höllo af henne.»

Sofi började snyta sig igen.

»Och så var hon sin fars och mors enda dotter, och de älskade henne öfver allting; de riktigt *afgudade* henne. Hon blef gift med en handlande, — Johanson hette han, en rik och duglig man, och jag har hört, att de voro *så* lyckliga, — ser du här står det: 'Min innerligt älskade och trofasta maka. — Efter tolf års fullkomligt lyckligt äktenskap. — Begråten och saknad af mig, bröder och två åldriga föräldrar!' — De hade således inga barn. Hon var sjelf som ett barn, stackars, stackars lilla Berta!» Sofi började åter fälla tårar och torka sin lilla näsa, så att den blef alldeles mörkröd.

Hennes man hade just icke lagt märke till hennes utgjutelser. Han hade läst igenom sina bref och tagit en ny tidning, men ju likgiltigare han visade sig, dess ifrigare blef Sofi.

Då hon nu började gråta igen, lade han ifrån sig tidningen, tog henne om lifvet och sade:

»Men, min lilla flicka! Du gråter ju, som om både jag och alla barnen skulle vara döda.»

Sofi snyftade. »Nej, men du kan väl förstå, att när man har haft en väninna och vet, att hon har varit lycklig — liksom man sjelf, och har haft en man, som har älskat henne, och när hon så dör, — så ung — och så söt — ack, Otto, — kan du inte förstå, att man tycker, att det måtte vara en förskräcklig sorg för hennes gamla föräldrar och hennes stackars man, hå, — håh —!» Sofi grät högt.

»Det gör mig innerligt ondt om herr — var det Johanson han hette?» sade hennes man och tryckte sin hustrus lilla hufvud mot sin skuldra, »men man kan ju inte gå och sörja öfver alla dödsfall, som förefalla, då skulle man snart vara deran sjelf och —»

»Ja, *du*, du har inte känt Berta, men jag, som kände henne!» — —

Hon afbröts af en mängd små trampande steg i trappan.

»Mamma, mamma!» ropade de äldsta flickorna.

Sofi torkade sina ögon och steg upp.

»Hvad är det?» frågade hon hastigt och gick emot dem. »Har det händt något?»

Lilla Sofi stod något längre ned i trappan utan att komma upp.

»Hvad har hon gjort?» frågade Sofi och såg ned på den lilla flickan.

I stället för svar utbrast den unga damen i ett förskräckligt tjut. Tårarna bokstafligen haglade nedför hennes kinder, och som förklaring på saken visade hon sig med det hvita förklädet öfver sin lilla tjocka mage, nedfläckadt med stora bläckfärgade pladaskor.

»Men Sofi!» sade modern och lade sig på knä bredvid henne. »Ditt nya förkläde!»

Ett nytt, tragiskt utbrott följde på moderns ord.

»Ja, gråt nu inte mer, gråt inte mer!» sade Sofi, som sjelf hade undanstökat sina tårar. »Kom, så ska vi gå ner i köket och hälla ättika på.»

»Går det bort?» tjöt den lilla.

»Jag skall försöka», svarade Sofi. »Men hvarför sade inte Gustaf åt dig, att du inte skulle lägga körsbären i förklädet?»

»Han såg det inte. Han satt i trädet», snyftade den lilla flickan.

»Hvar är han nu?» frågade Sofi.

»Han hvilar sig, han har ätit för många körsbär!»

Sofi gick ut på gården och såg efter Gustaf. Hon kunde icke upptäcka honom, men hon blef stående och såg ut öfver landskapet.

Framför henne på gården blommade de stora rosenbuskarna, och der bakom lågo de gröna fälten och lyste i solen, och de aflägsna skogarna stodo inhöljda i en blåaktig slöja af solrök. Allting var tyst, hon hörde blott genom det öppna fönstret rösten af sin man, som talade med småflickorna deruppe. Borta i skuggan satt barnjungfrun och vaktade korgvagnen, der lilla Nils sof.

Sofi tänkte på sin döda väninna.

I hennes hem var det nu sorg och tomhet, medan hon sjelf lefde i sin fulla lycka.

En sådan sommardag som den, som nu blommade omkring henne, har året icke många. Det behöfs lång tid, innan allting blir så färdigt och fullkomligt, och sedan, — ja, så börjar det hastigt förstöras och upplösas.

Men just på höjdpunkten är det, som om det inträdde en kort paus, hvari allting är, som det skall vara. En sådan tyst paus var det nu. — Sofis ögon fyldes åter med tårar, men det var varma, tacksamma tårar för all den lycka, hon egde.

Det gifs icke många ögonblick i lifvet, då man kan säga, att ens enda sorg är den, att det har kommit körsbärsfläckar på ett förkläde.

Berta Johanson, född Anderson, var död, och det hölls en storartad begrafning.

Hela huset tjenstpersonal hade fått nya, svarta kläder och gingo omkring med ljudlösa steg i de många stora rummen, som voro fejade och prydda, som om det vore jul.

Alla möjliga herrar ur borgerskapet, gamla och unga, voro församlade i våningen och stodo i tysta, svarta klungor och småhviskade, medan den sörjande enklingen gick omkring och uppmuntrade dem att taga för sig af allt det goda, som man bjöd på.

Der var buljong och pastejer och stora tårtor af alla sorter. Rhenvinet flödade till konfekten, som var upplagd i väldiga högar på kristallbrickor och silfverfat, — karamellerna inlagda i papper med silfver och svart, försedda med kors, dödskallar eller englahufvuden och vers och tänkespråk af det speciela slag, som man kan beteckna med konditor-teologi.

Husflickan och den gamla hushållerskan gingo förgråtna omkring och bjödo af alla dessa läckerheter, och den stackars enklingen ansträngde sig af alla krafter att vara en uppmärksam värd, men det darrade oupphörligt omkring munnen på honom, hans förgråtna ögon foro oroligt omkring för att se, att allt gick som det skulle; svetten sipprade fram i pannan på honom, och han torkade sig nervöst med sin stora silkesnäsduk, som han höll i sin darrande hand och med hvilken han strök undan sitt långa, tunna hår.

Så snart han närmade sig en grupp herrar, antogo de genast andäktiga och bedröfliga miner, som icke passade så bra till deras ansigten, hvilka glödde af vinet, men dessa sorgliga uttryck försvunno också genast, så snart enklingen vände dem ryggen.

Den lille manufakturhandlaren Svensson, som trots sin lilla figur hade stora inkomster, brann som eld i ansigtet. Hans krithvita tänder, som han visade, när han skrattade, och hans stora hvita skjortbröst sågo riktigt ängsligt hvita ut mot det röda ansigtet. — Han var vinkännare och smackade med tungan, när han smakade på varorna. Det rhenvin, som värden bjöd på, föll honom särdeles på läppen, och det var med en verkligt allvarlig blick han sakta nickade med hufvudet och sade:

»Det är en äkta Johannisberger, — en bättre har jag sällan smakat.»

Han var också en man, som gerna talade om anekdoter och icke var rädd för, hvilka ämnen de behandlade. Han hade just uppvaktat rådmannen och apotekaren med ett par af ganska tvifvelaktig beskaffenhet, så att de stodo i ett halfqväfdt skratt i ett hörn, då värden kom fram emot dem och de hastigt togo på sig de beklagande minerna.

»Vill ni se henne? — Vill ni se — min hustru?» sade han; hans röst darrade.

Herrarne svarade med att skrapa litet med fötterna och begåfvo sig i en rad in emot ett af de innersta rummen, der den döda låg. — Först kom den långe apotekaren, en man med ett uttryck, som om han ständigt hade gått och smakat på alla de bittra medikamenterna i apoteket.

Han gick försigtigt och bockade kroppen framåt för hvarje steg likt en stor fogel. — Sedan kom rådmannen, en fet, välmående herre, som med en viss öfverlägsenhet rörde sig i alla i lifvet förekommande belägenheter, och som önskade, att menniskor skulle lägga märke till, att det icke fans någonting, som bekom honom så särdeles. Efter honom marscherade lilla herr Svensson med sitt hvita skjortbröst och berlocker dinglande på sin stora väst, — och så kom en hel rad andra svartklädda herrar.

Det innersta rummet, som var sängkammaren, var alldeles beklädt med svart, fönsterna voro stängda med luckor, och der var upplyst med vaxljus. Der luktade starkt af gran, hvarmed alla väggar voro prydda.

I kistan, som var öfversållad med blommor, låg lilla Berta.

Hon såg ännu mindre ut, än då hon lefde, nästan som en docka, och det konstgjorda ljusskenet gjorde henne röd och hvit i ansigtet, som om hon varit målad. Man hade inhöljt hufvudet i ett hvitt flor som i en sky, och derunder föll öfverkroppen ihop alldeles flat. Hennes långa fläta var afklippt. Den hade hennes man behållit

till ett minne af henne och hennes skönhet.

Der inne vid kistan sutto hennes föräldrar. Modern höll näsduken för ansigtet och grät oafbrutet. Bryggaren, som hade blifvit hvithårig, satt tyst med pannan stödd mot handen, som om han undrade på, hvarför något så onaturligt sker, som det att menniskor dö. Då och då kastade han en forskande, förskräckt blick på kistan, som om han sett på en fiende, hvilken hade trängt sig in i deras glada hem och nu ensam herskade der.

Då hans svärson kom in i dörren med herrarne, steg han upp. Frun fortfor att sitta med näsduken för ögonen. Enklingen gick först in och gjorde tecken åt sina gäster att följa efter. De kommo en och en, sakta och till hälften motvilligt, stannade ett ögonblick vid foten af kistan och drogo sig derpå tillbaka.

Andra kommo in och gingo ut, det var en hel procession. Bertas mor tog icke ett ögonblick näsduken från ögonen, och lilla Berta sjelf låg och smålog, ungefär med samma leende, som då hon lefde. Hon hade just aldrig förut sagt många ord till sina gäster.

Då alla hade varit inne, stannade enklingen ensam qvar.

Han stod länge och såg på sin hustru, men sedan föll han ned på knä, lade hufvudet i sin svärmors knä och brast i gråt som ett litet barn.

Strax derpå stängdes kistan, och man började sätta sig i gång till kyrkogården. —

Berta blef lika begråten i döden, som hon varit älskad i lifvet, — hvarför kunde vara svårt att säga. Hon hade egentligen aldrig gjort det allra minsta för att vara värd så mycken kärlek.

Liksom hon i skolan var klassens favorit, var hon föräldrarnas och hela familjens älskling. Det fans icke många tankar i hennes lilla hufvud och icke många känslor i hennes hjerta, men hon gick omkring och smålog och lät sig älskas. När man undantar den passiva dygden, att hon aldrig gjorde något ondt, är dermed också det bästa sagdt om henne.

För öfrigt gjorde hon egentligen ingenting. Först var det hennes föräldrar, som tänkte för henne i allting, och sedan blef det hennes man. Hon flyttade endast tvärs öfver gatan till ett annat stort hus, och hennes man bar henne på sina händer och gaf henne allt, hvad hon ville ha.

Men Berta hade egentligen inga önskningar. Hon tänkte icke på något, förrän man visade henne det; då tog hon vänligt emot all uppmärksamhet, men ingenting tycktes någonsin göra ett djupare intryck på henne.

Hon hade ingen längtan, inga frestelser, ingen strid i något som helst afseende. Hennes lif förflöt så oföränderligt, som om det icke fans något sådant som sorg eller lycka, arbete eller försakelse i verlden.

Hon fick inga barn, och hon kände ingen saknad deröfver. Hon hade fullt upp af tjenstfolk, som alltid stodo på tå för henne och icke visste, huru väl de ville henne, och dock sysselsatte hon sig nästan icke alls med dem. När andra fruar förvånade sig öfver, att Berta kunde få folk, som i allt uppfylde sina pligter så exemplariskt, log hon bara. Det föll henne icke in, att någon kunde ha annat än exemplariskt och uppmärksamt tjenstfolk, och hon märkte icke, huru lätt hon hade det.

Af någon oförklarlig orsak blef hon alltid sparad för allt, som var svårt eller till och med obehagligt. Hon hade ingenting att göra, men hennes tid flöt dock omärkligt bort. Hon gick omkring i sina stora rum med sammetsmöblerna och de hvita öfverdragen och speglarna med de stora, förgylda ramarna, och satt än på en stol och än på en annan.

Hon virkade mellanspetsar, som aldrig blefvo färdiga, och sydde kuddar åt sin man och sina föräldrar, som hon alltid började för sent och sedan lät någon i tapisserihandeln fullända.

Hon gick öfver gatan för att prata med pappa och mamma och gick tillbaka för att kyssa sin man, när han kom hem. Fastän åren förgingo, förändrades hon föga till sitt utseende. Hon blef litet tunnare och torrare, men de vattenblå ögonen voro alltjemt lika klara och den långa flätan lika tung.

Hon klädde sig, som när hon var flicka, mest i skärt och ljusblått, med en mängd små prydnader af små blommor, smala bandrosetter, broscher och nålar öfverallt. — Ingen kunde säga om henne, att hon någonsin tog något initiativ, men hon sade nästan alltid ja till alla och allting, när man önskade något af henne. — I skolan grät hon öfver sina lexor, men sedan grät hon icke, bara när hon ibland hade hufvudvärk, men annars log hon blott, log, till dess hon fick sin sista sjukdom.

Då hon märkte, att hon skulle dö — och det märkte hon, fastän ingen sade det till henne —, blef hon orolig.

Hon ville se sina föräldrar, sina bröder, sin man hos sig, och hon visade dem en alldeles ny och varm vänlighet. Hon klängde sig fast vid dem, som för att icke släppa dem, och så sade hon den ena gången efter den andra:

»Bara jag hade varit något mer för er! Bara jag hade gjort något för att glädja er!»

Men hennes far och mor, som gräto vid hennes säng, svarade henne:

»Du har aldrig gjort oss annat än glädje!» — Och hennes otröstliga man lade sig på knä vid hennes hufvudgärd, kysste hennes händer och hviskade:

»Du har varit allt, *allt* för mig!»

Hon suckade och såg på dem, som om hon icke var riktigt säker på, att de talade sanning, och så kom striden, då hon måste bort.

Den sista natten var svår, och ingen kunde hjelpa henne af alla dem, som annars hade hjelpt henne med allt. Den väg, hon nu hade att gå, måste hon gå ensam. — Det såg ut, som om hennes själ hade vaknat och såg nya och besynnerliga ting. — Men sedan framåt morgonen blef hon alldeles tyst, och hon dog utan en suck. De trodde, att hon endast sof, men hon var redan borta.

En af de första dagarna af oktober, en kall, klar morgon, körde en vagn upp från centralstationen i Stockholm.

Det var det härligaste väder. Himlen var så hög och molnfri som endast sällan om sommaren. Öfver vattnet, som glittrade likt silfver, lågo de aflägsna höjderna i en fin, blåaktig dimma. Måsarna flögo med långa vingar och lätta vingslag högt uppe, djupt nere, som om de seglade genom luften.

På de stora gräsmattorna och blomsteranläggningarna på torgen stodo ännu höstblommorna och glödde — skarlakansröda, violetta och flammande gula, och i det korta, sammetsmjuka gräset låg daggen hvit och tät. Förmiddagssolen hade ännu icke fått bugt med den, och man såg på den, att det icke skulle dröja länge, innan den en morgon skulle bli till is.

Vagnen körde genom gator och torg och stannade slutligen utanför ett af Stockholms sjukhus. Kusken hoppade ned och slog upp vagnsdörren, och en dam steg ut.

Det var en äldre fröken, som hade något af detta utslitna, oroliga och litet tafatta i sitt sätt, som utmärker ensamma, äldre fruntimmer, hvilka alltid måste hjelpa sig sjelfva. Hennes klädning hängde fast i vagnsteget, och då den kom loss, kunde hon icke få upp låset på sin lilla handväska, och då det ändtligen gick upp,

tyckte hon, att portmonnän var borta, och blef ännu oroligare. Men portmonnän låg der helt lugn och väntade på att bli upptagen, medan kusken stod och stödde sig på vagnsdörren och med ett rödt, sömnigt ansigte väntade på betalningen.

Damen räknade noga de pengar, hon skulle ge honom, men hon hade svårt att få tag på de små silfverslantarna med fingrarna på de långa, svarta trådvantarna, och sedan bad hon honom hjelpa sig upp med reseffekterna.

Det var en liten, nött koffert, en bundt sjalar, som voro spända i en rem, och ett par sängkuddar med fina, hvita örngott med spetsar omkring.

Kusken slängde de lösa artiklarna ofvanpå kofferten och gick med stora steg uppför trappan. Damen kom efter, långsamt, försigtigt, och stannade vid hvart femte steg, såg uppåt trappan och andades tungt.

Hon var blek och hade spetsiga drag, näsan och kinderna voro fulla af små fräknar, håret var ljust, tunnt och krusigt och blåste ned öfver pannan i många små ringlar. Under den svarta hatten kröp det ut öfver nacken i smala, genomskinliga lockar. Hennes läppar voro hårdt slutna, och munnen hade ett lidande uttryck. De blågrå ögonen lågo djupt och sågo nästan ängsligt lefvande och oroliga ut i det tärda ansigtet; de hade ännu qvar något af det uppmärksamma, granskande uttryck, som förr fans i Hedvig Engelhardts unga barnansigte.

Ja, det var Hedvig; — men fastän det knappast hade förgått sjutton år sedan den junidag, hon sade skolan farväl, såg det ut, som om ett långt lifs sorg och arbete hade tagit all friskhet och alla krafter från henne, och så var det också. Hon hade under de sista åren lidit af en invärtes sjukdom, för hvilken hon ändtligen hade förmåtts att vända sig till en läkare, och han hade förklarat, att hon var tvungen att underkasta sig en operation af så allvarlig art, att han icke ville åtaga sig den. Hon måste vända sig till en af Stockholms erfarna kirurger.

Och nu hade hon kommit. Hon hade just nu, efter sin fars död, kunnat skaffa sig så mycket, att hon kunde få sitt eget rum på sjukhuset. Goda vänner hade också gifvit en liten hjelp dertill, och Hedvig, som alltid hade haft mycken sjelfständighetskänsla, fann en tröst i att veta, att om hon skulle dö, skulle det åtminstone icke ske i sällskap, i en stor sal bland andra sjuka.

Hon hade samlat allt sitt mod till denna resa, och nu förestod ännu denna förskräckliga dag. Den kirurg, som hennes läkare hade hänvisat henne till, skulle se henne och afgöra, huruvida operationen verkligen var nödvändig, och Hedvig hyste ett litet, svagt hopp, att han kanske skulle ha något annat att meddela henne. — Kanske hade doktorn der hemma tagit miste. Läkare äro ju ofta af så olika åsigter, — kanske skulle hon endast behöfva genomgå en kur för att åter bli frisk som förr.

Det var med ett sådant litet hopp, som Hedvig gick uppför trappan till sjukhemmet. Då hon blifvit ensam och fått ytterkläderna af sig, sjönk hon trött och öfverväldigad ned i en stor beqväm stol, som stod i hennes lilla rum. Det var ett sådant vänligt och ljust rum. Höstsolen strömmade in genom fönstret med riktig värme och glans, och hennes ögon föllo på ett bibelspråk, som var satt öfver sängen; der stod: »Jag är kommen, på det I skolen hafva lif och öfvernog hafva.»

Ja, lif! Tänk om hon kunde lefva! Hon knäppte ihop händerna, men hon bad icke. Det var blott en känsla af hopp eller åtminstone af stillhet, som kom öfver henne.

Det knackade på dörren. Det var en liten sjuksköterska en af »systrarna» med sin svarta drägt och sin lilla hvita mössa. Det var en helt ung flicka med ett blomstrande, gladt ansigte och ljust hår. Hon gick fram till Hedvig, klappade henne på axeln och sade henne några uppmuntrande ord. Allt skulle nog bli så bra! Professorn skulle snart komma; han var så utmärkt snäll och rar! — Den unga flickan såg riktigt nöjd ut,

som om det icke alls var fråga om något förskräckligt. Hon tycktes endast vara så intresserad af sitt arbete, att hon icke egentligen kunde uppfatta, hvad Hedvig skulle känna i detta ögonblick.

»För resten skall inte jag sköta er», tillade hon i vänlig ton. »Om ni skall opereras, får ni en annan syster, som skall vara hos er. Hon är borta nu, men kommer tillbaka i qväll. — Vill ni ha litet frukost? Inte? — Nå, då väntar ni tills professorn har varit här.» Hon nickade så förnöjd, gick sakta ut och stängde dörren ljudlöst efter sig.

Då skymningen började falla på samma dag, satt Hedvig åter i den stora länstolen i sitt lilla, tysta rum. Hon hade fått sin dom.

Professorn hade förklarat, att en operation icke allenast var nödvändig, utan att det var så hög tid att förrätta den, att han endast hade föga hopp om, att den skulle kunna lyckas. Hon skulle sjelf bestämma, om hon ville underkasta sig en sådan med möjligheten att kanske kunna räddas, eller hellre vänta på att med visshet dö inom kort tid. Hon bad om en dags betänketid, men innan professorn gick, sade hon plötsligt:

»Jag behöfver inte någon tid att betänka mig; jag har ju tänkt på detta så länge. Jag är färdig, när ni vill.»

Då hon nu satt i den börjande skymningen och tänkte på den dag, som hade gått, hörde hon sig sjelf säga de der orden igen: »Jag är färdig, när ni vill.»

Det var, som om hon hade uttalat sin egen dödsdom, och hon kände sig som en, som sitter i fängelse och vet, att man håller på att resa schavotten utanför.

Hon satt alldeles tyst med hufvudet tillbakalutadt mot stolsryggen.

Ännu var det litet glans på himlen, men den släcktes hastigt, och mörkret hade redan lägrat sig i hörnen af rummet. Hedvig suckade, hon tyckte icke om, att mörkret växte så fort.

Detta var alltså slutet på det! Detta var det lif, hvarefter hon längtat så mycket, och som hon hade väntat sig så mycket af! — Den dag, hon lemnade skolan, var hon så säker på, att nu skulle lifvet börja på allvar för henne. Hon skulle på något sätt komma ut i verlden, se något af denna härliga, underbara jord. Hon skulle lära sig något, bli något, utmärka sig på ett eller annat sätt. Huru det skulle gå till, hade hon icke klart för sig, men det var ju omöjligt, att hon skulle ha fått så mycken lifslust och längtan i sig, om det icke var derför, att det skulle komma något ut ur det. Hon var icke alls rädd för försakelser eller arbete, om hon endast finge lof att pröfva sina krafter och kämpa sig fram.

Och så kom hon hem till Gefle, der hennes far bodde, hennes gnatige, småaktige far, som icke förstod sig mer på Hedvig, än om hon hade varit född af en ras på en annan planet.

Han var enkling, och hon skulle naturligtvis sköta hans hus och passa upp på honom sjelf, som ofta var sjuklig och som alltid med särskild noggrannhet fäste sig vid minsta opasslighet.

Han hade mycket små inkomster, och Hedvig tog emot en lärarinneplats i skolan, der hon hvar dag undervisade två timmar i engelska och teckning. Hon glömde derigenom icke den engelska, hon kunde, men hon lärde sig icke heller mer. Det var att repetera det samma år från år, och hvad teckningen angick, var den henne en ren plåga. Hon skulle undervisa efter skolans antagna metod, nemligen lära småflickorna att rita rader med raka och sneda streck på ett pappersark, eller på det högsta låta dem rita en stjerna, rosett eller annan figur med passare.

Medan Hedvig sjelf darrade af längtan efter att lära sig teckna, lära sig se och bedöma, måste hon med stor nervös ansträngning gå och rätta på alla dessa småbarns raka och sneda streck.

Det var ingen af dem, som visade något spår till talang, men en af dem, en liten envis en, förklarade en dag, att hon omöjligt kunde se skilnad på en horisontal och en vertikal linie.

Till klassens stora förvåning brast Hedvig vid denna förklaring ut i ett riktigt förnöjdt skratt. »Du är en skatt!» sade hon och kysste den lilla flickan.

Sjelf försökte hon nog att fortfara med sina ritstudier, men det blef icke något synnerligt af. Ingen kunde ge henne minsta råd, och så var det i synnerhet denna fullkomliga brist på sympati! Hvem brydde sig om hennes teckningar? Man såg hellre, att hon gjorde allt annat än att rita.

Förmiddagsarbetet var i skolan, så kom middagen och sedan de långa, långa qvällarna. Fadern skulle ha sina bestämda schackpartier, och en eller två gånger i veckan sitt spelparti. Då måste Hedvig laga till toddy och för så godt pris som möjligt skaffa en solid qvällsvard. Medan herrarne spelade kort, satt hon i rummet bredvid vid en liten lampa, rättade temaböcker, eller lagade knapphål och stoppade strumpor åt fadern.

Några qvinliga vänner hade hon icke. Visserligen kände hon från sin barndom åtskilliga familjer, men dels hade de år, hon tillbragt vid den högre läroanstalten i en annan stad, aflägsnat henne ifrån hennes första väninnor, dels hörde hon icke till de unga damer, som äro populära. Hennes jemnåriga funno henne »så konstig», och de äldre damerna sade beklagande om henne: »Hon är nog en af dessa missnöjda, för hvilka ingenting är godt nog. Har hon inte sin snälla far och ett godt hem, och dertill en god plats som lärarinna i skolan? Hvad har hon att klaga öfver?»

Hon klagade egentligen icke heller, men hon led och längtade. Hon hade en varm, entusiastisk natur, och var full af väntande möjligheter, som blott längtade att väckas till lif. Helst af allt ville hon ut och lära sig måla, och hon hoppades alltid, ja, hon trodde på, att ett under skulle ske, så att hon till sist skulle få komma bort.

Och en gång såg det ut, som om detta under verkligen skulle ha skett, som om hon skulle bli fri.

En rik dam på landet i närhet af Gefle önskade få en sällskapsdam på en resa till Paris och Schweiz. Hon önskade en dam af god familj, som kunde språk och som icke hade för stora anspråk för sin egen person. Man hade nämnt Hedvig för henne, och Hedvig hade sjelf skrifvit till henne och erbjudit sig. De sökte upp hvarandra, och nämnda dam antog verkligen Hedvig till sitt ressällskap. Hon skulle ha allting fritt och dessutom sin resdrägt.

Det hade kostat Hedvig en dryg kamp, innan fadern gått in derpå. Han förklarade först, att han alldeles icke kunde undvara henne, och påminde henne om allt, hvad han redan hade gjort för henne, i det han gifvit henne en så utmärkt uppfostran. Hedvig invände, att denna uppfostran väl en gång skulle begagnas till något, föra henne vidare fram, och hon försökte öfvertyga honom om, att *han* ju icke behöfde bidraga till denna resa, men han betraktade det dock som ett ofantligt och beundransvärdt offer, då han ändtligen tillät henne att följa sin önskan.

Hedvig gick icke riktigt på jorden under de dagar, hon gjorde sig i ordning till resan. Hon kunde knappt sofvaaf längtan efter, att tiden skulle gå, och dock hade hon så brådt med att ordna sina kläder. Hennes skönhetssinne vaknade riktigt igen, och hon hade fått en ganska riklig summa till sin reskostym. Den mörkblå resdrägten med den lilla hatten i samma färg satt också utmärkt och utgjorde hennes glädje och stolthet. För öfrigt hade hon fiffat upp det bästa, hon hade, så godt hon kunde, och resdagen kom verkligen.

Hon satt i kupén — en första klassens kupé! — tillsammans med den välvilliga, korpulenta damen, hvars sällskap och hjelp hon skulle vara.

Då tåget gick, slöt Hedvig ögonen, det svindlade för henne af sällhet. Signalen ljöd för henne som ett

hvinande glädjeskri, och nu — nu hade hon vingar; — hon flög ut i verlden.

Då hon åter såg upp, satt hennes fru med slutna ögon i ett hörn af kupén, men hon öppnade dem icke på länge, hon sof, och hon sof nästan hela tiden på jernvägen, utom vid de stationer, der man skulle ut och äta. Då vaknade hon med mycken ifver och skyndade sig att komma ut.

Hedvig visste icke, huru uppmärksam hon skulle visa sig emot henne. Hon glömde att sjelf äta och dricka för att passa upp henne; hon svepte in henne i sjalarna som ett litet barn och tog af och på hennes galoscher.

Det var Hedvig, som köpte biljett, skaffade vagn och stadsbud, och frun bara betalade, men det gjorde hon rundligt, och Hedvig reste som med trolleri, tyckte hon.

Det var vår, då de kommo till Kiel, och då de kommo till Heidelberg, var det sommar. Det var södern, som på en gång slog henne till mötes.

Blommande fruktträd i massor utefter bergen, lönnar, bokar, alla slag af praktfulla, mjuka, mäktiga löfträd, och så slottet på höjden och floden i dalen, och öfver det hela vårens första, fullkomliga glans. — Här fick Hedvig första gången ett intryck af, hvad denna jord kan bjuda på, huru rik och hänförande naturen kan vara.

Hon satt vid sin frus sida i den öppna vagnen och inandades dofterna från blomsterträdgårdarna, medan de rullade upp till hotellet. Der fingo de ett rum med altan och utsigt öfver hela dalen. Frun hade skickat bud till posten, dit man hade önskat få brefven sända »poste restante».

Hedvig stod på altanen, stum och lycklig, som om hon dröjde vid dörren till paradiset.

»Här är telegram till dig», ljöd det bakom henne. Hon räckte ut handen efter det och öppnade det. »Er far farligt sjuk. Kom så fort som möjligt», stod der.

Hon förstod det icke. Hon läste det en, två gånger till och blef stående med det i handen. Det svartnade för hennes ögon, så att det föreföll henne, som om hela glansen öfver landskapet släcktes. Det hade blott varit en syn, en inbillning, — nu kom verkligheten.

»Jag måste hem», sade hon i en torr, kall ton. »Pappa är sjuk.»

Det blef först ett förskräckligt jämrande af frun, som hvarken kunde franska eller tyska, och som tyckte, att hon hade blifvit grundligt narrad. Hon pep som en liten flicka, hvars mor går bort på bjudning, och som icke törs vara ensam hemma.

»Skall jag då stanna?» frågade Hedvig och räckte fram telegrammet. Hon var så olycklig, att hon icke kunde tänka längre.

Men det ville då frun icke alls ha på sitt samvete att hålla qvar Hedvig, medan hennes far kanske låg och dog der hemma. Nej, — hon skulle resa hem, så fort som möjligt, samma qväll.

Kofferten hade aldrig blifvit öppnad, så att det var icke svårt att göra sig i ordning till hemresan, och redan med nattåget vände Hedvig tillbaka och reste norrut igen.

Hon sof icke, hon satt i ett hörn af kupén och grubblade. Det var någonting liknande vrede, som steg upp i henne emot hennes far. Hon trodde icke riktigt att han var så sjuk, han brukade ju jämra sig för det allra ringaste, och Hedvig hade nästan en känsla af, att han hade skaffat sig denna sjukdom för att hejda henne på vägen till lyckan. Hon grät icke, hon sörjde knappt, hon var liksom tom och mörk inuti, alla ljus hade på en gång slocknat för henne.

Då hon kom hem, fann hon verkligen sin far allvarligt sjuk i reumatisk feber. Det var nästan ett slags tröst för henne. Det var ändå alltså en sanning, som hon hade måst uppoffra sig för, och så fick hon samvetsagg, och det är alltid ett godt medel mot hjertesorger. Hon hade ju bara tänkt på sig sjelf och nästan varit ond på honom, der han låg sjuk och ensam. Hon skötte honom också med outtröttlig ifver och med brinnande böner om, att han måtte bli frisk. Hon skulle ha känt det som sin egen skuld, om han icke hade gått igenom det.

Och han kom sig verkligen, långsamt, framåt vintern, men efter denna sjukdom var hans helsa bruten. Han fick hjertfel, som gjorde honom nervösare än någonsin och framkallade ångest och oro. Han blef en mycket tröttsam menniska att umgås med, och hans egoism, som han aldrig hade kämpat emot i sina bättre dagar, kom nu riktigt i fullt flor. Han lefde endast för att sköta sin helsa och fordrade, att Hedvigs hela tid och alla tankar skulle vända sig kring honom. Hade hon älskat honom, hade det varit ett kärleksarbete för henne, men hon hade aldrig hållit af honom. Det var något i hans bottenegoistiska natur, som upprörde Hedvigs hederliga hjerta. Af henne kunde han ju fordra fullkomlig uppoffring, men han såg också sitt förhållande till alla andra endast från sin egen fördels sida, och om Hedvig någonsin ville försöka visa honom, att en annan menniska kunde ha rätt emot honom, jämrade han sig och sade, att hon alltid stod på hans fienders sida.

Han tog Hedvigs bästa ungdomsår, och småningom vande hon sig vid det. Hon böjde sitt hufvud och tog emot sitt öde. Det gick icke lätt, och det kom ofta tider, då hennes gamla energiska jag vaknade och slet i länkarna. Detta passiva, handlingslösa lif var så mördande, och hon tyckte egentligen icke, att fadern var så sjuk, att han ständigt kunde behöfva henne. Men hon hade icke något annat val, och hon sade till sig sjelf: »Du har varit stolt och äregirig, du behöfver ödmjukas, ja förkrossas!» och hon använde sin kraft till att svänga gisslet öfver sitt eget hufvud.

Kärleken kom aldrig i hennes väg.

Det var, bokstafligen sagdt, af brist på att se någon, som kunde vara föremål för en sådan ömmare känsla.

De bokhållare och skollärare, som funnos i staden och som Hedvig såg från år till är, kunde icke uppväcka någon entusiasm hos henne. Hon såg dem från att ha varit magra bli feta, från att ha varit blonda eller mörka bli skalliga, från att ha varit ogifta bli väl bergade familjefäder, men hon såg ständigt på dem med samma likgiltiga ögon, när hon mötte dem på de kända gatorna, der de, år efter år, hvar och en, gingo sin reglementerade väg.

Naturligtvis hade hon, liksom alla qvinnor, sina föreställningar och drömmar om kärlek. Den var för henne något hemlighetsfullt, poetiskt, något förtrollande som dalen vid Heidelberg, som hon hade sett den der våren från altanen, — men den var också något så långt borta, liksom ett annat land, hvars jord hon aldrig skulle beträda. Hon hade sina egna begrepp om manlig skönhet, och de antogo ofta en bestämd form, en form, som mest liknade det porträtt af en ung man, som hon hade sett i Ebba Tärnes album. Hon kunde aldrig glömma detta ansigte, fastän hon aldrig hade sett det i verkligheten. Så, tyckte hon, måste kärleken se ut!

Hedvig lefde nästan alltid hemma, medan de unga flickorna omkring henne i staden gifte sig och skapade sig nya hem. Hon hade en och annan väninna ibland dem, men hon älskade ingen af dem. Hon hade blott haft en, som hon så der af hela sitt hjerta kunde hålla af, och det var Ebba Tärne, hennes vackra, förnäma Ebba, som, liksom allt hon höll af, hörde till det ouppnåeliga.

Sedan skoltiden hade hon aldrig hört något från henne. Då och då hade hon läst hennes namn bland dem, som voro med på hofbalerna, men så fann hon det icke mer, och hon antog, att hon var gift, fastän det aldrig hade lyckats Hedvig att få se hennes giftermål annonseradt, men hon var dock så säker på, att Ebba och ingen annan en dag skulle få sin vackre kusin, den man, hvars bild föreföll Hedvig som inbegreppet af all manlig fullkomlighet. Dessa två, som voro de bästa, skulle naturligtvis höra ihop.

Minnet af Ebba och de aftnar, hon hade tillbragt i hennes hem, var ljuspunkten i Hedvigs ungdomsminnen, och ännu kunde det komma lugn och lycka öfver henne vid tanken derpå.

Det fans dock ställen på jorden, der menniskorna voro lyckliga och der allt var, som det skulle vara, sade hon till sig sjelf, när hon tänkte på Ebba och det lif, hon lefde. — Hon hade ofta haft lust att skrifva till henne, men hon hade motstått denna lust. Hon kände, att Ebba hade alla sina sympatier för sina egna, och Hedvig var för stolt att vilja tränga sig fram till en krets, som hon icke tillhörde. Men hvad hon ofta önskade, att hon en gång kunde träffa någon, som kunde tala med henne om Ebba!

Åren gingo, och arbete och försakelse, strid och längtan undergräfde Hedvigs helsa. Då hennes far dog, sjönk hon ihop. Ett helt år var hon nästan sysslolös. Hon hade endast behof af att hvila, att vara ensam med sig sjelf. Men då detta år hade gått, måste hon börja tänka på framtiden. Hvart skulle hon taga vägen? Hvad skulle hon företaga sig? Då allt efter faderns död hade blifvit realiseradt, fick hon litet pengar, men icke nog till att kunna lefva af.

Men så kom sjukdomen, och nu var det icke värdt att uppgöra några planer, förrän man såg, huru det kom att gå, och så packade hon sin koffert och reste till Stockholm.

Här satt hon nu i skymningen och tänkte på det lif, som hade gått, och det förde endast skymningstankar med sig. Hon kände sig alldeles ensam och öfvergifven, icke ett enda ansigte, som hon älskade, såg in i hennes och sade henne ett tröstens ord.

Det knackade sakta på dörren.

»Kom in», sade Hedvig.

Dörren öppnades, och der stod mot den mörka öppningen en högväxt qvinnogestalt, det var en af »systrarna». Hon var svartklädd med den lilla hvita mössan öfver ett tjockt, svart hår. Ansigtet var blekt, nu i skymningen såg det nästan hvitt ut. Hedvig såg emot ett par stora, mörka ögon under tjocka, svarta ögonbryn, som hvilade på henne.

Hon reste sig till hälften i stolen och sträckte ut armarna.

»Ebba!, ropade hon och sjönk tillbaka.

Ebba gick fram till henne, helt nära.

»Hedvig, — Hedvig», sade hon dröjande, »är det du — är du här?»

Hedvig kände så väl igen den djupa, mjuka röstan med dess lugna tonfall. Hon lade sitt hufvud upp emot Ebbas svarta klädning, stack hela ansigtet in i den och brast i gråt. — Ebba lade sig på knä bredvid henne och lade hennes hufvud mot sin skuldra. Hon slog armarna om henne och lät henne gråta. Då hon blef litet lugnare, sade Ebba sakta:

»Att jag skulle se dig här! Hvarför har du kommit?»

»För att dö, Ebba, — för att dö», snyftade Hedvig sakta.

Ebba strök henne med handen öfver håret:

»Vill du gerna lefva?»

Hedvig såg upp med sitt förgråtna ansigte. Hela pannan var full af rufsiga, krusiga små lockar.

»Jag tror det», sade hon. »Jag ville så gerna först vara litet lycklig en gång.»

Ebba suckade blott och fortfor att stryka henne öfver håret.

»Och du, Ebba», Hedvig smålog, »dig hade jag då minst af alla väntat att se här. Jag trodde du var gift.»

»Trodde du?» sade Ebba sakta. »Vet du det då inte?»

»Hvilket?» frågade Hedvig. Hennes förgråtna ögon hade fått ett så ömt uttryck.

»Att han är död», svarade Ebba. Hon sade det helt stilla, det darrade blott litet omkring hennes näsborrar och i ögonbrynen.

»Var det han — var det din kusin?» frågade Hedvig. »Han, som jag såg i ditt album?»

Ebba nickade. Det dröjde litet, innan hon kunde tala.

»Vi — vi voro förlofvade», sade hon slutligen. Hon låg fortfarande på knä bredvid Hedvigs stol och strök handen öfver hennes hufvud. »Allting var färdigt till bröllopet. Vi skulle vigas ute på Tärnö och sedan resa till Italien, men han förkylde sig, ingen kan säga hur. Han fick lunginflammation, och på tre dar —.» Hon kunde icke tala mer.

Hon lät hufvudet sjunka ned på kanten af länstolen och blef liggande der med ansigtet doldt.

»Ack, Ebba!» sade Hedvig, det lät så jämrande. Hon kände det också, som om hon hade fått ett hugg i hjertat.

Ebba svarade icke. Hon fortfor att ligga i samma ställning.

»Ack, du olyckliga!» sade Hedvig igen.

Ebba såg hastigt upp. Hon hade icke gråtit. De stora, tragiska ögonen sågo ut, som om de icke kunde gråta längre.

»Så får du inte säga, Hedvig! Jag är inte olycklig mer. Jag förstår det nu alltsammans.»

Hedvig såg frågande på henne.

»Ser du», hviskade Ebba, »jag var allt för lycklig. Jag älskade honom allt för mycket. Det fans inte plats till något annat än honom i mitt hjerta, — och det fick inte vara sa. Vi lefva inte här på jorden för att endast älska en man.»

»Men han var visst så god och ädel», sade Hedvig. »Han var nog lika god som han var vacker.»

»Ja, det var han», svarade Ebba och log, »och derför vet jag också, att han har gått in till Gud. Men, ser du, *jag* är inte så god, som jag skall vara. Jag behöfver en lång tid för att få lof att komma dit, der han är.» — —

Det blef tyst en stund, och mörkret föll tätare omkring dem.

»Hvarför skulle jag vara lycklig här på jorden», sade Ebba derpå sakta, som om hon talade för sig sjelf. »Det fins ju så många som äro mycket bättre än jag, som aldrig ha varit annat än olyckliga, — och det är dem jag gerna vill hjelpa. Du kan tro, Hedvig, det är en stor lycka att kunna göra litet för de olyckliga.»

»Men längtar du inte förskräckligt efter att dö?» frågade Hedvig.

»Jo, allt för mycket! Så länge man längtar efter att dö, behöfver man ännu lefva och lära sig mycket, men en gång, — till sist —! Tror du, att jag blir god nog att få komma till honom en gång?»

Hon omfamnade Hedvig och tryckte henne hårdt till sig.

»Om jag tror det — du älskade!» sade Hedvig. Hon kysste henne på kinden.

»Ser du», sade Ebba — hon talade på en gång fort och häftigt. »Jag älskar honom ännu för mycket, allt för mycket. Gud först, — Gud först! — Ibland tycker jag att jag ser honom der uppe i den himmelska glädjen, hans eget, älskade ansigte, men han ser sorgsen på mig och skakar på hufvudet; och så tycker jag han säger: Nej, du kan inte komma till mig ännu. Du älskar ännu jorden, och jag älskar blott himlen.»

»Du skall inte inbilla dig något sådant», sade Hedvig. »Tror du, han skulle vilja bedröfva dig.»

»Han vill inte bedröfva mig, utan *hjelpa* mig, Hedvig. — Jag är ännu så svag, ack, så svag!» Hon knäppte ihop sina händer och tryckte dem häftigt mot sin kind. »Bed för mig, Hedvig, bed för mig!» Hon slog åter sina armar kring Hedvigs skuldror, och mörkret sänkte sig ned öfver dem och inhöljde dem helt och hållet— — — —

Det fattades tre dagar, till dess att Hedvig skulle opereras, och under den tiden talade de två väninnorna mycket med hvarandra. Det var, som om de plötsligt funnit hvarandra, och de anförtrodde hvarandra allt hvad de upplefvat och lidit under den förflutna tiden.

Ebbas mor hade flyttat till sin äldste son, som hade gift sig, och hon hade alltför väl förstått Ebbas längtan efter att draga sig tillbaka från verlden, för att sätta sig deremot. Ebba gjorde ingenting halft. Hennes kärlek hade fylt hennes lif, och då han var borta, som hon älskade, ville hon nu helt lefva för andra. Efter den första passionerade sorgen, som de trodde skulle döda henne, hade det kommit lugn öfver henne, — åtminstone såg det ut så.

Hon hade en kraftig kropp och var outtröttlig i att kunna vaka. Hvarken blod eller plågor skrämde henne, och hennes starka, milda händer togo både så fast och mjukt. Och så hade hon en stor tröst att bringa de sjuka och bedröfvade, den, att hon sjelf visste, hvad sorgen är, och äfven visste hvar man kan få hjelp.

Hon talade icke mycket derom, men hela hennes person var ett vittnesbörd derom, och när hon sade ett ord, ljöd det med den riktiga, sanna klangen, som går till hjertat.

Den glädje det var för Hedvig att ha henne i sin närhet var så stor, att tanken på allt det förskräckliga, som förestod henne, bleknade derför.

»Hvad gör det, om jag dör nu», sade hon en qväll, då Ebba kom in till henne. »Hade jag inte kommit hit, hade jag aldrig fått igen dig!»

Och så talade hon med Ebba om alla sina strider, om hur litet hon hade hållit af sin far, och om hur svårt, svårt det hade varit att afstå från all tanke på lycka.

»Frihet, Ebba, frihet är, hvad jag mest af allt har suckat efter, och jag har hela lifvet bara varit en fånge.»

I forna dagar skulle Ebba icke ha förstått henne. Att en dotter icke först och främst skulle älska sina föräldrar och lefva för dem, det skulle hon ha funnit onaturligt och oförlåtligt, och det stötte henne mycket när Hedvig häntydde derpå, men nu var det annorlunda. Hon visste, huru svårt det är att rycka ut sitt eget hjerta, och — hvad var den lycka, Hedvig hade åtrått, emot den hon sjelf hade egt och förlorat! Hon tyckte,

att Hedvig var den ödmjukaste af dem båda. Hon hade ju blott velat lefva och arbeta och hade dock funnit sig i att endast få försaka, medan hon sjelf, som hade haft den största lycka, jorden kan gifva, knorrade derför, att hon icke fick lof att behålla den hela lifvet igenom.

Hon tog så ömt på Hedvigs sorg och ånger, och som två goda kamrater uppmuntrade och tröstade de hvarandra.

Operationen var öfver, och Hedvig vaknade i sin säng. Det hade räckt längre, än doktorn förut trott, och det hade varit en våldsam blodförlust. Hedvig var mycket svag och befann sig högst illa efter kloroformeringen.

Nästa dag var hon stilla, men krafterna aftogo mer och mer. Läkaren hade intet hopp och sade henne det, då hon frågade honom.

Det var en skinande höstdag.

Löfvet satt ännu qvar på träden och lyste i brons, purpur och guld. Det var, som om naturen ville visa sin största prakt, innan den sjönk ihop.

Aftonhimlen flammade med många små violetta, guldrandade skyar vid den rosenfärgade horisonten.

Ebba satt inne hos Hedvig, som låg hvit i sin säng med slutna ögon.

»Ebba!» sade hon plötsligt sakta. Ebba böjde hufvudet mot hennes kudde.

»Ebba, jag är så lycklig!» Hon öppnade ögonen. De voro så stora och mörka i det bleka, infallna ansigtet.

Hon såg mot fönstret, der aftonhimlen glödde. »Så vackert», sade hon sakta. »Rödt och violett.»

Hon slöt åter ögonen. Det var, som om hon skulle falla i sömn. Hon såg för sig en sjö med gröna björkar och ett litet hvitt hus, der hon och hennes far hade bott en sommar. Det lyste som en hvit prick i det gröna, och hon såg sig sjelf, som man ser sig i drömmen, gå med en stor hatt på, med ett metspö i handen, och hon tyckte, att hon ropade efter sig sjelf: »Gå hellre ned i hagen, — ned i hagen.»

Ebba låg på knä vid sängen och bad. — Det lilla huset blef hvitare och hvitare. Det gjorde riktigt ondt i ögonen. Hedvig slog åter upp ögonen, så stort.

Hon bredde ut armarna mot Ebba.

»Ebba!» sade hon högt. »Frihet!» — Hon log och förblef liggande med utbredda armar, död på sin kudde.

Der ute flammade himlen upp ännu en gång, som en eld, man kastar nytt bränsle på, men så blefvo alla färger kalla, de släcktes — och det blef natt.